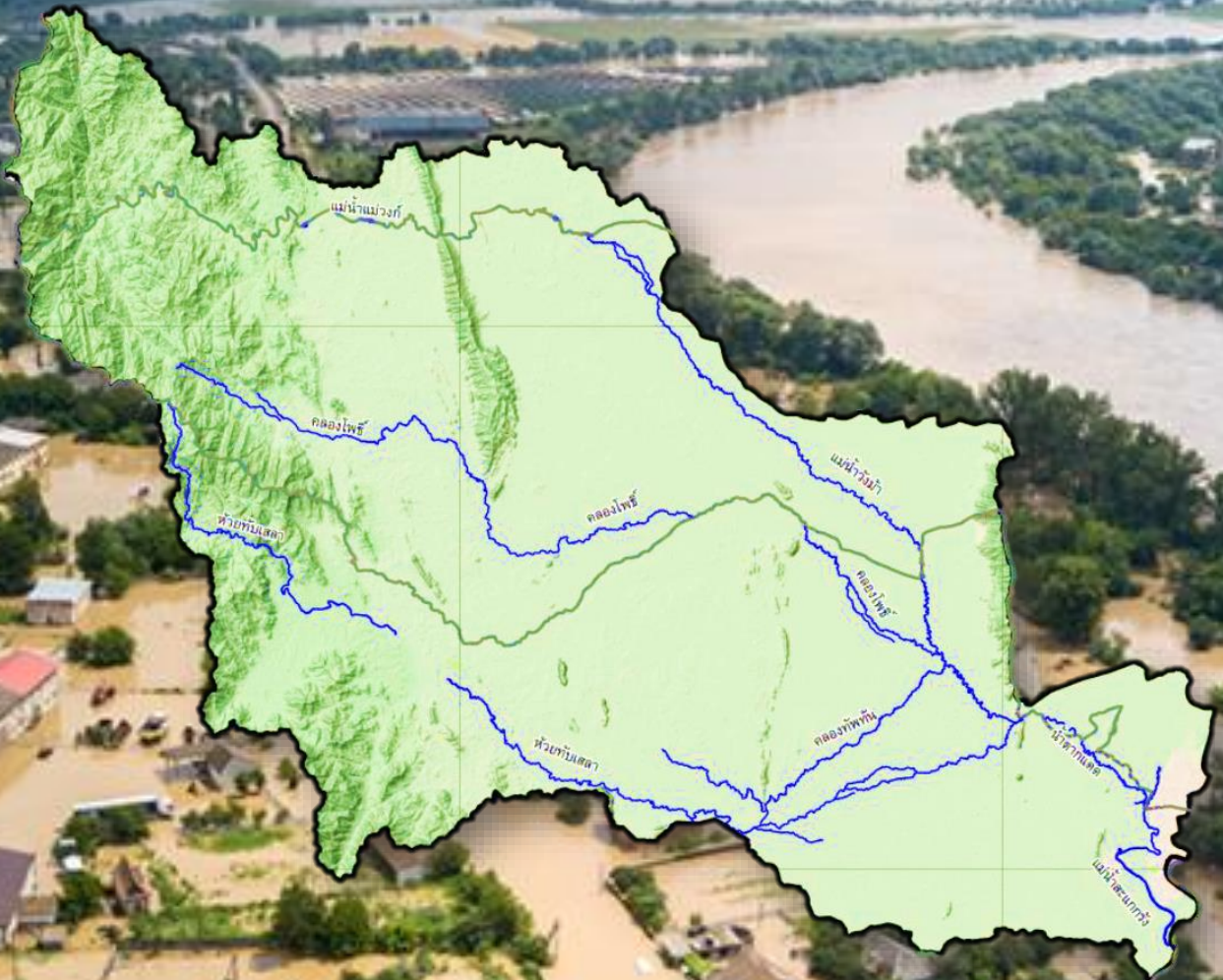

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

ลุ่มน้ำสะแกกรัง

คณะกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2

ปี 2566

สรุปแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำสะแกกรัง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดภาวะน้ำท่วม แนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม แนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ และรายงานการติดตามประเมินผล โดยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมลุ่มน้ำสะแกกรังมีรายละเอียดดังนี้

สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำสะแกกรังครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ อุทัยธานี และกำแพงเพชร มีปริมาณฝนเฉลี่ยเท่ากับ 1,066.2 มิลลิเมตร/ปี ปริมาณฝนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ปริมาณความต้องการใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำรวมทั้งสิ้น 850.61 ล้าน ลบ.ม./ปี สถานการณ์น้ำท่วมของลุ่มน้ำสะแกกรังเป็นลักษณะน้ำท่วมล้นตลิ่งและน้ำท่วมขังในบางพื้นที่ พื้นที่น้ำท่วมส่วนใหญ่อยู่บริเวณริมแม่น้ำวังค์ คลองแห่งคลองแม่เป็น แม่น้ำวังม้า เนื่องจากปริมาณน้ำมากกว่าความจุลำนน้ำและมีสิ่งกีดขวางระบายน้ำ หรือได้รับผลกระทบจากท้ายน้ำที่มีระดับสูงจนไม่สามารถระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้ทันจนเกิดปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สะแกกรังตอนล่างเป็นพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี (58 ตำบล 10 อำเภอ) มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 331,122 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความรุนแรงมาก 231,919 ไร่ และพื้นที่ที่มีความรุนแรงน้อยและปานกลาง 1,804 ไร่ และ 97,399 ไร่

แนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมของลุ่มน้ำ

แนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมของลุ่มน้ำสะแกกรังสามารถแบ่งการดำเนินงานได้ออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม ระหว่างการเกิดภาวะน้ำท่วม และหลังเกิดภาวะน้ำท่วม รายละเอียดดังนี้

ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม: จะต้องมีการเตรียมแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องระหว่างแผนของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) และแผนของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) และต้องมีการเตรียมการรับมือเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่อาจได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมโดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่ สทนช. ภาค 2 และคณะกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง รวมถึงการจัดทำบัญชีรายชื่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณกุศลในเขตจังหวัด พร้อมทั้งสถานที่ตั้ง รายชื่อผู้ติดต่อประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์ และทรัพยากรที่มีที่สามารถให้การสนับสนุนได้ รวมถึงบัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำท่วมและบัญชีพื้นที่หนีภัย

นอกจากนั้นก่อนเกิดภาวะน้ำท่วมจะต้องมีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อการประเมินถึงสภาวะน้ำท่วม โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักได้แก่ กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ ศูนย์อำนวยการน้ำ

แห่งชาติ สทนช. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ สทนช.ภาค 2 และ คณะกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง ซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังได้แก่

- พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมตามผลการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 124,200 ไร่ มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง 120 ล้าน ลบ.ม. ความลึกน้ำท่วมประมาณ 0.50-0.75 เมตร

- ข้อมูลแผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันน้ำท่วมรายจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังของ กรมชลประทาน ซึ่งจะระบุถึงพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย/เฝ้าระวัง แผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันอุทกภัย และการเตรียมความพร้อมเครื่องมือ-เครื่องจักร

- การติดตามข้อมูลจากระบบคาดการณ์น้ำท่วม (Flood Forecasting System) ของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ระบบ Early warning System ของกรมทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำและเตือนภัยของกรมชลประทาน และระบบ One map ของศูนย์ อำนวยการน้ำแห่งชาติ

- การติดตามข้อมูลสถานีหลักเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำและพิจารณาตามเกณฑ์เฝ้าระวัง โดยในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังมีสถานีวัดน้ำฝนจำนวน 21 สถานี สถานีวัดน้ำท่าจำนวน 10 สถานี (สถานีหลักแห่งชาติ 1 สถานี ได้แก่สถานี Ct.19) สถานีวัดคุณภาพน้ำจำนวน 1 สถานี และสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำจำนวน 8 สถานี (สถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 1 สถานี และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางจำนวน 7 สถานี) พร้อมทั้งประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ ณ ปัจจุบันและการคาดการณ์แนวโน้ม

- การวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางการไหลของน้ำ ความสามารถในการระบายน้ำ ระยะเวลาในการเดินทางของน้ำในลำน้ำที่สำคัญ ได้แก่แม่น้ำสะแกกรัง ซึ่งสามารถคำนวณระยะเวลาในการเดินทางของน้ำตั้งแต่บริเวณ อ.ชาวนาบุรุษบุรี จ.กำแพงเพชร ถึงบริเวณจุดบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยารวมทั้งสิ้น 67.5 ชม. ตามแนวเส้นทางการไหล 147.9 กิโลเมตร

ระหว่างเกิดภาวะน้ำท่วม: จากการดำเนินงานในช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม หากพบว่าข้อมูลจากสถานีหลัก และผลการประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ ณ ปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมีการระบุถึงการเกิดภาวะน้ำท่วม จะต้องมีการออกประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำท่วม โดยต้องมีการพิจารณาถึงระดับความรุนแรงของสถานการณ์ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (สถานการณ์น้ำท่วมพื้นที่เป็นระยะเวลสั้นๆ สามารถเข้าไปบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้) ระดับที่ 2 ระดับน้ำท่วมรุนแรงและระดับที่ 3 ระดับน้ำท่วมวิกฤติ (ประเมินความรุนแรงจากสถานการณ์น้ำท่วมขังในพื้นที่ น้ำล้นตลิ่ง)

โดยในช่วงเกิดวิกฤติน้ำศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำสะแกกรังจะพิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงของสถานการณ์น้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรังเพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาและเสนอต่อ สททช. และ กทช. พิจารณาเพื่อประกาศยกระดับสถานการณ์ โดยหากเป็นระดับที่ 1 จะมีการจัดตั้งหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับที่ 2 จะมีการจัดตั้งกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และระดับที่ 3 จะมีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อบรรเทาและแก้ไขสถานการณ์วิกฤติน้ำ

หลังเกิดภาวะน้ำท่วม: หลังจากภาวะน้ำท่วมสิ้นสุด จะมีการออกประกาศยกเลิกสถานการณ์ภาวะน้ำท่วม จากนั้นจะต้องมีการพิจารณาความช่วยเหลือให้กับผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งในส่วนของค่าทดแทน หรือชดเชยความเสียหายจากการใช้ที่ดินและสิ่งก่อสร้างและการจ่ายค่าชดเชยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นๆเป็นหน่วยงานหลัก และมีสำนักงบประมาณ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสนับสนุน การช่วยเหลือทางการแพทย์โดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย สททช. และ สททช.ภาค เป็นหน่วยงานหลัก รวมถึงการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดย สททช. และ สททช. ภาค รวมถึง กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และกรมทรัพยากรน้ำ เป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำสะแกกรังต้องติดตามการดำเนินงาน รายงานผลการติดตามประเมินผล และเสนอแนวทางทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง ซึ่งหากไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้ต้องเสนอเรื่องเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขต่อ กทช. ต่อไป

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำสะแกกรัง

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	-ก-
สารบัญรูป	-จ-
สารบัญตาราง	-ซ-
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมา	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ขอบเขตการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	1-1
1.3.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561	1-1
1.3.2 ขอบเขตพื้นที่จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลลุ่มน้ำสะแกกรัง	
2.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ	2-1
2.1.1 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.1.2 สภาพภูมิอากาศ	2-5
2.1.3 ระบบลุ่มน้ำ	2-6
2.1.4 ลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา	2-10
2.1.5 ลักษณะทางอุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน	2-15
2.1.6 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	2-18
2.1.7 ประชากร	2-25
2.1.8 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	2-25
2.1.9 ความต้องการใช้น้ำ	2-30
2.2 ข้อมูลภาวะน้ำท่วม/คุณภาพน้ำที่เกิดขึ้น	2-45
2.2.1 พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย	2-46
2.2.2 คุณภาพน้ำ	2-48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
2.3	สถิติการประสบอุทกภัยที่ผ่านมา	2-49
2.4	การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมา	2-52
บทที่ 3	การกำหนดภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ	
3.1	ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำท่วม	3-1
3.1.1	บทนิยามของภาวะน้ำท่วม	3-1
3.1.2	ประเภทหรือความรุนแรงของภาวะน้ำท่วม	3-1
3.2	เกณฑ์การยกระดับสถานการณ์	3-3
3.2.1	กรณีสถานการณ์น้ำท่วม	3-3
3.3	กฎหมาย ระเบียบ และ นโยบายที่เกี่ยวข้อง	3-6
3.3.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของไทย	3-6
3.3.2	กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของไทย	3-19
3.4	แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วม	3-69
3.4.1	แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหา ด้านน้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ และ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ	3-69
3.4.2	การบูรณาการร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	3-69
3.4.3	การบูรณาการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามแผนป้องกัน และบรรเทาและสาธารณภัยแห่งชาติ และพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ	3-72
3.4.4	การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วน ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) หรือกรณีน้ำท่วม (อุทกภัย) ในกรณีวิกฤตน้ำ	3-73
3.4.5	งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนบูรณาการและการดำเนินงาน ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	3-80
บทที่ 4	แนวทางป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	
4.1	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน	4-1
4.2	การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์	4-18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่น้ำท่วม	4-18
4.2.2 ระบบเตือนภัย	4-27
4.3 การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม	4-31
4.4 การจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วม	4-32
4.5 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ	4-42
4.6 วิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการ	4-44
4.6.1 เส้นทางการไหลของน้ำ	4-44
4.6.2 แนวทางการระบายน้ำที่รวดเร็ว	4-47
4.7 วิธีการเก็บกักน้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป	4-52
4.7.1 การปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operations)	4-53
4.7.2 ระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ Vacancy Requirement Rule Curve	4-57
4.8 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชน ที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำท่วม	4-59
4.9 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน	4-60
บทที่ 5 การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	
5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	5-1
5.1.1 การจัดตั้งองค์กร	5-1
5.1.2 การอำนวยการ	5-1
5.1.3 การปฏิบัติการ	5-2
5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ	5-2
5.2.1 ระดับนโยบาย	5-2
5.2.2 ระดับบัญชาการ	5-3
5.2.3 ระดับอำนวยการ	5-9
5.2.4 ระดับปฏิบัติการ	5-11
5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ	5-12
5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมแบบบูรณาการ	5-14
5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขภัยด้านน้ำ	5-14

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3.2 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ในสถานการณ์ปกติและภาวะวิกฤติ	5-16
5.3.3 เกณฑ์การยกระดับสถานการณ์น้ำท่วม	5-17
5.3.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ	5-21
บทที่ 6 การรายงานผล	
6.1 กลไกการรายงานผล	6-1
6.2 แนวทางการรายงานผล	6-1
6.2.1 กรณีไม่เกิดภาวะน้ำท่วมหรือปัญหาคุณภาพน้ำ	6-1
6.2.2 กรณีเกิดภาวะน้ำท่วมระดับน้ำท่วมหรือเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2)	6-4
6.2.3 กรณีเกิดภาวะน้ำท่วมระดับวิกฤติ (ระดับ 3)	6-4
บทที่ 7 การติดตามประเมินผล	
7.1 กลไกการติดตามประเมินผล	7-1
7.2 แนวทางการติดตามประเมินผล	7-2
7.3 แนวทางการปรับปรุงแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	7-4
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เบอร์ดติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน	
ภาคผนวก ข การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน	
ภาคผนวก ค พื้นที่ประสบภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ	
ภาคผนวก ง บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำท่วม และบัญชีพื้นที่หนีภัย	
ภาคผนวก จ แผนการจัดการระบายน้ำเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม	
ภาคผนวก ฉ เกณฑ์เตือนภัยและพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม	
ภาคผนวก ช บัญชีอุปกรณ์เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง	
ภาคผนวก ซ แผนและขั้นตอนการอพยพ	
ภาคผนวก ฎ แผนงานโครงการที่สำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำ	
ภาคผนวก ฏ การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น	
ภาคผนวก ฐ ประเด็นข้อเสนอแนะ	

สารบัญรูป

	หน้า	
รูปที่ 2.1.1-1	สภาพภูมิประเทศและลำน้ำสาขาในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-2
รูปที่ 2.1.1-2	รูปตัดตามยาวแม่น้ำสะแกกรังแสดงความลาดชันลุ่มน้ำ	2-3
รูปที่ 2.1.1-3	ขอบเขตจังหวัดในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-4
รูปที่ 2.1.2-1	ลักษณะการผันแปรของตัวแปรภูมิอากาศในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-6
รูปที่ 2.1.3-1	ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-8
รูปที่ 2.1.3-2	แผนผังระบบลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-9
รูปที่ 2.1.4-1	การกระจายตัวปริมาณฝนรายเดือนในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-10
รูปที่ 2.1.4-2	แผนที่แสดงเส้นชั้นปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย ในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-11
รูปที่ 2.1.4-3	การกระจายตัวของปริมาณน้ำท่ารายเดือนในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-12
รูปที่ 2.1.4-4	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน	2-14
รูปที่ 2.1.4-5	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน	2-15
รูปที่ 2.1.5-1	แผนที่แสดงศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ศึกษา มาตรฐาน 1:100,000	2-16
รูปที่ 2.1.6-1	พื้นที่ป่าไม้ในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-19
รูปที่ 2.1.6-2	แผนที่แสดงชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-21
รูปที่ 2.1.6-3	ตำแหน่งบ่อบาดาลและปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้	2-23
รูปที่ 2.1.8-1	ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ในลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-27
รูปที่ 2.1.8-2	ตำแหน่งแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-29
รูปที่ 2.1.9-1	แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยว	2-32
รูปที่ 2.1.9-2	เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิง รายปีเฉลี่ย	2-38
รูปที่ 2.1.9-3	เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิง รายเดือนเฉลี่ย	2-39
รูปที่ 2.1.9-4	แบบจำลองแปลงนา	2-40
รูปที่ 2.1.9-5	แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม	2-43
รูปที่ 2.1.9-6	โค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ	2-44
รูปที่ 2.2.1-1	พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก ในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-47
รูปที่ 2.4-1	มาตรการรองรับฤดูฝน ปี 2565/66	2-62
รูปที่ 4.1-1	การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำท่วม ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	4-15
รูปที่ 4.1-2	การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำท่วม ระหว่างเกิดภาวะน้ำท่วม	4-16

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 4.1-3	การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำท่วม หลังเกิดภาวะน้ำท่วม 4-17
รูปที่ 4.2.1-1	พื้นที่เป้าหมายและแผนงานโครงการสำคัญ Area Based 4-21
รูปที่ 4.2.1-2	แผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันอุทกภัย พื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร 4-22
รูปที่ 4.2.1-3	แผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันอุทกภัย พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ 4-23
รูปที่ 4.2.1-4	แผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันอุทกภัย พื้นที่จังหวัดอุทัยธานี 4-24
รูปที่ 4.2.2-1	เว็บไซต์ one map (https://nationalthaiwater.onwr.go.th) 4-28
รูปที่ 4.2.2-2	เว็บไซต์ Early Warning System (http://ews.dwr.go.th/ews/index.php) 4-28
รูปที่ 4.2.2-3	ระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำและเตือนภัย https://telerid.rid.go.th 4-29
รูปที่ 4.2.2-4	การแสดงผลข้อมูลระดับน้ำเปรียบเทียบข้อมูลระดับน้ำเตือนภัย ระดับวิกฤต และปริมาณฝน ในระดับสถานี 4-29
รูปที่ 4.2.2-5	การแสดงผลข้อมูลระดับน้ำเปรียบเทียบกับรูปตัดลำน้ำ 4-30
รูปที่ 4.3-1	วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management: DRM) เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน 4-31
รูปที่ 4.4-1	การแสดงผลปริมาณฝนในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ 4-34
รูปที่ 4.4-2	การแสดงผลปริมาณฝนรายชั่วโมงระดับสถานีในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ 4-34
รูปที่ 4.4-3	การแสดงผลตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำทำการแสดงผลตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำฝน ในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ 4-36
รูปที่ 4.4-4	ตัวอย่างการแสดงผลข้อมูลระดับน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ 4-37
รูปที่ 4.4-5	การแสดงผลตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำใหญ่และกลางการแสดงผลตำแหน่งที่ตั้ง 4-39
รูปที่ 4.4-6	การแสดงผลข้อมูลปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำร่วมกับข้อมูลโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ ในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ 4-40
รูปที่ 4.4.7	เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตเขื่อนทับเสลา 4-41
รูปที่ 4.4-8	เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตอ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์ 4-42
รูปที่ 4.5-1	โครงสร้างองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ 4-43
รูปที่ 4.6.1-1	แผนที่แสดงผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง 4-45
รูปที่ 4.6.1-2	แผนที่แสดงความจุลำน้ำและพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ลุ่มน้ำสะแกกรัง 4-46
รูปที่ 4.6.2-1	ความสามารถการระบายน้ำและระยะเวลาการเดินทางของน้ำในแม่น้ำสะแกกรัง 4-48
รูปที่ 4.6.2-2	ศักยภาพในการระบายน้ำของลำน้ำสายสำคัญในลุ่มน้ำสะแกกรัง 4-49

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า	
รูปที่ 4.6.2-3	รูปตัดตามยาวและขีดความสามารถในการระบายน้ำของแม่น้ำสะแกกรัง	4-50
รูปที่ 4.7-1	สมดุลของน้ำในอ่างเก็บน้ำ	4-52
รูปที่ 4.7.1-1	ผังการดำเนินการคาดการณ์ปริมาณน้ำในการอ่างเก็บน้ำ	4-56
รูปที่ 4.7.2-1	กระบวนการของระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ	4-57
รูปที่ 4.7.2-2	ปริมาณน้ำที่จำเป็นต้องเก็บกักเพื่อใช้ในช่วงฤดูแล้ง	4-58
รูปที่ 5.3.1-1	การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขด้านทรัพยากรน้ำ ที่เพิ่มประสิทธิภาพขึ้นโดย สททช.	5-16
รูปที่ 5.3.2-1	กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	5-17
รูปที่ 5.3.4-1	ปฏิทินการจัดการทรัพยากรน้ำฤดูฝน	5-25
รูปที่ 6.2.1-1	ตัวอย่างการรายงานผล กรณีไม่เกิดภาวะน้ำท่วม	6-2
รูปที่ 6.2.2-1	ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะน้ำท่วมระดับน้ำท่วมหรือเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 1) และระดับรุนแรง (ระดับ 2)	6-5
รูปที่ 7.1-1	กลไกการติดตามประเมินผลแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ	7-2
รูปที่ 7.2-1	แนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ	7-3

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1.1-1	รายละเอียดของจังหวัดในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-3
ตารางที่ 2.1.3-1	รายละเอียดของกลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-7
ตารางที่ 2.1.4-1	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-10
ตารางที่ 2.1.4-2	ปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปีเฉลี่ยของกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-12
ตารางที่ 2.1.4-3	ปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-13
ตารางที่ 2.1.4-4	ปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-14
ตารางที่ 2.1.5-1	แสดงพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลของกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-17
ตารางที่ 2.1.6-1	พื้นที่ป่าไม้ในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-18
ตารางที่ 2.1.6-2	พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-20
ตารางที่ 2.1.6-3	รายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้	2-24
ตารางที่ 2.1.7-1	ข้อมูลประชากรในกลุ่มน้ำ	2-25
ตารางที่ 2.1.8-1	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-26
ตารางที่ 2.1.8-2	ประเภทและจำนวนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-28
ตารางที่ 2.1.9-1	กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของลุ่มน้ำ	2-30
ตารางที่ 2.1.9-2	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562	2-35
ตารางที่ 2.1.9-3	ค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (Kc) โดยวิธี Penman Montith	2-36
ตารางที่ 2.1.9-4	ค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงที่สถานีตรวจอากาศ โดยวิธี Penman Montith	2-37
ตารางที่ 2.1.9-5	ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-41
ตารางที่ 2.1.9-6	ความต้องการใช้น้ำตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม	2-42
ตารางที่ 2.1.9-7	ความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-43
ตารางที่ 2.1.9-8	สรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำ	2-45
ตารางที่ 2.2.1-1	พื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-46
ตารางที่ 2.2.1-2	พื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำสะแกกรัง	2-48
ตารางที่ 2.2.2-1	คุณภาพของน้ำเปรียบเทียบกับมาตรฐานของประเภทแหล่งน้ำที่กำหนด	2-49
ตารางที่ 3.1.2-1	เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ	3-3
ตารางที่ 4.1-1	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	4-2
ตารางที่ 4.1-2	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ช่วงเกิดภาวะน้ำท่วม	4-7

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.1-3	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน หลังเกิดภาวะน้ำท่วม	4-11
ตารางที่ 4.2.2-1	รายชื่อสถานีในระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำและเตือนภัย	4-30
ตารางที่ 4.4-1	เกณฑ์ความรุนแรงของฝน 1 ชั่วโมง	4-33
ตารางที่ 4.4-2	เกณฑ์ปริมาณฝนสะสม (รวม) 24 ชั่วโมง	4-33
ตารางที่ 4.4-3	รายละเอียดของสถานีวัดน้ำฝน	4-35
ตารางที่ 4.4-4	รายละเอียดของสถานีวัดน้ำท่า	4-36
ตารางที่ 4.4-5	ระดับน้ำอ้างอิงจำแนกตามระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำ	4-37
ตารางที่ 4.4-6	รายละเอียดของสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำ	4-40
ตารางที่ 5.3.3-1	เงื่อนไขในการตัดสินใจระดับสาธารณสุขของแผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณสุขแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570	5-20

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำสะแกกรัง ฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 35(2) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจ จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เพื่อให้ความเห็นชอบ มาตรา 64 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำท่วมในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ฝั่งน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลาย ทางชีวภาพของพื้นที่นั้น

1.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม คือ

- 1) เพื่อกำหนดภาวะน้ำท่วมและบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) เพื่อกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
- 3) เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ
- 4) เพื่อกำหนดการรายงานและการติดตามประเมินผล

1.3 ขอบเขตการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

1.3.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

มาตรา 4 “ภาวะน้ำท่วม” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือไหลหลาก หรือฉับพลันจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืช ที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่ไม่รวมถึงภาวะน้ำขึ้นและน้ำลงซึ่งเป็นปรากฏการณ์ปกติตามธรรมชาติ

มาตรา 64 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับ

กรณีปกติ ซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำท่วมในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ

กรณีฉุกเฉิน ที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน

โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ผังน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้นประกอบด้วย แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- 1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- 2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- 3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
- 4) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม
- 5) การจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วม
- 6) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- 7) วิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการให้น้ำระบายไปตามแนวทางที่กำหนด
- 8) วิธีการกักเก็บน้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
- 9) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำท่วม

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วมและการจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วม ตามวรรคสอง (4) และ (5) ให้เป็นไปตามแนวทางที่ กนช. ประกาศกำหนด

สำหรับกรณีเกิดวิกฤติน้ำ(น้ำท่วม) ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 หมวด 3 องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ส่วนที่ 2 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

มาตรา 24 ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำ จนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่ออารังชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไข ปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณา จัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใด ๆ เพื่อการป้องกันแก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้ออกคำสั่งตามวรรคสองแล้ว และคำสั่งนั้นมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามวรรคสอง หากเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือบุคคลใด ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบ

เมื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษน้ำแล้วเสร็จ ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติรายงานและจัดทำสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษน้ำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดยมิชักช้า

1.3.2 ขอบเขตพื้นที่จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

พื้นที่จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมครอบคลุม ลุ่มน้ำสะแกกรัง ตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564

บทที่ 2

ข้อมูลกลุ่มน้ำ

บทที่ 2

ข้อมูลลุ่มน้ำสะอาด

2.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

2.1.1 สภาพภูมิประเทศ

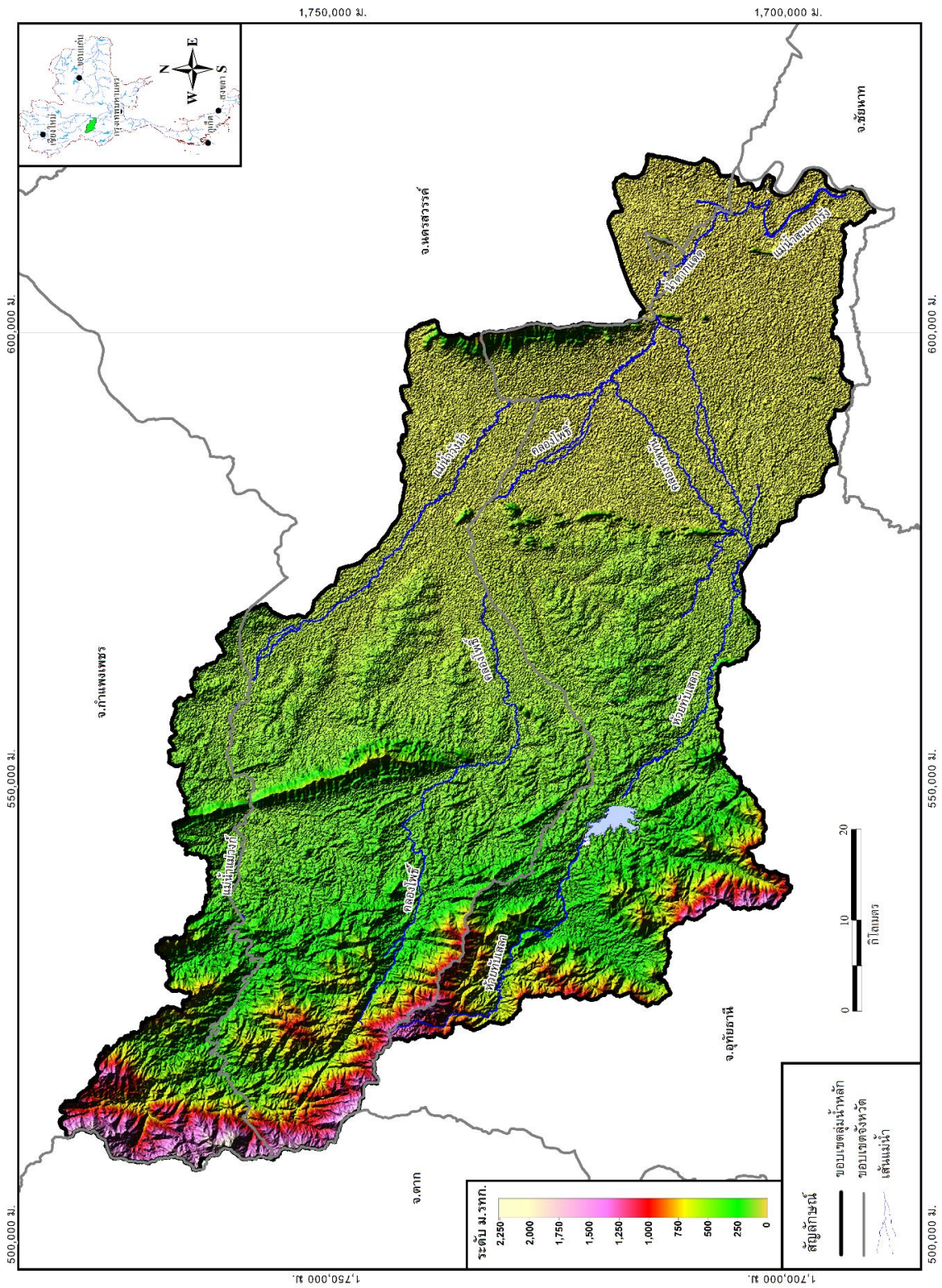
ลุ่มน้ำสะอาดเป็นลุ่มน้ำซึ่งอยู่ทางภาคกลางของประเทศไทย ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ 4,911.48 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ลักษณะลุ่มน้ำวางตัวตามแนว ตะวันตก – ตะวันออก ทางตอนบนของลุ่มน้ำจะมีความลาดชันค่อนข้างมากและค่อยลาดเทลงจนไหลออกสู่ทุ่งราบของแม่น้ำเจ้าพระยาทางด้านตะวันออกของลุ่มน้ำ มีแม่น้ำสะอาดเป็นแม่น้ำสายหลัก ต้นกำเนิดจาก เทือกเขาโมโกจูในเขตอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ จังหวัดกำแพงเพชร ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ตำบลท่าซุง อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ความยาวรวมทั้งสิ้น 229 กิโลเมตร ลุ่มน้ำสะอาดมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	ลุ่มน้ำปิง
ทิศใต้	ติดกับ	ลุ่มน้ำท่าจีน
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ลุ่มน้ำแม่กลอง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

บริเวณทิศตะวันตกของลุ่มน้ำเป็นเทือกเขาสูง และเป็นต้นน้ำของลำน้ำสาขาที่สำคัญหลายสาย ได้แก่ ห้วยแม่วงก์ ห้วยคลองโพธิ์ และห้วยทับเสลา ลำน้ำสาขาซึ่งเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำสะอาด คือ ห้วยแม่วงก์ ไหลผ่านกิ่งอำเภอแม่วงก์และอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์มาบรรจบกับห้วยคลองโพธิ์ ซึ่งไหลมาจากเทือกเขาแนวแบ่งเขต ระหว่างจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานี ที่อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี กลายเป็นน้ำตกแดด แล้วไหลลงมาบรรจบกับห้วยทับเสลาในเขตอำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี เข้าเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เลียบผ่านภูเขาสะอาดจึงได้ชื่อว่าแม่น้ำสะอาดก่อนจะลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทางตอนเหนือของเขื่อนเจ้าพระยา

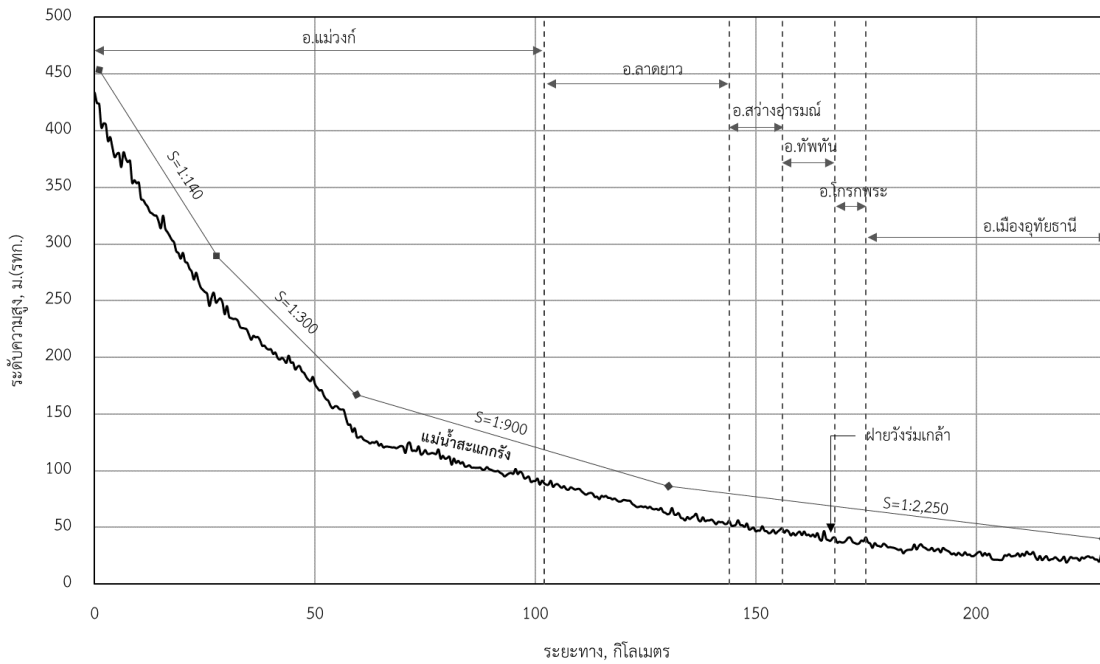
ลุ่มน้ำสะอาดมีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขื่อนทับเสลา ปิดกั้นลำห้วยทับเสลา ในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ความจุ 160 ล้าน ลบ.ม.

สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำสะอาดแสดงได้ดังรูปที่ 2.1.1-1 รูปตัดตามยาวแม่น้ำวม ตัวแทนความลาดชันลุ่มน้ำแสดงในรูปที่ 2.1.1-2 และแสดงรายละเอียดและขอบเขตของจังหวัดที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำสะอาดไว้ในตารางที่ 2.1.1-1 และ รูปที่ 2.1.1-3 ตามลำดับ

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.1-1 สภาพภูมิประเทศและลำน้ำสาขาในลุ่มน้ำสะแกกรัง

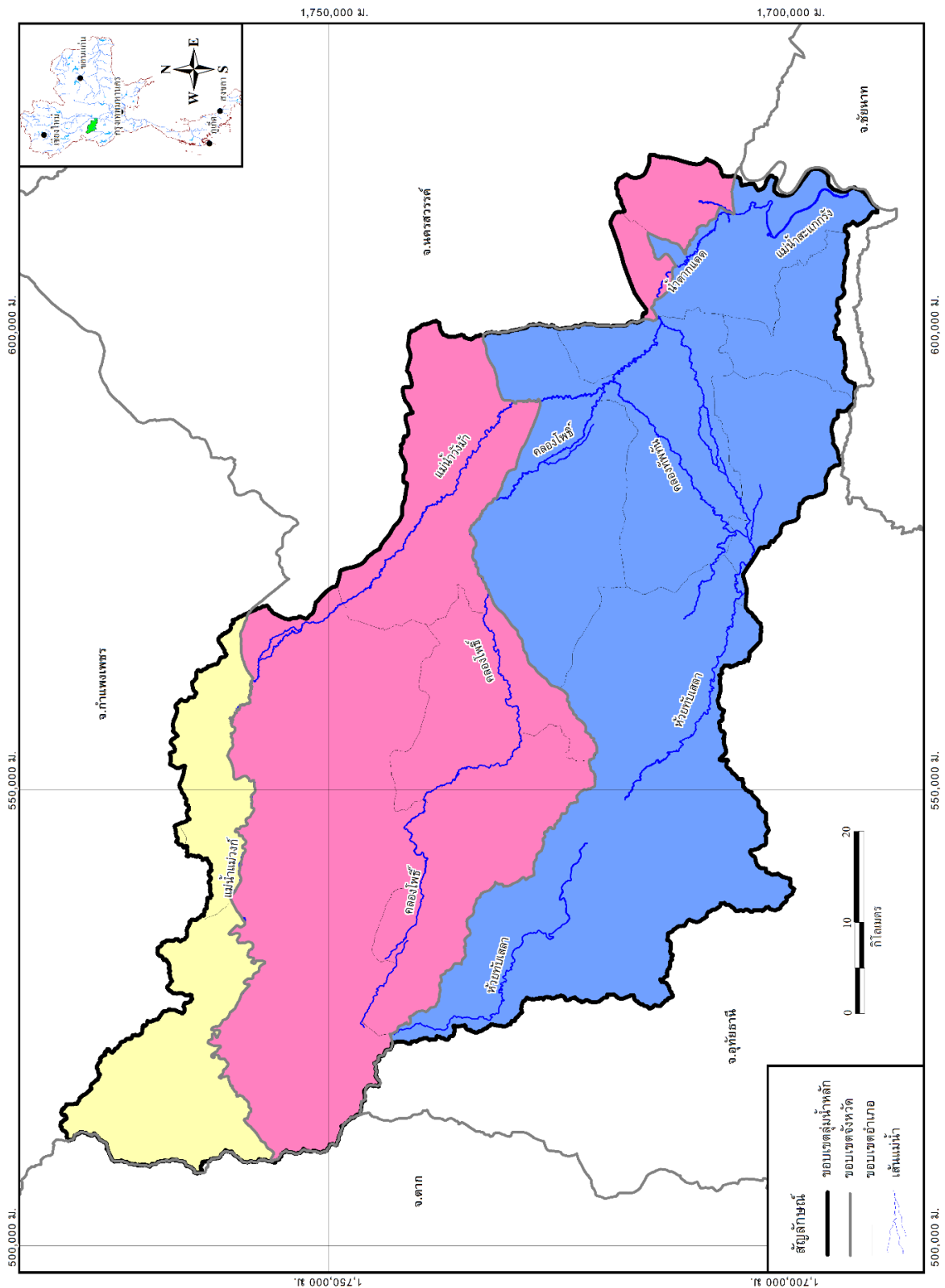
รูปที่ 2.1.1-2 รูปตัดตามยาวแม่น้ำสะแกกรังแสดงความลาดชันลุ่มน้ำ

ตารางที่ 2.1.1-1 รายละเอียดของจังหวัดในลุ่มน้ำสะแกกรัง

จังหวัด	พื้นที่ จังหวัด	พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ		ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำ
	(ตร.กม.)	(ตร.กม.)	(ไร่)		
นครสวรรค์	9,525.70	2,076.06	1,297,539	21.79	42.27
อุทัยธานี	6,647.07	2,339.90	1,462,438	35.20	47.64
กำแพงเพชร	8,512.51	494.23	308,896	5.81	10.06
ข้างเคียง*		1.28	800		0.03
รวม		4,911.48	3,068,874		100.00

หมายเหตุ *พื้นที่ข้างเคียงประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่ต่ำลที่อยู่ในลุ่มน้ำหลักน้อยกว่า 1% ของพื้นที่ต่ำลนั้นๆ

พื้นที่จังหวัด วัดจากของเขตจังหวัดจากกรมการปกครอง ปี พ.ศ.2561 ด้วยระบบพิกัด UTM WGS84 Zone47

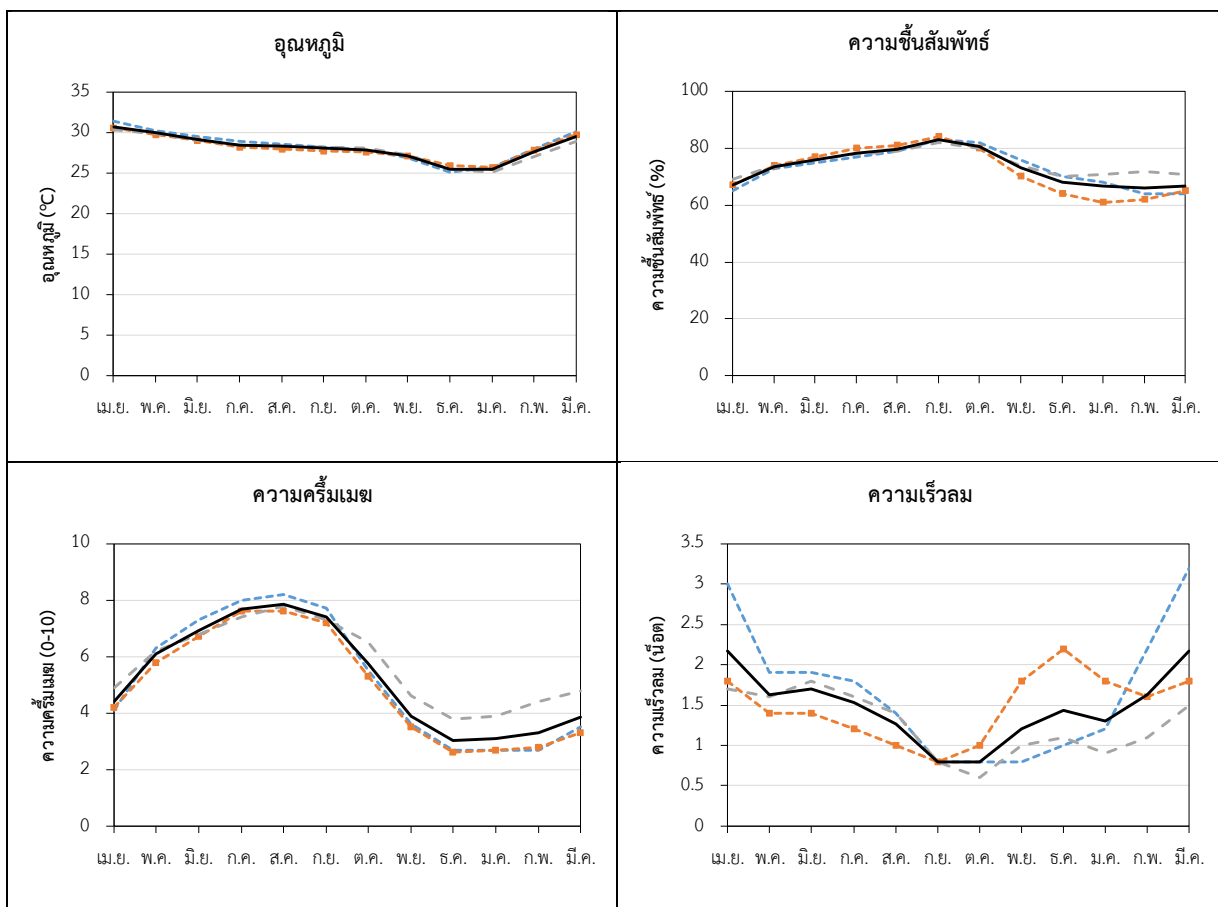
ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

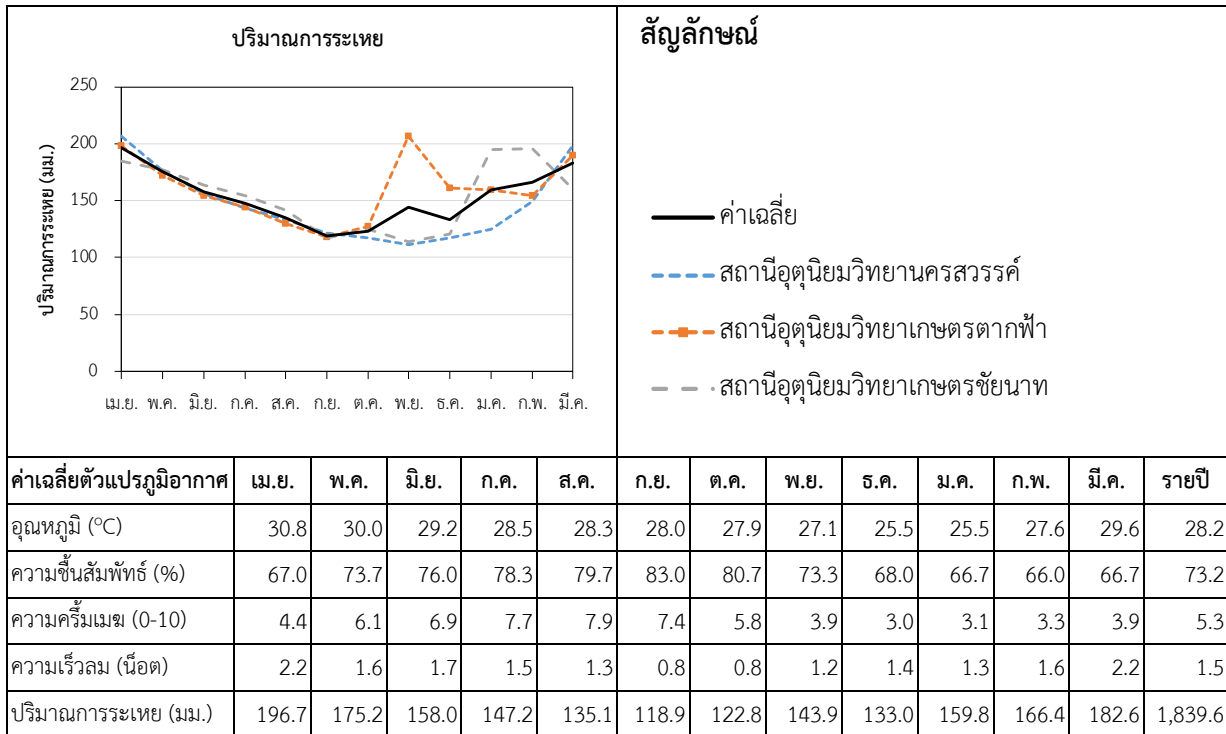
รูปที่ 2.1.1-3 ขอบเขตจังหวัดในลุ่มน้ำสะแกกรัง

2.1.2 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังโดยทั่วไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้เกิดฤดูกาล 3 ฤดู คือ ฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ และฤดูร้อนตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์จนถึงต้นเดือนพฤษภาคม นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากลมพายุดีเปรสชันซึ่งเข้ามาสู่ลุ่มน้ำเป็นครั้งคราว

จากข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีตรวจวัดอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สะแกกรังจำนวน 3 สถานี ได้แก่ สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรตากฟ้า และสถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรชัยนาท พบว่า ลุ่มน้ำสะแกกรังมีค่าอุณหภูมิเฉลี่ย 28.2 องศาเซลเซียส มีค่าเฉลี่ยรายเดือนผันแปรอยู่ในช่วง 25.5 – 30.8 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในเดือนธันวาคมถึงมกราคม และสูงสุดในเดือนเมษายน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปีมีค่าร้อยละ 73.2 ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปีมีค่า 5.3 ใน 10 ส่วนของท้องฟ้า ความเร็วลมเฉลี่ยทั้งปีมีค่า 1.5 น็อต และปริมาณการระเหยทั้งปีมีค่า 1,839.6 มม. ดังแสดงในรูปที่ 2.1.2-1

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ กลุ่มน้ำเสกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

รูปที่ 2.1.2-1 ลักษณะการผันแปรของตัวแปรภูมิอากาศในพื้นที่กลุ่มน้ำเสกกรัง

2.1.3 ระบบลุ่มน้ำ

การแบ่งลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำเสกกรังได้กำหนดตามผลการศึกษาของโครงการศึกษาทบทวนการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและผลกระทบจากการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำเสกกรังแบ่งเป็น 6 ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่วงก์ แม่น้ำเสกกรังตอนล่างส่วนที่ 1 คลองโพธิ์ ห้วยทับเสลา แม่น้ำเสกกรังตอนล่างส่วนที่ 2 และ แม่น้ำเสกกรังตอนล่างส่วนที่ 3 รายละเอียดของแต่ละลุ่มน้ำสาขา แสดงใน **ตารางที่ 2.1.3-1** ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาและแผนผังระบบลุ่มน้ำแสดงได้ดัง **รูปที่ 2.1.3-1** และ **รูปที่ 2.1.3-2** ตามลำดับ

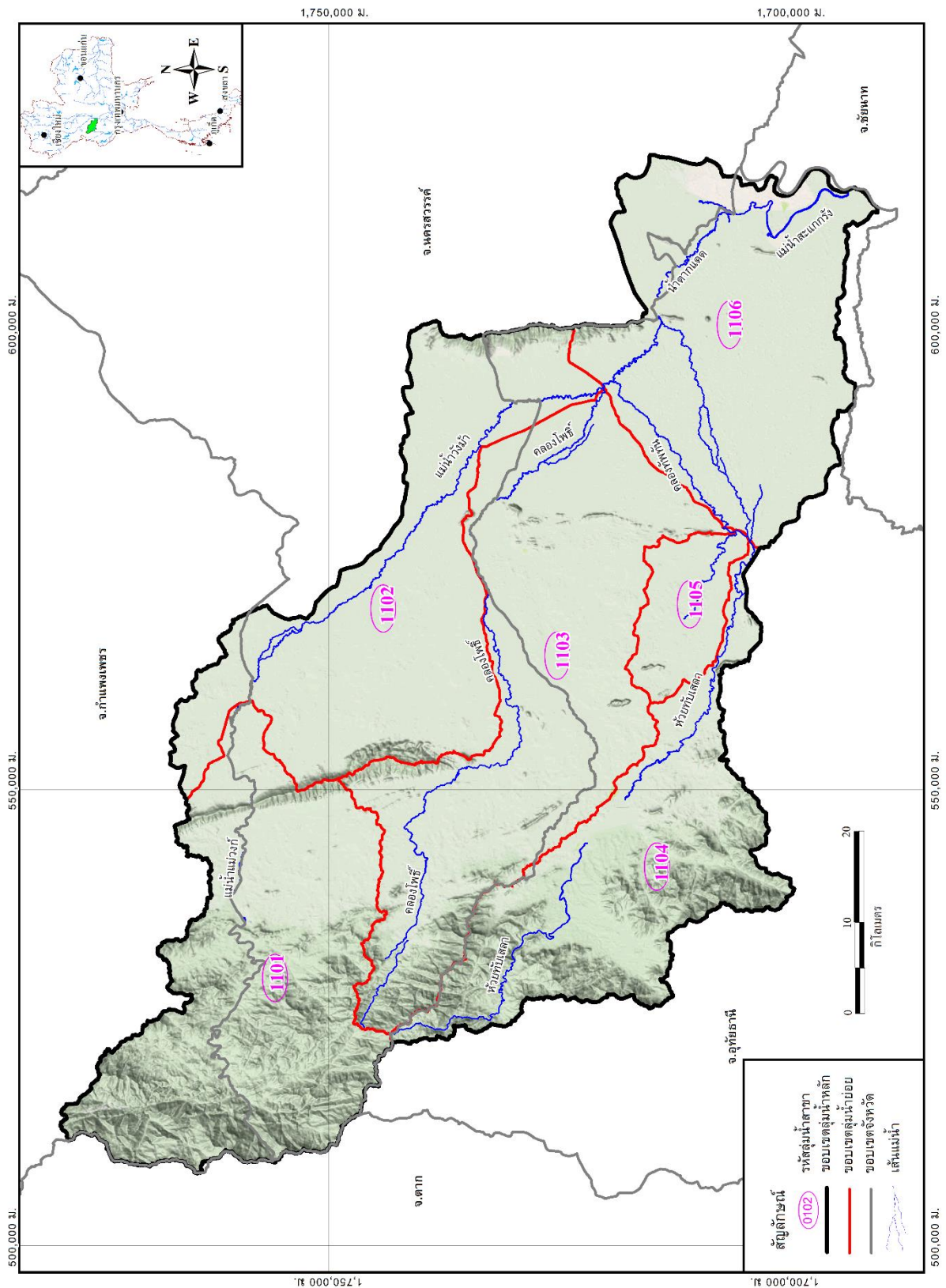

ตารางที่ 2.1.3-1 รายละเอียดของกลุ่มน้ำสาขาในกลุ่มน้ำสะแกกรัง

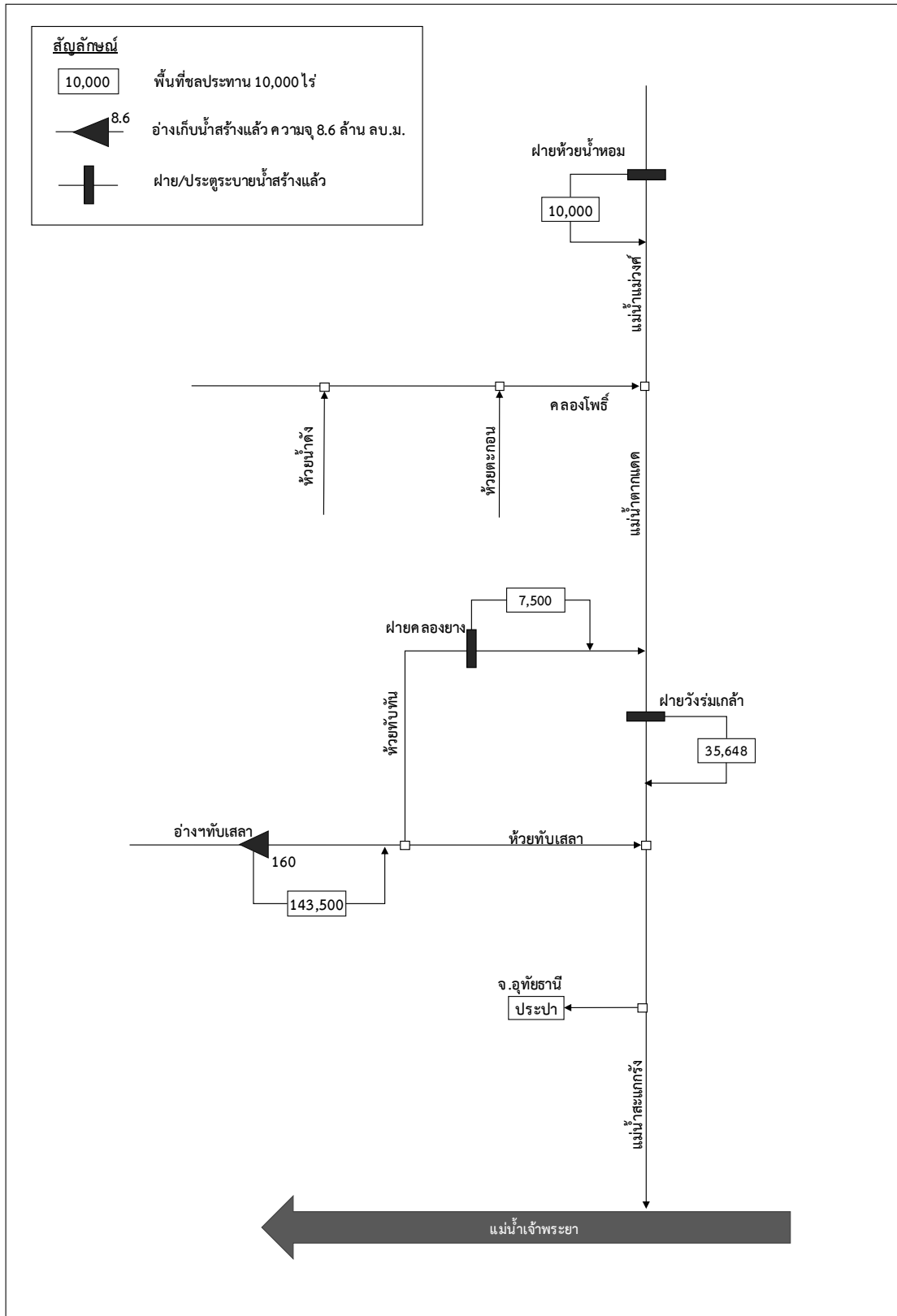
ลำดับ	รหัส	กลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่กลุ่มน้ำสาขา		ร้อยละ ของพื้นที่ ในกลุ่มน้ำ หลัก	ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน	
			(ตร.กม.)	(ไร่)		จังหวัด	อำเภอ
1	1101	น้ำแม่वंงก์	1,016.33	635.204	20.69	นครสวรรค์	แม่वंงก์ แม่เป็น
						อุทัยธานี	บ้านไร่ ลานสัก
						กำแพงเพชร	คลองลาน ขามูร์ลักษ์บุรี ปางศิลา ทอง
						ตาก	อุ้มผาง
2	1102	แม่น้ำสะแกกรัง ตอนล่าง ส่วนที่ 1	933.17	583.231	19	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์ โกรกพระ ลาดยาว แม่वंงก์ ชุมตาบง
						อุทัยธานี	ทัพทัน สว่างอารมณ์
						กำแพงเพชร	ขามูร์ลักษ์บุรี
3	1103	คลองโพธิ์	1,169.12	730.697	23.8	นครสวรรค์	ลาดยาว แม่वंงก์ แม่เป็น ชุมตาบง
						อุทัยธานี	ทัพทัน สว่างอารมณ์ หนองฉาง ลานสัก
4	1104	ห้วยทับเสลา	733.88	458.673	14.94	นครสวรรค์	แม่वंงก์ แม่เป็น
						อุทัยธานี	หนองฉาง ลานสัก
5	1105	แม่น้ำสะแกกรัง ตอนล่าง ส่วนที่ 2	156.4	97,752	3.18	อุทัยธานี	ทัพทัน หนองฉาง ลานสัก
						ชัยนาท	มโนรมย์
6	1106	แม่น้ำสะแกกรัง ตอนล่าง ส่วนที่ 3	902.59	564,116	18.38	นครสวรรค์	โกรกพระ พยุหะคีรี
						อุทัยธานี	เมืองอุทัยธานี ทัพทัน สว่างอารมณ์ หนองฉาง หนอง
							ขาหย่าง
รวม			4,911	3,069,674	100		

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.3-1 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำสะแกกรัง

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.3-2 แผนผังระบบลุ่มน้ำเสกกรัง

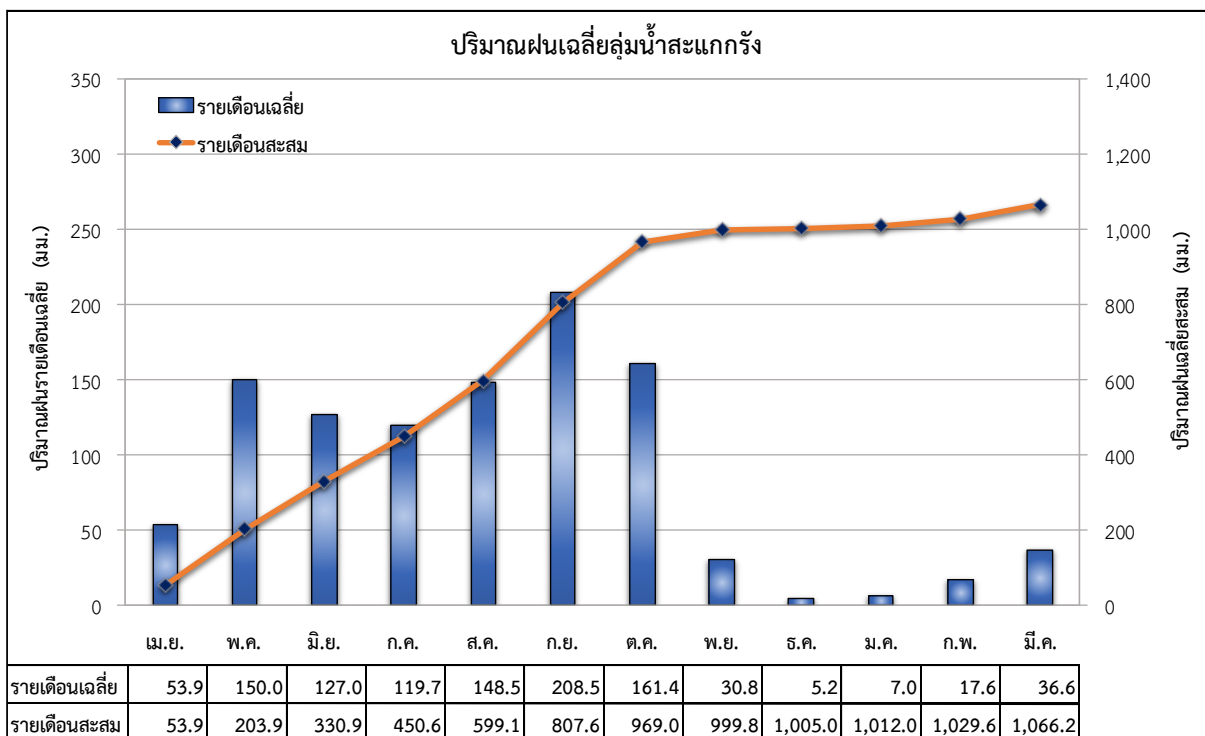
2.1.4 ลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา

1) ปริมาณน้ำฝน

ในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังมีปริมาณฝนเฉลี่ยเท่ากับ 1,066.2 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม คิดเป็น 85.8 % โดยเดือนที่มีฝนตกสูงสุดได้แก่ เดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 208.5 มิลลิเมตร สามารถแสดงกราฟการกระจายปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยไว้ในตารางที่ 2.1.4-1 และรูปที่ 2.1.4-1 รวมถึงแสดงเส้นชั้นปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ยไว้ในรูปที่ 2.1.4-2

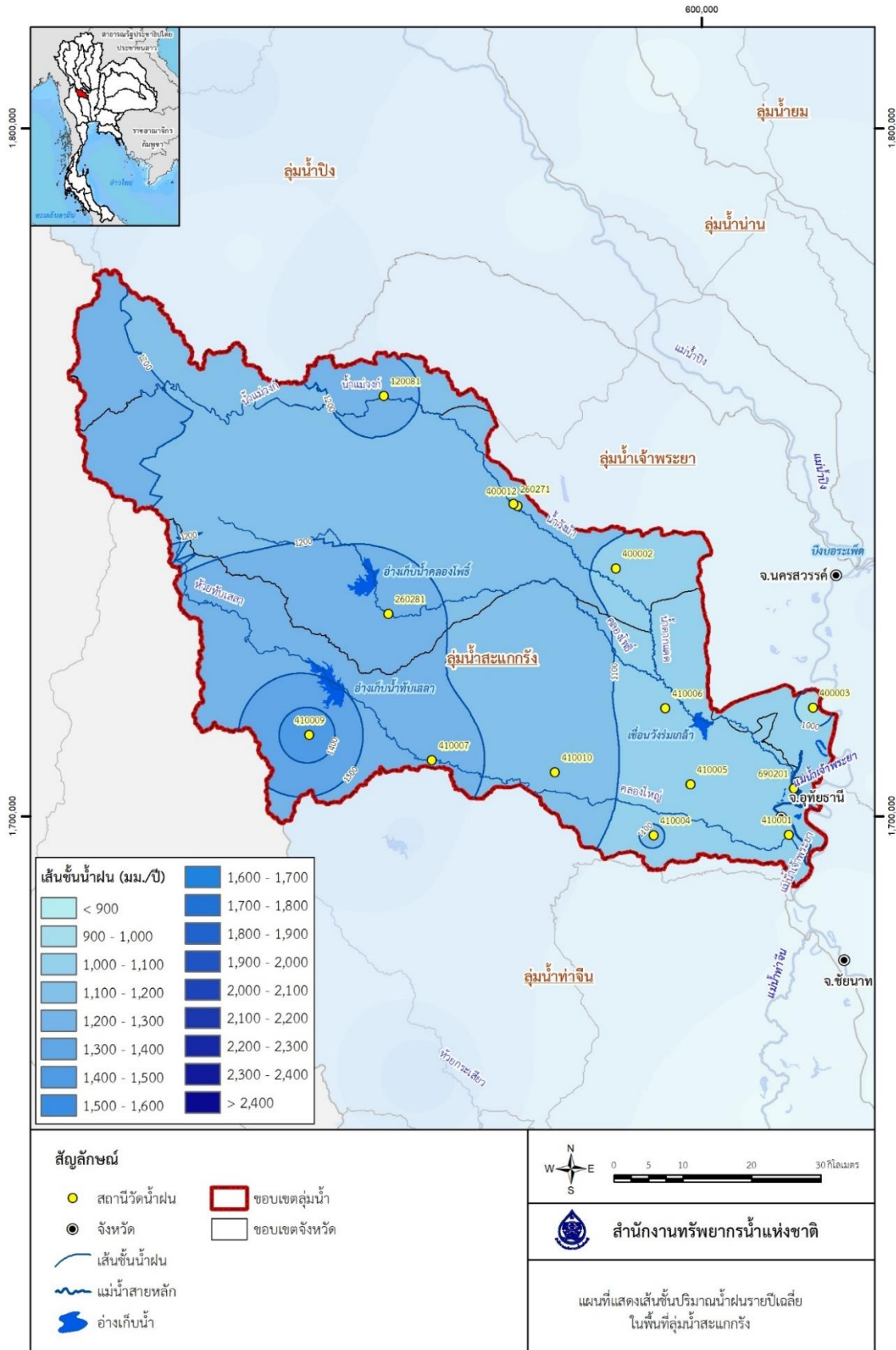
ตารางที่ 2.1.4-1 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)														
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	ฤดูฝน (พ.ค. - ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย. - เม.ย.)	รายปี
ลุ่มน้ำสะแกกรัง																
1101	น้ำแม่วัง	56.38	172.08	140.70	144.85	181.15	226.79	182.96	37.82	6.09	6.47	16.85	40.66	1,048.54	164.26	1,212.79
1102	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	60.54	163.99	134.88	121.47	154.58	227.98	178.91	28.82	5.79	10.29	19.14	42.26	981.81	166.85	1,148.66
1103	คลองโพธิ์	61.93	180.39	136.82	119.98	158.76	247.34	195.40	29.57	6.43	11.76	23.33	47.95	1,038.68	180.97	1,219.65
1104	ห้วยทับเสลา	86.33	210.58	131.72	115.47	164.79	296.56	255.70	41.69	7.50	10.77	28.29	60.37	1,174.83	234.95	1,409.78
1105	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	64.65	173.54	150.77	130.96	154.38	252.02	193.59	35.85	5.53	7.77	27.48	44.55	1,055.26	185.83	1,241.09
1106	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	53.06	147.50	137.38	123.24	146.88	223.16	158.21	29.02	4.69	3.36	12.67	31.72	936.37	134.52	1,070.89
ปริมาณฝนเฉลี่ยลุ่มน้ำ		53.86	150.00	127.03	119.70	148.55	208.46	161.44	30.80	5.18	7.02	17.57	36.58	915.18	151.00	1,066.18

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ทำจัน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

รูปที่ 2.1.4-1 การกระจายตัวปริมาณน้ำฝนรายเดือนในลุ่มน้ำสะแกกรัง

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

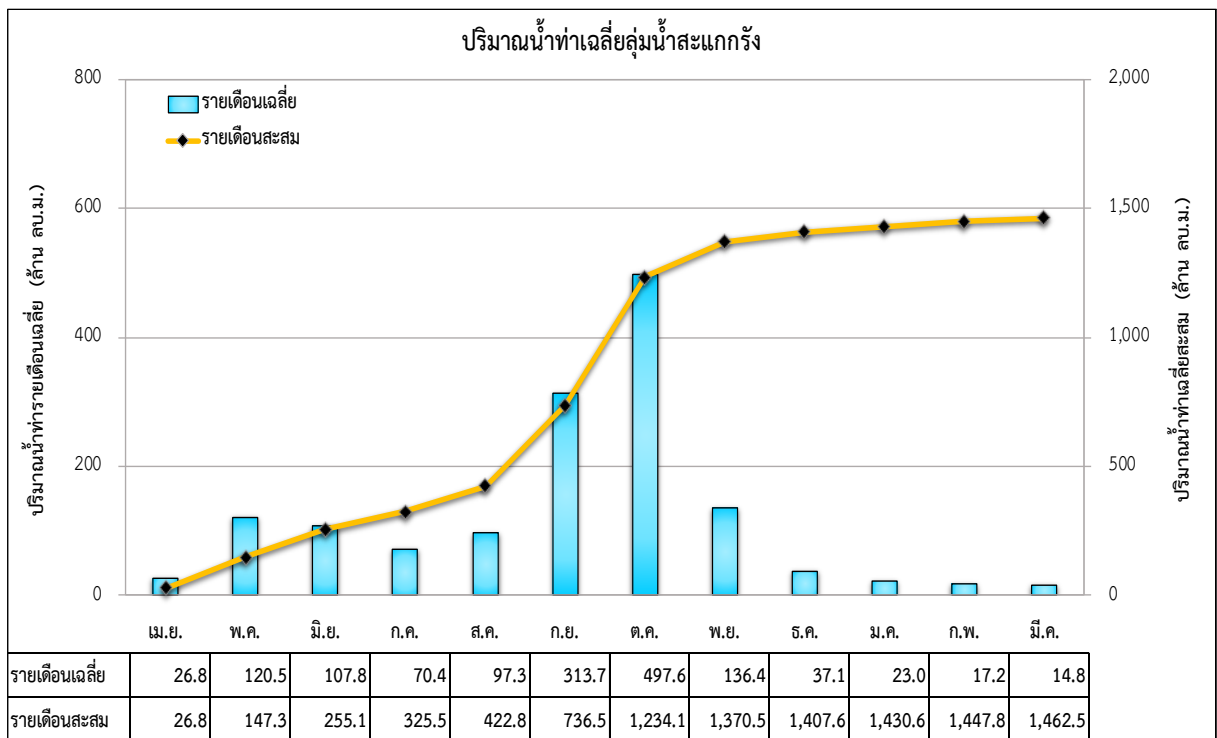
รูปที่ 2.1.4-2 แผนที่แสดงเส้นชั้นปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ยในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

2) ปริมาณน้ำท่า

ลุ่มน้ำสะแกกรังมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 1,462.5 ล้าน ลบ.ม. เป็นปริมาณน้ำท่าในฤดูฝน (เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม) เฉลี่ย 1,207.3 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 82.55 ของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยทั้งปี ดังแสดงในตารางที่ 2.1.4-2 และแสดงกราฟการกระจายน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ยไว้ในรูปที่ 2.1.4-3

ตารางที่ 2.1.4-2 ปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปีเฉลี่ยของลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	พื้นที่รับน้ำฝน (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)													ปริมาณการให้น้ำ (ลิตร/วินาที/ตร.กม.)		
			เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	ฤดูฝน (พ.ค. - ต.ค.)		ฤดูแล้ง (พ.ย. - เม.ย.)	รายปี
ลุ่มน้ำสะแกกรัง																		
1101	น้ำแม่วง	1,016.33	7.21	29.77	25.19	15.58	26.07	68.33	130.62	39.40	10.90	6.44	5.01	4.34	295.55	73.30	368.85	11.51
1102	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	933.17	2.44	19.19	20.42	15.38	21.10	62.45	76.21	21.51	6.52	5.05	4.11	1.23	214.74	40.86	255.60	8.69
1103	คลองโพธิ์	1,169.12	9.99	31.72	23.47	14.35	15.52	59.97	109.60	21.51	8.23	4.92	2.99	4.78	254.63	52.43	307.06	8.33
1104	ห้วยทับเสลา	733.88	5.36	22.15	18.74	11.59	19.39	50.83	97.17	29.31	8.11	4.79	3.73	3.23	219.87	54.53	274.40	11.86
1105	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	156.40	1.32	5.44	4.60	2.85	4.76	12.48	23.86	7.20	1.99	1.18	0.92	0.79	53.98	13.39	67.37	13.66
1106	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	902.59	0.53	12.23	15.37	10.61	10.44	59.68	60.15	17.48	1.32	0.66	0.41	0.39	168.48	20.79	189.27	6.65
รวมลุ่มน้ำสะแกกรัง			4,911.48	26.85	120.48	107.78	70.36	97.28	313.73	497.61	136.41	37.06	23.04	17.17	1,207.25	255.29	1,462.54	9.44

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

รูปที่ 2.1.4-3 การกระจายตัวของปริมาณน้ำท่ารายเดือนในลุ่มน้ำสะแกกรัง

1) ปริมาณน้ำหลาก

การศึกษาปริมาณน้ำหลากของลุ่มน้ำสะแกกรัง ประกอบด้วยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำหลากจากสถานีวัดน้ำของหน่วยงานต่างๆ จำนวน 8 สถานี แสดงรายละเอียดสถานีและข้อมูล

ปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ยไว้ในตารางที่ 2.1.4-3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยแสดงในรูปที่ 2.1.4-4 และได้สมการความสัมพันธ์ดังนี้

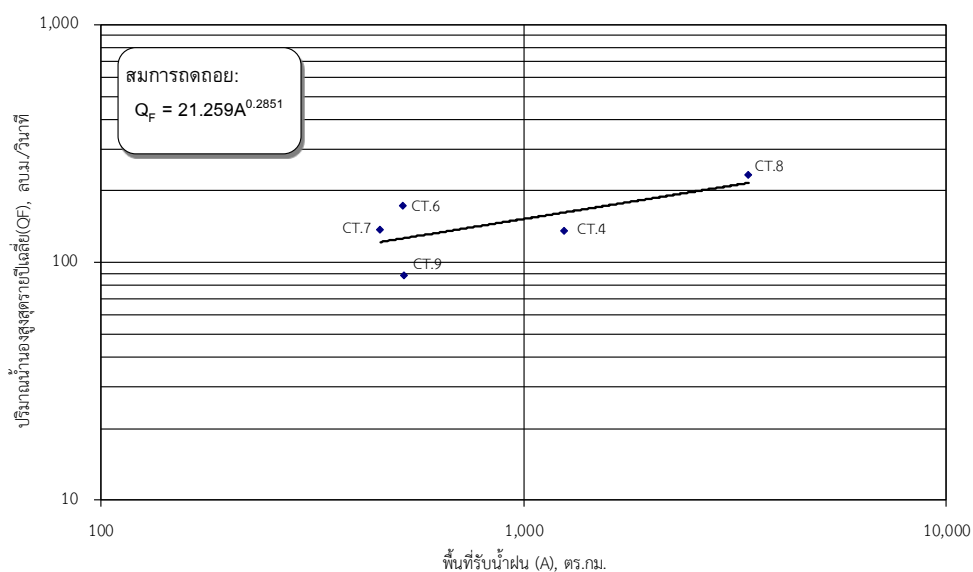
$$Q_F = 21.259 A^{0.2851} \quad (R^2 = 0.4609)$$

เมื่อ Q_F คือ ปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ย, ลบ.ม./วินาที
 A คือ พื้นที่รับน้ำฝน, ตร.กม.

ตารางที่ 2.1.4-3 ปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในกลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัสสถานี	ลุ่มน้ำ	ที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่า			พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ย, ลบ.ม./วินาที
		สถานี	อำเภอ	จังหวัด		
CT.3	ห้วยทับเสลา	บ้านประดู่หัก	หนองช้าง	อุทัยธานี	772	62.93
CT.4	น้ำแม่วัง	บ้านศาลเจ้าไก่ต่อ	ลาดยาว	นครสวรรค์	1,246	120
CT.5A	น้ำแม่วัง	บ้านปางมะค่า	ขามเฒ่า	กำแพงเพชร	979	290.9
CT.5B	น้ำแม่วัง	บ้านเขาชนกัน	แม่वंก	นครสวรรค์	930	254.2
CT.6	ห้วยทับเสลา	บ้านท่ามะนาว	ลานสัก	อุทัยธานี	519	173.3
CT.7	คลองโพธิ์	บ้านใหม่คลองเจริญ	ลาดยาว	นครสวรรค์	457	137.9
CT.8	น้ำแม่วัง	บ้านโคกหม้อ	ทับทัน	อุทัยธานี	3,410	121.5
CT.9	ห้วยทับเสลา	บ้านบึงอ้ายเจียม	ลานสัก	อุทัยธานี	522	88.4

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.4-4 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน

3) ปริมาณตะกอน

การศึกษาปริมาณตะกอนของกลุ่มน้ำสะแกกรัง ประกอบด้วยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณตะกอนจากสถานีวัดน้ำของหน่วยงานต่างๆ แสดงรายละเอียดสถานีและข้อมูลปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยไว้ในตารางที่ 2.1.4-4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยแสดงในรูปที่ 2.1.4-5 และได้สมการความสัมพันธ์ดังนี้

$$Q_s = 10.494 A^{1.13815} \quad (R^2 = 0.9995)$$

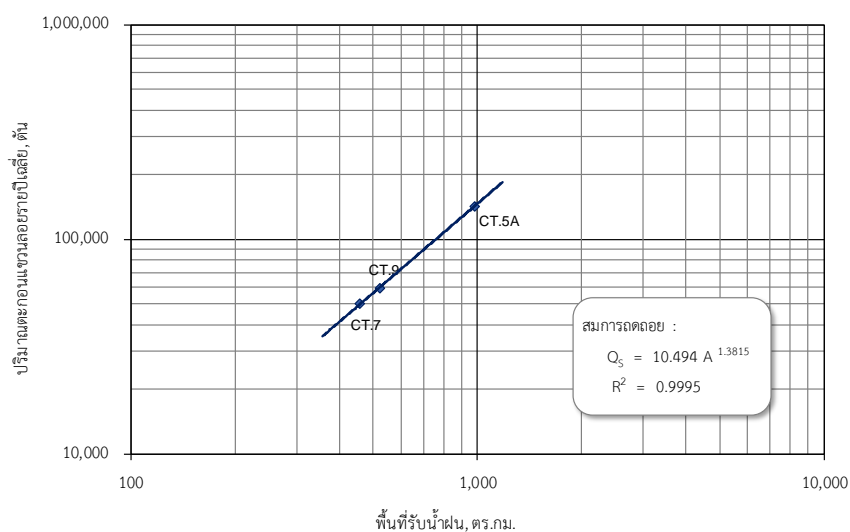
เมื่อ Q_s คือ ปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ย, ตัน/ปี

A คือ พื้นที่รับน้ำฝน, ตร.กม.

ตารางที่ 2.1.4-4 ปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในกลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัสสถานี	ลำน้ำ	ที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่า			พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	ตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ย	
		สถานี	อำเภอ	จังหวัด		(ตัน/ปี)	(ตัน/ปี/ตร.กม.)
CT.5A	น้ำแม่วัง	บ้านปางมะค่า	ขามเฒ่า	กำแพงเพชร	979	107,346	109.65
CT.7	คลองโพธิ์	บ้านใหม่คลองเจริญ	ลาดยาว	นครสวรรค์	457	54,093	118.34
CT.8	น้ำแม่วัง	บ้านโคกหม้อ	ทับทัน	อุทัยธานี	3,410	401,898	117.96
CT.9	ห้วยทับเสลา	บ้านบึงอ้ายเจียม	ลานสัก	อุทัยธานี	522	65,393	125.27

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

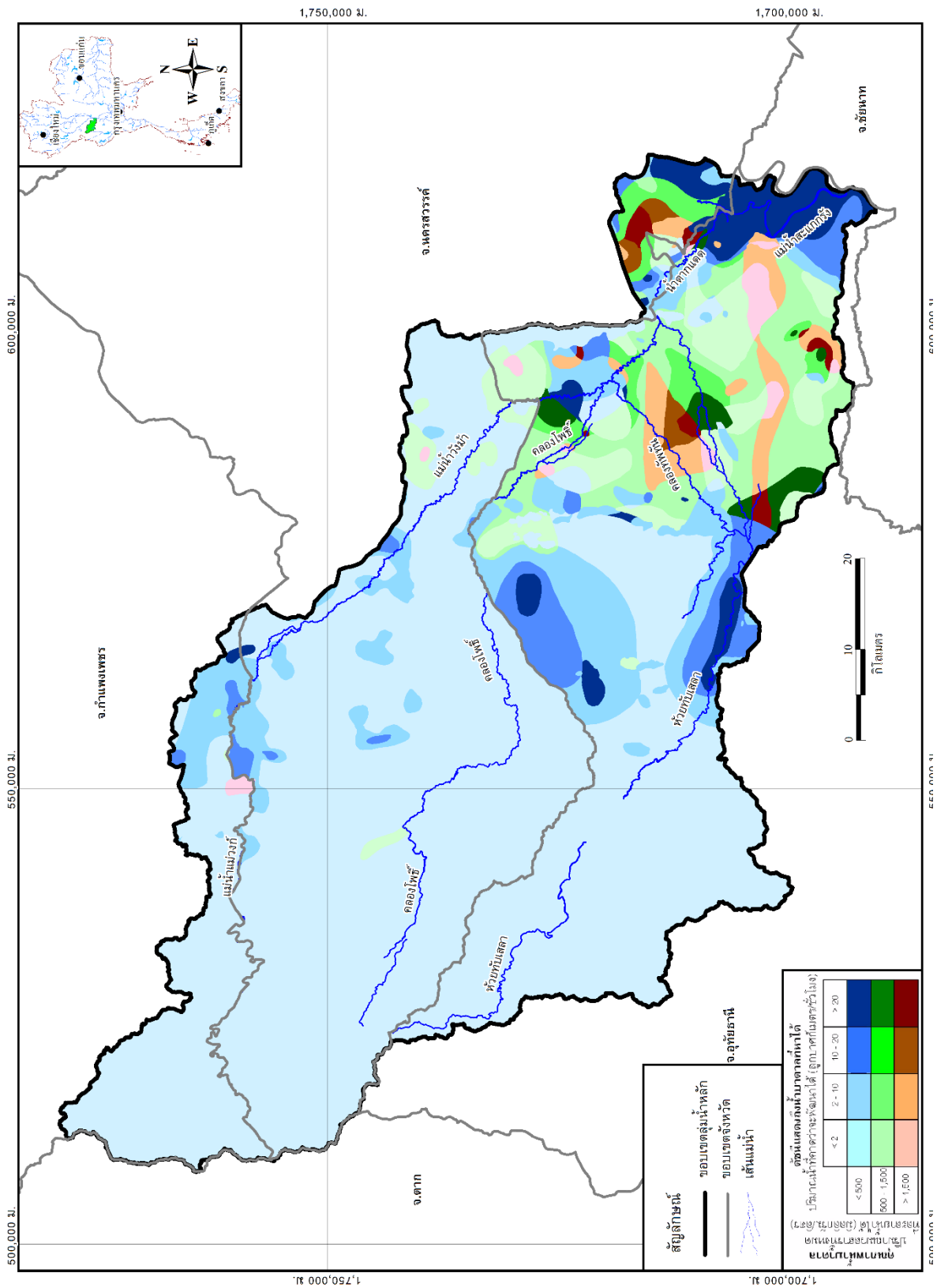

รูปที่ 2.1.4-5 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณตะกอนแขวนลอยรายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน

2.1.5 ลักษณะทางอุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน

จากแผนที่อุทกธรณีการใช้น้ำของชั้นน้ำบาดาลมาตราส่วน 1:100,000 ในพื้นที่ศึกษาที่แสดงไว้ในรูปที่ 2.1.5-1 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสารละลายรวมในน้ำ (TDS, ppm) และศักยภาพในการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ได้ (ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง) ซึ่งคุณภาพน้ำที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรกรรมจะต้องมีค่าปริมาณสารละลายรวมในน้ำน้อยกว่า 500 ส่วนต่อล้านส่วน ซึ่งแสดงเป็นพื้นที่โทนสีน้ำเงินในรูปดังกล่าว และจากผลการวิเคราะห์สามารถคำนวณพื้นที่ส่วนต่างๆ ได้ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.1.5-1 สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มน้ำสะแกกรังมีพื้นที่ที่คุณภาพน้ำบาดาลเหมาะสำหรับการนำมาใช้ประโยชน์เท่ากับ 4,017.11 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 81.79 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพการให้น้ำบาดาล น้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยครอบคลุมพื้นที่ 3,163.71 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 64.41 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ รองลงมาคือ พื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาล 2-10 10-20 และมากกว่า 20 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ตามลำดับ โดยครอบคลุมพื้นที่ 481.45 196.12 และ 175.83 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ หรือเท่ากับร้อยละ 9.80 3.99 และ 3.58 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตามลำดับ

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.5-1 แผนที่แสดงศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ศึกษา มาตราส่วน 1:100,000

ตารางที่ 2.1.5-1 แสดงพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลของลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัสชื่อหมู่บ้าน/สาขา	หน่วย	พื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาล														
		TDS < 500 ส่วนต่อล้านส่วน					TDS 500-1,500 ส่วนต่อล้านส่วน					TDS > 1,500 ส่วนต่อล้านส่วน				
		<2 สป.ม./ช.ม.	2-10 สป.ม./ช.ม.	10-20 สป.ม./ช.ม.	>20 สป.ม./ช.ม.	รวม	<2 สป.ม./ช.ม.	2-10 สป.ม./ช.ม.	10-20 สป.ม./ช.ม.	>20 สป.ม./ช.ม.	รวม	<2 สป.ม./ช.ม.	2-10 สป.ม./ช.ม.	10-20 สป.ม./ช.ม.	>20 สป.ม./ช.ม.	รวม
11 ลุ่มน้ำสะแกกรัง	ตร.กม.	3,163.71	481.45	196.12	175.83	4,017.11	261.52	280.58	90.78	49.46	682.34	46.25	113.03	24.11	28.64	212.03
1101 น้ำแม่วง	ล้านไร่	1,977	0.301	0.123	0.110	2,511	0.163	0.175	0.057	0.031	0.426	0.029	0.071	0.015	0.018	0.133
	ตร.กม.	963.11	33.12	10.52		1,006.75	3.78				3.78	5.79				5.79
	ล้านไร่	0.602	0.021	0.007		0.629	0.002				0.002	0.004				0.004
1102 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	ตร.กม.	686.10	142.10	12.18	10.77	851.15	64.60	4.30	0.58	5.19	74.68	4.71	2.63			7.34
	ล้านไร่	0.429	0.089	0.008	0.007	0.532	0.040	0.003	0.000	0.003	0.047	0.003	0.002			0.005
1103 คลองโพธิ์	ตร.กม.	719.32	181.64	69.94	24.19	995.08	72.02	79.39	8.36	4.88	164.64	2.46	6.51		0.43	9.39
	ล้านไร่	0.450	0.114	0.044	0.015	0.622	0.045	0.050	0.005	0.003	0.103	0.002	0.004		0.000	0.006
1104 ห้วยทับเสลา	ตร.กม.	675.70	19.55	22.26	16.36	733.88										
	ล้านไร่	0.422	0.012	0.014	0.010	0.459										
1105 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	ตร.กม.	82.68	41.16	25.99	4.97	154.81	1.59				1.59					
	ล้านไร่	0.052	0.026	0.016	0.003	0.097	0.001				0.001					
1106 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	ตร.กม.	36.80	63.87	55.24	119.53	275.44	119.52	196.90	81.84	39.39	437.64	33.28	103.89	24.11	28.22	189.50
	ล้านไร่	0.023	0.040	0.035	0.075	0.172	0.075	0.123	0.051	0.025	0.274	0.021	0.065	0.015	0.018	0.118

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

2.1.6 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

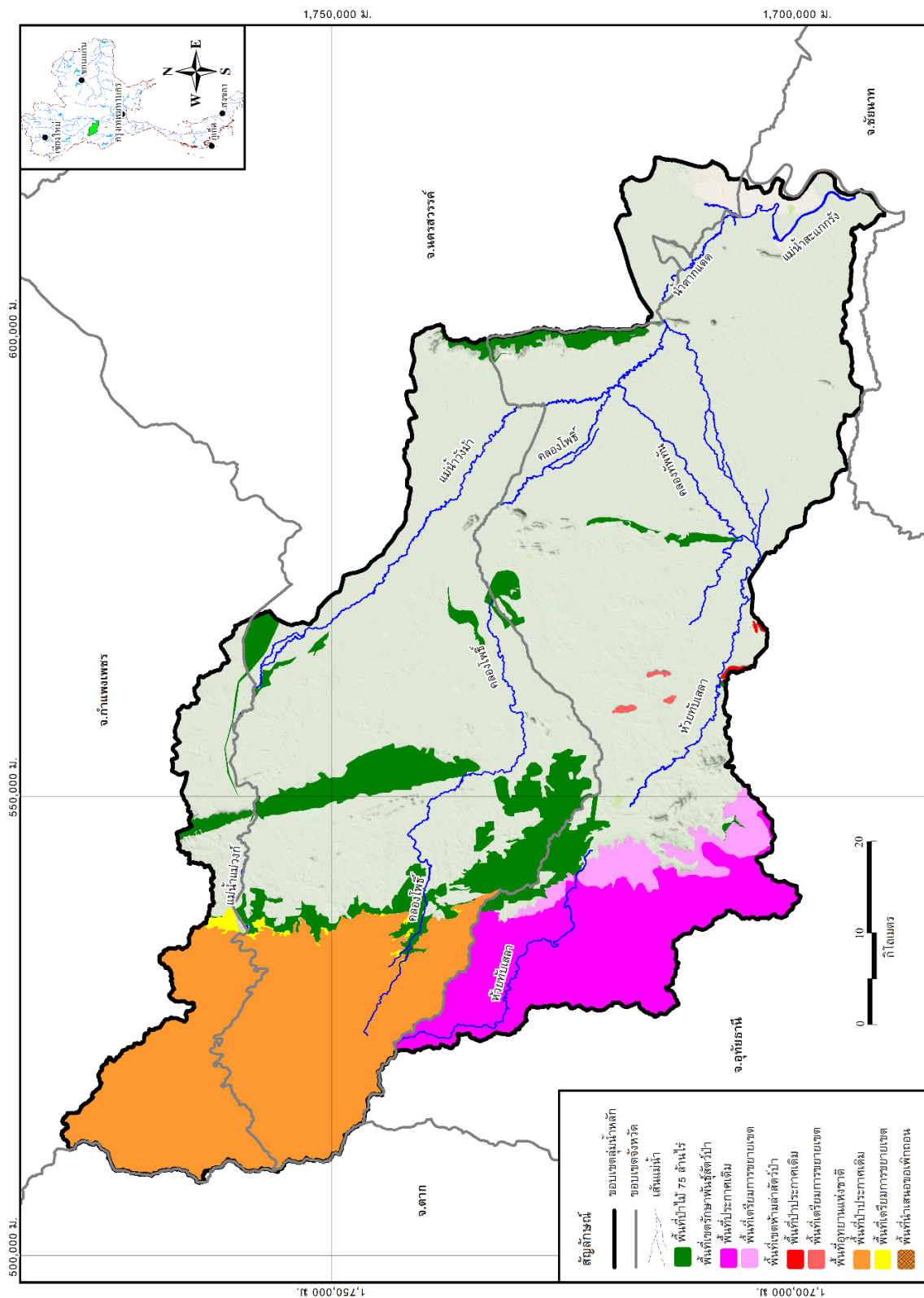
1) ทรัพยากรป่าไม้

จากข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ในกลุ่มน้ำสะแกกรัง สามารถสรุปพื้นที่ป่าไม้ไว้ในตารางที่ 2.1.6-1 และแสดงแผนที่ทรัพยากรป่าไม้ในรูปที่ 2.1.6-1 ซึ่งพบว่าพื้นที่ป่าไม้ในกลุ่มน้ำสะแกกรังมีเท่ากับ 418.44 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็น 261,524 ไร่ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 8.52 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

ตารางที่ 2.1.6-1 พื้นที่ป่าไม้ในกลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	หน่วย	พื้นที่ป่าไม้	พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า		พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า			พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	
			พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่
			ประกาศเดิม	เตรียมการขยายเขต	ประกาศเดิม	เตรียมการขยายเขต	นำเสนอขอเพิกถอน	ประกาศเดิม	เตรียมการขยายเขต
11 ลุ่มน้ำสะแกกรัง	ตร.กม.	418.44	3.11	3.54	788.21	11.33		403.21	489.38
	ล้านไร่	0.262	0.002	0.002	0.493	0.007		0.252	0.306
1101 น้ำแม่วัง	ตร.กม.	60.95			672.92	9.13		1.01	1.01
	ล้านไร่	0.038			0.421	0.006		0.001	0.001
1102 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	ตร.กม.	76.27							
	ล้านไร่	0.048							
1103 คลองโพธิ์	ตร.กม.	185.73		1.62	114.77	2.2		0.39	0.39
	ล้านไร่	0.116		0.001	0.072	0.001		0	0
1104 ห้วยทับเสลา	ตร.กม.	82.57	3.11					401.81	487.98
	ล้านไร่	0.052	0.002					0.251	0.305
1105 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	ตร.กม.	1.55		1.91					
	ล้านไร่	0.001		0.001					
1106 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	ตร.กม.	11.38							
	ล้านไร่	0.007							

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.6-1 พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำสะแกกรัง

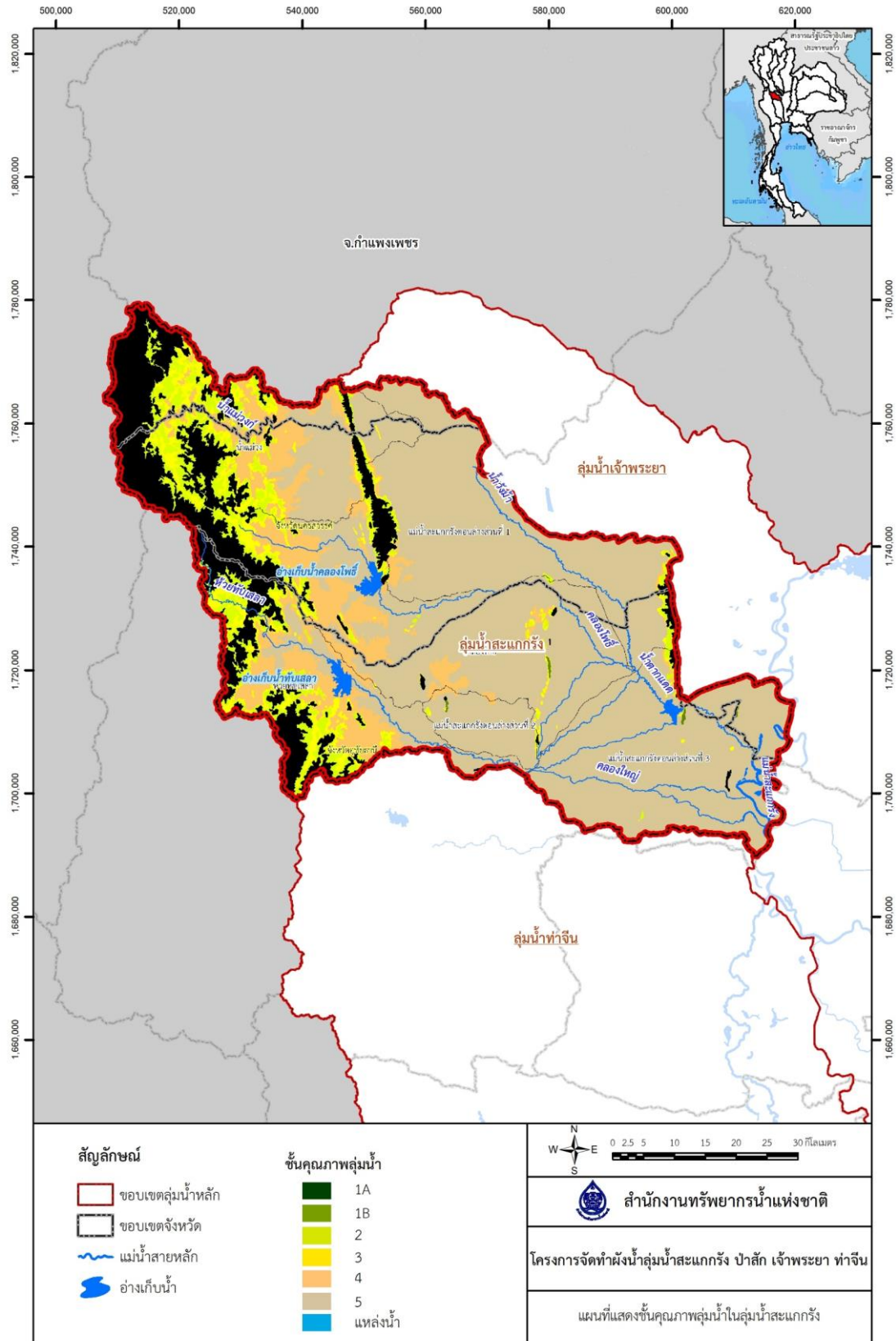
2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ในกลุ่มน้ำสะอาดที่มีพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 1A 1B และ 2 เท่ากับ 697.63 4.16 และ 316.53 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ ซึ่งรวมเท่ากับร้อยละ 20.73 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.1.6-2 และแผนที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำดังแสดงในรูปที่ 2.1.6-2

ตารางที่ 2.1.6-2 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในกลุ่มน้ำสะอาด

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	หน่วย	พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ							รวมทั้งหมด (ตร.กม.)
		1A	1B	2	3	4	5	E	
11 ลุ่มน้ำสะอาด	ตร.กม.	697.63	4.16	316.53	250.27	575.13	3,065.61	2.15	4,911.48
	ล้านไร่	0.44	0.003	0.198	0.156	0.359	1.916	0.001	3.07
1101 น้ำแม่วงศ์	ตร.กม.	357.60		147.37	110.03	166.71	232.47	2.15	1,016.33
	ล้านไร่	0.22		0.092	0.069	0.104	0.145	0.001	0.635
1102 แม่น้ำสะอาดตอนล่างส่วนที่ 1	ตร.กม.	36.67		14.16	9.29	18.53	854.52		933.17
	ล้านไร่	0.02		0.009	0.006	0.012	0.534		0.583
1103 คลองโพธิ์	ตร.กม.	83.5	1.29	38.9	45.92	207.09	792.41		1,169.12
	ล้านไร่	0.052	0.001	0.024	0.029	0.129	0.495		0.731
1104 ห้วยทับเสลา	ตร.กม.	211.63		112	79.76	174.71	155.79		733.88
	ล้านไร่	0.132		0.07	0.05	0.109	0.097		0.459
1105 แม่น้ำสะอาดตอนล่างส่วนที่ 2	ตร.กม.	0.51	0.7	0.75	1.43	4.82	148.2		156.4
	ล้านไร่	0	0	0	0.001	0.003	0.093		0.098
1106 แม่น้ำสะอาดตอนล่างส่วนที่ 3	ตร.กม.	7.7	2.17	3.36	3.85	3.29	882.22		902.59
	ล้านไร่	0.005	0.001	0.002	0.002	0.002	0.551		0.564

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, พ.ศ.2564

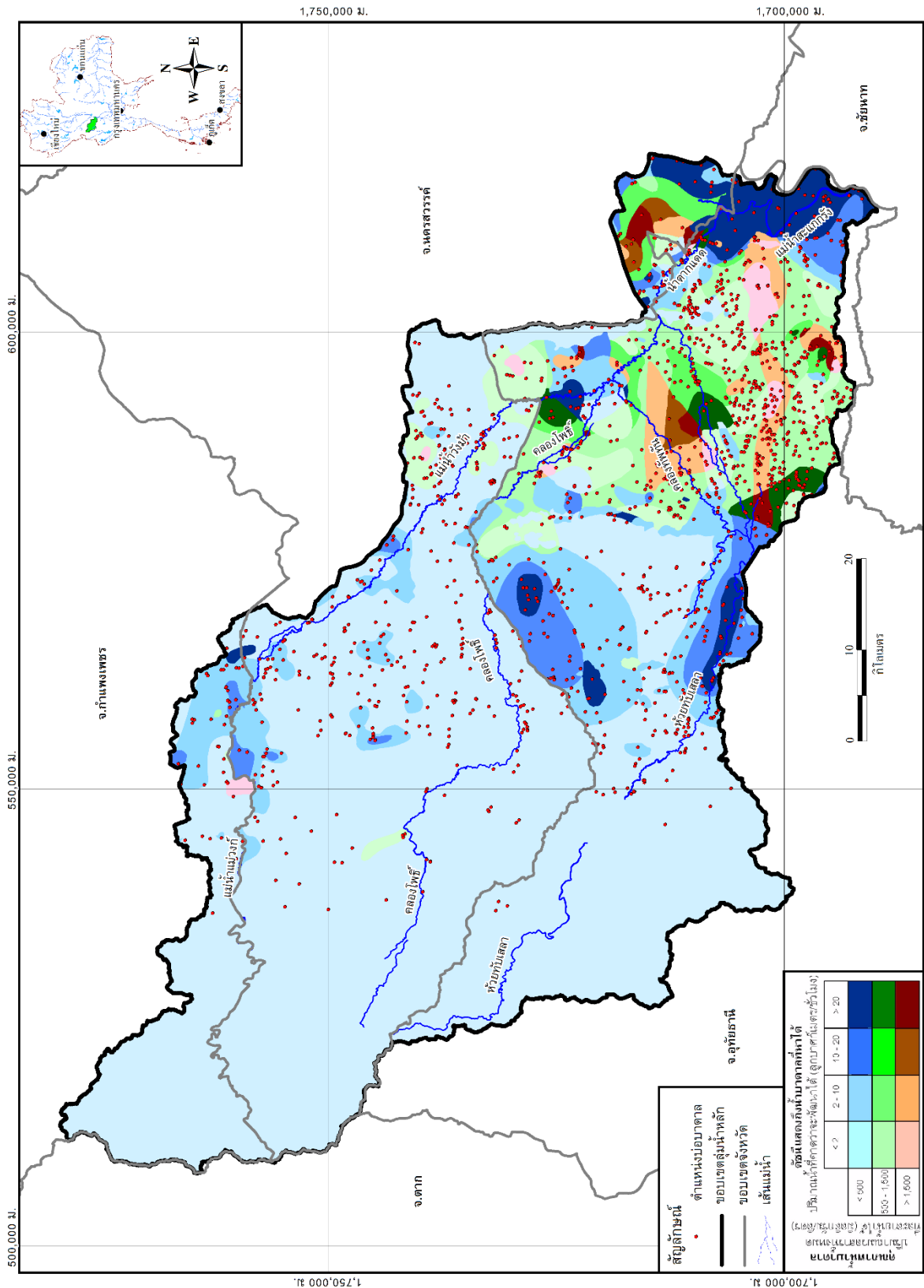
รูปที่ 2.1.6-2 แผนที่แสดงชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในลุ่มน้ำสะแกกรัง

3) น้ำบาดาล

กลุ่มน้ำสะแกกรัง มีบ่อบาดาลที่อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) น้อยกว่า 500 ส่วน/ล้านส่วน จำนวน 885 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 54.60 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ส่วนบ่อบาดาลที่อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) ระหว่าง 500-1,500 ส่วน/ล้านส่วน มีจำนวน 546 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 33.68 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และบ่อบาดาลที่อยู่ในพื้นที่ศักยภาพน้ำที่มีค่าปริมาณสารละลายรวม (TDS) มากกว่า 1,500 ส่วน/ล้านส่วน มีจำนวน 190 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.72 ของจำนวนบ่อทั้งหมด จากบ่อบาดาลทั้งหมด มีบ่อบาดาลที่อยู่ในสถานะที่ใช้การได้จำนวน 1,590 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 98.09 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และอยู่ในสถานะที่ใช้การไม่ได้จำนวน 31 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.91 ของจำนวนบ่อทั้งหมด โดยจากทั้งหมดมีบ่อบาดาลที่มีสภาพน้ำจืดจำนวน 1,616 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 99.69 ของจำนวนบ่อทั้งหมด และมีสภาพน้ำกร่อยจำนวน 5 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.31 ของจำนวนบ่อทั้งหมด บ่อบาดาลที่ขุดเจาะส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับอุปโภค-บริโภคจำนวน 1,350 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 83.28 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ส่วนบ่อที่เหลือเป็นบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร จุดจ่ายน้ำถาวร บ่อสำรวจ และอื่นๆ อีกจำนวน 271 บ่อ หรือคิดเป็นร้อยละ 16.72 ของจำนวนบ่อทั้งหมด ภาพรวมของบ่อที่เจาะมีความลึกการเจาะอยู่ในช่วงพิสัย 12.80-208.50 เมตร และมีค่าเฉลี่ยความลึกการเจาะเท่ากับ 48.47 เมตร ความลึกการพัฒนาบ่ออยู่ในช่วงพิสัย 9.05-184.50 เมตร และมีค่าเฉลี่ยความลึกการพัฒนาเท่ากับ 46.23 เมตร สำหรับระดับน้ำปกติมีค่าอยู่ในช่วงพิสัย 0.36-42 เมตร และมีค่าเฉลี่ยของระดับน้ำปกติเท่ากับ 7.77 เมตร โดยมีระยะน้ำลตอยู่ในช่วงพิสัย 0.30-330 เมตร และมีค่าเฉลี่ยของระยะน้ำลตเท่ากับ 17.89 เมตร ปริมาณน้ำที่สูบทดสอบได้อยู่ในช่วงพิสัย 0.39-60 ลบ.ม./ชม. และมีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำเท่ากับ 5.56 ลบ.ม./ชม. แสดงตำแหน่งบ่อบาดาลและรายละเอียดของบ่อบาดาลสรุปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความลึกการเจาะบ่อ ความลึกการพัฒนา ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลต และปริมาณน้ำที่พัฒนาได้ไว้ในรูปที่ 2.1.6-3 และตารางที่ 2.1.6-3 ตามลำดับ

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.6-3 ตำแหน่งบ่อนบาดาลและปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้

ตารางที่ 2.1.6-3 รายละเอียดของบ่อบาดาลสุรปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความเค็มการเจือปน ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และ ปริมาณน้ำที่พัฒนาได้

กลุ่มน้ำหลัก/สาขา	จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่ศึกษาขนาดต่างๆ (บ่อ)												พื้นที่ อื่นๆ (บ่อ)	จำนวน บ่อ	สถานะบ่อ (บ่อ) ใช้การ ได้	ปริมาณน้ำ ใช้การ ได้	ปริมาณน้ำ กักเก็บ	สภาพน้ำ (บ่อ)			
	TDS < 500 ppm (ลบ.ม./ชม.)						TDS 500 - 1,500 ppm (ลบ.ม./ชม.)												TDS > 1,500 ppm (ลบ.ม./ชม.)		
	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10							10-20	>20	รวม
11 กลุ่มน้ำสะแกกรัง	459	243	89	94	885	199	270	40	37	546	35	132	7	16	190	-	1,621	31	1,616	5	
1101 น้ำแม่วัง	30	9	3	-	42	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	43	-	43	-	
1102 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	219	64	12	2	297	33	1	-	2	36	1	5	-	6	-	339	335	4	338	1	
1103 คลองโพธิ์	108	69	28	20	225	26	39	1	2	68	5	14	-	19	-	312	308	4	312	-	
1104 ห้วยทับเสลา	45	16	15	11	87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	87	86	1	87	-	
1105 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	27	27	6	7	67	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	68	66	2	68	-	
1106 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	30	58	25	54	167	139	230	39	33	441	28	113	7	16	164	-	772	752	20	768	4

ตารางที่ 2.1.6-3 รายละเอียดของบ่อบาดาลสุรปตามสถานะของบ่อ สภาพน้ำ ความเค็มการเจือปน ระดับน้ำปกติ ระดับน้ำลด และ ปริมาณน้ำที่พัฒนาได้ (ต่อ)

กลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ประเภทบ่อ (บ่อ)				ความเค็มจะ (ม.)			ความเค็มพัฒนา (ม.)			ระดับน้ำปกติ (ม.)			ระดับน้ำลด (ม.)			ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./ชม./บ่อ)	
	บ่ออุปโภค-บริโภค	บ่อเกษตร (ระดับต้น)	บ่อประมง	บ่อสำรอง	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด	รวม	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด	รวม	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด	รวม	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด	รวม	เฉลี่ย	ต่ำสุด-สูงสุด
11 กลุ่มน้ำสะแกกรัง	1,350	37	-	12	222	48.47	12.80-208.50	46.23	9.05-184.50	7.77	0.36-42	17.89	0.30-330	5.56	0.39-60	5.56	0.39-60	5.56
1101 น้ำแม่วัง	39	-	-	-	4	49.02	18-121	46.63	9.05-121	5.95	1-16.50	19.77	1.83-60	4.58	1.14-25	4.58	1.14-25	4.58
1102 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	296	1	-	-	42	44.01	16.80-150	42.98	12.08-150	6.90	1-30	14.79	0.90-71	4.25	0.60-25	4.25	0.60-25	4.25
1103 คลองโพธิ์	251	18	-	-	43	50.03	15-182	50.38	12.10-182	8.22	0.56-35	18.95	0.89-92	5.42	1-50	5.42	1-50	5.42
1104 ห้วยทับเสลา	69	-	-	-	18	44.69	14-104	42.20	14-104	6.14	1.87-25	18.29	0.39-73	8.61	1-60	8.61	1-60	8.61
1105 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	50	2	-	-	16	38.82	12.80-120	36.23	12-120	5.14	0.36-13.61	21.75	0.44-330	5.56	0.90-32	5.56	0.90-32	5.56
1106 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	645	16	-	12	99	51.04	18-208.50	47.25	11.30-184.50	8.47	1-42	18.36	0.30-90	5.90	0.39-60	5.90	0.39-60	5.90

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานข้อมูลน้ำ 22 กลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

2.1.7 ประชากร

ข้อมูลประชากรและครัวเรือน รวบรวมจากข้อมูลประชากรใช้ข้อมูลจากสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง โดยนำพื้นที่ลุ่มน้ำคำนวณจากข้อมูล Shape File ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 (ปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 27 พฤษภาคม) ซึ่งลุ่มน้ำ สะแกกรังครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัด 14 อำเภอ 79 ตำบล มีประชากรรวมทั้งสิ้น 367,547 คน แยกเป็นประชากรชาย 179,895 คน และประชากรหญิง 187,652 คน มีความหนาแน่นของประชากร 73 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 144,209 ครัวเรือน เฉลี่ย 3 คนต่อครัวเรือน ดังตารางที่ 2.1.7-1

ตารางที่ 2.1.7-1 ข้อมูลประชากรในลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำสะแกกรัง	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565
ประชากรชาย (คน)	184,976	184,285	181,561	180,839	179,895
ประชากรหญิง (คน)	191,744	191,190	188,764	188,344	187,652
ประชากรรวม (คน)	376,720	375,475	370,325	369,183	367,547
จำนวนครัวเรือน	137,245	138,776	140,560	142,402	144,209
ความหนาแน่นประชากร (คน/ตร.กม.)	74.78	74.54	73.51	73.29	72.96
ขนาดครัวเรือน (คน/ ครัวเรือน)	2.74	2.71	2.63	2.59	2.55
พื้นที่ลุ่มน้ำ (ตร.กม.)	5,037.43	5,037.43	5,037.43	5,037.43	5,037.43

หมายเหตุ:

ข้อมูลประชากรใช้ข้อมูลจากสถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

พื้นที่ลุ่มน้ำคำนวณจากข้อมูล Shape File ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 (ปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 27 พฤษภาคม 2564)

2.1.8 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและโครงการชลประทานในปัจจุบันที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง แบ่งประเภทโครงการตามขนาดความจุเก็บกัก ได้แก่ โครงการขนาดใหญ่ มีความจุเก็บกักมากกว่า 100 ล้าน ลบ.ม. ขึ้นไป โครงการขนาดกลาง มีความจุเก็บกักตั้งแต่ 2 ถึง 100 ล้าน ลบ.ม. และโครงการขนาดเล็ก มีความจุเก็บกักน้อยกว่า 2 ล้าน ลบ.ม.

ลุ่มน้ำสะแกกรังมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งสิ้น 195 โครงการ ประกอบไปด้วย โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่จำนวน 1 โครงการ โครงการขนาดกลางจำนวน 4 โครงการ โครงการ

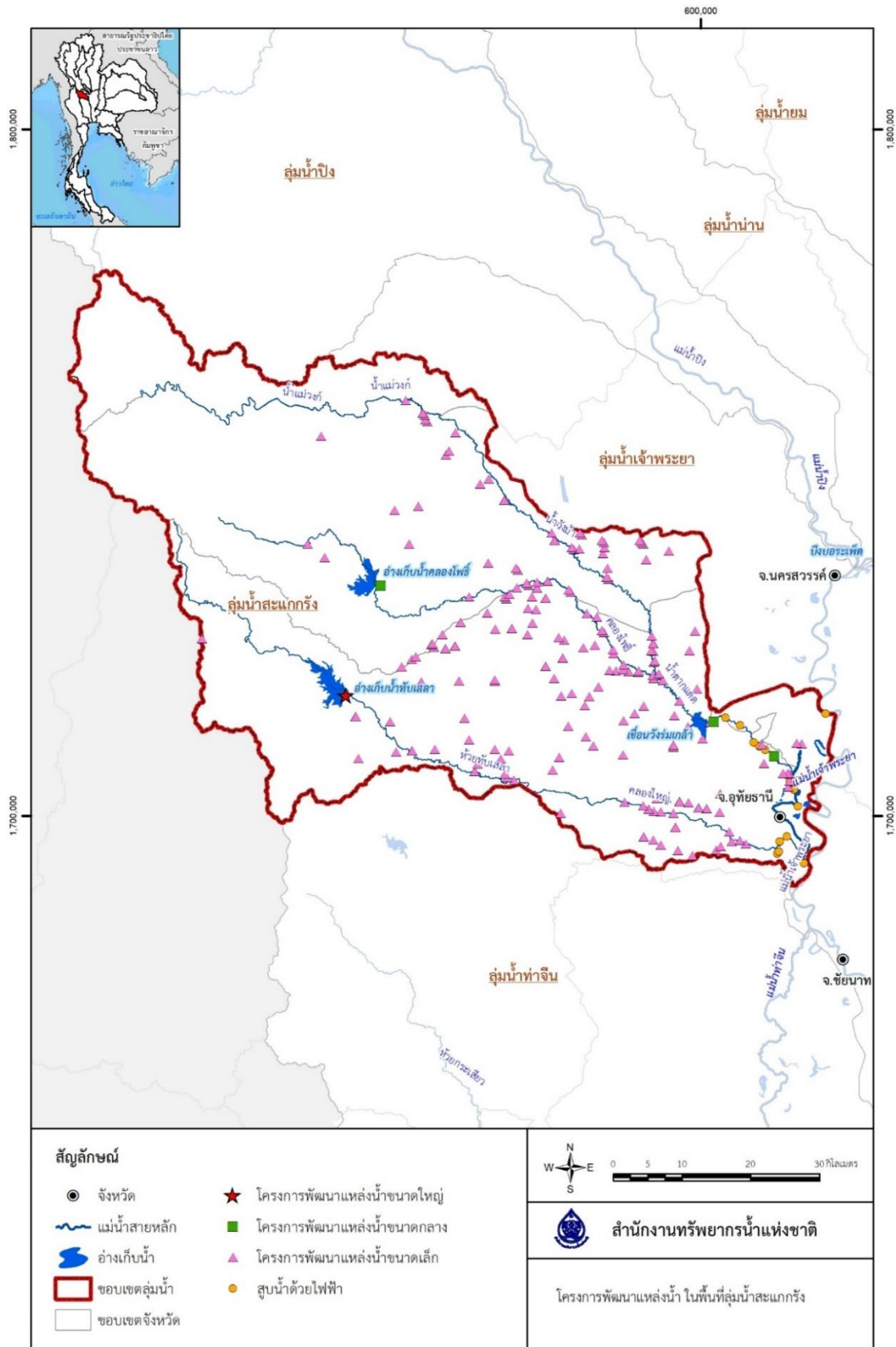

ขนาดเล็กจำนวน 172 โครงการ และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจำนวน 18 โครงการ เป็นพื้นที่ชลประทานรวม 442,160 ไร่ และพื้นที่รับประโยชน์รวม 381,622 ไร่ ความจุเก็บกักรวม 236 ล้านลูกบาศก์เมตร ดังแสดงในตารางที่ 2.1.8-1 และแสดงตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในรูปที่ 2.1.8-1

ตารางที่ 2.1.8-1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันในกลุ่มน้ำสะแกกรัง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	จำนวนโครงการ (แห่ง)	ปริมาตรน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่	1	160	148,531	-
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง	4	73	103,226	100,000
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	172	3	153,003	281,621.8
โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	18	-	37,400	-
รวม	195	236	442,160	381,622

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ กลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง ป่าสัก เจ้าพระยา ท่าจีน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2564

รูปที่ 2.1.8-1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

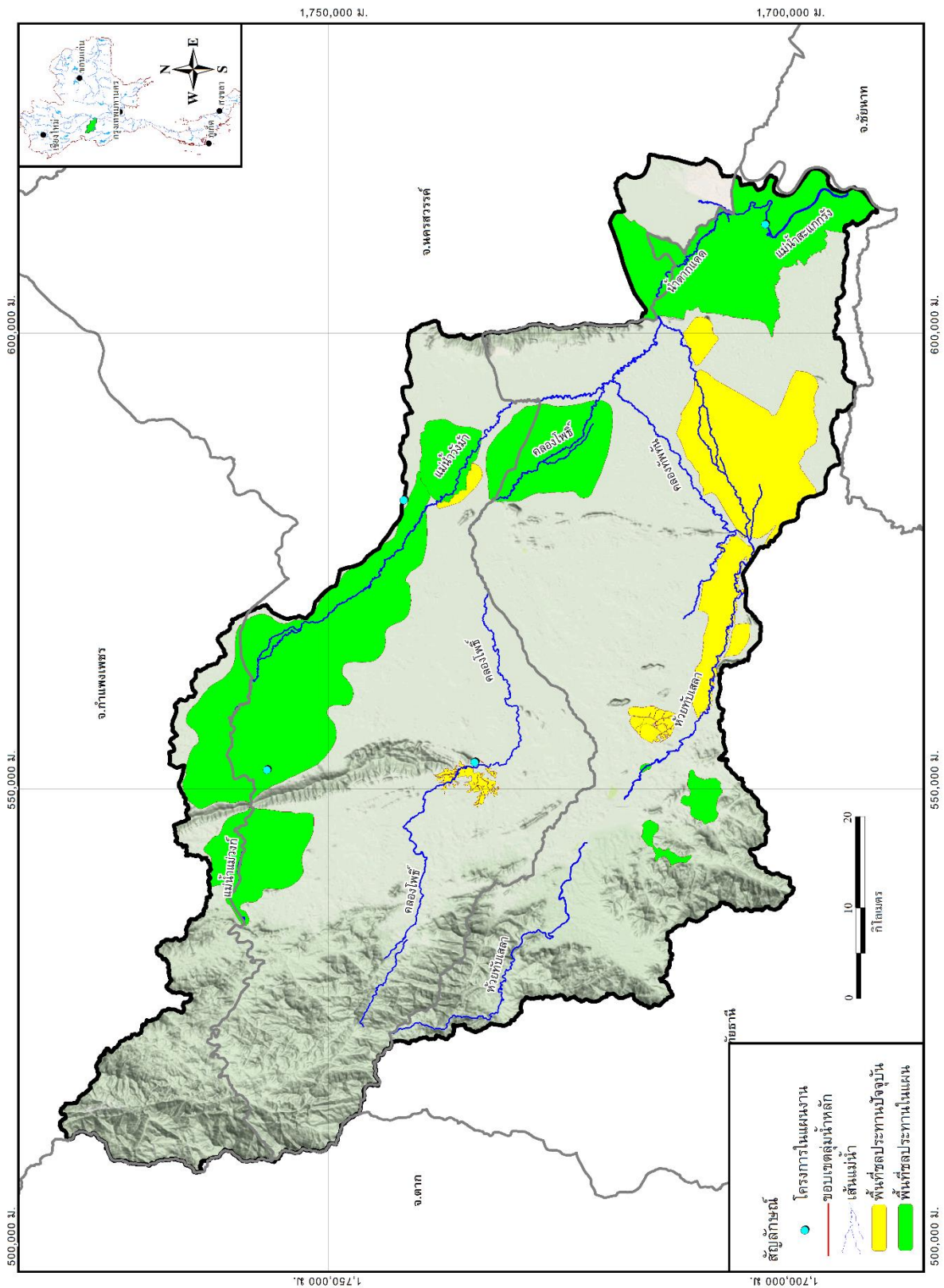
2) แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

จากรายงานการศึกษา “โครงการศึกษาความเหมาะสมวิเคราะห์พื้นที่พิเศษและแนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ” สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2561 ที่ได้รวบรวมแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในการพัฒนา พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังมีแผนงานโครงการจำนวนทั้งสิ้น 3 โครงการ ความจุเก็บกักรวม 33 ล้าน ลบ.ม. และพื้นที่รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 24,500 ไร่ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2.1.8-2 และตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง แสดงดังรูปที่ 2.1.8-2

ตารางที่ 2.1.8-2 ประเภทและจำนวนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำสะแกกรัง

ลำดับ	ประเภทโครงการ	จำนวนโครงการ	ความจุเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
1	ประตูละบายน้ำ	2	27.00	20,000
2	อ่างเก็บน้ำ	1	6.00	4,500
รวม		3	33.00	24,500

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

2.1.8-2 ตำแหน่งแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในลุ่มน้ำสะแกกรัง

2.1.9 ความต้องการใช้น้ำ

การศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำของกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ พิจารณาจากสภาพปัจจุบันของกิจกรรมการใช้น้ำ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและรายงานการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำของกลุ่มน้ำ ดังแสดงในตารางที่ 2.1.9-1

ตารางที่ 2.1.9-1 กรอบแนวคิดการศึกษาและประเมินความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มน้ำ

กิจกรรมการใช้น้ำ	การศึกษา/ประเมินความต้องการใช้น้ำ	
	ข้อมูล	การประเมิน/คำนวณ
การอุปโภค-บริโภค	- ประปา/แหล่งน้ำดิบ/กำลังผลิต - จำนวนประชากร - บ่อบาดาล	ประเมินจำนวนประชากร/ปริมาณน้ำผลิต
การเกษตร	รวบรวมข้อมูลกิจกรรมการปลูกพืชในพื้นที่กลุ่มน้ำ ได้แก่ - ชนิดพืช - ช่วงระยะเวลาการเพาะปลูก - การใช้น้ำ - การขาดแคลนน้ำ - ความเสียหายการเกษตร - ฯลฯ	ศึกษาและจำลองปริมาณความต้องการใช้น้ำโดยใช้การสมมูลน้ำในพื้นที่เพาะปลูกเพื่อหาปริมาณฝนใช้การและปริมาณความต้องการน้ำเพื่อการชลประทาน
การอุตสาหกรรม	- ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม - ประปา - การใช้น้ำ/อัตราการใช้น้ำ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม รายจังหวัดและประเมินอัตราการใช้น้ำ
การท่องเที่ยว	-จำนวนนักท่องเที่ยว/อัตราการใช้น้ำ	ประเมินจำนวนนักท่องเที่ยว/ปริมาณน้ำ
รักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ	ปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด	ไม่น้อยกว่าปริมาณน้ำต่ำสุดที่เคยเกิด

1) น้ำใช้เพื่อการอุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยว

แนวความคิดในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและการท่องเที่ยว ในหลักการแล้ว ในด้านความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคจะเป็นการประเมินจากจำนวนประชากรคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำของประชากร ส่วนปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวก็จะประเมินจากจำนวนนักท่องเที่ยวคูณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว ก็จะสามารถประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งสองส่วนได้ แต่ในการดำเนินการเนื่องจากอัตราความต้องการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่

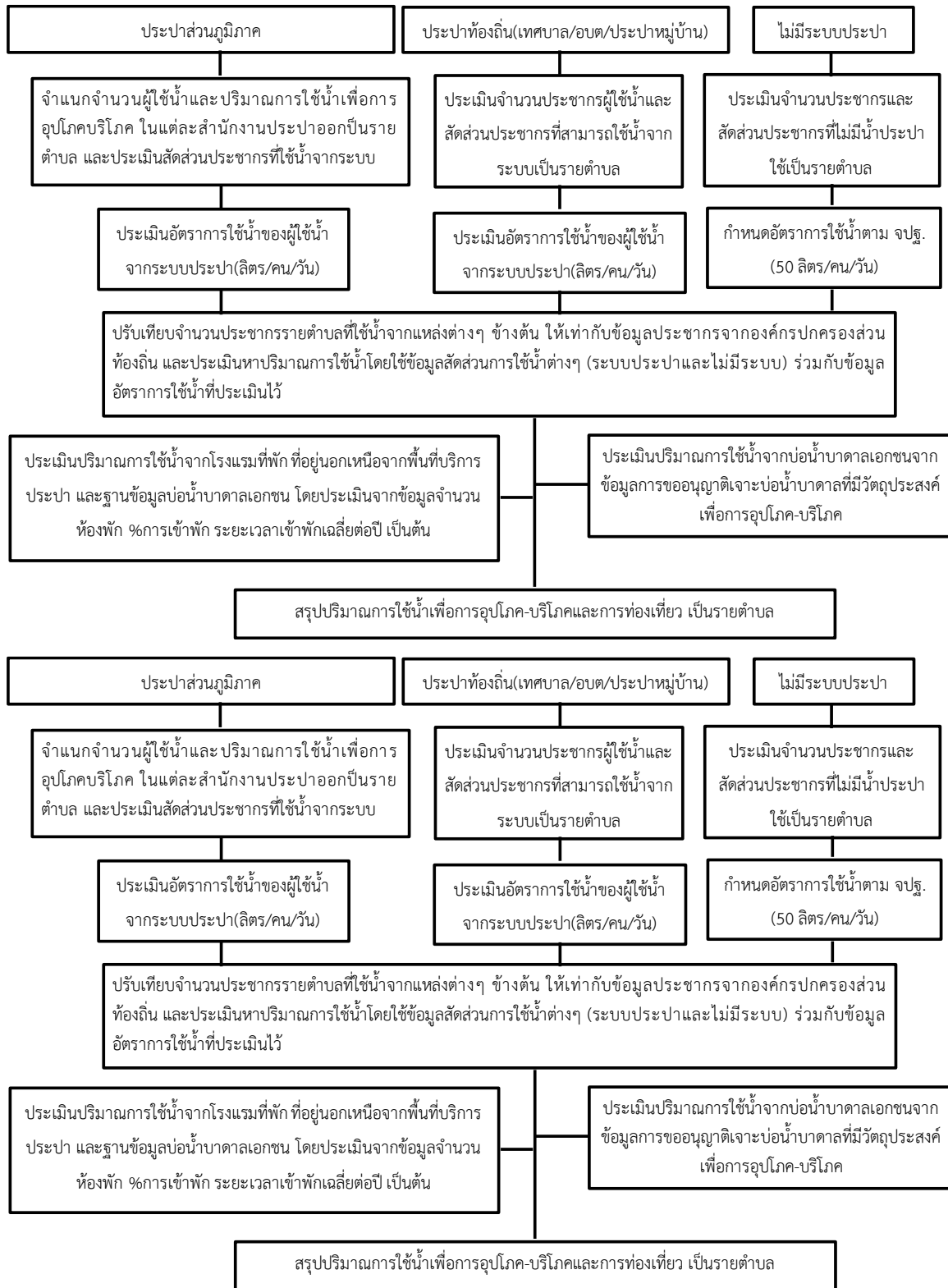
จะมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากจากรูปแบบของกิจกรรมการใช้ที่แตกต่างกัน ความไม่แน่นอนของข้อมูลในบางประเด็น อาทิเช่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ประชากรแฝง หรือแม้แต่แหล่งน้ำที่นำมาใช้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการนั้นๆ ว่ามาจากแหล่งน้ำผิวดิน หรือแหล่งน้ำบาดาล ซึ่งการประเมินเฉพาะจากจำนวนประชากร คุณด้วยอัตราความต้องการใช้น้ำไม่สามารถตอบได้

แนวคิดในการดำเนินการของที่ปรึกษา จึงพยายามพุ่งเป้าไปที่ระบบที่ส่งน้ำให้กับกิจกรรมการใช้น้ำว่าสามารถใช้น้ำจากระบบใดได้บ้าง ซึ่งในส่วนของปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค และการท่องเที่ยว นั้น พบว่าระบบที่สามารถส่งน้ำให้กับกิจกรรมการใช้น้ำ ประกอบด้วย ระบบประปาขนาดใหญ่ ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค ประปาระดับท้องถิ่น(เทศบาล อบต.) และระบบประปาขนาดเล็ก ได้แก่ ประปาหมู่บ้าน โดยในบางพื้นที่ที่อยู่กระจัดกระจายที่ไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาได้จะมีการใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาล สระเก็บน้ำ ตลอดจนลำคลองต่างๆ เป็นต้น ในการดำเนินการคำนวณจะทำการแยกประชากรรายตำบลออกเป็นกลุ่มตามการใช้น้ำจากแหล่งที่ใช้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่ใช้จากระบบประปาและที่ไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาได้ จากนั้นนำมาคูณด้วยอัตราการใช้ต่อประชากรของระบบประปาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันจะสามารถประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำได้ รวมถึงจะทำให้ทราบถึงข้อมูลของแหล่งน้ำที่นำมาใช้ว่าเป็นการใช้น้ำจากแหล่งน้ำผิวดิน หรือแหล่งน้ำบาดาล

(1) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากระบบประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค: จากข้อมูลจำนวนผู้ใช้น้ำและข้อมูลปริมาณการใช้น้ำแยกรายประเภททั้ง 6 ประเภท ของแต่ละสำนักงานประปา ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ราชการ ธุรกิจขนาดเล็ก ธุรกิจขนาดใหญ่ รัฐวิสาหกิจ และอุตสาหกรรม สามารถนำมากำหนดเป็นกิจกรรมการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคจำนวน 3 ประเภท ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ราชการ และธุรกิจขนาดเล็ก จากนั้นจึงนำข้อมูลจำนวนผู้ใช้น้ำ และปริมาณการใช้น้ำของกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวมาจำแนกตามขอบเขตการปกครองในระดับตำบล

จากผลการจำแนกข้อมูลดังกล่าว จะสามารถสรุปปริมาณการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค ในแต่ละตำบลผ่านระบบประปาของสำนักงานประปาของการประปาส่วนภูมิภาคได้ และสามารถจำแนกสัดส่วนของแหล่งน้ำต้นทุนที่ใช้ตามแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา

(2) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากระบบประปานอกพื้นที่การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค: จากข้อมูลประปาเทศบาล/อบต. และประปาหมู่บ้าน (เป็นระบบประปาที่อยู่นอกเขตพื้นที่การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค) สามารถนำมาสรุปปริมาณการใช้น้ำและสัดส่วนประชากรที่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาในแต่ละเขตการปกครองได้ และสามารถจำแนกสัดส่วนของแหล่งน้ำต้นทุนที่ใช้ตามแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปาได้

รูปที่ 2.1.9-1 แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยว

(3) ประเมินปริมาณการใช้น้ำนอกเขตการจ่ายน้ำของระบบประปา: จากจำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละเขตการปกครอง เมื่อหักจำนวนประชากรที่ใช้น้ำจากระบบประปา ที่ประเมินจาก

ข้อ (1) และข้อ (2) ออกแล้ว จำนวนประชากรที่เหลือคือประชากรที่อยู่ห่างไกลชุมชน ซึ่งไม่สามารถใช้น้ำจากระบบประปาดังกล่าวได้ จึงต้องใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาล ห้วย หนอง คลอง บึง ต่างๆ

จากข้อมูลจำนวนประชากรที่ได้ สามารถนำมาประเมินปริมาณการใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภค-บริโภค โดยคูณด้วยอัตราการใช้น้ำเท่ากับ 50 ลิตรต่อคนต่อวัน ตามมาตรฐานของการสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

(4) ประเมินปริมาณการใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชน : จากฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์ในการขออนุญาตเจาะ เพื่อใช้น้ำบาดาลในการอุปโภค-บริโภค สามารถสรุปปริมาณการใช้น้ำได้โดยตรง โดยสรุปแยกเป็นรายตำบลจากระบบฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชนของสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

(5) ประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว : เป็นการประเมินปริมาณการใช้น้ำจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพักค้างแรมในพื้นที่ต่าง ๆ โดยคณะศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานว่า จะพิจารณาประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวเฉพาะโรงแรม/ที่พักที่อยู่นอกเขตพื้นที่การให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคเท่านั้น นอกจากนี้โรงแรมที่พักดังกล่าวจะต้องไม่มีรายชื่ออยู่ในฐานข้อมูลการขออนุญาตเจาะบ่อน้ำบาดาลในฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลภาคเอกชนอีกด้วย โดยในการประเมินดังกล่าวจะทำการรวบรวมข้อมูลที่อยู่โรงแรมที่พักจำแนกรายตำบล รวมถึงจำนวนห้องพัก เปอร์เซ็นต์การเข้าพัก และระยะเวลาเข้าพักเฉลี่ยต่อปี เพื่อมาทำการคำนวณหาปริมาณการใช้น้ำที่เกิดจากการท่องเที่ยว

(6) จากขั้นตอน (1) ถึงขั้นตอนที่ (5) จะสามารถประเมินปริมาณการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและการท่องเที่ยวของแต่ละตำบลได้ทั้งหมด หลังจากนั้นนำมาสรุปให้เป็นข้อมูลรายลุ่มน้ำสาขา และลุ่มน้ำหลักต่อไป

จากแนวทางการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถคำนวณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562 สำหรับแต่ละลุ่มน้ำสาขา ได้ดังแสดงในตารางที่ 2.1.9-2

2) น้ำใช้เพื่อการเกษตร

ในการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร จะแบ่งเป็นพื้นที่ในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน โดยการศึกษาและจำลองปริมาณความต้องการใช้น้ำโดยใช้วิธีการสมมูลน้ำในแปลงพื้นที่เพาะปลูกซึ่งมีข้อมูลพื้นฐานในการคำนวณสรุปได้ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูก
- อัตราการคายระเหย และปริมาณฝนของแต่ละพื้นที่เพาะปลูก
- สัมประสิทธิ์การคายระเหยของพืชชนิดต่างๆ
- ชนิดของพืชที่ปลูก
- ปฏิทินการปลูกพืชชนิดต่างๆ ในแต่ละพื้นที่

2.1) การประเมินความต้องการใช้น้ำของพืชใดๆ (ET_o) การประเมินความต้องการใช้น้ำของพืช โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (K_c) และ Potential Evapotranspiration (ET_p) ดังนี้

$$ET_o = K_c \times ET_p$$

เมื่อ $ET_o =$ ความต้องการใช้น้ำของพืช (มม./วัน)

$$K_c = \text{สัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช}$$

$$ET_p = \text{Potential Evapotranspiration (มม./วัน)}$$

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (K_c) ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดและอายุการเจริญเติบโตของพืช และค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิง (Potential Evapotranspiration ET_p) คำนวณโดยวิธี “Penman-Monteith” แสดงดังแสดงค่าสัมประสิทธิ์การใช้น้ำของพืช (K_c) โดยวิธี Penman Monteith ไว้ในตารางที่ 2.1.9-3 โดยรวบรวมจากเว็บไซต์กลุ่มงานวิจัยการใช้น้ำชลประทาน ส่วนการใช้น้ำชลประทาน สำนักอุทกวิทยาและบริหารน้ำ <http://water.rid.go.th/hwm/cropwater/index.htm>) และแสดงผลการคำนวณปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ยที่สถานีตรวจอากาศที่ตั้งอยู่บริเวณลุ่มน้ำไว้ในตารางที่ 2.1.9-4 และได้แสดงเส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรวมทั้งปีเฉลี่ยและรายเดือนเฉลี่ยไว้ในรูปที่ 2.1.9-2 และ รูปที่ 2.1.9-3 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1.9-2 ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2562 (ล้านบาท/ปี)															
	การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค				การใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว (นอกเขตประเทศ)**				รวมการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและท่องเที่ยว							
	อุปโภค		ท่องเที่ยว		อุปโภค		ท่องเที่ยว		อุปโภค		ท่องเที่ยว		รวม			
ผด./กบ.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	ผด.	
11 ลุ่มน้ำสะแกกรัง	2.37	0.01	5.07	8.85	0.03	0.02	0.49	7.47	9.37	16.84	0.01	0.00	0.01	7.48	9.38	16.85
1101 น้ำแม่วัง	0.00	0.00	0.39	1.30	0.00	0.00	0.08	0.40	1.38	1.77	0.00	0.00	0.00	0.40	1.38	1.78
1102 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	0.62	0.00	0.86	1.56	0.00	0.00	0.09	1.48	1.65	3.13	0.00	0.00	0.00	1.48	1.66	3.14
1103 คลองโพธิ์	0.12	0.00	1.50	2.10	0.01	0.00	0.09	1.64	2.20	3.84	0.00	0.00	0.00	1.64	2.20	3.84
1104 ห้วยทับเสลา	0.04	0.00	0.27	0.28	0.00	0.00	0.01	0.32	0.29	0.62	0.00	0.00	0.00	0.32	0.29	0.62
1105 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	0.09	0.00	0.16	0.29	0.00	0.00	0.02	0.25	0.30	0.56	0.00	0.00	0.00	0.25	0.30	0.56
1106 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	1.49	0.01	1.88	3.31	0.01	0.01	0.21	3.38	3.54	6.92	0.00	0.00	0.00	3.39	3.55	6.93

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

ตารางที่ 2.1.9-4 ค่าปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงที่สถานีตรวจอากาศโดยวิธี Penman Montieth

สถานี	รหัส	ปริมาณการคายระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ย (มม.)												ทั้งปี (มม.)
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	
1. พิจิตร	48386	97.0	108.9	139.2	159.3	154.1	135.6	118.4	115.3	109.2	112.2	106.8	97.7	1,453.7
2. ตาก สกษ.	48387	93.6	107.8	139.8	144.6	126.2	99.3	82.2	79.7	84.0	90.8	92.1	87.1	1,227.2
3. นครสวรรค์	48400	106.3	127.1	169.9	178.2	156.2	133.8	128.3	120.9	112.2	116.9	107.4	99.8	1,557.1
4. นครสวรรค์ (ตากฟ้า)	48401	113.2	118.7	147.6	158.7	148.5	134.7	119.4	115.0	108.0	112.8	115.2	114.1	1,505.8
5. ชัยนาท	48402	103.5	112.8	142.6	159.6	154.1	135.0	125.9	122.1	112.2	111.9	112.2	106.6	1,498.6

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

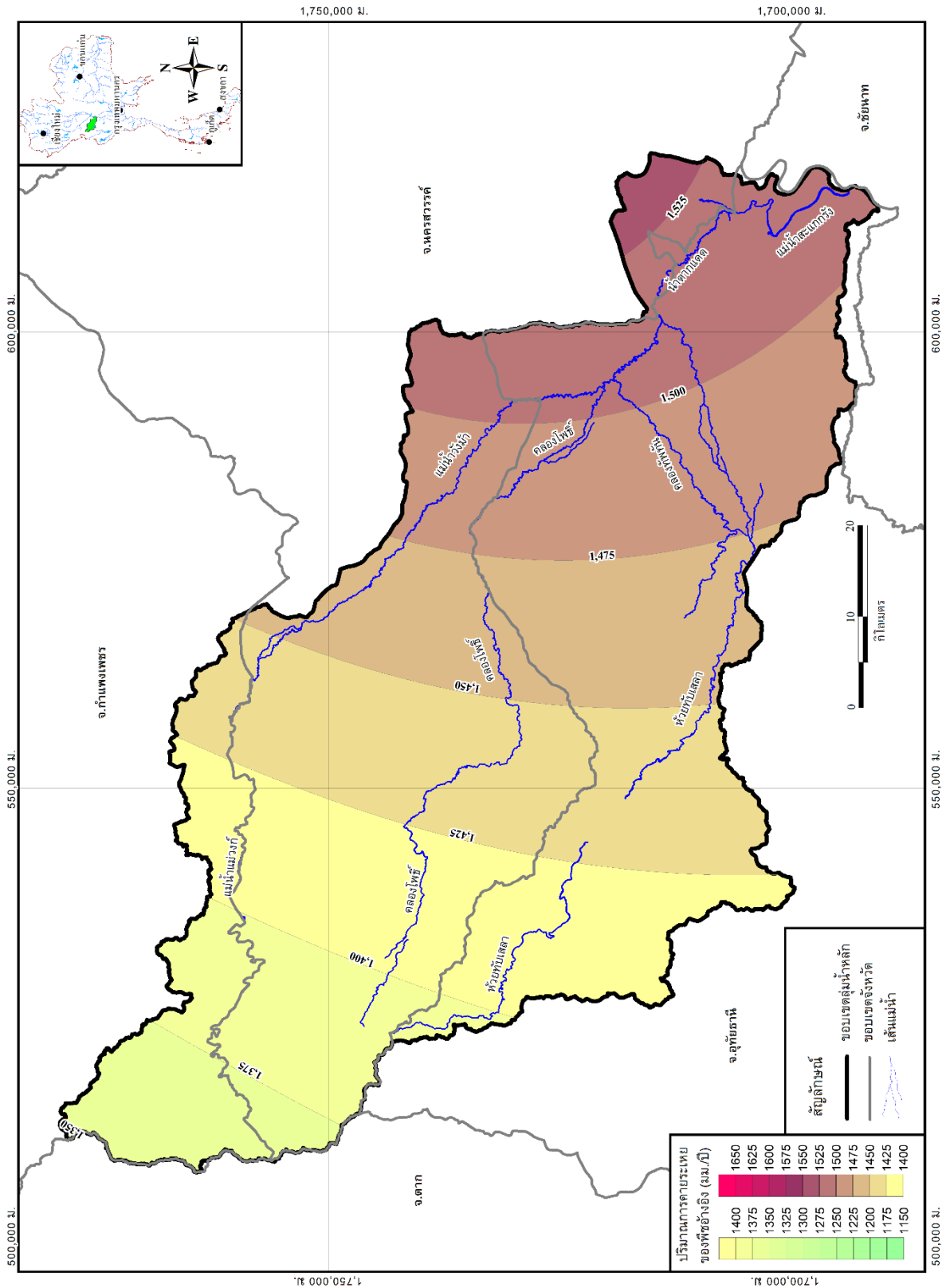
2.2) แบบจำลองปริมาณฝนใช้การ (Effective Rainfall Model) ฝนใช้การ

หมายถึง ฝนที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ปริมาณฝนใช้การของพืชแต่ละชนิดจะแตกต่างกันตามชนิดของพืชและวิธีการให้น้ำ เช่น ฝนใช้การของข้าวเป็นส่วนหนึ่งของปริมาณน้ำฝนที่ซังอยู่ในแปลงนาในระดับที่ไม่เป็นอันตรายแก่ต้นข้าว ส่วนฝนใช้การของพืชไร่หรือพืชอื่นเป็นส่วนหนึ่งของปริมาณน้ำฝนที่ซังอยู่ในเขตรากพืชและพืชสามารถดูดไปใช้ได้ แบบจำลองปริมาณฝนใช้การเป็นแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ประเมินปริมาณฝนที่สามารถนำมาใช้แทนน้ำชลประทาน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ ปริมาณฝนตกในแต่ละช่วงเวลา ปริมาณการใช้น้ำของพืช และความสูงของคันนา กล่าวคือ หากเกษตรกรนิยมเก็บน้ำชลประทานไว้ในแปลงนาที่ระดับต่ำ เมื่อฝนตกลงมากจะสามารถที่จะเก็บน้ำฝนไว้ในแปลงนาได้มาก เป็นต้น ดังนั้นในสัปดาห์ที่มีปริมาณฝนตกน้อย ร้อยละของฝนใช้การจะสูงกว่าสัปดาห์ที่มีฝนตกมากและยังขึ้นอยู่กับปริมาณฝนที่ตกในสัปดาห์ก่อนๆ อีกด้วย

ผลการประเมินปริมาณฝนใช้การโดยแบบจำลองดังกล่าว มีค่าปริมาณน้ำฝนใช้การรายวันแล้วจึงนำมารวมกันเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำเข้าแบบจำลองความต้องการน้ำ

แบบจำลองปริมาณฝนใช้การ แสดงดังในรูปที่ 2.1.9-4 โดยกำหนดให้มีค่าระดับน้ำฝนใช้การสามารถถึงระดับน้ำในแปลงเพาะปลูก โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

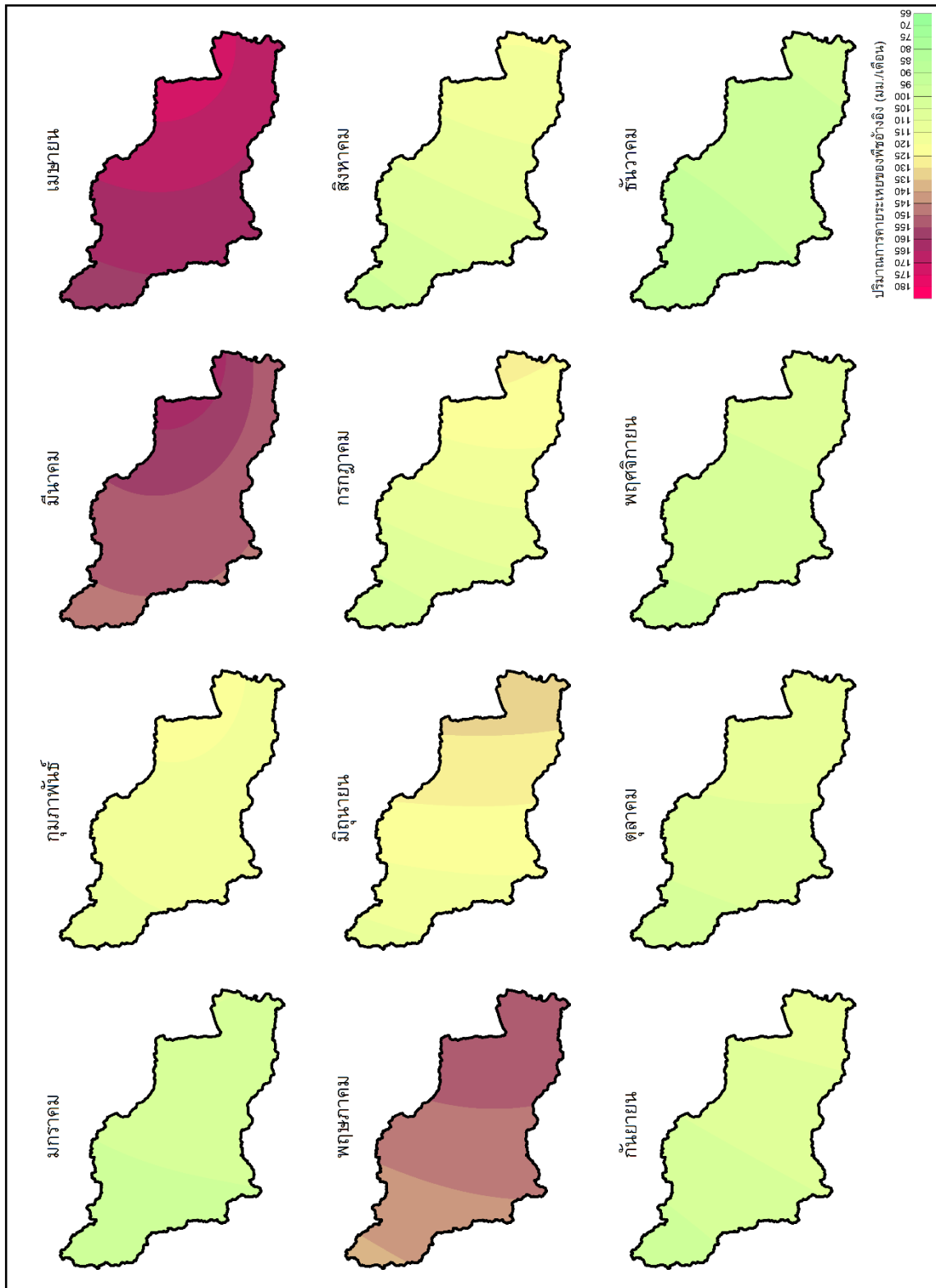
- ระดับน้ำในแปลงที่ความจุต่ำสุด (STMIN) = 45 มม.
- ระดับน้ำในแปลงนาที่ความจุหลังการให้น้ำ (STO) = 90 มม.
- ระดับน้ำในแปลงนาที่ความจุสูงสุด (STMAX) = 120 มม.

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

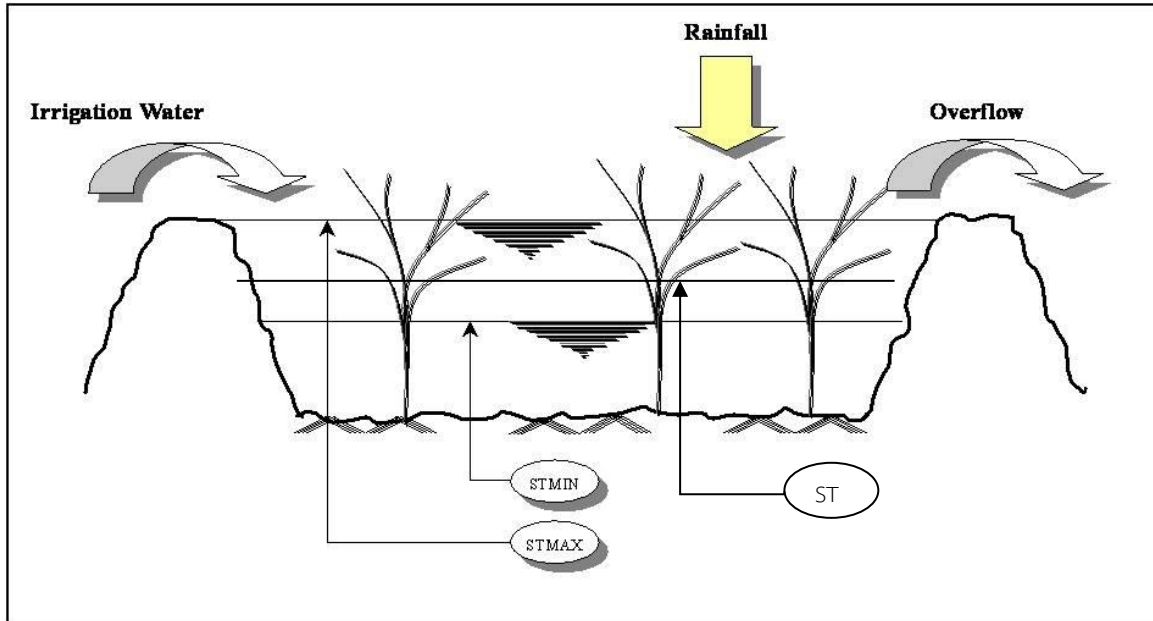
รูปที่ 2.1.9-2 เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายปีเฉลี่ย

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

รูปที่ 2.1.9-3 เส้นชั้นความลึกเทียบเท่าของปริมาณการคายน้ำรวมการระเหยของพืชอ้างอิงรายเดือนเฉลี่ย

รูปที่ 2.1.9-4 แบบจำลองแปลงนา

2.3) ปริมาณน้ำเตรียมแปลง การปลูกข้าวต้องการปริมาณน้ำจำนวนหนึ่ง เพื่อใช้ในการเตรียมแปลงทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้งซึ่งการปลูกพืชชนิดอื่นต้องการน้อยมาก และปริมาณน้ำส่วนนี้จะแปรผันกับปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ คุณสมบัติทางกายภาพของดิน ความชื้นของดิน ชนิดของดิน ความสามารถการระเหยของน้ำ วิธีและระยะเวลาในการเตรียมแปลง ปริมาณน้ำเตรียมแปลงมีค่าประมาณ 200-300 มม. ระยะเวลาในการเตรียมแปลงสำหรับนาข้าว 1 ไร่เท่ากับ 2-3 สัปดาห์

2.4) ปริมาณน้ำซึมลงไปในดิน การปลูกข้าวจำเป็นต้องมีน้ำขังอยู่ในแปลงนาในระดับที่เหมาะสม ดังนั้นจะมีปริมาณน้ำส่วนหนึ่งที่ซึมเลยเขตรากพืชลงไปในดิน ซึ่งพืชไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ปริมาณน้ำซึมลงไปในดินขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ คุณสมบัติของดิน วิธีการเตรียมแปลง ความสูงของน้ำที่ขังในแปลงนาและระดับน้ำใต้ดิน ซึ่งพิจารณากำหนดให้ปริมาณน้ำที่ซึมลงไปในดินประมาณ 1.0-3.0 มม./วัน

2.5) ประสิทธิภาพการชลประทาน ประสิทธิภาพการชลประทานเป็นค่าดัชนีชี้วัดปริมาณน้ำชลประทานที่ต้องการ ซึ่งปริมาณน้ำชลประทานดังกล่าวควรมากกว่าปริมาณความต้องการใช้น้ำของพืชที่แปลงเพาะปลูก ทั้งนี้เพื่อทดแทนปริมาณน้ำที่สูญเสียระหว่างทางลำเลียงน้ำและที่สูญเสียในกระบวนการใช้น้ำ สำหรับโครงการนี้กำหนดประสิทธิภาพการชลประทานเท่ากับร้อยละ 55

2.6) ความต้องการน้ำชลประทาน (Irrigation Demand) แบบจำลองความต้องการน้ำชลประทาน (Irrigation Demand Model) ใช้วิเคราะห์ประเมินและจำลองความต้องการน้ำชลประทานรายสัปดาห์ หรือปริมาณน้ำที่ต้องการบริเวณอาคารบังคับน้ำปากคลองส่งน้ำ เพื่อให้สามารถ

ลำเลียงน้ำไปถึงแปลงเพาะปลูกด้วยปริมาณน้ำที่เพียงพอ สำหรับการเพาะปลูกข้าว พืชไร่พืชผัก หรืออื่นๆ ตาม คำจำกัดความดังนี้

$$\text{ปริมาณความต้องการน้ำชลประทาน} = \frac{\text{ปริมาณการใช้น้ำของพืช} + \text{การรั่วซึมบนแปลง} - \text{ฝนใช้การ}}{\text{ประสิทธิภาพการชลประทาน}}$$

2.7) รูปแบบการปลูกพืช (Crop Pattern) สำหรับลุ่มน้ำย่อยต่างๆ จากการ รวบรวมข้อมูลจัดเก็บของหน่วยงานในพื้นที่ กรมชลประทานและเกษตรจังหวัด อ่างเภอ เป็นต้น

จากการรวบรวมและทบทวนข้อมูล พบว่าลุ่มน้ำสะแกกรังมีความต้องการน้ำเพื่อการ เกษตรกรรมรวมทั้งสิ้น 831.34 ล้านลบ.ม.ต่อปี โดยเป็นความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรในเขตพื้นที่ชลประทาน เท่ากับ 83.81 ล้านลบ.ม.ต่อปี และนอกเขตพื้นที่ชลประทานเท่ากับ 747.53 ล้านลบ.ม.ต่อปี ซึ่งแสดงรายละเอียด ความต้องการน้ำของแต่ละลุ่มน้ำสาขา ดังตารางที่ 2.1.9-5

ตารางที่ 2.1.9-5 ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรม ปี พ.ศ. 2562 (ล้านลบ.ม./ปี)								
	พื้นที่เกษตรกรรม ในเขตพื้นที่ชลประทาน*			พื้นที่เกษตรกรรม นอกเขตพื้นที่ชลประทาน			รวมในเขตพื้นที่ชลประทานและ นอกเขตพื้นที่ชลประทาน		
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี
11 ลุ่มน้ำสะแกกรัง	25.19	58.62	83.81	225.28	522.26	747.53	250.46	580.88	831.34
1101 น้ำแม่วง	0.02	0.03	0.05	5.39	70.00	75.38	5.41	70.03	75.44
1102 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	8.53	18.01	26.53	52.35	91.27	143.61	60.87	109.27	170.14
1103 คลองโพธิ์	2.60	8.23	10.83	103.68	219.09	322.77	106.28	227.32	333.61
1104 ห้วยทับเสลา	1.75	8.37	10.12	4.92	36.27	41.19	6.67	44.64	51.30
1105 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	1.42	3.14	4.56	9.99	17.95	27.94	11.41	21.09	32.50
1106 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	10.87	20.85	31.72	48.95	87.68	136.63	59.82	108.53	168.35

หมายเหตุ: * ไม่คิดประสิทธิภาพการชลประทาน

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

3) น้ำใช้เพื่อการอุตสาหกรรม

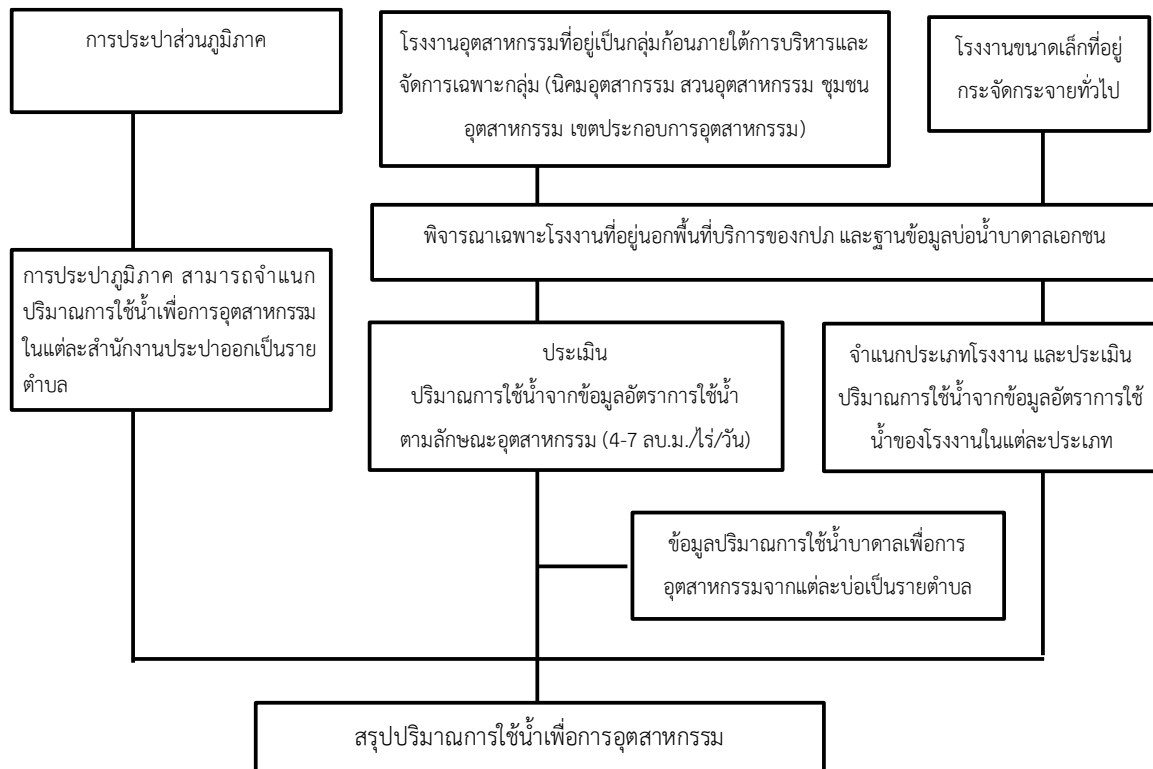
การศึกษาความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม เป็นการศึกษาถึงความต้องการน้ำ เพื่อการอุตสาหกรรมของโรงงานประเภทต่างๆ ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำที่แตกต่างกันตามประเภทของโรงงาน อุตสาหกรรม ซึ่งได้จำแนกไว้เป็น 10 ประเภท ดังตารางที่ 2.1.9-6

ตารางที่ 2.1.9-6 ความต้องการใช้น้ำตามประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม

รหัส	ประเภท	รายละเอียดประเภทอุตสาหกรรมหลัก	ปริมาณความต้องการน้ำ (ลบ.ม./ไร่/วัน)
01	Accessory	อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วน อุปกรณ์ต่างๆ	6.00
02	Chemical	อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์	8.00
03	Food	อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม	12.00
04	Metal	อุตสาหกรรมถลุง หล่อ โลหะ	5.00
05	Other	อุตสาหกรรมทั่วไป	7.00
06	Outside	อุตสาหกรรมกลางแจ้ง เช่น โม-บดหิน ดูดทราย เผาถ่าน หีบฝ้าย อบเม็ลต์พีช ฯลฯ	4.00
07	Paper	อุตสาหกรรมกระดาษ เช่น ผลิตเยื่อกระดาษ ภาชนะจาก กระดาษ ฯลฯ	4.00
08	Textile	อุตสาหกรรมสิ่งทอ ฟอกหนัง ย้อมสี	5.00
09	Unmetal	ผลิตภัณฑ์โลหะ เช่น แก้ว กระเบื้องเคลือบ ปูน ฯลฯ	8.00
10	Wood	ผลิตภัณฑ์ไม้ เครื่องเรือน	3.00

การประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ใช้ฐานข้อมูลจากทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โดยนำมาคูณกับอัตราการใช้น้ำประเภทอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ประเมินไว้หลังจากนั้นจะรวมกับข้อมูลปริมาณการใช้น้ำจากการประปาและบ่อบาดาลของเอกชนในพื้นที่โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในรูปที่ 2.1.9-5

รูปที่ 2.1.9-5 แนวทางในการประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม

จากการวิเคราะห์ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2562 ทั้งในส่วนของการประปา นครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค บ่อน้ำบาดาลเอกชน (เพื่อการอุตสาหกรรม) โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กนอกเขตประปา ทั้งแหล่งน้ำผิวดินและใต้ผิวดิน พบว่ากลุ่มน้ำสะแกกรังมีความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม 2.41 ล้าน ลบ.ม./ปี รายละเอียดดังตารางที่ 2.1.9-7

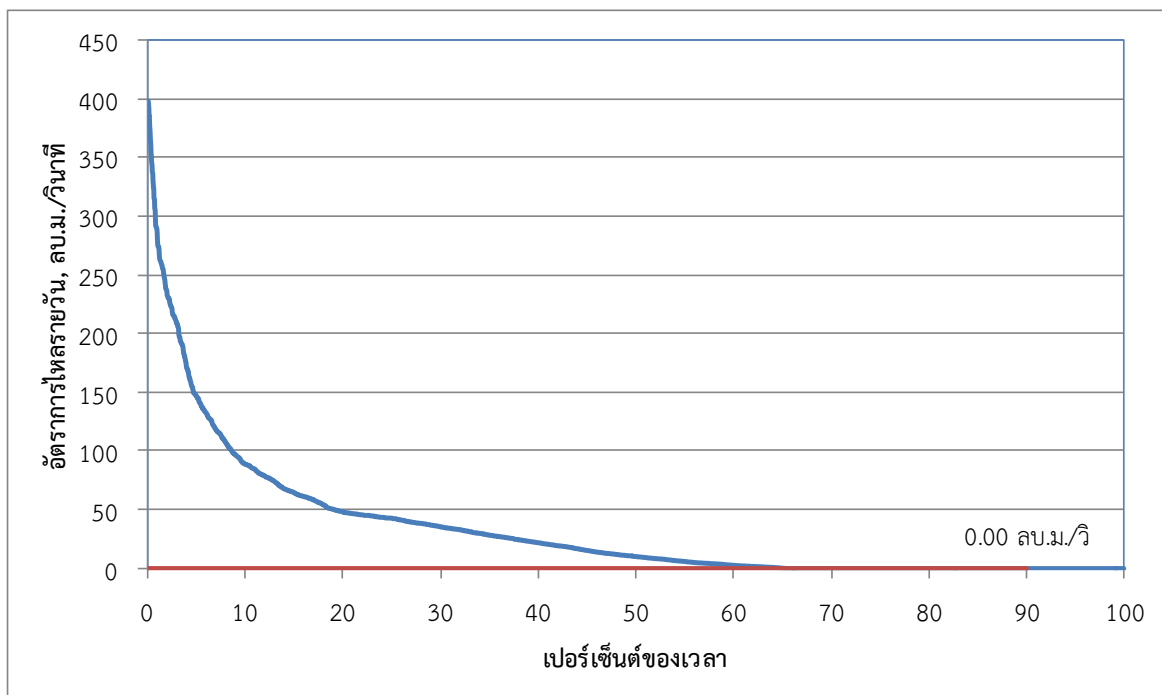
ตารางที่ 2.1.9-7 ความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของแต่ละลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2562 (ล้านลบ.ม./ปี)							
	การประปานครหลวง และ การประปาส่วนภูมิภาค		บ่อน้ำบาดาลเอกชน	โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กนอกเขตประปา		รวมการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม		
	ผิวดิน	บาดาล		ผิวดิน	บาดาล	ผิวดิน	บาดาล	รวม
11 ลุ่มน้ำสะแกกรัง	0.27	0.00	0.80	0.54	0.80	0.81	1.60	2.41
1101 น้ำแม่วัง	0.00	0.00	0.01	0.03	0.11	0.03	0.12	0.15
1102 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	0.06	0.00	0.15	0.07	0.10	0.12	0.26	0.38
1103 คลองโพธิ์	0.01	0.00	0.01	0.16	0.24	0.17	0.25	0.42
1104 ห้วยทับเสลา	0.01	0.00	0.01	0.01	0.01	0.02	0.02	0.04
1105 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	0.01	0.00	0.02	0.01	0.02	0.02	0.04	0.06
1106 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	0.19	0.00	0.59	0.25	0.32	0.44	0.91	1.35

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

4) น้ำใช้เพื่อการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ

ในการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาสมดุลนิเวศวิทยาท้ายน้ำ จะใช้การวิเคราะห์โดยการจัดทำโค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ (Flow duration curve) ที่ไหลออกจากลุ่มน้ำรายวัน โดยจะวิเคราะห์หาอัตราการไหลที่มีค่าต่ำสุดที่ทำให้เกิดการไหลไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 เปอร์เซ็นต์ของเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ และในบางครั้งจะกำหนดตามค่าความต้องการใช้น้ำด้านท้ายน้ำสำหรับกรณีเฉพาะต่างๆ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม-น้ำเสีย การรักษาระดับน้ำเพื่อการเดินเรือ ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคและอุตสาหกรรม เป็นต้น ดังนั้นปริมาณความต้องการน้ำเพื่อรักษาสมดุลนิเวศวิทยาท้ายน้ำจึงแตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์อัตราการไหลรายวันที่ไหลออกจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา สามารถจัดทำโค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำได้ดังแสดงไว้ในรูปที่ 2.1.9-6 ซึ่งจะสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

รูปที่ 2.1.9-6 โค้งความสัมพันธ์ระหว่างเวลาและอัตราการไหลของน้ำ

ผลจากการศึกษาเพื่อหาค่าปริมาณน้ำที่ใช้สำหรับการรักษาระบบนิเวศวิทยาท้ายน้ำของลุ่มน้ำสะแกกรัง พบว่า ไม่มีปริมาณน้ำต่ำสุดที่ต้องรักษาไว้ เนื่องจากบริเวณท้ายน้ำของแม่น้ำสะแกกรังหลังจุดบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยามีเขื่อนเจ้าพระยาซึ่งทดน้ำไว้ ทำให้มีระดับน้ำที่สูงขึ้นจากประตูน้ำที่เขื่อนเจ้าพระยาอัดน้ำย้อนไปถึงจุดออกแม่น้ำสะแกกรัง จึงทำให้น้ำในแม่น้ำสะแกกรังที่จุดทางออกมีน้ำตลอดเวลาแต่ไม่มีการไหลออกในช่วงฤดูแล้ง

5) ปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งหมด

จากผลการรวบรวมและทบทวนข้อมูลความต้องการใช้น้ำในด้านต่างๆ สามารถสรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำสะแกกรัง ได้ดังตารางที่ 2.1.9-8

ตารางที่ 2.1.9-8 สรุปปริมาณความต้องการใช้น้ำทั้งลุ่มน้ำ

รหัส/ชื่อลุ่มน้ำหลัก/สาขา	ความต้องการใช้น้ำ ปี พ.ศ. 2562 (ล้านลบม./ปี)											
	ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร			การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและท่องเที่ยว			การใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม			รวมการใช้น้ำทั้งหมด		
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ทั้งปี	มิถุน	บาดาล	รวม	มิถุน	บาดาล	รวม	มิถุน	บาดาล	รวม
11 ลุ่มน้ำสะแกกรัง	250.46	580.88	831.34	7.48	9.38	16.85	0.81	1.60	2.41	839.63	10.98	850.61
1101 น้ำแม่วัง	5.41	70.03	75.44	0.40	1.38	1.78	0.03	0.12	0.15	75.87	1.50	77.36
1102 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	60.87	109.27	170.14	1.48	1.66	3.14	0.12	0.26	0.38	171.75	1.92	173.66
1103 คลองโพธิ์	106.28	227.32	333.61	1.64	2.20	3.84	0.17	0.25	0.42	335.42	2.45	337.87
1104 หัวยทับเสลา	6.67	44.64	51.30	0.32	0.29	0.62	0.02	0.02	0.04	51.65	0.31	51.96
1105 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	11.41	21.09	32.50	0.25	0.30	0.56	0.02	0.04	0.06	32.78	0.35	33.12
1106 แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	59.82	108.53	168.35	3.39	3.55	6.93	0.44	0.91	1.35	172.18	4.45	176.63

หมายเหตุ: ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรยังไม่ได้คิดประสิทธิภาพการชลประทาน

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2563

2.2 ข้อมูลภาวะน้ำท่วม/คุณภาพน้ำที่เกิดขึ้น

พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังมีที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงขนาดใหญ่ตอนล่างของลุ่มน้ำต่อเนื่องกับพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาในเขตจังหวัดอุทัยธานี สภาพปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะน้ำท่วมล้นตลิ่งและน้ำท่วมขังในบางพื้นที่ แต่มีไม่มาก พื้นที่น้ำท่วมส่วนใหญ่อยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่วังค์ คลองแห้ง คลองแม่เป็น แม่น้ำวังม้า เนื่องจากมีปริมาณน้ำมากกว่าความจุลุ่มน้ำและมีสิ่งกีดขวางการระบายน้ำ หรือได้รับผลกระทบจากท้ายน้ำที่มีระดับสูงจนไม่สามารถระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้ทันจนเกิดปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สะแกกรังตอนล่าง เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ครอบคลุมพื้นที่ 58 ตำบล 10 อำเภอ 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครสวรรค์และอุทัยธานี มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 124,200 ไร่ มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง 120 ล้านลบ.ม. ความลึกน้ำท่วม 0.50 – 0.75 ม. ระยะเวลาน้ำท่วม 3 วัน มีจำนวนครัวเรือนได้รับผลกระทบ 56,700 ครัวเรือน

สภาพปัญหาด้านน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง เกิดจากปริมาณน้ำหลากจากพื้นที่ตอนบน (ลุ่มน้ำสาขาแม่วังค์) เมื่อเกิดปริมาณฝนตกหนักจะมีปริมาณน้ำป่าไหลหลากและมีปริมาณน้ำท่วมขังสร้างความเสียหายแก่พื้นที่เขตชุมชน ได้แก่ เทศบาลตำบลลาดยาว และเทศบาลตำบลศาลเจ้าไก่ต่อ จังหวัดนครสวรรค์ มีสาเหตุหลักมาจากปริมาณน้ำหลากจากน้ำแม่วังค์เข้าท่วมพื้นที่เกษตรบริเวณทุ่งแม่น้ำน้อย ตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว ตำบลวังชัน อำเภอแม่วังค์ จังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้งมีปริมาณน้ำท่วมในพื้นที่ตำบลหนองนมวัว ตำบลหนองยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์โดยสาเหตุสำคัญจะมีแนวถนนกีดขวางทางน้ำและ

เกิดปริมาณน้ำหลากจากน้ำแม่वंก และปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่ตำบลทุ่งใหญ่และตำบลหนองไผ่แบน อำเภอมือง จังหวัดอุทัยธานี

2.2.1 พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

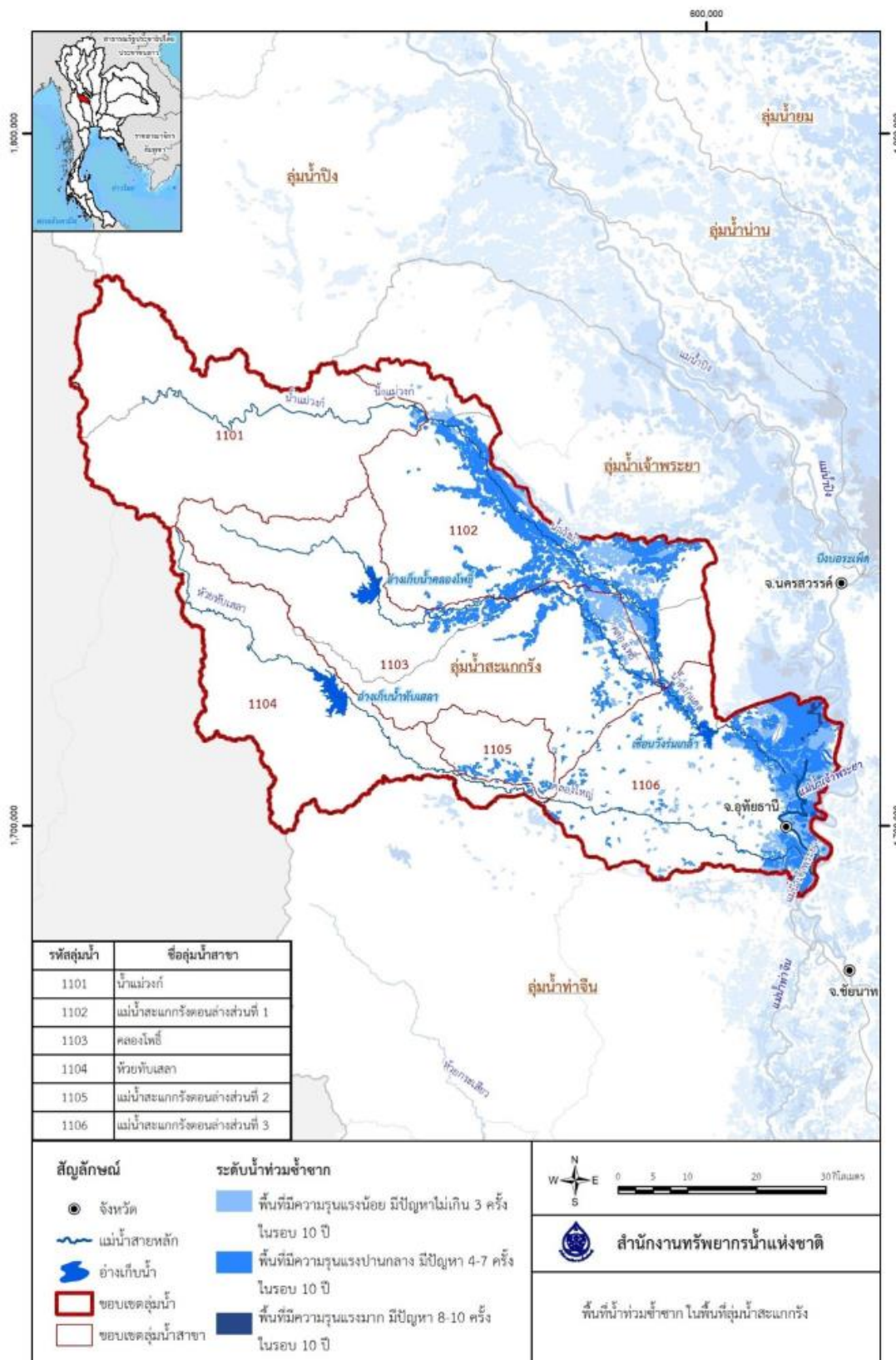
จากการรวบรวมข้อมูลพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ.2562 ซึ่งได้กำหนดระดับความรุนแรงของปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากเป็น 3 ระดับ คือ พื้นที่ที่มีความรุนแรงน้อย คือ มีปัญหาไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี พื้นที่ที่มีความรุนแรงปานกลาง คือ มีปัญหา 4-7 ครั้ง ในรอบ 10 ปี และพื้นที่ที่มีความรุนแรงมาก คือ มีปัญหา 8-10 ครั้ง ในรอบ 10 ปี ทั้งนี้ พบว่า กลุ่มน้ำสะอาดมีพื้นที่ที่มีความรุนแรงน้อย คิดเป็น 1,804 ไร่ พื้นที่ที่มีความรุนแรงปานกลาง คิดเป็น 97,399 ไร่ และพื้นที่ที่มีความรุนแรงมาก คิดเป็น 231,919 ไร่ โดยคิดเป็นพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากทั้งหมดประมาณ 331,122 ไร่ รายละเอียดแสดงใน ตารางที่ 2.2.1-1 และ รูปที่ 2.2.1-1 จากสภาพปัญหาน้ำท่วม สาเหตุที่สำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากสิ่งกีดขวางทางน้ำ โดยสามารถสรุปรายละเอียดพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมระดับต่างๆ รายอำเภอในแต่ละจังหวัดได้ดังแสดงใน ตารางที่ 2.2.1-2

ตารางที่ 2.2.1-1 พื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในกลุ่มน้ำสะอาด

รหัส ลุ่มน้ำ สาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก (ไร่)			พื้นที่เสี่ยงภัย น้ำท่วมรวม (ไร่)
		พื้นที่มีความ รุนแรงน้อย	พื้นที่มีความรุนแรง ปานกลาง	พื้นที่มีความ รุนแรงมาก	
1101	น้ำแม่वंก	-	553	1,302	1,855
1102	แม่น้ำสะอาดตอนล่างส่วนที่ 1	-	27,881	103,361	131,242
1103	คลองโพธิ์	-	14,668	31,291	45,960
1104	ห้วยทับเสลา	-	-	406	406
1105	แม่น้ำสะอาดตอนล่างส่วนที่ 2	-	-	5,286	5,286
1106	แม่น้ำสะอาดตอนล่างส่วนที่ 3	1,804	54,297	90,272	146,373
รวม		1,804	97,399	231,919	331,122

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2562

รูปที่ 2.2.1-1 พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก ในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

ตารางที่ 2.2.1-2 พื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำสะแกกรัง

จังหวัด	อำเภอ	พื้นที่ภัยน้ำท่วม (ไร่)			พื้นที่เสี่ยงภัย น้ำท่วมรวม (ไร่)
		พื้นที่มีความ รุนแรงน้อย	พื้นที่มีความ รุนแรงปานกลาง	พื้นที่มีความ รุนแรงมาก	
จ.กำแพงเพชร	อ.ขาณุวรลักษบุรี	-	2,781	-	2,782
จ.ชัยนาท	อ.มโนรมย์	-	-	-	-
จ.นครสวรรค์	อ.แม่วงก์	-	2,945	28,004	30,949
	อ.โกรกพระ	-	4,868	10,294	15,162
	อ.ชุมตาบง	-	-	11,679	11,679
	อ.พยุหะคีรี	1,804	14,043	31,220	47,066
	อ.ลาดยาว	-	31,783	72,616	104,399
จ.อุทัยธานี	อ.เมืองอุทัยธานี	-	28,462	35,900	64,362
	อ.ทัพทัน	-	2,099	8,268	10,368
	อ.ลานสัก	-	-	4,639	4,639
	อ.สว่างอารมณ์	-	5,732	23,194	28,926
	อ.หนองขาหย่าง	-	3,063	3,104	6,166
	อ.หนองฉาง	-	1,624	3,001	4,624
รวม		1,804	97,399	231,919	331,122

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2562

2.2.2 คุณภาพน้ำ

ในปัจจุบันแม่น้ำสะแกกรัง ประสบปัญหาคุณภาพน้ำที่ลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการระบายน้ำทิ้งจากชุมชนซึ่งมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง น้ำทิ้งจากภาคการเกษตร (เช่น ฟาร์มสุกร เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และนาข้าว) และน้ำทิ้งจากอุตสาหกรรมจากข้อมูลในรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564 ของกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งศึกษาคุณภาพของแหล่งน้ำสายหลักเปรียบเทียบกับมาตรฐานของแหล่งน้ำที่กำหนด พบว่า

แม่น้ำสะแกกรัง ซึ่งจัดเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3 (เพื่อการเกษตร) มีคุณภาพน้ำไม่เป็นไปตามประเภทที่กำหนด โดยพารามิเตอร์ส่วนใหญ่ที่มีค่าไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ได้แก่ DO, BOD และโลหะหนักประเภท แมงกานีส (Mn) ดัชนีคุณภาพน้ำของแม่น้ำสะแกกรัง (WQI =55) อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ดังแสดงในตารางที่ 2.2.2-1

ตารางที่ 2.2.2-1 คุณภาพของน้ำเปรียบเทียบกับมาตรฐานของประเภทแหล่งน้ำที่กำหนด

กำหนดเป็นแหล่งน้ำประเภทที่	แหล่งน้ำ	พารามิเตอร์ที่ไม่ได้ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน	บริเวณที่พบปัญหาคุณภาพน้ำ
3	สะแกกรัง	DO, BOD, (Mn)	อำเภอเมือง จ.อุทัยธานี

ที่มา : รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564, กรมควบคุมมลพิษ

2.3 สถิติการประสบอุทกภัยที่ผ่านมา

ปี พ.ศ. 2553 ช่วงเดือนกันยายน มีร่องมรสุมกำลังแรงพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามันและอ่าวไทย ทำให้มีฝนตกชุกหนาแน่นและส่งผลทำให้เกิดน้ำท่วมในอำเภอทัพทัน บ้านเรือนประสบน้ำท่วม มากกว่า 90 หลังคาเรือน ระดับน้ำที่ท่วมสูงสุด 1.20 เมตร

ปี พ.ศ. 2554 ในปีนี้ประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัยครั้งรุนแรงที่สุดเป็นประวัติการณ์ ตั้งแต่ต้นปีจนถึงปลายปี และมีพื้นที่ประสบภัยกระจายตัวในทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลางที่เกิดน้ำท่วมหนักเป็นระยะเวลานาน ยิ่งไปกว่านั้นพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นพื้นที่หนึ่งซึ่งเกิดน้ำท่วมหนักในรอบ 70 ปี หากนับจากเหตุการณ์น้ำท่วมกรุงเทพมหานครในปี 2485 อุทกภัยครั้งนี้ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างหนักทั้งทางภาคการเกษตร อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคม และส่งผลกระทบต่อเป็นลูกโซ่ไปยังภาคส่วนอื่นอีกเป็นจำนวนมาก ทำให้ลุ่มน้ำสะแกกรังบริเวณตอนล่างเกิดน้ำท่วมขังเป็นเวลานานเนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาได้

ปี พ.ศ. 2555 เกิดพายุโซนร้อน “แกมี” (GAEMI) ในวันที่ 6 ตุลาคม 2555 พายุแกมีได้เคลื่อนผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและภาคกลางของประเทศไทย ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ภาคใต้และอ่าวไทย จะมีกำลังแรงขึ้นลักษณะเช่นนี้ทำให้ในช่วงเดือนตุลาคม 2555 บริเวณประเทศไทยมีฝนหนาแน่นมากขึ้นและมีฝนตกหนักถึงหนักมากในหลายพื้นที่กับมีลมแรงโดยเริ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคกลางและภาคใต้ฝั่งตะวันตก ได้ผลกระทบในระยะต่อไป สืบเนื่องจากฝนตกหนักในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ ส่งผลให้เกิดน้ำป่าไหลหลากมาตามแม่น้ำไหลเข้าท่วมบ้านเรือนและพื้นที่เกษตรในอำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี บ้านเรือนกว่า 30 หลังในหมู่ 3 ตำบลโคกหม้อ อำเภอทัพทัน ถูกน้ำป่าที่ไหลมาตามแม่น้ำวังม้าและแม่น้ำแควตาดแตกเข้าท่วม หลังจากในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่วงก์มีฝนตกหนักต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีน้ำยังเข้าท่วมนาข้าวหมู่ที่ 4 ตำบลหนองยายดาเสียหายเป็นบริเวณกว้าง ขณะพื้นที่ท้ายเขื่อนวังร่มเกล้า ตำบลหนองไผ่แบน คันกั้นดินริมแม่น้ำแควตาดแตกพังหลายส่งผลให้น้ำท่วมจำนวนหลายหมู่บ้าน

ปี พ.ศ. 2556 ช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม อิทธิพลของร่องมรสุมที่พัดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบน และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้กำลังค่อนข้างแรงที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันประเทศไทย และอ่าวไทยเกือบตลอดเดือน พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังในจังหวัดอุทัยธานี มีพื้นที่ประสบภัย 6 อำเภอ

ปี พ.ศ.2557 เกิดร่องมรสุมพัดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบน โดยพัดเข้าสู่ห้วงอ้อมความกดอากาศต่ำบริเวณทะเลจีนใต้ตอนกลางและชายฝั่งประเทศเวียดนามตอนบนเป็นระยะ ๆ ส่วนช่วงกลางเดือนร่องมรสุมดังกล่าวได้เลื่อนขึ้นไปพัดผ่านเหนือประเทศไทยและมีกำลังอ่อนลง ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ประเทศไทยได้รับผลกระทบทางอ้อมจากไต้ฝุ่น “คัลแมกี” (Kalmaegi) ที่อ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันและห้วงอ้อมความกดอากาศต่ำ ก่อนเคลื่อนเข้าปกคลุมบริเวณประเทศลาวตอนบนและประเทศพม่าในลำดับถัดมา ส่งผลให้มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทยมีกำลังแรงขึ้น จากร่องความกดอากาศต่ำพัดผ่านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือลักษณะเช่นนี้ทำให้ประเทศไทยตอนบนยังคงมีฝนตกกระจายตัวเกือบทั่วประเทศร้อยละ 60-70 ของพื้นที่ ส่งผลให้บริเวณด้านท้ายของพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังได้รับอิทธิพลน้ำท่วมจากแม่น้ำเจ้าพระยาเกิดพื้นที่น้ำท่วมขังบริเวณตอนล่างของลุ่มน้ำ

ปี พ.ศ.2558 พายุดีเปรสชัน “หว่ามก้อ” (VAMCO) ได้ก่อตัวขึ้นบริเวณทะเลจีนใต้ตอนกลาง เมื่อวันที่ 14 ก.ย. 58 ก่อนเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยบริเวณอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีในตอนเช้าวันที่ 15 กันยายน 2558 จากนั้นได้เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ พร้อมทั้งอ่อนกำลังลงเป็นห้วงอ้อมความกดอากาศต่ำปกคลุมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในช่วงบ่ายของวันที่ 15 กันยายน 2558 ต่อเนื่องจนถึงวันที่ 16 กันยายน 2558 โดยห้วงอ้อมความกดอากาศต่ำดังกล่าวได้ปกคลุมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคกลางตอนล่าง และภาคตะวันออก ส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวเกิดฝนตกหนักช่วงวันที่ 15-18 ก.ย. 58 และเกิดน้ำท่วมในหลายพื้นที่ อิทธิพลของพายุ “หว่ามก้อ” (VAMCO) ทำให้เกิดกลุ่มฝนกระจายตัวปกคลุมในหลายพื้นที่ โดยช่วงวันที่ 14-17 ก.ย. 58 มีฝนปกคลุมค่อนข้างมากบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออก ภาคกลางตอนล่าง และบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทำให้เกิดอุทกภัยน้ำท่วมขังและน้ำป่าไหลหลากในหลายจังหวัด

ปี พ.ศ.2559 ในช่วงต้นเดือนกันยายนจนถึงกลางเดือนกันยายน 2559 ร่องมรสุมได้พัดผ่านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันภาคใต้ และอ่าวไทยมีกำลังค่อนข้างแรง ประกอบกับห้วงอ้อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงบริเวณทะเลจีนใต้ได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุดีเปรสชันในวันที่ 11 กันยายน 2559 หลังจากนั้นได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อน “ราอี” (RAI) ในวันที่ 13 กันยายน 2559 ก่อนเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยบริเวณจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดอุบลราชธานี จากนั้นได้อ่อนกำลังลงเป็นห้วงอ้อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงปกคลุมบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้ช่วงเวลาดังกล่าวบริเวณภาคเหนือ ภาคกลางตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฝนตกค่อนข้างมาก

ปี พ.ศ.2560 ตลอดช่วงเดือนตุลาคม 2560 ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมที่พาดผ่านบริเวณประเทศไทยตลอดทั้งเดือน โดยในช่วงครึ่งเดือนแรก มรสุมได้พาดผ่านบริเวณตอนบนของประเทศ ส่วนในช่วงครึ่งเดือนหลังร่องมรสุมได้เลื่อนลงไปพาดผ่านภาคใต้ อีกทั้งมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันและภาคใต้มีกำลังปานกลางตั้งแต่ต้นเดือนจนถึงกลางเดือน นอกจากนี้ในช่วงกลางเดือนตุลาคม ยังได้รับอิทธิพลจากพายุ depression-02 ซึ่งลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้ช่วงต้นเดือนจนถึงกลางเดือน ตอนบนของประเทศไทย ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก มีฝนตกหนักถึงหนักมากในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน ที่มีกลุ่มฝนตกหนักกระจายตัวเป็นบริเวณกว้าง ส่วนภาคใต้ที่มีกลุ่มฝนตกหนักกระจุกตัวเป็นระยะๆ โดยเฉพาะภาคใต้ตอนล่างบริเวณจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส แต่หลังจากช่วงกลางเดือนจนถึงปลายเดือนปริมาณฝนในพื้นที่ตอนบนของประเทศลดลงค่อนข้างมาก แต่ยังคงมีฝนตกกระจุกตัวในบางพื้นที่ ส่วนภาคใต้มีฝนตกกระจุกตัวเป็นระยะๆ โดยมีการกระจายตัวของฝนเพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่หากเทียบกับช่วงต้นเดือน และจากการตรวจวัดปริมาณฝนสะสมรายวัน พบพื้นที่ที่มีฝนตกหนัก ปริมาณฝนสะสมรายวันเกิน 90 มิลลิเมตร ในหลายจังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดน่าน เพชรบูรณ์ พิจิตร สุโขทัย พิษณุโลก แพร่ ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย อุตรดิตถ์ ตาก อุทัยธานี ลพบุรี กรุงเทพมหานคร ราชบุรี กาญจนบุรี นครสวรรค์ ขอนแก่น มหาสารคาม ซึ่งสถานการณ์ฝนตกหนักดังกล่าว ส่งผลทำให้น้ำในลำน้ำเพิ่มขึ้นจนล้นตลิ่งเข้าท่วมในหลายพื้นที่ รวมทั้งน้ำในเขื่อนต่างๆ เพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก

ปี พ.ศ.2562 ร่องมรสุมพาดผ่านภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลางตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าสู่พายุระดับ 3 (โซนร้อน) “โพดุล” ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้กำลังแรงพัดปกคลุมทะเลอันดามัน ภาคใต้ และอ่าวไทย ทำให้ประเทศไทยมีฝนฟ้าคะนองหลายพื้นที่และมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง ส่วนคลื่นลมบริเวณทะเลอันดามัน และอ่าวไทยตอนบนจะมีกำลังแรง โดยมีคลื่นสูง 2-4 เมตร และบริเวณที่มีฝนฟ้าคะนองคลื่นสูงมากกว่า 4 เมตร

ปี พ.ศ.2563 พายุโซนร้อน “ซินลากู” (SINLAKU) ได้เริ่มก่อตัวเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำบริเวณทะเลจีนใต้ในวันที่ 30 กรกฎาคม 2563 ซึ่งต่อมาในช่วงเช้าของวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 ได้ทวีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันแต่ยังคงเคลื่อนตัวอยู่บริเวณทะเลจีนใต้ ต่อมาในช่วงเย็นของวันที่ 1 สิงหาคม 2563 พายุดังกล่าวได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อนแล้วเคลื่อนตัวเข้าสู่อ่าวตังเกี๋ย ซึ่งในช่วงคืนวันที่ 1 สิงหาคม 2563 จนถึงของวันที่ 2 สิงหาคม 2563 พายุดังกล่าวเริ่มส่งผลทำให้เกิดฝนตกเพิ่มมากขึ้นบริเวณตอนบนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะบริเวณจังหวัดเลย ที่เกิดน้ำท่วมฉับพลัน พายุได้เคลื่อนขึ้นฝั่งบริเวณเมืองทันหวา ประเทศเวียดนาม ในขณะที่ยังคงมีกำลังแรงอยู่ในระดับพายุโซนร้อน ในช่วงเช้าวันที่ 3 สิงหาคม ได้เคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทย บริเวณ อ.บัว จ.น่าน ในขณะที่ยังคงมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน แต่พายุดังกล่าวได้สลายตัวไปอย่างรวดเร็วในเวลา 07.00 น. โดยหย่อมความกดอากาศต่ำที่สลายตัวจากพายุดังกล่าวได้แผ่ปกคลุมในหลายพื้นที่ของภาคเหนือส่งผลทำให้เกิดฝนตกหนัก น้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วม

ฉับพลันในหลายพื้นที่ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ได้รับผลกระทบจะอยู่ใต้พื้นที่ลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน เกิดน้ำท่วมขังพื้นที่จังหวัดน่าน แพร่ เชียงใหม่ ลำพูน และสุโขทัย

ปี พ.ศ.2564 พื้นที่บริเวณประเทศไทยตอนบนประสบกับอุทกภัยจากอิทธิพลของพายุโซนร้อน “เตี้ยนหมู่” ที่มีแหล่งกำเนิดจากหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงบริเวณทะเลจีนใต้ตอนกลาง ซึ่งได้ทวีขึ้นเป็นพายุดีเปรสชันเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2564 จากนั้นได้ทวีขึ้นเป็นพายุโซนร้อน “เตี้ยนหมู่ (DIANMU(2115))” ในช่วงบ่ายของวันเดียวกัน ก่อนจะเคลื่อนขึ้นฝั่งบริเวณเมืองกวางนาม ประเทศเวียดนาม เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2564 จากนั้นพายุนี้ เคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกก่อนทางเหนือเข้าสู่ประเทศลาว แล้วอ่อนกำลังลงเป็นพายุดีเปรสชันบริเวณเมืองสะหวันนะเขต จากนั้นได้เคลื่อนเข้าประเทศไทยโดยตรงบริเวณจังหวัดมุกดาหาร ก่อนจะอ่อนกำลังลงเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงบริเวณจังหวัดขอนแก่นและเคลื่อนเข้าสู่ร่องมรสุมที่พาดผ่านบริเวณภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลทำให้บริเวณประเทศไทยตอนบนมีฝนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกมีฝนตกเป็นบริเวณกว้าง กับมีฝนหนักหลายพื้นที่ และหนักมากบางแห่งในระหว่างวันที่ 23 ถึง 25 กันยายน 2564 ส่งผลให้วันที่ 24 กันยายน 2564 แม่น้ำสะแกกรังที่ไหลพาดผ่านตัวเมืองอุทัยธานีมีระดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีมวลน้ำจากแม่น้ำตากแดด ที่เกิดจากฝนตกหนักในเขตอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ไหลหลากลงมา ประกอบกับมีน้ำไหลหลากจากลำห้วยทับเสลา ลงมาในแม่น้ำสะแกกรัง อีกทั้งมีมวลน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลหลากมาจากภาคเหนือ หนุนเข้ามา จึงทำให้ปริมาณน้ำในแม่น้ำสะแกกรัง สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดน้ำได้เริ่มเอ่อล้นตลิ่งที่บริเวณหน้าวัดอุโปสถารามหรือวัดโบสถ์ ต.สะแกกรัง อ.เมืองอุทัยธานี ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่และเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรมของ จ.อุทัยธานี

2.4 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมา

รายละเอียดมาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2565/66 จำนวน 12 มาตรการ มีดังนี้

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. คาดการณ์ชี้เป้าพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและพื้นที่เสี่ยงช่วงฝนทิ้งช่วง (มีนาคม 2566 เป็นต้นไป)	- ประเมินพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและดินโคลนถล่มในช่วงเดือนมีนาคมถึง ธันวาคม 2566 และปรับปรุงข้อมูลทุกเดือนเพื่อส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เตรียมการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูฝน - ประเมินพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำจากช่วงฝนทิ้งช่วง ในช่วงเดือน	- กรมอุตุนิยมวิทยา - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - กรุงเทพมหานคร - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมทรัพยากรธรณี - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมชลประทาน

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	มิถุนายน ถึง กรกฎาคม 2566 เพื่อให้หน่วยงานนำไปกำหนด แผนปฏิบัติการสำหรับเตรียม ดำเนินการในเชิงป้องกันล่วงหน้า ในพื้นที่เสี่ยง	
2. การบริหารจัดการ พื้นที่ลุ่มต่ำเพื่อรองรับน้ำ หลาก (ภายในสิงหาคม 2566)	- เตรียมความพร้อมการใช้พื้นที่ ลุ่มต่ำ/แก้มลิงเป็นพื้นที่หน่วงน้ำ ในช่วงฤดูน้ำหลาก บริหารจัดการ เพื่อป้องกันและบรรเทาระดับ ความรุนแรงของน้ำท่วม รวมถึง จัดทำแผนการระบายน้ำ/แผนเก็บ กักน้ำไว้ใช้ก่อนสิ้นฤดูฝน เช่น พื้นที่ทุ่งบางระกำและพื้นที่ลุ่มต่ำ ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง รวมถึง พื้นที่ลุ่มต่ำภายในเขตพื้นที่ เศรษฐกิจสำคัญ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พื้นที่ลุ่มต่ำอื่น ๆ - หลักเกณฑ์การใช้พื้นที่ลุ่มต่ำเป็น พื้นที่รับน้ำนองและการจ่ายเงินค่า ทดแทนหรือค่าชดเชยความ เสียหายในพื้นที่เอกชน	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กระทรวงมหาดไทย - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรุงเทพมหานคร
3. ทบทวน ปรับปรุงเกณฑ์ บริหารจัดการน้ำในแหล่ง น้ำ/เขื่อนระบายน้ำและ จัดทำแผนบริหารจัดการ น้ำเชิงบูรณาการ (ก่อนฤดู ฝนและตลอดช่วงฤดูฝน)	3.1 เกณฑ์และมาตรฐานการ บริหารจัดการน้ำทบทวน ปรับปรุงหลักเกณฑ์และมาตรฐาน การบริหารจัดการน้ำ สำหรับใช้ เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น - เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) - เกณฑ์การระบายน้ำเขื่อน/ อาคารระบายน้ำ	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน - กรมประมง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - การคาดการณ์ฝนและปริมาณน้ำท่าในลำน้ำ - ประเมินน้ำไหลเข้าอ่างเก็บน้ำ - เกณฑ์ค่าฝาระวังระดับเตือนภัย - เกณฑ์การบริหารจัดการ (กลไกการสั่งการ) 	
	<p>3.2 การบริหารจัดการน้ำในภาพรวมของกลุ่มน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนบริหารจัดการน้ำระดับกลุ่มน้ำในพื้นที่น้ำร่อง (กลุ่มน้ำวังและกลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก) - ติดตามสถานการณ์น้ำในแหล่งน้ำทุกขนาดเพื่อฝาระวังและควบคุมการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำหรือเกณฑ์ควบคุม โดยคำนึงถึงการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมของกลุ่มน้ำ - จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง ในช่วงภาวะวิกฤติ เช่น แผนการระบายน้ำเพื่อรักษาเสถียรภาพของอ่างเก็บน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - กรมประมง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
4. เตรียมความพร้อม ซ่อมแซม ปรับปรุง อาคารชลศาสตร์ ระบบระบายน้ำ โทรมาตร ให้พร้อมใช้งาน และปรับปรุงแก้ไขสิ่งกีดขวางทางน้ำ(ก่อนฤดูฝนและตลอดช่วงฤดูฝน)	4.1 เตรียมความพร้อม ซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารชลศาสตร์ระบบระบายน้ำ ให้พร้อมใช้งาน ตรวจสอบสภาพความมั่นคง และซ่อมแซม อ่างเก็บน้ำ อาคารควบคุมบังคับน้ำ รวมทั้งระบบระบายน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	- กรณีมีอาคารไม่พร้อมใช้งาน หรือเสียหายระหว่างฤดูฝนให้ จัดทำแผนซ่อมแซมปรับปรุงและ แผนปฏิบัติการสำรองการบริหาร จัดการน้ำหลาก	- กรุงเทพมหานคร
	4.2 เตรียมความพร้อม ซ่อมแซม ปรับปรุง โทรมাত্র ให้พร้อมใช้ งาน - ตรวจสอบสถานีโทรมาตร ซ่อมแซมให้มีสภาพพร้อมใช้งาน ได้ตามปกติในช่วงฤดูฝน รวมทั้ง สามารถตรวจวัดแสดงผล และ เชื่อมโยง ข้อมูลเพื่อให้ทุก หน่วยงานใช้ในการติดตามและ เฝ้าระวังสถานการณ์ได้อย่าง ต่อเนื่องตลอดเวลา	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมอุตุฯ นิยมวิทยา - กรมประมง - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย - กรมพัฒนาพลังงานทดแทน และอนุรักษ์พลังงาน - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - กรุงเทพมหานคร
	4.3 ปรับปรุงแก้ไขสิ่งกีดขวางทาง น้ำ - สำรวจ และจัดทำแผน ดำเนินการกำจัดสิ่งกีดขวางทาง น้ำที่เกิดจากการก่อสร้างและการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การ จัดการพื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอ น้ำ และการปรับปรุงคูคลอง เพื่อ เพิ่มพื้นที่รับน้ำ และระบายน้ำได้ อย่างสะดวกรวดเร็ว - ทบทวน/ตรวจสอบ สิ่งกีด ขวางการไหลของน้ำในระบบทาง น้ำจากการศึกษาการจัดทำผังน้ำ เพื่อจัดทำแผนปรับปรุง แก้ไข	- กรมทางหลวง - กรมทางหลวงชนบท - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมเจ้าท่า - กรุงเทพมหานคร - การรถไฟแห่งประเทศไทย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กองทัพบก - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
5. เตรียมพร้อม/วางแผน เครื่องจักรเครื่องมือ บุคลากรประจำพื้นที่เสี่ยง น้ำท่วมและพื้นที่เสี่ยง ในช่วงฝนทิ้งช่วง(ก่อนฤดู ฝนและตลอดช่วงฤดูฝน)	5.1 เตรียมพร้อม/วางแผน เครื่องจักร เครื่องมือประจำพื้นที่ เสี่ยงน้ำท่วม และพื้นที่เสี่ยงในช่วง ฝนทิ้งช่วง - เตรียมความพร้อมแผนป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย/แผน เผชิญเหตุในภาวะน้ำท่วมและช่วง ฝนทิ้งช่วง - เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำท่วมและ ช่วงฝนทิ้งช่วง รวมทั้งให้ความ ช่วยเหลือได้ตลอด 24 ชั่วโมง - เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ งานและเข้าช่วยเหลือได้ทัน สถานการณ์ - วางแผนจุดติดตั้งเครื่องผลักดัน น้ำในพื้นที่ที่เหมาะสม - ติดตามวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงน้ำ ท่วมและช่วงฝนทิ้งช่วงด้วย ภาพถ่ายดาวเทียม และอากาศ ยานไร้คนขับ (UAV) กำหนด แนวทางและเงื่อนไขของการแจ้ง เตือนตามระดับความรุนแรงและ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น	- กรมทรัพยากรน้ำ - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรุงเทพมหานคร - กรมทางหลวง - กรมทางหลวงชนบท - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กองบัญชาการกองทัพไทย - กองทัพบก - กองทัพอากาศ - กองทัพเรือ - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การ มหาชน)
	5.2 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ และปรับปรุงวิธีการส่งน้ำในพื้นที่ เสี่ยงในช่วงฝนทิ้งช่วง - วางแผนการจัดสรรน้ำให้ สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน	- กรมชลประทาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<p>ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลดการสูญเสียน้ำโดยการปรับปรุงวิธีการส่งน้ำและซ่อมแซมระบบการส่งน้ำเพื่อเพิ่มศักยภาพการใช้น้ำ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด - การปฏิบัติการฝนหลวงในช่วงฝนทิ้งช่วง 	<ul style="list-style-type: none"> - การประปานครหลวง - การประปาส่วนภูมิภาค - กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
6. ตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัย คัน ทำนบ พนังกั้นน้ำ (ก่อนฤดูฝนและตลอดช่วงฤดูฝน)	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบความมั่นคง แข็งแรงของคันกั้นน้ำทำนบ และพนังกั้นน้ำ พร้อมทั้งซ่อมแซมและปรับปรุงให้มีสภาพพร้อมใช้งาน - เตรียมแผนเสริมความสูง หรือก่อสร้างคัน ทำนบ และพนังกั้นน้ำชั่วคราวหากจำเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมโยธาธิการและผังเมือง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมชลประทาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมเจ้าท่า - กรมทางหลวง - กรมทางหลวงชนบท - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของทางน้ำ (ก่อนฤดูฝนและตลอดช่วงฤดูฝน)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนบูรณาการด้านเครื่องจักรเครื่องมือ/สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดวัชพืช ผักตบชวาและขยะในลำน้ำ - ดำเนินการขุดลอกคูคลอง เพื่อเพิ่มพื้นที่หน้าตัดแม่น้ำลำคลอง และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ - ประชาสัมพันธ์และเชิญชวนประชาชนในชุมชน ช่วยกันจัดเก็บหรือกำจัดวัชพืช ผักตบชวา และขยะในลำน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมโยธาธิการและผังเมือง - กรมเจ้าท่า - กรมชลประทาน - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรุงเทพมหานคร - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - กรมทรัพยากรน้ำ - สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย - กรมป้องกันและบรรเทา

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการเพื่อแก้ไข ปัญหาผักตบชวากำหนดแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาผักตบชวา ในช่วงก่อนฤดูฝนและระหว่างฤดูฝน 2566 ให้แล้วเสร็จภายในเมษายน 2566 - จัดทำ Big Cleaning Day ในพื้นที่ลุ่มน้ำน่านร่อง 	สาธารณภัย <ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
8. ชักซ้อมแผนเผชิญเหตุตั้งศูนย์ส่วนหน้าก่อนเกิดภัยและฟื้นฟูสภาพให้กลับสู่สภาพปกติ (ตลอดช่วงฤดูฝน)	8.1 ชักซ้อมแผนเผชิญเหตุจัดเตรียมพื้นที่อพยพ <ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับชาติและระดับพื้นที่ - ชักซ้อมแผนเผชิญเหตุและจัดเตรียมพื้นที่อพยพ (อย่างน้อยภาคละ 1 พื้นที่) 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงมหาดไทย - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	8.2 ตั้งศูนย์ส่วนหน้าก่อนเกิดภัย <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งศูนย์บัญชาการบริหารจัดการน้ำส่วนหน้าสำหรับเผชิญเหตุ เพื่อเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการสถานการณ์ - บูรณาการการทำงานร่วมกับกลไกการทำงานของแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงกลาโหม - สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ - กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม - กองบัญชาการกองทัพไทย - กรมอุตุนิยมวิทยา - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กรมประชาสัมพันธ์ - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	<p>8.3 จัดทำแผนการฟื้นฟูสภาพให้กลับสู่สภาพปกติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการการทำงานร่วมกับกลไกการทำงานของแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ - วางแผนกำหนดแนวทางการฟื้นฟูสภาพให้กลับสู่สภาพปกติ 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
9. เร่งพัฒนาและเก็บกักน้ำในแหล่งน้ำทุกประเภทช่วงปลายฤดูฝน (ภายในตุลาคมถึงพฤศจิกายน 2566)	<ul style="list-style-type: none"> - เร่งเก็บน้ำ/สูบน้ำส่วนเกินในช่วงปลายฤดูฝนไปเก็บในอ่างเก็บน้ำ/แหล่งน้ำธรรมชาติไว้ใช้ในฤดูแล้ง - บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ/แหล่งน้ำตามเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) หรือ เพิ่มศักยภาพเก็บกัก - พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำขนาดเล็กเพิ่มขึ้น ได้แก่ สระน้ำ หนองน้ำ บ่อน้ำตื้น เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาค - การประปานครหลวง - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - กรมพัฒนาที่ดิน
10. สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ข้อมูลสถานการณ์ (ก่อนฤดูฝนและตลอดช่วงฤดูฝน)	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมการจัดการความรู้ Knowledge Management, KM) สร้างองค์ความรู้แก่ประชาชน ชุมชนและภาคประชาชน - การให้องค์ความรู้ภาคประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มาตรการ	ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ในการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งข้อมูลในพื้นที่ - สร้างเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อแจ้งข้อมูลสถานการณ์ - สร้างช่องทางในการส่งข้อมูล / แจ้งข้อมูลสถานการณ์	- ทุกหน่วยงาน
11. การสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ (ก่อนฤดูฝนและตลอดช่วงฤดูฝน)	11. การสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ (ก่อนฤดูฝนและตลอดช่วงฤดูฝน)	- กระทรวงมหาดไทย - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - กรมประชาสัมพันธ์ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
12. ติดตาม ประเมินผล ปรับมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภัย (ตลอดช่วงฤดูฝน)	- กำหนดประเด็นตัวชี้วัดการดำเนินการ (กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์) - ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์น้ำ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชนอย่างใกล้ชิด - ติดตามการดำเนินงานและสรุปผล เพื่อปรับมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภัย	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - ทุกหน่วยงาน

ที่มา: กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ณ วันที่ 16 มีนาคม 2566

หมายเหตุ

1. เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2566 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไข พร้อมรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2566 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติร่วมกับทุกภาคส่วนประชุมสัมมนาถอดบทเรียนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฤดูฝนปี 2565 จากปัญหาและอุปสรรค พร้อมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดมาตรการรับมือฤดูฝนในปี 2566 ให้เกิดความสมบูรณ์มุ่งป้องกันและแก้ไขปัญหาทุกภัยเพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนให้มากที่สุด สามารถสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

- 1) ขอให้พิจารณาปัจจัยการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และการคาดการณ์สถานการณ์น้ำที่คลาดเคลื่อน
- 2) ขอให้บริหารจัดการทรัพยากรน้ำสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้เกิดผลกระทบในพื้นที่ลุ่มน้ำน้อยที่สุด
- 3) ขอให้ปรับปรุงเกณฑ์เฝ้าระวังระดับเตือนภัยให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป
- 4) ขอให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเชิงภาพรวมระดับลุ่มน้ำ (ต้นน้ำ - ปลายน้ำ) อย่างเป็นระบบ เช่นลุ่มน้ำวัง

- 5) ควรพิจารณาตำแหน่งการติดตั้งเครื่องผลักดันน้ำ เพื่อให้การระบายน้ำมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น
- 6) ควรพิจารณากำหนดแผนการกำจัดผักตบชวาตลอดลำน้ำอย่างมีส่วนร่วมและเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาน้ำหลาก
- 7) ประชาชนโดยส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 8) เห็นควรเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน
- 9) ควรพิจารณากระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาคประชาชน ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลความพร้อมของอาคารชลศาสตร์ระบบระบายน้ำ และคันกั้นน้ำ ให้เป็นไปตามมาตรการรับมือฤดูฝนและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- 10) งบประมาณรองรับการดำเนินงานตามมาตรการไม่เพียงพอต่อการเตรียมความพร้อมและไม่ทันต่อการให้ความช่วยเหลือ

ดังนั้น จึงได้นำประเด็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงมาตรการ จาก 13 มาตรการรับมือ ฤดูฝน ปี 2565 ที่ปรับมาเป็น 12 มาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 ดังนี้

(1) มาตรการรวมกัน ได้แก่

(1.1) มาตรการที่ 4 ซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารชลศาสตร์ ระบบระบายน้ำ สถานีโทรมาตร ให้พร้อมใช้งาน (เดิม) และ มาตรการที่ 5 ปรับปรุง แก้ไขสิ่งกีดขวางทางน้ำ (เดิม) รวมเป็นมาตรการที่ 4 เตรียมความพร้อม ซ่อมแซม ปรับปรุง อาคารชลศาสตร์ ระบบระบายน้ำ โทรมาตร ให้พร้อมใช้งาน และปรับปรุงแก้ไขสิ่งกีดขวางทางน้ำ

(1.2) มาตรการที่ 7 เตรียมพร้อม/วางแผนเครื่องจักร เครื่องมือ บุคลากร ประจำพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและฝนน้อยกว่าค่าปกติ (เดิม) และ มาตรการที่ 8 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและปรับปรุงวิธีการส่งน้ำ (เดิม) รวมเป็น มาตรการที่ 5 เตรียมพร้อม/วางแผนเครื่องจักร เครื่องมือบุคลากร ประจำพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและพื้นที่เสี่ยงในช่วงฝนทิ้งช่วง โดยมีการเพิ่มกลไกในการขับเคลื่อนเพิ่มเติม

(1.3) มาตรการที่ 10 จัดเตรียมพื้นที่อพยพและซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ (เดิม) และ มาตรการที่ 11 ตั้งศูนย์ส่วนหน้าก่อนเกิดภัย (เดิม) รวมเป็นมาตรการที่ 8 ซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ ตั้งศูนย์ส่วนหน้าก่อนเกิดภัยและฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพปกติ

(2) มาตรการที่เพิ่มขึ้น ได้แก่

มาตรการที่ 9 เร่งเก็บกักน้ำ ในแหล่งน้ำทุกประเภทช่วงปลายฤดูฝน

มาตรการที่ 10 สร้างความเข้มแข็ง เครือข่ายภาคประชาชน ในการให้ข้อมูลสถานการณ์

2. เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2566 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้เสนอ (ร่าง) มาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 ต่อคณะทำงานบริหารจัดการน้ำ ภายใต้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติได้พิจารณา (ร่าง) มาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 และเห็นชอบให้เสนอคณะอนุกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต่อไป

3. เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2566 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ นำ (ร่าง) มาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 เสนอคณะอนุกรรมการอำนวยการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ 1/2566 ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี(พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานการประชุม มีมติเห็นชอบ (ร่าง) มาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 และเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติต่อไป พร้อมทั้งมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับมาตรการอย่างเคร่งครัด

4. เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2566 จากการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ 1/2566 มีมติเห็นชอบมาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 และเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเร่งรัดจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับมาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการภายใต้มาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้การขับเคลื่อนมาตรการเป็นไปตามแผนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จึงได้นำมาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566 (12 มาตรการ) เสนอคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2566 ซึ่งมีมติรับทราบและเห็นชอบมาตรการรับมือฤดูฝน ปี ๒๕๖๖ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว รายงานให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติทราบ พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานรายงานคณะรัฐมนตรีทราบ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปให้ถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ หลักเกณฑ์และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

12 มาตรการรับมือฤดูฝน ปี 2566

กมย. เห็นชอบ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2566
ครม. เห็นชอบ เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2566

* ตัวหนังสือสีแดง คือ รวมมาตรการ
* ตัวหนังสือสีเขียว คือ เพิ่มมาตรการ

1. มาตรการรับมือพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและพื้นที่เสี่ยงช่วงฝนทิ้งช่วง (มี.ค. 66 เป็นต้นไป)
2. การบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มต่ำเพื่อรองรับน้ำหลาก (ภายใน ส.ค. 66)
3. ทบทวน ปรับปรุงเกณฑ์บริหารจัดการน้ำในแหล่งน้ำ/เขื่อนระบายน้ำและจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำเชิงบูรณาการ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)
- 4* เตรียมความพร้อม ซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารชลศาสตร์ ระบบระบายน้ำ โทรมมาตรให้พร้อมใช้งาน และปรับปรุงแก้ไขสิ่งกีดขวางทางน้ำ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)
- 5* เตรียมพร้อม/วางแผนเครื่องจักร เครื่องมือบุคลากร ประจำพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและพื้นที่เสี่ยงในช่วงฝนทิ้งช่วง (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)
6. ติดตามประเมินผลปรับมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภัย (ตลอดช่วงฤดูฝน)
7. การสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)
8. สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ข้อมูลสถานการณ์ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)
9. เร่งพัฒนาและเก็บกักน้ำในแหล่งน้ำทุกประเภทช่วงปลายฤดูฝน (ภายใน ต.ค. - พ.ย. 66)
10. ชักซ้อมแผนเผชิญเหตุ ตั้งศูนย์ส่วนหน้าก่อนเกิดภัยและฟื้นฟูสภาพให้กลับสู่สภาพปกติ (ตลอดช่วงฤดูฝน)
11. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของทางน้ำ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)
12. ตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัย คัน ท่อระบายน้ำ (ก่อนฤดูฝน - ตลอดช่วงฤดูฝน)

ข้อมูล ณ วันที่ 16 มีนาคม 2566
จัดทำโดย กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 2.4-1 มาตรการรองรับฤดูฝน ปี 2565/66

บทที่ 3

การกำหนดภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ

บทที่ 3

การกำหนดภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ

3.1 ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำท่วม

3.1.1 บทนิยามของภาวะน้ำท่วม

ในอดีตการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำอาศัยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำ ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องของการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก ต่อมาภายหลังมีการจัดตั้ง สทช. ขึ้นมาทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติมีความเป็นเอกภาพตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทางมาตรการในป้องกันและแก้ไขเป็นการล่วงหน้า โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันซึ่งเป็นส่วนเสริมให้กับ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นสาธารณสุขด้านน้ำ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำตั้งแต่การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรับมือ และการเยียวยา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะเกิดเหตุที่จะใช้ควบคุม กำกับ แก้ไข การบริหารจัดการ "มวลน้ำ" ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงสาธารณสุขด้านน้ำ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 4) ได้

มีบทนิยามคำว่า "ภาวะน้ำท่วม" หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือไหลหลาก หรือฉับพลันจนอาจก่อเกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่ไม่รวมถึงภาวะน้ำขึ้นและน้ำลงซึ่งเป็นปรากฏการณ์ปกติตามธรรมชาติ

3.1.2 ประเภทหรือความรุนแรงของภาวะน้ำท่วม

จากนิยามจะเห็นว่าได้มีการกำหนดความหมายภาวะน้ำท่วมไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น ในเชิงของการบริหารจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับการบัญชาการและการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ จะพิจารณาประเภทของภาวะน้ำท่วมตามความรุนแรงเป็นหลัก โดยภาวะน้ำท่วมที่มีความรุนแรงมากก็จะต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจบัญชาการในระดับที่สูงกว่าภาวะ น้ำท่วมที่มีความรุนแรงน้อย โดยในส่วนของภัยด้านน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้แบ่งระดับภัยออกเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับ 1: ระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง
- ระดับ 2: ระดับรุนแรง

- ระดับ 3: ระดับวิกฤติ

สทนช. ได้กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการของ "ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ" พร้อมทั้งกำหนดให้มี "กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ" เป็นองค์กรในระดับบัญชาการซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้กลไกของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองสถานการณ์เหตุฉุกเฉินและสาธารณสุขด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในระดับความรุนแรง (ระดับ 2 รุนแรง) ก่อนการยกระดับสถานการณ์ไปถึงภาวะวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ และมี "ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ" เป็นส่วนราชการภายในสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนวยการเป็นหน่วยงานบูรณาการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการดำเนินการตั้งแต่การเตรียมความพร้อมรับมือ การแก้ไขปัญหาการฟื้นฟู และการบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อบริหารจัดการ "ทรัพยากรน้ำ" หรือ "มวลน้ำ" เป็นการเฉพาะ และสามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการอำนวยการเมื่อเกิดเหตุ เพื่อบริหารจัดการรวบรวม บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ติดตามวิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ ดูแลสถานการณ์น้ำ รวมถึงการประสานการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องโดยศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ได้ให้นิยามของน้ำท่วม ไว้ดังนี้

น้ำท่วม (อุทกภัย) ซึ่งเกิดจากปริมาณน้ำท่วมขังเกินกว่า ระดับผิวดินตามสภาพปกติหรือมีปริมาณเกินกว่าขีดความสามารถในการกักเก็บหรือแม้กระทั่งปัญหาจาก การบริหารจัดการปริมาณน้ำหรือการระบายน้ำให้มีปริมาณที่เหมาะสมต่อพื้นที่ ไม่ว่าจะมิสาเหตุ อันเนื่องมาจากธรรมชาติ การกระทำของมนุษย์หรือเหตุอื่นใดก็ตาม

จากข้อมูลที่สรุปมาข้างต้น ประกอบกับการพิจารณาลักษณะการเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ จะพบว่าระดับความรุนแรงของสถานการณ์ในน้ำท่วมว่าจะเกิดความเสียหายมากหรือน้อยจะขึ้นกับการใช้ที่ดินของพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมเป็นหลัก ดังนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณา จึงเสนอใช้เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำท่วมของพื้นที่โครงการ โดยพิจารณาจากการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่น้ำท่วม กล่าวคือ

- ระดับภัย 1 (สทนช.): ระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง หมายถึง สถานการณ์น้ำท่วมพื้นที่เป็นระยะเวลาสั้นๆ สามารถเข้าบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้
- ระดับภัย 2 (สทนช.): ระดับรุนแรง หมายถึง สถานการณ์น้ำท่วมพื้นที่ชุมชนสำคัญ ซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีกิจกรรมที่ได้รับความเสียหายสูงเมื่อน้ำท่วม
- ระดับภัย 3 (สทนช.): ระดับวิกฤติ หมายถึง สถานการณ์เกิดสถานการณ์น้ำท่วมในระดับที่รุนแรงกว่าระดับภัย 2 จน “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรยกระดับสถานการณ์เป็นภาวะวิกฤติ (ระดับภัย 3) ควรให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ เช่น อาจเกิดภัยระดับ 2 ครอบคลุมหลายพื้นที่

หรือเกิดภัยต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานตามปัจจัยประกอบการพิจารณาในตารางที่ 3.1.2-1 ดังนั้นในกรณีนี้ ค่าเกณฑ์เตือนภัยจะใช้เกณฑ์เดียวกับระดับภัย 2

ตารางที่ 3.1.2-1 เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบและได้รับความเสียหาย (1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2) จำนวนประชากรที่ต้องอพยพ (3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
ความยุ่งยาก/ ซับซ้อน ของสถานการณ์	ความยุ่งยาก สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัยการเกิดภัยต่อเนื่อง (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญและเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
ศักยภาพด้าน ทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ (1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัครหน่วยต่าง ๆ (2) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่างๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ลักษณะทางเทคนิคของภัย (3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลัก และจากการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ หรือหน่วยงานภาคี (4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
เงื่อนไขอื่นๆ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่างๆ (1) ขอบเขตการปกครอง (2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

ที่มา: คู่มือศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

3.2 เกณฑ์การยกระดับสถานการณ์

3.2.1 กรณีสถานการณ์ท่วม

ระดับที่ 1 ระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง : ประเมินจากการเกิดสถานการณ์น้ำท่วมพื้นที่เป็นระยะเวลาสั้น ๆ สามารถเข้าไปบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้

ระดับที่ 2 ระดับน้ำท่วมรุนแรง : ประเมินสถานการณ์น้ำระดับน้ำท่วมรุนแรง ดังนี้

- 1) กรณีลำน้ำสายหลักหรือแหล่งเก็บกักน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปริมาณน้ำมากกว่าร้อยละ 80 ของความจุ หรือเกิน URC และคาดการณ์ว่าอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน หรือดีเปรสชัน

หรือห่อมความกดอากาศต่ำ หรือร่องมรสุม จะทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากต่อเนื่องส่งผลให้ปริมาณน้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จนอาจก่อให้เกิดสถานการณ์ ดังนี้

- 1.1) น้ำท่วมขังในพื้นที่แต่ละจังหวัด มากกว่าร้อยละ 50 ความลึก มากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
  - 1.2) น้ำท่วมขังในพื้นที่มากกว่า 3 จังหวัด โดยในแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังมากกว่า ร้อยละ 25 ความลึก มากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
  - 1.3) น้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด แนวโน้มแผ่ขยายต่อเนื่องมากกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน หรือ
  - 1.4) กรณีน้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด มีแนวโน้มแผ่ขยายส่งผลกระทบต่อเมืองไปยังลุ่มน้ำใกล้เคียงความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน
- 2) กรณีเกิดน้ำล้นตลิ่งหรือมีน้ำหลากเข้าท่วม
- 2.1) พื้นที่ลุ่มต่ำ หรือ พื้นที่การเกษตร มีแนวโน้มการแผ่ขยายไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังร้อยละ 25 ของจังหวัด ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย
  - 2.2) พื้นที่เปราะบาง เช่น ชุมชนสำคัญซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีที่ตั้งของโรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น รวมทั้งพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ซึ่งสถานการณ์ น้ำท่วมขังมีแนวโน้มการแผ่ขยาย โดยมีความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมการดำรงชีวิตตามปกติ (พื้นที่เปราะบาง คือพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพในการช่วยเหลือตนเองได้ภายหลัง จากเกิดเหตุการณ์ เนื่องจากไม่ได้เตรียมการจัดการหรือไม่สามารถเตรียมการจัดการกับความเสี่ยงไว้ อย่างเพียงพอ)
  - 2.3) กรณีเกิดเหตุการณ์เขื่อนเก็บกักน้ำวับัติ รวมทั้งพนัง/คันกันน้ำพังทลาย ทำให้มวลน้ำไหลหลากเข้าท่วมพื้นที่ด้านท้ายน้ำ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สถานการณ์น้ำท่วมขังมีแนวโน้มการแผ่ขยายมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด ความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ

- 2.4) กรณีเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมการดำรงชีวิตตามปกติ

ระดับที่ 3 ระดับน้ำท่วมวิกฤต : ประเมินสถานการณ์น้ำระดับน้ำท่วมวิกฤต ดังนี้

- 1) กรณีลำน้ำสายหลักหรือแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ มีปริมาณน้ำเต็มความจุ และคาดการณ์ว่า อิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน หรือดีเปรสชัน หรือหย่อมความกดอากาศต่ำ หรือร่องมรสุม จะทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากต่อเนื่อง อาจส่งผลให้เกิดสถานการณ์ ดังนี้
  - 1.1) น้ำท่วมขังในพื้นที่แต่ละจังหวัด มากกว่าร้อยละ 50 ความลึก มากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
  - 1.2) 1.2 น้ำท่วมขังในพื้นที่มากกว่า 3 จังหวัด โดยในแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังมากกว่า ร้อยละ 50 ความลึก มากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
  - 1.3) น้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัด แนวโน้มแผ่ขยายต่อเนื่องมากกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
  - 1.4) กรณีน้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัด มีแนวโน้มแผ่ขยายส่งผลกระทบต่อเนืองไปยังลุ่มน้ำใกล้เคียงความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน
  - 1.5) กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินรุนแรง ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ อย่างรุนแรง
- 2) กรณีเกิดน้ำล้นตลิ่งหรือมีน้ำหลากเข้าท่วม
  - 2.1) พื้นที่ลุ่มต่ำ หรือ พื้นที่การเกษตร มีแนวโน้มการแผ่ขยายไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังร้อยละ 50 ของจังหวัด ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย
  - 2.2) พื้นที่เปราะบาง เช่น ชุมชนสำคัญซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีที่ตั้งของโรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น รวมทั้งพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่อุตสาหกรรม รวมทั้งพื้นที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สถานการณ์น้ำท่วมขัง โดยมีความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ ทำให้กิจกรรมในการดำรงชีวิตตามปกติต้องหยุดชะงัก

ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการน้ำต้องอาศัยการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้กระทรวงต่าง ๆ

- 2.3) กรณีเกิดเหตุการณ์เขื่อนเก็บกักน้ำวิบัติ รวมทั้งพั้ง/คั่นกันน้ำพังทลาย ทำให้มวลน้ำไหลหลากเข้าท่วมพื้นที่ด้านท้ายน้ำ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สถานการณ์น้ำท่วมขังในพื้นที่แต่ละจังหวัด มากกว่าร้อยละ 50 หรือมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นแผ่ขยายต่อเนื่องกันจากจังหวัดหนึ่งไปสู่อีกจังหวัดหนึ่ง และขยายวงกว้างในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ อย่างรุนแรง
- 2.4) กรณีเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ อย่างรุนแรง ทำให้กิจกรรมในการดำรงชีวิตตามปกติต้องหยุดชะงัก

3.3 กฎหมาย ระเบียบ และ นโยบายที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากมีหน่วยงานและกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับน้ำท่วมอยู่มากพอสมควร ดังนั้นจึงต้องได้มีการทบทวนข้อมูลกฎระเบียบเหล่านี้ เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขภาวน้ำท่วม มีความสอดคล้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ทั้งนี้กฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำท่วมของไทยมีบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง และบทบัญญัติของกฎหมายที่อื่นเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

3.3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของไทย จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย

- (1) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
- (2) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
- (3) พระราชบัญญัติชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และมีแก้ไขเพิ่มเติม และ
- (4) พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รายละเอียด ดังนี้

3.3.1.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

(1) บทนิยามคำว่า “ภาวบน้ำท่วม” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือไหลหลาก หรือฉับพลันจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งแต่ไม่รวมถึงภาวบน้ำขึ้นและน้ำลงซึ่งเป็นปรากฏการณ์ปกติตามธรรมชาติ (มาตรา 4)

(2) นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามหมวด 5 ภาวน้ำแล้งและภาวน้ำท่วม (มาตรา 5 วรรคสอง)

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวน้ำท่วมตามพระราชบัญญัตินี้ หากได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิด ทั้งปวง (มาตรา 72)

(3) มาตรา 6 บัญญัติให้

“รัฐมีอำนาจใช้ พัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยอาจเปลี่ยนแปลงรูปร่างของแหล่งน้ำหรือขยายพื้นที่ของแหล่งน้ำก็ได้ แต่ถ้าเป็นการลดพื้นที่หรือให้เลิกใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรน้ำสาธารณะที่มีใช้ทางน้ำชลประทานตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล นายกรัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะแห่งใดก็ได้

ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบตามวรรคสอง มีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าใช้สอยทรัพยากรน้ำสาธารณะนั้น ตามกรอบแนวทางที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสรรน้ำและการใช้น้ำตามที่กำหนดไว้ในหมวด 4 การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำ

ระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

(4) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนป้องกันและแก้ไขภาวน้ำท่วมของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่างๆ (มาตรา 17(10))

(5) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวบน้ำท่วม เสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ (มาตรา 35(2)) รวมถึงพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อ กนช. (มาตรา 35(6))

(6) ในการขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำตามมาตรา 43 และมาตรา 44 ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมคำขอด้วย ทั้งนี้ แบบคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำและแผนการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ หรืออธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล แล้วแต่กรณีประกาศกำหนด โดยในแผนการบริหารจัดการน้ำต้องมีรายการเกี่ยวกับแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวบน้ำท่วมด้วย และแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวบน้ำท่วมนั้นอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันมิให้น้ำที่กักเก็บไว้ล้นออกไปนอกสถานที่กักเก็บน้ำจนอาจก่อให้เกิดน้ำท่วม หรือไปเพิ่มปริมาณน้ำที่ท่วมอยู่แล้วให้มากขึ้นไปอีก (มาตรา 47)

(7) เมื่อมีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 17(5) แล้ว การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในระบบทางน้ำตามผังน้ำจะต้องไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือกระแสน้ำหรือกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวบน้ำท่วม (มาตรา 56)

(8) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวบน้ำท่วมขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวบน้ำท่วมในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ผังน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้นประกอบด้วย แผนป้องกันและแก้ไขภาวบน้ำท่วมตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- 1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- 2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- 3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวบน้ำท่วม
- 4) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวบน้ำท่วม
- 5) การจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วม
- 6) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- 7) วิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการให้น้ำระบายไปตามแนวทางที่กำหนด
- 8) วิธีการกักเก็บน้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
- 9) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำท่วม

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วมและการจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วมตามวรรคสอง (4) และ (5) ให้เป็นไปตามแนวทางที่ กนช. ประกาศกำหนด (มาตรา 64)

(9) ในกรณีมีความจำเป็นต้องผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อบรรเทาภาวะน้ำท่วม นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นในการบรรเทาภาวะน้ำท่วมนั้น (มาตรา 65 ประกอบมาตรา 59) นอกจากนี้ กนช. ยังมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำและการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ (มาตรา 17(12))

(10) เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นแล้วให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในกรณีนี้ ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป (มาตรา 65 ประกอบมาตรา 62)

(11) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม (มาตรา 65 ประกอบมาตรา 63)

(12) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 61 หรือแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามมาตรา 64 หรือทั้งสองแผนควบคู่กัน แล้วแต่กรณี

ในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายสิ่งกีดขวาง ตัดฟันต้นไม้ ขุดดิน ปิดกั้นแนวเขตที่ดิน รื้อถอนสิ่งก่อสร้างซึ่งมิใช่เป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของบุคคลใดๆ หรือดำเนินการอื่นใดเท่าที่จำเป็นแก่การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมได้ แต่ต้องชดเชยความเสียหายแก่บุคคลนั้นด้วย (มาตรา 66 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

(13) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาชนะน้ำท่วม พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่านหรือเข้าไปในที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ ต้องแสดงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างและวันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อแก้ไขภาชนะน้ำท่วม พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้ (มาตรา 67 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

(14) ห้ามมิให้บุคคลใดเอาไป ยักย้าย ทำอันตราย หรือทำให้เสียหายแก่สิ่งก่อสร้าง สิ่งของ หรืออุปกรณ์ใดๆ หรือละเมิดมาตรการใดๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขภาชนะน้ำท่วม (มาตรา 71 วรรคหนึ่ง)

นอกจากนี้ ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจวนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนาจการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป และมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใดๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ (มาตรา 24)

3.3.1.2 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(1) บทนิยามคำว่า "สาธารณภัย" หมายความว่า อัคคีภัย วัตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาด ในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย (มาตรา 4)

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า "กปภ.ช." ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการ

สำนักงบประมาณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ โดยมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการในกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา 6)

(3) กปภ.ช มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำขึ้นตามมาตรา 11(1) ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงให้คำแนะนำ ปรึกษาและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 7)

(4) กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอ กปภ.ช. เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับภัยอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ (มาตรา 11)

(5) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) แนวทาง มาตรการ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 2) แนวทางและวิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น เฉพาะหน้าและระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงการอพยพประชาชน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับการสาธารณสุข และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารและการสาธารณสุขโรค
- 3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินการตาม 1) และ 2) และวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าว

- 4) แนวทางในการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้และจัดระบบการปฏิบัติการในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกบุคลากรและประชาชน
- 5) แนวทางในการซ่อมแซม บำรุงรักษา ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือประชาชนภายหลังที่สาธารณภัยสิ้นสุด

การกำหนดเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะต้องกำหนดให้สอดคล้องและครอบคลุมถึงสาธารณภัยต่างๆ โดยอาจกำหนดตามความจำเป็นแห่งความรุนแรงและความเสี่ยงในสาธารณภัยด้านนั้นและในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ให้ระบุไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย (มาตรา 12)

(6) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (มาตรา 13)

(7) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการตามมาตรา 13 และผู้อำนวยการตามมาตรา 21 และมีอำนาจกำกับและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานในการดำเนินการตามมาตรา 25 มาตรา 28 และมาตรา 29 ด้วย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี(มาตรา 31)

3.3.1.3 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) บทนิยามคำว่า "การชลประทาน" หมายความว่า กิจการที่กรมชลประทานจัดทำขึ้นเพื่อให้ได้มา ซึ่งน้ำหรือเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม และหมายความรวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำก้ำบวมถึง การคมนาคมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขตชลประทานด้วย คำว่า "ทางน้ำชลประทาน" หมายความว่าทางน้ำที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามความในมาตรา 5 ว่าเป็นทางน้ำชลประทาน และคำว่า "เขตชลประทาน" หมายความว่า เขตที่ดินที่ทำการเพาะปลูกซึ่งจะได้รับประโยชน์จากการชลประทาน (มาตรา 4)

(2) ทางน้ำชลประทานแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท 1 ทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน

ประเภท 2 ทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคมแต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะ
ภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน

ประเภท 3 ทางน้ำที่สงวนไว้ใช้ในการชลประทาน

ประเภท 4 ทางน้ำอันเป็นอุปกรณ์แก่การชลประทาน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ว่าทางน้ำใด
เป็นทางน้ำชลประทาน และเป็นประเภทใด (มาตรา 5)

(3) นายช่างชลประทานมีอำนาจใช้พื้นที่ดินที่ปราศจากสิ่งปลูกสร้างซึ่งอยู่ในเขตการ
ชลประทานได้เป็นครั้งคราวตามระยะเวลาที่จำเป็นแก่การชลประทาน โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้
ครอบครองที่ดินนั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
(มาตรา 6)

(4) ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมี
อำนาจที่จะใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใดๆ ในที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น แต่
ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 7)

(5) เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน ถ้าไม่สามารถจะทำได้โดยวิธีอื่นให้ เจ้าของ
ที่ดินที่อยู่ห่างทางน้ำหรือแหล่งน้ำใดมีสิทธิทำทางน้ำผ่านที่ดินของผู้อื่นได้ ในเมื่อนายช่างชลประทานผู้ว่า
ราชการจังหวัด หรือนายอำเภอได้อนุญาตและกำหนดให้โดยกว้างรวมทั้งที่ที่ดินด้วยไม่เกินสิบเมตร แต่ต้องใช้
ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำนั้นผ่าน ในการที่จะให้อนุญาตและกำหนดทาง
น้ำนั้น ให้คำนึงถึงประโยชน์ของเจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำผ่าน และให้กำหนดให้ทำตรงที่จะ
เสียหายแก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินนั้นน้อยที่สุด (มาตรา 9)

(6) เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อทำงานสำรวจตรวจสอบอัน
เกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้าตามสมควร แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้น
ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 10)

(7) เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ถ้า
มิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
(มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

(8) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน ให้เป็น
เจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาทางน้ำชลประทาน คันคลอง ชานคลอง ทำนบ พนัง หมุดระดับหลักฐานหรือ
สิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการชลประทานตามที่อธิบดีกำหนด การแต่งตั้งดังกล่าวให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการ
ชลประทานในเขตนั้นด้วย (มาตรา 13)

(9) ห้ามมิให้เรือยนต์หรือเรือกลไฟเดินในทางน้ำชลประทานประเภท 1 เว้นแต่จะได้รับ
หนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น และห้ามมิให้เรือยนต์หรือเรือกลไฟรับจ้าง

ขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าหรือรับจ้างลากจูงในทางน้ำชลประทานประเภท 2 เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน (มาตรา 13 เบญจ วรคหนึ่ง)

(10) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขการใช้เรือ แพ ในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และประเภท 2 วางระเบียบการขอและการอนุญาตเดินเรือยนต์หรือเรือกลไฟในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และการขอและการออกใบอนุญาตเดินเรือยนต์หรือเรือกลไฟรับจ้างขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าหรือรับจ้างลากจูงในทางน้ำชลประทานประเภท 2 รวมถึงกำหนดเครื่องมือและวิธีที่จะใช้ในการจับสัตว์น้ำ ตลอดจนกำหนดเขตห้ามจับสัตว์น้ำในทางน้ำชลประทาน เพื่อป้องกันความเสียหายแก่การชลประทาน (มาตรา 14)

(11) เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจปิด กั้น หรือเปิดน้ำในทางน้ำชลประทาน ขุดลอก ซ่อม หรือตัดแปลงแก้ไขทางน้ำชลประทาน หรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างขึ้นในทางน้ำชลประทาน รวมถึงการห้าม จำกัด หรือกำหนดเงื่อนไขในการนำเรือ แพ ผ่านทางน้ำชลประทานดังกล่าว การใช้อำนาจข้างต้นให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถื่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่กรณีฉุกเฉิน อธิบดีมีอำนาจดำเนินการไปก่อนได้ (มาตรา 15)

(12) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจห้าม จำกัดหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้เรือแพ การใช้ น้ำ การระบายน้ำหรือการอื่นในทางน้ำชลประทานประเภท 4 โดยประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถื่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (มาตรา 16)

(13) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเทศมนตรีในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแลรักษาคันคลองและทางน้ำชลประทานอันอยู่ในเขตท้องที่หรือเขตเทศบาลนั้น (มาตรา 17)

(14) ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มีที่ทิ้งมูลดิน ก็ให้มีอำนาจเททิ้งมูลดินในที่ดินที่ใกล้เคียงได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นแล้ว ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 19)

(15) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำ ระบายน้ำ หรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก ห้ามมิให้ผู้ปิดกั้นน้ำไว้ด้วยวิธีใดๆ จนเป็นเหตุไม่ให้น้ำไหลไปสู่ที่ดินใกล้เคียงหรือปลายทาง ถ้าเห็นสมควร เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูก ให้เปิดสิ่งที่ปิดกั้นน้ำไว้ตามที่กำหนดให้หรือจัดการเปิดเสียเองก็ได้ ในการนี้เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจเข้าไปในที่ดินแห่งหนึ่งแห่งใดเพื่อตรวจและจัดการดังกล่าวแล้ว (มาตรา 20)

(16) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำหรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูกบนพื้นที่ดินภายในบริเวณที่จะได้รับน้ำนั้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่จะได้กำหนดให้ เพื่อกักน้ำไว้ไม่ให้ไหลไปเสียเปล่าจนเป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงไม่ได้รับน้ำตามที่ควร (มาตรา 21)

(17) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้วไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง หรือปลูกปักสิ่งใด หรือทำการเพาะปลูก รุกกล้าทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนัง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้สิ่งปลูกสร้างพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลองหรือเขตพนังได้ (มาตรา 23)

(18) ถ้ามีต้นไม้ในที่ดินของผู้ใดรุกกล้าทางน้ำชลประทานหรือทำให้เสียหายแก่ทางน้ำชลประทาน ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นตัดหรือนำต้นไม้ นั้นไปให้พ้นเสียได้ (มาตรา 24)

(19) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการกีดขวางทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้สิ่งกีดขวางพ้นไปจากทางน้ำชลประทานได้ (มาตรา 25)

(20) ห้ามมิให้ผู้ใดขุดคลองหรือทางน้ำมาเชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือมาเชื่อมกับทางน้ำอื่นที่เชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้น้ำในทางน้ำชลประทานรั่วไหลอันอาจก่อให้เกิดการเสียหายแก่การชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมชลประทานหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และอธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวปิดกั้นทางน้ำนั้นหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้น้ำรั่วไหลได้ต่อไป เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอธิบดีมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานจัดการได้ทันที และถ้าจำเป็นจะต้องใช้ที่ดินเพื่อการนี้ ก็ให้มีอำนาจใช้ที่ดินริมคลองหรือริมทางน้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายในการนี้รวมทั้งค่าเสียหายที่จะต้องชดใช้ให้แก่เจ้าของที่ดิน ให้คิดเอาจากผู้ฝ่าฝืนทั้งสิ้น (มาตรา 26)

(21) ห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และประเภท 2 หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน (มาตรา 27)

(22) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช ถ้ำถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทานหรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค (มาตรา 28 วรรคหนึ่ง)

(23) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภคอุปโภค หรือสุขภาพอนามัย (มาตรา 28 วรรคสอง)

(24) ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้ประตูน้ำ ฝาย เขื่อนระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อมสะพานทางน้ำ ปูม เส้า หรือสายโทรศัพท์ ที่ใช้ในการชลประทานเสียหายจนอาจเกิดอันตรายหรือขัดข้องแก่การใช้สิ่งดังกล่าวนั้น (มาตรา 29)

(25) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะทำให้เสียหายแก่คันคลองชานคลอง ทำนบ พนัง หรือหมู่ระดับหลักฐานที่ใช้ในการชลประทาน (มาตรา 30)

(26) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะเป็นการกีดขวางแก่แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือเขตงาน หรือทำให้แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือหมู่ตมหายแสดงเขตงานคลาดเคลื่อนหรือสูญหาย (มาตรา 31)

(27) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปิดหรือเปิดประตูน้ำ เขื่อนระบายประตูระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อม สะพานทางน้ำ ปูม หรือลากเส้นสาธิตในบริเวณทำนบหรือประตูระบาย(มาตรา 32)

(28) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากนายช่างชลประทานหรือผู้ที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมชลประทาน ทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือรื้อถอนบรรดาสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน (มาตรา 33)

(29) ห้ามมิให้ผู้ใดขุด ลอก ทางน้ำชลประทานอันจะทำให้เสียหายแก่การชลประทานหรือปิดกั้นทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมชลประทาน (มาตรา 34)

(30) เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้ใดชักหรือใช้น้ำในทางน้ำชลประทานในเมื่อเห็นว่าจะ เป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดการเสียหายแก่ผู้อื่น (มาตรา 35)

หมายเหตุ : (3) ถึง (30) เป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบริหารจัดการ ปัญหา น้ำ หรือข้อห้ามตามกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและ ปริมาณของน้ำ

3.3.1.4 พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"น้ำบาดาล" หมายความว่า น้ำใต้ดินที่เกิดอยู่ในชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน ซึ่งอยู่ลึก จากผิวดินเกินความลึกที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะกำหนดความลึกน้อยกว่าสิบ เมตรมิได้

"เจาะน้ำบาดาล" หมายความว่า กระทำแก่ชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน เพื่อให้ได้มาซึ่ง น้ำบาดาล หรือเพื่อระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

"บ่อน้ำบาดาล" หมายความว่า บ่อน้ำที่เกิดจากการเจาะน้ำบาดาล

"เขตน้ำบาดาล" หมายความว่า เขตท้องที่ที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตน้ำบาดาลโดย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

"กิจการน้ำบาดาล" หมายความว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบาย น้ำลงบ่อน้ำบาดาล

"ใช้น้ำบาดาล" หมายความว่า นำน้ำจากบ่อน้ำบาดาลขึ้นมาใช้

"ระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล" หมายความว่า กระทำการใดๆ เพื่อถ่ายเทน้ำหรือของเหลวอื่นใดลงบ่อน้ำบาดาล

(2) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค หรือเพื่อเกษตรกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการเจาะน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล เว้นแต่ในเขตท้องที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลประกาศกำหนดให้เป็นเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล ต้องเป็นเขตท้องที่ที่มีการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ในปริมาณที่มากเกินไปกว่าปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่ชั้นน้ำบาดาล จนอาจทำให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดิน หรือการแพร่กระจายของน้ำเค็มเข้าสู่ชั้นน้ำบาดาล หรือการลดตัวของระดับน้ำในชั้นน้ำบาดาล หรือผลกระทบสำคัญอื่นต่อสิ่งแวดล้อม

แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐดังกล่าวข้างต้นต้องปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา 6 เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการเจาะน้ำบาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษด้วย (มาตรา 4)

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่ใดให้เป็นเขตน้ำบาดาลในกรณีที่มีการสูบน้ำบาดาลในเขตท้องที่ใดจะทำให้ชั้นน้ำบาดาลเสียหาย หรือเสื่อมสภาพ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรของชาติ หรือทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินหรือสุขภาพของประชาชน หรือทำให้แผ่นดินทรุด รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่นั้นให้เป็นเขตห้ามสูบน้ำบาดาล (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการเจาะน้ำบาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (มาตรา 6(1))

(5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทการใช้น้ำบาดาล หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเรียกเก็บ ลดหย่อน หรือยกเว้นค่าใช้น้ำบาดาล (มาตรา 7(2))

(6) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล (คณะกรรมการบริหาร กพน.) ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลแต่งตั้งผู้อำนวยการกองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าผู้อำนวยการกองของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 7 ฉ)

(7) คณะกรรมการบริหาร กปน. มีอำนาจหน้าที่เสนอแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อมเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการน้ำบาดาล (มาตรา 7)

(8) กำหนดให้มีคณะกรรมการน้ำบาดาล ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมอนามัยผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าการการประปานครหลวงหรือผู้แทน ผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาคหรือผู้แทน ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือผู้แทนกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ และผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 9)

(9) คณะกรรมการน้ำบาดาลมีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการออกกฎกระทรวง หรือประกาศที่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือในเรื่องอื่นที่ต้องปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 14)

(10) ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใดๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา 6 (มาตรา 16 วรรคหนึ่ง และมาตรา 22)

(11) ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ในเขตน้ำบาดาลนั้น (มาตรา 17)

(12) ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้มี 3 ประเภท ดังนี้

- 1) ใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล
- 2) ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล
- 3) ใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล (มาตรา 18)

(13) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปตรวจการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลหรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตหรือตัวแทน ให้จัดการป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดจากการเจาะน้ำบาดาล ใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลนั้นได้ (มาตรา 28)

(14) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งน้ำบาดาล ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือ

แก่ผู้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง แก้วไข หรือหยุดการเจาะน้ำบาดาล การใช้ น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลง บ่อน้ำบาดาล แล้วแต่กรณี ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับความเสียหายนั้นได้ (มาตรา 29)

(15) เมื่อปรากฏว่าการประกอบกิจการน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตผู้ใดจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในเขตน้ำบาดาล อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีอำนาจสั่ง และกำหนดวิธีการให้ผู้รับใบอนุญาตแก้วไขเพื่อป้องกันความเสียหายนั้นได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา 34)

(16) ผู้ใดสูบน้ำบาดาลในเขตห้ามสูบน้ำบาดาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้ (มาตรา 36 ทวิ วรรคหนึ่ง)

3.3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมในการจัดการปัญหาน้ำท่วมของไทย จำนวน 26 ฉบับ ประกอบด้วย

- (1) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558
- (2) พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551
- (3) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562
- (4) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547
- (5) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2515
- (6) พระราชบัญญัติรักษาคลวง ศก 121 (พ.ศ. 2445) และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (7) พระราชบัญญัติรักษาคลวงประปา พ.ศ. 2526
- (8) พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (9) พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (10) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (11) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (12) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (13) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (14) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (15) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (16) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (17) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- (18) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (19) พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (20) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (21) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- (22) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
- (23) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (24) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562
- (25) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543
- (26) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รายละเอียด ดังนี้

3.3.2.1 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558

- (1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"การจัดรูปที่ดิน" หมายความว่า การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรม ให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทาน การจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลการเกษตร รวมตลอดถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม" หมายความว่า การจัดระบบชลประทานจากทางน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำอื่นใดไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา

"เขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม" หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม "เขตโครงการจัดรูปที่ดิน" หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

"ระบบชลประทาน" หมายความว่า คัน คูน้ำ ทางระบายน้ำ ประตูน้ำ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์อื่นใดที่จัดทำขึ้นเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือจัดสรรน้ำในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมหรือเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

"ผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรีหรือผู้บริหารท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมชลประทาน

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมชั้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง" ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน กรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง อธิบดีกรมการข้าว อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ เป็นที่ประจักษ์ด้านกฎหมาย การเกษตร การชลประทาน การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม หรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน จำนวนไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการ และให้หัวหน้าสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 6)

(3) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง มีอำนาจหน้าที่

- 1) พิจารณาเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ
- 2) กำหนดนโยบายและพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และโครงการจัดรูปที่ดินในท้องที่ต่างๆ
- 3) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อออกประกาศกำหนดแนวเขตสำรวจการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม
- 4) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการจัดรูปที่ดิน
- 5) วางระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และกิจการที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และการจัดรูปที่ดินของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัด
- 6) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและช่วยเหลือการทำเกษตรกรรมในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
- 7) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 11)

(4) สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม การจัดรูปที่ดิน รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ควบคุมสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัด เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจหน้าที่

- 1) จัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน
- 2) จัดทำแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และโครงการจัดรูปที่ดิน
- 3) จัดทำแผนผังการจัดแปลงที่ดิน ระบบชลประทาน การสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน และการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
- 4) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและช่วยเหลือการทำเกษตรกรรม
- 5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน ตามที่คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางกำหนด (มาตรา 14)

(5) ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ประกอบด้วยแผนการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และแผนการจัดรูปที่ดิน โดยแสดงภาพรวมการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน ระยะเวลาในการดำเนินการตามแผน กรอบงบประมาณ รวมทั้งกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามแผน แนวทางการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบชลประทาน การบริหารและพัฒนาที่ดิน และการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำเกษตรกรรม

ในการดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง คำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำแผนด้วยให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางเพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนนั้น (มาตรา 17)

(6) การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 3 การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม โดยในกรณีที่สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือเจ้าของที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมมีความประสงค์ให้มีการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ใด ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำโครงการเสนอต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางการเสนอโครงการดังกล่าวข้างต้น ต้องแสดงแนวเขตพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดทำระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม แหล่งน้ำที่จะใช้ในการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม จำนวนเจ้าของที่ดินที่ทำ

เกษตรกรรม ประเภทของการทำเกษตรกรรม ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการดำเนินการ และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 18 ถึงมาตรา 30)

(7) การจัดรูปที่ดิน เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 4 การจัดรูปที่ดิน โดยในกรณีที่สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือเจ้าของที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมมีความประสงค์ให้มีการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมหรือพื้นที่ในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำโครงการเสนอต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ทั้งนี้ การเสนอโครงการดังกล่าวต้องแสดงแนวเขตพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดรูปที่ดิน ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการดำเนินการ และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ(มาตรา 31 ถึงมาตรา 59)

3.3.2.2 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"การพัฒนาที่ดิน" หมายความว่า การกระทำใดๆ ต่อดินหรือที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของดินหรือที่ดิน หรือเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น และหมายความรวมถึงการปรับปรุงดินหรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติหรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษาคุณลักษณะหรือเพื่อความเหมาะสมในการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน" หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้ "ดิน" หมายความว่า หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย

"การอนุรักษ์ดินและน้ำ" หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวัง ป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณลักษณะให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในทางเกษตรกรรม

(2) ให้มีคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง เป็นที่ประจักษ์ในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ด้านการเกษตร หรือด้าน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น (มาตรา 5)

(3) คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน มีอำนาจและหน้าที่

- 1) กำหนดการจำแนกประเภทที่ดิน และเสนอขอรับความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ
- 2) วางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการ กำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 3) ประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ ดิน และประกาศกำหนดเขตสำรวจการอนุรักษ์ดิน และน้ำ
- 4) กำหนดมาตรการเพื่อการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือกำหนดมาตรการเพื่อการ อนุรักษ์ดินและน้ำ (มาตรา 9)

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนา ที่ดินมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน และให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศด้วย โดยแผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ (มาตรา 12)

(5) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มี อำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและ ประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 25 วรรคหนึ่ง)

3.3.2.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"การผังเมือง" หมายความว่า การวาง จัดทำ และการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองใน ระดับต่างๆ สำหรับเป็นกรอบชี้้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับ เมือง ระดับชุมชน และพื้นที่เฉพาะควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท ให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบความ สบายงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพ ของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศ ที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

"ผังเมืองรวม" หมายความว่า แผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุม โดยทั่วไปในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขภาค สาธารณูปการ บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

"ผังเมืองเฉพาะ" หมายความว่า แผนผังและโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษา บริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท เพื่อประโยชน์ในการสร้างเมือง ใหม่ การพัฒนาเมือง การอนุรักษ์เมือง หรือการฟื้นฟูเมือง

"ผังน้ำ" หมายความว่า ผังน้ำตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำ หรือผังแสดงเขตการพัฒนา แหล่งน้ำและพื้นที่น้ำหลาก

(2) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายเพื่อกำหนดรูปแบบการวางและจัดทำผังเมือง ทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอน การดำเนินการปฏิรูปประเทศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการ วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง และระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของพื้นที่ทั้งนี้ ภายใต้ วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) วางและจัดทำผังเมืองในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน
- 2) วางกรอบและนโยบายการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบทอย่างสมดุล และยั่งยืน
- 3) วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
- 4) วางกรอบในการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม
- 5) วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการ พัฒนาภายใต้หน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ
- 6) แก้ไขปัญหาผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่สอดคล้องกันให้มีการใช้ ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการป้องกัน แก้ไข หรือบรรเทาภัยพิบัติ ที่อาจเกิดขึ้น (มาตรา 6)

(3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำ ผังนโยบายระดับประเทศเพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่ การ พัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบท โครงสร้างพื้นฐานหลัก การพัฒนาพื้นที่พิเศษ การ รักษา

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการอื่นๆ ที่จำเป็น เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 13)

(4) ผังนโยบายระดับประเทศตามมาตรา 13 ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับประเทศ
- 2) กรอบนโยบาย เป้าหมาย แผนและแผนผังทางด้านกายภาพ เพื่อการพัฒนาหรือการอนุรักษ์ของประเทศ ดังต่อไปนี้
  - (ก) การใช้ประโยชน์พื้นที่
  - (ข) การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน
  - (ค) โครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยการจัดการน้ำ การสาธารณสุข การศึกษา การพลังงาน การท่องเที่ยว การคมนาคมและการขนส่ง รวมทั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - (ง) พื้นที่พัฒนาพิเศษซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาตามนโยบาย
  - (จ) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ
  - (ฉ) ศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
  - (ช) การพัฒนาเมืองและชนบท
  - (ซ) การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค
  - (ฌ) การอื่นๆ ที่จำเป็น

3) มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับประเทศ

4) การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 14)

(5) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาคเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ที่มีขอบเขตเกินหนึ่งจังหวัด ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข โภค การสาธารณสุข และการบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(6) ผังนโยบายระดับภาคตามมาตรา 15 ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค
- 2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับภาค
- 3) แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณสุข โภค

สาธารณูปการ และบริการสาธารณสุข ตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงแหล่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศแผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น

- 4) นโยบาย มาตรการ และวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบาย
ระดับภาค
- 5) การบริหารและพัฒนากองน้ำเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและ
ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 16)

(7) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผัง
นโยบายระดับจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ระดับจังหวัดในด้านการใช้
ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และ
บริการสาธารณสุข รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอต่อคณะกรรมการผังเมือง
เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 17)

(8) ผังนโยบายระดับจังหวัดตามมาตรา 17 ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัด
- 2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับจังหวัด
- 3) แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไป
ด้วยแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณูปโภค
สาธารณูปการ และบริการสาธารณสุข ตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงสภาพ
ของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น
- 4) รายการประกอบแผนผังตามความจำเป็น
- 5) นโยบาย มาตรการ และวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบาย
ระดับจังหวัด
- 6) การบริหารและพัฒนากองน้ำเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและ
ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 18)

(9) ผังเมืองรวม ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม
- 2) แผนที่แสดงเขตของผังเมืองรวมโดยแสดงข้อมูลภูมิประเทศ ระดับชั้นความสูง
และพิกัดภูมิศาสตร์
- 3) แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยใช้มาตราส่วนตามความ
เหมาะสมที่มีความละเอียดเพียงพอให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถ
เข้าใจได้ง่าย สามารถเชื่อมโยงกับแผนที่ดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานสากลตาม
เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยแผนผังกำหนดการใช้

ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท แผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและการขนส่งโดยแสดงการเชื่อมต่อโครงข่ายการคมนาคมและการขนส่งไว้ด้วย แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และบริการสาธารณะ แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนผังแสดงผิวน้ำ เป็นต้น

- 4) รายการประกอบแผนผัง
- 5) ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ให้ปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวมและแผนผังตาม 3) ทุกประการ ดังต่อไปนี้
  - (ก) ประเภทและขนาดกิจการ
  - (ข) ประเภท ชนิด ขนาด ความสูง และลักษณะของอาคาร
  - (ค) อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นของอาคารทุกหลังต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร
  - (ง) อัตราส่วนพื้นที่อาคารปกคลุมดินต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร หรืออัตราส่วนพื้นที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมดินของแปลงที่ดินที่อาคารตั้งอยู่ต่อพื้นที่ใช้สอยรวมของอาคาร
  - (จ) ระยะถอยร่นจากแนวธรรมชาติ ถนน แนวเขตที่ดิน อาคาร แหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ และสถานที่อื่นๆ ที่จำเป็น รวมทั้งพื้นที่แนวกันชนด้วย
  - (ฉ) ขนาดของแปลงที่ดินที่จะอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร
  - (ช) ข้อกำหนดอื่นที่จำเป็นโดยรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามคำแนะนำของคณะกรรมการผังเมือง (มาตรา 22)

3.3.2.4 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547

- (1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

"การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่" หมายความว่า การดำเนินการพัฒนาที่ดินหลายแปลงโดยการวางผังจัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมรับภาระและกระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยความร่วมมือระหว่างเอกชนกับเอกชนหรือเอกชนกับรัฐ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน และเป็นการสอดคล้องกับการผังเมือง

"โครงการจัดรูปที่ดิน" หมายความว่า โครงการที่จัดทำขึ้นสำหรับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

"เจ้าของที่ดิน" หมายความว่า ผู้มีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้หมายความรวมถึงเจ้าของห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดด้วย

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ "คณะกรรมการส่วนจังหวัด" หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัดและให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง)

(3) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ประกอบด้วย

- 1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ
- 2) ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ
- 3) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อัยการสูงสุดผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติเป็นกรรมการ และอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นกรรมการและเลขานุการ
- 4) ผู้แทนสภาพนายความ ผู้แทนสภาสถาปนิก ผู้แทนสภาวิศวกร ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนสี่คนเป็นกรรมการ โดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา 5)

(4) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่มีอำนาจหน้าที่

- 1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- 2) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ตามที่คณะกรรมการส่วนจังหวัดเสนอ
- 3) กำหนดมาตรฐานการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- 4) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ และการอนุมัติโครงการของคณะกรรมการส่วนจังหวัด

- 5) ให้ความเห็นหรือคำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- 6) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 6)

(5) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด ประกอบด้วย

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ
- 2) รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ
- 3) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ธารักษ์พื้นที่อุตสาหกรรมจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำกรอัยการจังหวัด ผู้แทนกรมทางหลวง ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ และผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกรรมการและโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ
- 4) ผู้แทนสภาพนายความ ผู้แทนหอการค้าจังหวัด และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด หรือผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในกรณีจังหวัดใดไม่มีสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเป็นกรรมการ
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนสามคนเป็นกรรมการ โดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในเขตพื้นที่ที่มีสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นนั้นร่วมเป็นกรรมการด้วย ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดใดคาบเกี่ยวกับเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นที่คาบเกี่ยวร่วมเป็นกรรมการด้วย (มาตรา 11)

(6) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด (มาตรา 11) หรือคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานคร (มาตรา 12) มีอำนาจหน้าที่

- 1) กำหนดมาตรการและแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

- 2) เสนอแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดต่อคณะกรรมการ เพื่อขอความเห็นชอบ
- 3) ประสานโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กับโครงการหลักของท้องถิ่น
- 4) อนุมัติโครงการจัดรูปที่ดินที่ดำเนินการภายในเขตจังหวัด
- 5) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการนำที่ดินของรัฐมาใช้ การจัดหาที่ดินทดแทนที่ดินของรัฐและการเวนคืนที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
- 6) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 13)

(7) ในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่วนจังหวัดแล้วผู้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีสิทธิที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้ โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

- 1) เข้าไปรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือตัดแปลงอาคาร ตลอดจนทำการอันจำเป็นอย่างอื่นในที่ดินของผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการจัดรูปที่ดิน
- 2) เข้าไปสำรวจ รั้งวัด จัดสร้างถนน ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน
- 3) ทำเครื่องหมายระดับ ขอบเขต และแนวเขต
- 4) ดำเนินการเพื่อแบ่งแยกแปลงที่ดิน รวมแปลงที่ดิน และทำนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิการเช่าแทนเจ้าของที่ดินในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินได้ ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ของโครงการจัดรูปที่ดินนั้น

การดำเนินการในอาคารหรือที่ดินที่มีผู้อาศัยอยู่ จะต้องมีการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบล่วงหน้าตามระยะเวลาที่เหมาะสมแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้นั้น ส่วนการเข้าดำเนินการรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือตัดแปลงสิ่งสาธารณูปโภคที่หน่วยงานของรัฐควบคุมดูแลอยู่ จะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานนั้นก่อน โดยกำหนดเวลาให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์หรือหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลสิ่งสาธารณูปภคนั้นแจ้งกลับว่าประสงค์จะดำเนินการเองหรือไม่ (มาตรา 58)

3.3.2.5 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2515

- (1) กำหนดให้การประปาเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค (ข้อ 3 (5))
- (2) ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค เว้นแต่จะได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการประปา) (ข้อ 4)

(3) ในกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 การประกอบกิจการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกิจการนั้น (ข้อ 6)

(4) ในการอนุญาตหรือให้สัมปทานตามข้อ 4 (กิจการประปา) รัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) จะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนไว้ด้วยก็ได้ (ข้อ 7)

(5) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการประปา (ข้อ 11)

(6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ (ข้อ 23)

อนึ่ง ปัจจุบันมีประกาศซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. 2554 และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ลงวันที่ 30 เมษายน 2553

3.3.2.6 พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 (พ.ศ. 2445) และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อ ฟุ่นฝอยหรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง และห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในทางน้ำลำคู ซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ (มาตรา 6)

(2) การที่จะพาสัตว์พาหนะ คือ ช้าง, ม้า, โค, กระบือ, ช้ามคลองนั้น ให้ขึ้นลงได้ที่ท่าซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นที่สำหรับข้ามสัตว์พาหนะ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดพาสัตว์พาหนะขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้ามเป็นอันขาด ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษปรับเป็นรายตัวสัตว์พาหนะ (มาตรา 7)

(3) ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำให้คลองและฝั้งคลอง หรือถนนหลวงเสียไปด้วยประการใดๆ ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ และต้องทำสิ่งซึ่งเสียหายให้คืนดีด้วย (มาตรา 9)

พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับหนึ่งที่กล่าวถึงการควบคุมการใช้ประโยชน์และการรักษาคุณภาพน้ำในคลองสาธารณะ

3.3.2.7 พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“คลองประปา” หมายความว่า คลองที่การประปาใช้เก็บน้ำและส่งน้ำที่ได้มาจากแหล่งน้ำดิบ คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ เพื่อใช้ในการผลิตน้ำประปาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ กำหนดให้เป็นคลองประปา

“แหล่งน้ำดิบ” หมายความว่า แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปา

“คลองรับน้ำ” หมายความว่า คลองที่ใช้รับน้ำดิบจากแหล่งน้ำดิบเข้าสู่คลองขังน้ำหรือคลอง ประปา

“คลองขังน้ำ” หมายความว่า คลองหรือที่ที่ใช้เก็บน้ำดิบสำหรับส่งเข้าคลองประปา

“เขตหวงห้าม” หมายความว่า เขตของคลองขังน้ำที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นเขตหวง ห้าม

“ท่อส่งน้ำดิบ” หมายความว่า ท่อส่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปารวมทั้ง ท่ออื่นใดซึ่งส่งน้ำดิบจากคลองประปาตลอดได้คลองอื่นที่มีใช้คลองประปา

“ท่อผ่านคลอง” หมายความว่า ท่อส่งน้ำจากคลองอื่นหรือแหล่งน้ำอื่นที่ฝังลอดใต้คลอง ประปา

“การประปา” หมายความว่า การประปานครหลวงตามกฎหมายว่าด้วยการประปานคร หลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาคตามกฎหมายว่าด้วยการประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ ดำเนินกิจการการประปาแล้วแต่กรณี

(2) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดชักน้ำหรือวิดน้ำในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ โดยใช้ เครื่องสูบน้ำ ระเบิด แครง โขงโลง หรือเครื่องมืออื่นใดอันมีลักษณะเดียวกัน หรือทำให้น้ำในคลองดังกล่าว รั่วไหล เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่น ของรัฐ แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น อย่างไรก็ตามนี้ไม่ใช้บังคับแก่ การตักน้ำไปใช้เพื่อการอุปโภคหรือบริโภคในครัวเรือน (มาตรา 8)

(3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุดหรือขยายคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำสร้างทำนบ หรือปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างอื่นใดลงในเขตคลองดังกล่าว เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานคร หลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดใน ใบอนุญาตนั้น ทั้งนี้ ในกรณีได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างในบริเวณคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลอง ขังน้ำ ให้สิ่งก่อสร้างดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของการประปา (มาตรา 9)

(4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเดินเรือในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้ามเว้นแต่ได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐแล้วแต่กรณี

และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดใช้ถ่อค้ำ หรือจอดเรือในบริเวณที่มีป้ายหรือเครื่องหมายของการประปาแสดงว่าเป็นบริเวณที่ฝังท่อส่งน้ำดิบ (มาตรา 10 และมาตรา 11)

(5) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำลายหรือทำให้เสียหายแก่คันคลอง ประตุน้ำ ทำนบหรือเขื่อนของการประปา ท่อส่งน้ำดิบ หรือท่อผ่านคลอง สะพานข้ามคลองประปา สะพานข้ามคลองรับน้ำหรือสะพานข้ามคลองขังน้ำ (มาตรา 12)

(6) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์ใดๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใดๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปาคลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดชักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรืออาบน้ำในเขตคลองประปา รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม (มาตรา 13 ถึงมาตรา 17)

(7) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้ามหรือในคลองขังน้ำซึ่งอยู่นอกเขตหวงห้าม โดยใช้เครื่องมือที่ปักหรือตักไว้ อันเป็นการกีดขวางการปฏิบัติงานของการประปา (มาตรา 18)

3.3.2.8 พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การประปานครหลวง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) สำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการประปา
- 2) ผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ และควบคุมมาตรฐานเกี่ยวกับระบบประปาเอกชนในเขตท้องที่ดังกล่าว
- 3) ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์แก่การประปา (มาตรา 6 และมาตรา 8)

(2) การผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา และการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบโดยการประปานครหลวง เป็นกิจการสาธารณูปโภค และให้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายอันว่าด้วยการนั้น (มาตรา 7)

(3) การประปานครหลวงมีอำนาจกระทำการต่างๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- 1) สร้าง ซ่อม จัดหา จำหน่าย เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม และดำเนินงานเกี่ยวกับเครื่องใช้ บริการ และความสะดวกต่างๆ ของการประปานครหลวง
- 2) ซ่อม จัดหา เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน ถูกรวมสิทธิ์ ครอบครอง จำหน่าย หรือดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ

- 3) สำรวจและวางแผนจำหน่ายน้ำที่จะทำใหม่ หรือขยายเพิ่มเติมภายในเขตท้องที่ ตามมาตรา 6(2)
  - 4) กำหนดอัตราราคาขายน้ำ ค่าบริการ และความสะดวกรวดเร็ว ของการประปา นครหลวง และจัดระเบียบเกี่ยวกับวิธีชำระราคาและค่าบริการ
  - 5) กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับระบบประปาเอกชนในเขตท้องที่ตามมาตรา 6(2)
  - 6) จัดระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ และรักษาทรัพย์สินของการประปา นครหลวง
  - 7) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบกิจการประปา
  - 8) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประโยชน์แก่กิจการของการประปา นครหลวง
  - 9) ว่าจ้างหรือรับจ้างประกอบกิจการประปา
  - 10) ตั้งหรือรับเป็นตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง และนายหน้าในกิจการตามวัตถุประสงค์ ของการประปา นครหลวง
  - 11) ทำการค้าและให้บริการต่างๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องใช้เกี่ยวกับกิจการ ประปา
  - 12) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของการประปา นครหลวง (มาตรา 13)
- (4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของการ ประปา นครหลวง (มาตรา 19)
- (5) คณะกรรมการการประปา นครหลวง มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่ง กิจการของการประปา นครหลวง รวมถึงวางข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามมาตรา 13 (มาตรา 24)
- (6) เพื่อประโยชน์ในการสร้าง และบำรุงรักษาระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ เช่น ท่อน้ำ ประตุน้ำ โรงสูบน้ำ เครื่องวัดจำนวนน้ำ ถังพักน้ำ และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พนักงานมีอำนาจที่จะใช้สอย หรือเข้า ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ในความครอบครองของบุคคลใดๆ ซึ่งมีใช้โรงเรือนที่คนอยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว ภายใต้ง่อนไข ดังต่อไปนี้
- 1) การใช้สอย หรือเข้าครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจ สร้าง หรือ บำรุงรักษาระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ หรือการป้องกันความเสียหายที่จะ เกิดแก่ระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ
  - 2) ได้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าไม่ น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันที่จะใช้สอย หรือเข้าครอบครอง

3) ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือผู้ทรงสิทธิอื่นเนื่องจากการกระทำของพนักงานดังกล่าวข้างต้น บุคคลเช่นว่านั้นย่อมเรียกค่าทดแทนจากการประปานครหลวงได้ และถ้าไม่สามารถตกลงกันในจำนวนค่าทดแทน ให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย โดยให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ (มาตรา 36)

(7) เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในระบบการส่งและการจำหน่ายน้ำ เมื่อมิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 37)

(8) ในการส่ง และการจำหน่ายน้ำ การประปานครหลวงมีอำนาจเดินท่อน้ำ และติดตั้งอุปกรณ์ไป ได้ เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด ๆ ในเมื่อพื้นดินนั้นไม่ใช่พื้นดินอันเป็นที่ตั้งโรงเรือนการประปานครหลวงมีอำนาจกำหนดบริเวณที่ดินที่เดินท่อน้ำ และติดตั้งอุปกรณ์ โดยมีความกว้างจากพอน้ำด้านละไม่เกินสองเมตรห้าสิบเซนติเมตร สำหรับท่อน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่แปดสิบเซนติเมตรขึ้นไป ในบริเวณที่กำหนดนี้ให้การประปานครหลวงมีอำนาจตัดฟันต้นกิ่งหรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลอย่างใด ๆ ได้ โดยต้องจ่ายค่าทดแทนในการที่ใช้ที่ดิน และในการตัดฟันแล้วแต่กรณีให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรม เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้ได้รับประโยชน์ค้ำค่าในการกระทำนั้นอยู่ด้วยในบริเวณที่กำหนดดังกล่าวข้างต้น ให้การประปานครหลวงจัดทำเครื่องหมายแสดงเขตไว้ และห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือปลูกต้นไม้ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากการประปานครหลวงเป็นหนังสือ ในการอนุญาตนั้นจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นหรือต้นไม้ที่ปลูกขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากการประปานครหลวงการประปานครหลวงมีอำนาจรื้อถอน หรือตัดโดยไม่จำเป็นต้องชดใช้ค่าทดแทน (มาตรา 38 วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา 39)

(9) ในกรณีจำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหาย พนักงานอาจเข้าไปในสถานที่ของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจ ซ่อมแซม หรือแก้ไขระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เมื่อได้แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบแล้ว (มาตรา 40)

(10) เพื่อประโยชน์ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ใดประสงค์จะดำเนินการสร้างระบบประปาเอกชน หรือขยายระบบประปาเอกชนที่มีอยู่ในเขตท้องที่ตามมาตรา 6(2) จะต้องได้รับความเห็นชอบของการประปานครหลวง และจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่การประปานครหลวงประกาศกำหนด ผู้ใดดำเนินการดังกล่าวโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากการประปานครหลวงหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่การประปานครหลวงประกาศกำหนดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (มาตรา 40 ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา 41 ทวิ)

3.3.2.9 พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการประกอบและส่งเสริมธุรกิจการประปาโดยการสำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ เพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับธุรกิจการประปา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การให้บริการสาธารณสุขปโภค โดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐ และสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นสำคัญ (มาตรา 5)

(2) กปภ. มีอำนาจกระทำกิจการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง

- 1) ถือกกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองหรือทรัพย์สินต่างๆ สร้าง ซ่อม จัดหา ขยาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- 2) สำรวจ วางแผน และพัฒนาแหล่งน้ำดิบ ตลอดจนจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ
- 3) สำรวจ วางแผน และสร้างระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา
- 4) กำหนดราคาจำหน่ายน้ำประปา อัตราค่าบริการ ค่าเครื่องอุปกรณ์ และค่าสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิธีการและเงื่อนไขในการชำระราคาและค่าตอบแทนดังกล่าว
- 5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้น้ำประปา เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสาธารณสุขปโภค
- 6) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้ และบำรุงรักษาทรัพย์สินของ กปภ.
- 7) ถือกหุ้น หรือเข้าเป็นหุ้นส่วน หรือร่วมกิจการกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่การประกอบและส่งเสริมธุรกิจของ กปภ. (มาตรา 7)

(3) กปภ. มีอำนาจดำเนินการเพื่อจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่ซึ่งอยู่นอกเขตที่การประปานครหลวงมีอำนาจดำเนินการ แต่ กปภ. อาจดำเนินการจำหน่ายน้ำประปาในเขตที่การประปา-นครหลวงมีอำนาจดำเนินการได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากการประปานครหลวงแล้ว (มาตรา 8)

(4) คณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. อำนาจหน้าที่เช่นนี้ให้รวมถึง วางข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 5 และมาตรา 7 วางข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ และรักษาทรัพย์สินของ กปภ. (มาตรา 17)

(5) เพื่อประโยชน์ในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา เช่น แหล่งน้ำดิบ ท่อน้ำ โรงสูบน้ำ เครื่องวัดปริมาณน้ำ ถังพักน้ำ โรงกรองน้ำ

ถึงตกตะกอน และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พนักงานและลูกจ้างมีอำนาจใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีใช้ที่อยู่อาศัยของบุคคลใดๆ เป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- 1) การใช้สอยหรือครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อสร้างหรือบำรุงรักษาระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา หรือเป็นการจำเป็นสำหรับการป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา
- 2) กปภ. ได้บอกกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าแล้วโดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบภายในเวลาอันสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ ให้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่และ ณ ที่ว่าการเขตหรือที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย (มาตรา 29 วรรคหนึ่ง)

(7) ในการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา ให้ กปภ. มีอำนาจเดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์ไปได้ เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นดินของบุคคลใดๆ ในเมื่อที่ดินนั้นมีใช้ที่ตั้งโรงเรือนสำหรับอยู่อาศัยให้ กปภ. มีอำนาจกำหนดบริเวณที่ดินที่เดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์โดยมีความกว้างจากท่อน้ำด้านละไม่เกินสองเมตรห้าสิบเซนติเมตรสำหรับท่อน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่แปดสิบเซนติเมตรขึ้นไปและให้ กปภ. ทำเครื่องหมายแสดงเขตไว้ในบริเวณดังกล่าวตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในบริเวณที่กำหนดดังกล่าวข้างต้นให้ กปภ. มีอำนาจรื้อถอนสิ่งก่อสร้างหรือทำขึ้น หรือตัดฟัน ต้น กิ่ง หรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลอย่างใดๆ ได้โดยต้องจ่ายค่าทดแทนในการที่ใช้ที่ดิน และในการรื้อถอนหรือตัดฟัน แล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรม เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้ได้รับประโยชน์คุ้มค่าในการกระทำนั้นอยู่ด้วย (มาตรา 30 วรรคหนึ่งถึงวรรคสาม)

(8) ในบริเวณที่กำหนดเป็นที่ดินที่เดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ลูกต้นไม้ หรือกระทำการใดๆ อันอาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นอุปสรรคต่อระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก กปภ. เป็นหนังสือในการอนุญาตนั้นจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยก็ได้ บรรดาโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดที่ปลูกขึ้น หรือทำขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจาก กปภ. ให้ กปภ. มีอำนาจรื้อถอน ขนย้ายตัดฟัน หรือกระทำการใดๆ ได้ตามควรแก่กรณี โดยไม่จำเป็นต้องชดเชยค่าเสียหาย และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้นด้วย (มาตรา 31)

(9) ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อป้องกันอันตรายหรือความเสียหายพนักงานและลูกจ้าง อาจเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจ ซ่อมแซม หรือแก้ไขระบบการผลิต การส่งและการจำหน่ายน้ำประปาได้ แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้นด้วย ก็ให้พนักงานหรือลูกจ้างแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบก่อน (มาตรา 32 วรรคหนึ่ง)

(10) เมื่อ กปภ. มีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในการวางหรือจัดสร้างระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา ถ้าไม่สามารถตกลงในเรื่องการโอนกันได้ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 33)

(11) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กปภ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของกปภ. ที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการได้(มาตรา 46)

3.3.2.10 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) กำหนดบทนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 4)

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่

- 1) จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา
- 2) กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง
- 3) กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็วในการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นๆ เป็นสำคัญ

- 5) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง (มาตรา 12)
- (3) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจและหน้าที่
  - 1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
  - 2) รวบรวมข้อมูล ศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ
  - 3) ร่วมมือและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
  - 4) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (มาตรา 15)
- (4) ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ การสาธารณสุข โภชนา และการก่อสร้างอื่นๆ การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง (มาตรา 16)
- (5) ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (มาตรา 17)

(6) ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 และมาตรา 17 (มาตรา 18)

(7) ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใด (มาตรา 20)

(8) บรรดาอำนาจและหน้าที่ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมาย รัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้ ในการดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจร้องขอให้ รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วแต่กรณี ดำเนินการแทนได้ (มาตรา 21)

3.3.2.11 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด” หมายความว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติกิจการของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและได้รับเงินเดือนโดยมีอัตราเงินเดือนและตำแหน่งในงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดขึ้น

“ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ข้อบัญญัติ” หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ออกกฎกระทรวง ประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 6)

(3) ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด (มาตรา 7 และมาตรา 8)

(4) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยในอำเภอหนึ่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน (มาตรา 9)

(5) นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่

- 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย
- 2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 35/5)

(6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

- 1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- 2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 3) สนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- 4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- 5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- 6) ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและการรักษาความสงบเรียบร้อย
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 9) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

10) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 45)

(7) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อ ประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การ ตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 45/1)

(8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วน ท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วน ท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน กฎกระทรวง (มาตรา 46)

(9) กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การ บริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือ ราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้ ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการ ดังกล่าว ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่างๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 47)

(10) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ (มาตรา 48)

(11) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด เสียก่อน (มาตรา 49 วรรคหนึ่ง)

(12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใดๆ จากผู้ซึ่งใช้ หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 69)

(13) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วน จังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ เพื่อการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมี อำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ (มาตรา 77 วรรคหนึ่ง)

3.3.2.12 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การจัดตั้งเทศบาล ได้กำหนดให้ท้องถิ่นที่มีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 7)

(2) เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาล และให้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี (มาตรา 8)

(3) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 9)

(4) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)

(5) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 11)

(6) องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี (มาตรา 14)

(7) สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้

1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน

2) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน

3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 15)

(8) สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ (มาตรา 18)

(9) สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล (มาตรา 20)

(10) ประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภาเทศบาลในเมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ (มาตรา 21)

(11) ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้ (มาตรา 23)

(12) ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 ทวิ)

(13) นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่

- 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย
- 2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล
- 3) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 4) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ
- 5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 48 เตรส)

(14) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล บำรุงศิลป ประเพณี ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยานั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 50)

(15) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล เพื่อให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 51)

(16) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 53)

(17) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว เป็นต้น (มาตรา 56)

3.3.2.13 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

“หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“นายอำเภอ” หมายความว่า รวมถึง ปลัดอำเภอผู้ เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง)

(3) ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยสภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้น เป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน (มาตรา 6 และมาตรา 7)

สภาตำบลมีกำนันเป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล (มาตรา 16)

(4) สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการ และงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 22)

(5) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายในตำบล เกี่ยวกับการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมถึงคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา 23)

(6) ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานใด ในพื้นที่ตำบลใด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย (มาตรา 26)

(7) ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการตามมติของสภาตำบล (มาตรา 27)

(8) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการนอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกันได้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 28)

(9) การกำกับดูแลสภาตำบล ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ หากปรากฏว่าสภาตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาตำบลได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ (มาตรา 38 วรรคหนึ่ง และ มาตรา 39 วรรคหนึ่ง)

(10) สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย ทั้งนี้ สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น (มาตรา 40 วรรคหนึ่ง และมาตรา 41 ทวิ)

(11) สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย (มาตรา 41 ตริ)

(12) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 42 วรรคหนึ่ง)

(13) องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 43 และมาตรา 44)

(14) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น (มาตรา 45 วรรคหนึ่ง)

(15) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 46)

(16) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 58)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่

- 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
- 2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 59)

(17) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำท่วม ดังนี้

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 4) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (มาตรา 67)

(18) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำท่วม ดังนี้

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 3) การผังเมือง (มาตรา 68)

(19) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย (มาตรา 69)

(20) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ (มาตรา 70)

(21) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติ หรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ (มาตรา 71)

(22) ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 90)

3.3.2.14 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ รวมถึงกำหนดมาตรฐานสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปทุกท้องถิ่นหรือให้ใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และในกรณีที่กฎกระทรวงดังกล่าวจะสมควรกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิควิชาการหรือเป็นเรื่องที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามสภาพสังคมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 6)

(2) ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายดังกล่าวระงับการกระทำหรือให้กระทำการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควรถ้าบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวนั้นแทนก็ได้ (มาตรา 8)

(3) คณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใดๆ เกี่ยวกับการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดโครงการและประสานงานระหว่างส่วนราชการและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น (มาตรา 10)

(4) กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ได้ (มาตรา 26)

(5) เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูล

หรือมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกัน การระบาดของโรคติดต่อ (มาตรา 35)

3.3.2.15 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

“สถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับประชาชนใช้เพื่อการ บันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการชุมนุม

“ทางน้ำ” หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง คับคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

(2) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัสดุก่อสร้างลงในทาง น้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวจัดการขนย้าย วัตถุดังกล่าวออกไปให้ห่างจากทางน้ำภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด และถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำหรือทำให้ท่อระบายน้ำ คู คลอง ตื้นเขิน ให้มี อำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวแก้ไขให้ทางน้ำดังกล่าวคืนสู่สภาพเดิม (มาตรา 23)

(3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือ ยานพาหนะลงในทางน้ำ (มาตรา 30)

(4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือ ในทางน้ำ (มาตรา 33)

3.3.2.16 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การประมง” หมายความว่า การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การดูแลรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ และหมายความรวมถึงการกระทำใดๆ ที่เป็นการสนับสนุนการทำการประมง

“ทำการประมง” หมายความว่า ค้นหา ล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำ หรือการกระทำใดๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

“ประมงน้ำจืด” หมายความว่า การทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำที่อยู่ใน่านน้ำภายใน

“การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ทั้งโดยวิธีธรรมชาติ วิธีผสมเทียม หรือวิธีอื่นใดในที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในช่วงใดของ วงจรชีวิตสัตว์น้ำนั้น

“ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า บ่อ คอก กระชัง หรือที่ที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ลักษณะอื่นใด ไม่ว่าจะอยู่ในที่ดินของเอกชน หรือในที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน หรือในที่จับสัตว์น้ำใดๆ ที่ผู้ ชุม ผู้สร้าง ผู้จัดทำ เจ้าของ หรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรงที่จะใช้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

“การทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย” หมายความว่า การทำการประมง โดยฝ่าฝืนกฎหมาย การทำการประมงที่ไม่ได้รายงาน และการทำการประมงโดยไร้กฎหมาย

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด กิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้ (มาตรา 6)

(3) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำกับการบริหารจัดการการประมง เช่น กำหนดนโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ กำหนด แนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาการประมงของประเทศให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและ สิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมและสามารถทำ การประมงได้อย่างยั่งยืน (มาตรา 19)

(4) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุอันตรายตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำ หรือปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้สิ่งใดลงสู่ ที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ หรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่เป็นอันตราย แก่สัตว์น้ำ (มาตรา 58)

(5) กำหนดให้ผู้ใดที่กระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาททำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่ น่าจะเป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการช่วยเหลือหรือป้องกันชีวิตสัตว์น้ำและทำให้ที่ จับสัตว์น้ำฟื้นฟูกลับสู่สภาพตามธรรมชาติ ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกรมประมงกำหนด (มาตรา 59)

(6) ในกรณีที่ปรากฏว่าในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดเกิดสภาวะมลพิษ หรือมีการปนเปื้อนของ สารพิษหรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำเกินมาตรฐานที่อธิบดีกรมประมงประกาศ กำหนด อธิบดีมีอำนาจประกาศห้ามทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำแห่งนั้นภายในเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 100)

3.3.2.17 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“เรือ” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด ไม่ว่าจะใช้เพื่อบรรทุกทุกลำเลียง โดยสาร ลาก จูง ดัน ยก ชูตหรือลอก รวมทั้งยานพาหนะอย่างอื่นที่สามารถใช้น้ำได้ทำนองเดียวกัน

“เจ้าท่า” หมายความว่า อธิบดีกรมเจ้าท่าหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่ามอบหมาย

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดแนวแม่น้ำลำคลองหรือทะเลสาบเขตแห่งใดเป็นเขตท่าเรือและเขตจอดเรือ
- 2) กำหนดทางเดินเรือทั่วไปและทางเดินเรือในเขตท่าเรือนอกจากทางเดินเรือในเขตท่าเรือกรุงเทพฯ
- 3) กำหนดแนวทะเลแห่งใดภายในน่านน้ำไทยเป็นเขตควบคุมการเดินเรือ (มาตรา 12)

(3) ให้เจ้าท่าโดยคำแนะนำของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดแนวแม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลสาบเขต เป็นเขตห้ามจอดเรือหรือแพ (มาตรา 45/1 วรรคหนึ่ง)

(4) ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งห้ามใช้และให้แก้ไขท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือ และแพในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งมีสภาพไม่ปลอดภัยในการใช้ หรืออาจเกิดอันตรายแก่ประชาชนหรือแก่การเดินเรือ โดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบเป็นหนังสือ ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือ หรือแพนั้น และให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับคำสั่งนั้นแล้ว (มาตรา 46 ทวิ)

(5) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า (มาตรา 117 วรรคหนึ่ง)

(6) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใดๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื้นเขิน ตกตะกอนหรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119)

(7) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์ หรือสิ่งใดๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวาง

โทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119 ทวิ)

(8) ให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแล รักษาและขุดลอกร่องน้ำ ทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ และทะเลภายในน่านน้ำไทย

ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก แก้ไข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำ ทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้เจ้าท่าสั่งให้หยุดกระทำการดังกล่าว (มาตรา 120)

3.3.2.18 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

“คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า คุณภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชน และความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

“มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียง และสถานะอื่นๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(2) ให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

(3) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่

- 1) เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
- 2) กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 3) พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ

- 4) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- 5) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี
- 6) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรี (มาตรา 13)

(4) ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบุคคลอื่น ส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าโครงการและแผนงานใดอาจจะทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)

(5) ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการผู้ชำนาญการ หรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 20)

(6) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ หรือกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 21)

(7) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้

- 1) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่
- 2) มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ
- 3) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น จะต้องอาศัยหลักวิชาการ กฎเกณฑ์ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย (มาตรา 32)

(8) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า “แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม” เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ทั้งนี้ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น (มาตรา 35)

(9) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน และแนวทางการดำเนินงานในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการคุณภาพอากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ
- 2) การควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- 3) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- 4) การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินกองทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน
- 5) การจัดองค์กรและระเบียบการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และระหว่างส่วนราชการกับเอกชน รวมทั้งการกำหนดอัตราค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน
- 6) การตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน
- 7) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 36)

3.3.2.19 พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามคำว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

(2) ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควร รัฐมนตรีจะลดหรือยกเว้นค่าภาคหลวงให้บุคคลซึ่งประสบภัยพิบัติสาธารณะตามความจำเป็นเฉพาะรายก็ได้ (มาตรา 9 ทวิ 11)

(3) เพื่อบำบัดป้องกันอันตรายซึ่งมีมาเป็นสาธารณะโดยฉุกเฉินแก่ไม้หรือของป่าในป่าใด พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานในป่านั้นหรือป่าที่ใกล้เคียง รวมทั้งคนงานหรือผู้รับจ้างของผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานให้ให้ความช่วยเหลือด้วยแรงงานหรือสิ่งของตามที่จำเป็นแก่การนั้นได้ (มาตรา 65)

(4) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ใดในเขตสัมปทานเพื่อประโยชน์ในการสร้างเขื่อนชลประทานหรือเขื่อนพลังน้ำ หรือเพื่อการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือความมั่นคงของชาติ หรือเพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการ ดังต่อไปนี้

- 1) ให้สัมปทานที่มีพื้นที่สัมปทานทับพื้นที่ดังกล่าวสิ้นสุดลงทั้งแปลง
- 2) ให้ผู้รับสัมปทานหยุดการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานเป็นการชั่วคราวในพื้นที่ดังกล่าวตามระยะเวลาที่เห็นสมควร
- 3) ตัดเขตพื้นที่ดังกล่าวออกจากพื้นที่ในสัมปทาน (มาตรา 68 ทวิ)

(5) นอกจากการสิ้นสุดลงตามอายุของสัมปทาน หรือตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัมปทาน หรือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานในเขตพื้นที่สัมปทานทั้งแปลงหรือบางส่วน ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตที่กำหนดให้เป็น

- 1) อุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือ
- 2) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (มาตรา 68 ตริ)

3.3.2.20 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

“ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

(2) ในจังหวัดใดที่มีป่าสงวนแห่งชาติ ให้มี “คณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัด” มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรการในการควบคุมดูแล และการส่งเสริมการปลูกป่า รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวต้องกำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ด้วย (มาตรา 11)

(3) ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 14)

(4) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธาร หรือพื้นที่ชายฝั่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปี ถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท (มาตรา 31)

3.3.2.21 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดซึ่งโดยทั่วไปย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในธรรมชาติ อย่างเป็นอิสระ และให้หมายความรวมถึงไข่และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ สัตว์ซึ่งได้รับการยอมรับในทางวิชาการว่าสายพันธุ์นั้นเป็นสัตว์บ้าน ไม่ใช่สัตว์ป่า และสัตว์ที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว

(2) ผู้ใดจะจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี โดยยื่นเอกสารโครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ บัญชีรายการชนิดและจำนวนสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่มีหรือจะมีไว้ในครอบครองโดยต้องแสดงหลักฐานการได้มา พร้อมด้วยแผนที่แสดงที่ตั้ง แบบแปลน และแผนผังของสวนสัตว์

โครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ และแบบแปลนและแผนผังของสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการสวนสัตว์ที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการพื้นที่เลี้ยงและจัดแสดงสัตว์
- 2) การสุขาภิบาล การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดของเสีย และการควบคุมโรค
- 3) การปฏิบัติการและมาตรการฉุกเฉินต่างๆ (มาตรา 33)

(3) คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ

- 1) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และการขยายหรือการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
- 2) เสนอแนะนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และพื้นที่ควบคุมเพื่อการจัดการสัตว์ป่า

- 3) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการการอนุรักษ์สัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
- 4) กำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อการอนุรักษ์และเพาะพันธุ์สัตว์ป่า การค้าสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า และการประกอบกิจการสวนสัตว์
- 5) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือ ประกาศที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 45)

(4) เมื่อปรากฏว่าบริเวณพื้นที่ใดมีสภาพธรรมชาติสมควรต้องอนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย และรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ตลอดจนคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศให้คงเดิม เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตนั้นด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” (มาตรา 47)

(5) ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เาะป่า หรือทำด้วยประการใดให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำหรือทางบก (มาตรา 55)

(6) ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ (มาตรา 53)

(7) ความในมาตรา 53 หรือมาตรา 55 มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติ อันเป็นสาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้วให้รายงานต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเพื่อทราบโดยมิชักช้า
- 2) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือการสำรวจการศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาธรรมชาติ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัย หรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป

ในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่น

ช่วยเหลือในการกระทำดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเพื่อทราบ และให้ถือว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 56)

(8) เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว ห้ามมิให้ ผู้ใดตัด โคน แผล้วาง เผา ทำลาย ตัดไม้หรือพฤษชาติอื่น หรือทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพชุด เก็บ ซึ่งแร่ ดิน หิน กรวด หวาย ลูกรัง ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติใดๆ หรือเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทัน หรือเหือดแห้ง เป็นพิษหรือเป็นอันตราย ต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือเมื่ออธิบดี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราวๆ ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า แห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ

ความที่กล่าวข้างต้นมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใด ที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือการคุ้มครอง รักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ป่า (มาตรา 67)

3.3.2.22 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงาม ทางธรรมชาติเป็นพิเศษหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ สัตว์ป่าหรือพืชป่าประจำถิ่นที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ หรือโดดเด่นด้านธรณีวิทยา หรือมรดกทางวัฒนธรรม ที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ของคนในชาติหรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนอย่างยั่งยืน

“วนอุทยาน” หมายความว่า พื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสวยงามเหมาะแก่การสงวนรักษาไว้ให้ เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม

(2) คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ

- 1) กำหนดนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และ สวนรุกขชาติ
- 2) เสนอแนะการกำหนดพื้นที่ใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายหรือการเพิกถอน อุทยานแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดิน และทรัพยากรดินของประเทศ

3) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ใดเป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ รวมทั้งการขยายหรือการเพิกถอนวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

4) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 16)

(3) ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็น การเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ทะเล ท่วมทัน เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำหรือทางบก (มาตรา 19)

(4) ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องกระทำการหรือ งดเว้นการกระทำใดๆ ในอุทยานแห่งชาติเพื่อช่วยเหลือหรือป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน เพื่อรักษา สภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะให้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกระทำการตามมาตรา 19 ในกรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่น ของรัฐหรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำความดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีเพื่อทราบ (มาตรา 25)

(5) ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้ เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวน รุกขชาติ ถ้าได้กระทำในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือพื้นที่ เปรียบบางของระบบนิเวศหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญา (มาตรา 41)

3.3.2.23 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้ โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 โรงงานจำพวกที่ 2 หรือโรงงานจำพวกที่ 3 แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความ เสี่ยงภัย และการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม (มาตรา 7)

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามในเรื่องการกำหนดมาตรฐานและวิธีการ ควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ โรงงาน (มาตรา 8)

(2) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ประกอบการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 37)

ในกรณีที่ผู้ประกอบการโรงงานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ถ้ามีเหตุที่ทางราชการสมควรเข้าไปดำเนินการแทน ให้ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายให้บุคคลใดๆ เข้าจัดการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ประกอบการโรงงานต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดการนั้นตามจำนวนที่จ่ายจริงรวมกับเบี้ยปรับในอัตราร้อยละสามสิบต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว

ถ้าทางราชการได้เข้าไปจัดการแก้ไขปัญหามลพิษหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงาน ให้ขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการได้ และเมื่อได้รับเงินตามวรรคหนึ่งจากผู้ประกอบการโรงงานแล้วให้ชดใช้เงินช่วยเหลือที่ได้รับมาคืนแก่กองทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวต่อไป (มาตรา 42)

3.3.2.24 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“สารสนเทศทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า กระบวนการในการนำข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำมาผ่านกระบวนการจัดการสารสนเทศจนได้เป็นข่าวสารด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งอาจอยู่ในรูปข้อความ ตาราง กราฟ หรือภูมิสารสนเทศที่พร้อมนำมาใช้ปฏิบัติงาน ประกอบการตัดสินใจ ประกอบการวางแผนจัดการ และนำมาสรุปเป็นความรู้ได้

“การจัดการสารสนเทศ” หมายความว่า การจัดข้อมูลให้เป็นกลุ่มเชื่อมโยงกัน เพื่อการวิเคราะห์และประมวลผลจนได้เป็นข่าวสารพร้อมใช้งาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี กระบวนการประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และแสดงผล เพื่อให้เกิดเป็นระบบใช้จัดการสารสนเทศ

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

(2) กำหนดให้สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สสน.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Hydro-Informatics Institute (Public Organization)” เรียกโดยย่อว่า “HII” มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) รวบรวม เชื่อมโยง บูรณาการ และวิเคราะห์ข้อมูลน้ำและภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อ น้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้เป็นระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ รวมทั้งให้บริการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำของประเทศ
- 2) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และระบบบริหารจัดการน้ำ
- 3) ส่งเสริมความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
- 4) นำเสนอและถ่ายทอดผลการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และให้บริการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นผลการวิจัยและพัฒนาของสถาบันให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยสะดวกและเกิดประสิทธิผล โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่ก็ได้
- 5) ดำเนินการอื่นเพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติตามที่กฎหมายกำหนดหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติให้มีแนวทางที่สอดคล้องกัน และเป็นระบบเดียวกัน สถาบันอาจเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีมติให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนการดำเนินงานของ สถาบันหรือร่วมดำเนินการกับสถาบันตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ (มาตรา 6 และมาตรา 8)

(3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 8 ให้สถาบันมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- 1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่างๆ
- 2) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมทุกประเภท เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของ สถาบัน
- 3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน
- 4) จัดให้มีหรือให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน
- 5) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบันตาม หลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 6) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบันตาม หลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 7) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการ ต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่ คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด

8) เป็นตัวแทนหรือมอบหมายหรือว่าจ้างให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่นประกอบกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

9) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน (มาตรา 9)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินงานของสถาบันเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสถาบัน

2) อนุมัติงบประมาณประจำปี งบการเงิน แผนการลงทุน และการดำเนินโครงการตามที่คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด

3) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน และค่าบริการในการดำเนินกิจการของสถาบัน

4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการสารสนเทศทรัพยากรน้ำและพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำมีอำนาจเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงานในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ หรือหน้าที่และอำนาจของสถาบันต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติสั่งการตามที่เห็นสมควร (มาตรา 19)

(5) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการดำเนินกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมายและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี และแผนต่างๆ ที่เกี่ยวกับสถาบัน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสถาบันที่ขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี หรือแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสถาบัน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันได้ (มาตรา 43)

3.3.2.25 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543

(1) กำหนดบทนิยาม คำว่า “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ และคำว่า “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (มาตรา 3)

(2) กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สทอภ.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Geo-Informatics and Space Technology Development Agency (Public Organization)” เรียกโดยย่อว่า “GISTDA” (มาตรา 5)

(3) สำนักงานมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศให้เป็นความรู้ที่ไร้พรมแดนและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
- 2) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม และเป็นศูนย์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติจากข้อมูลดาวเทียม
- 3) ให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 4) ให้บริการให้คำปรึกษาและพัฒนาบุคลากรในด้านสำรวจข้อมูลจากระยะไกลด้วยดาวเทียมและภูมิสารสนเทศ
- 5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับเทคโนโลยีอวกาศ ซึ่งรวมทั้งการพัฒนาและสร้างดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติขนาดเล็กเองได้
- 6) เป็นหน่วยงานหลักกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับระบบสำรวจข้อมูลระยะไกลและระบบภูมิสารสนเทศที่เหมาะสม (มาตรา 7)

(4) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่กระทำการกิจการดังต่อไปนี้ด้วย

- 1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินต่างๆ
- 2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน
- 3) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของสำนักงานตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 4) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 5) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการ

- 6) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน
- 7) ติดต่อประสานงานและทำความตกลงร่วมมือในโครงการแลกเปลี่ยนหรือช่วยเหลือทางวิชาการกับหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศในกิจการอันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
- 8) ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีอวกาศและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ตามที่ได้รับมอบหมาย
- 9) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (มาตรา 8)

(5) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- 1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน
- 2) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของปีถัดไปของสำนักงาน
- 3) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานในเรื่องการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการนำข้อมูลไปใช้
- 4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (มาตรา 19)

(6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาลและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สำนักงานชี้แจงแสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสำนักงานที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของสำนักงานได้ (มาตรา 41)

3.3.2.26 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“น้ำเสีย” หมายความว่า น้ำเสียตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

“เขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย” หมายความว่า พื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ระบบบำบัดน้ำเสีย” หมายความว่า ระบบท่อ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลใดที่มีช่องทางการจัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย

“ระบบบำบัดน้ำเสียรวม” หมายความว่า ระบบท่อ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่องค์การจัดการน้ำเสียได้จัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย

“ระบบระบายน้ำ” หมายความว่า ระบบทางหรือท่อระบายน้ำที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดให้มีขึ้นในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

“ท่อรวบรวมน้ำเสียแยก” หมายความว่า ท่อรวบรวมน้ำเสียที่องค์การจัดการน้ำเสียได้จัดให้มีขึ้นที่แยกต่างหากออกจากระบบระบายน้ำ

“แผนปฏิบัติการ” หมายความว่า แผนการดำเนินการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย ซึ่งจัดทำโดยองค์การจัดการน้ำเสีย หรือแผนการดำเนินการบริหารหรือรับจัดการน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

“ราชการส่วนภูมิภาค” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย

“ข้อตกลงร่วม” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างองค์การจัดการน้ำเสียกับราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนภูมิภาค หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

“ข้อตกลงจัดการน้ำเสีย” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างองค์การจัดการน้ำเสียกับผู้ให้บริการระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

(2) กำหนดให้จัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย เรียกโดยย่อว่า “อจน.” มีวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และการให้บริการรับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ (มาตรา 4 และมาตรา 6)

(3) องค์การจัดการน้ำเสียมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- 1) ให้คำเสนอแนะหรือเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการประกาศกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
- 2) สำรวจ วางแผนปฏิบัติการ ออกแบบ ก่อสร้าง ดำเนินการ จัดการและบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียรวม รวมทั้งติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบบำบัดน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับการนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่และการผลิตพลังงานจากน้ำเสีย เพื่อให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและตามข้อตกลงร่วม
- 4) ทำข้อตกลงร่วม เพื่อให้การจัดการน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ
- 5) เข้าร่วมกิจการกับหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นของเอกชนหรือของรัฐ ทั้งในและนอกราชอาณาจักร หรือกับองค์กรระหว่างประเทศ หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ขององค์การจัดการน้ำเสีย
- 6) ประสานงานกับราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย (มาตรา 7)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสีย มีอำนาจหน้าที่วางนโยบาย และควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- 1) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ
- 2) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ โดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงร่วม
- 3) ออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเงื่อนไขของข้อตกลงจัดการน้ำเสีย
- 4) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 7 (มาตรา 18)

(5) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย เพื่อกำหนดให้องค์การจัดการน้ำเสียชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงานหรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี หรือมติหรือคำสั่งของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินการได้ (มาตรา 28)

(6) ในกรณีที่องค์การจัดการน้ำเสียจะต้องเสนอเรื่องใดๆ ไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี ให้องค์การจัดการน้ำเสียนำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี (มาตรา 29)

3.4 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวบน้ำท่วม

3.4.1 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ และ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ

กรณีเกิดวิกฤติน้ำจะมีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ (เช่น ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตามที่ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในหัวข้อที่ผ่านมา) กับองค์กรตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ โดยในเชิงของประเภทของภัยด้านน้ำ แบ่งออกได้เป็น 2 บริบท คือ

- บริบทด้านปริมาณน้ำ ได้แก่ น้ำแล้ง และ น้ำท่วม
- บริบทด้านคุณภาพน้ำ ได้แก่ ภัยจากภาวะมลพิษ กรณีมีสารเคมี และวัตถุอันตราย

ปนเปื้อนสู่ทรัพยากรน้ำ

สำหรับในเชิงของแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานตามระดับภัยนั้นอาจแบ่งได้เป็น

2 แนวทาง คือ

- แนวทางที่ 1 ภัยระดับ 3 : วิกฤติ ที่ต้องมีผู้บัญชาการ โดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”
- แนวทางที่ 2 ภัยต่ำกว่าระดับ 3 ที่ไม่ต้องบัญชาการ โดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”

3.4.2 การบูรณาการร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ในภาวะฉุกเฉินหรือสาธารณภัยต่างๆ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ถือเป็นกฎหมายหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกรูปแบบ โดยกำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งในสาธารณภัยแต่ละระดับจะมีการระบุผู้รับผิดชอบและมอบหมายผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามระดับการจัดการสาธารณภัยนั้น อันเป็นการวางแผนการเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กร ข้อมูล

การสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม การสั่งการ และการใช้แนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉิน¹ ดังนี้

กรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และน้ำท่วม (อุทกภัย) ที่เกิดในเขตจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดแนวทางดำเนินการดังนี้

(1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของ “ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) แห่งพื้นที่นั้น” เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้ง “ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่” และ “ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด)” ทราบทันที

(2) กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นหลายคน ผู้บริหารท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้บริหารท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว

(3) กรณีผู้บริหารท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไป

(4) ผู้บริหารในเขตพื้นที่ที่ติดต่อหรือใกล้เคียงมีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้บริหารซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงนั้น

(5) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

(6) กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กระทำต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้บริหารอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตาม

¹ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, พฤษภาคม 2558.

คำสั่ง ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

(7) ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและ ทำบัญชีรายชื่อ ผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐาน ในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(8) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่ง นายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือ แก่ประชาชน โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ผู้อำนวยการกลาง (อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และผู้อำนวยการในเขตพื้นที่

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉินนั้น แผนป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติได้จำแนกรูปแบบขององค์กรออกตามเขตพื้นที่ตั้งแต่สาธารณภัยระดับเล็กไป จนกระทั่งระดับใหญ่ ดังนี้

1) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล/ เมืองพัทยา)

จัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น” เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมี “ผู้อำนวยการท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น)” เป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์นั้นจะ กลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และ ประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยทุกชั้นตอน หากในกรณี ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจาก กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง และหรือ กองอำนาจการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

2) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ (ศบก.อ.)

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ อำเภอ” เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมี “ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ)” เป็นผู้ควบคุม และสั่งการ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สภาวะปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดย อำนาจการและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร รวมถึงองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและทั่วถึง

3) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปก.ก.)

ในกรณีการจัดการสาธารณภัยระดับ 1 และระดับ 2 ให้ “กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง” รับผิดชอบอำนวยการ ประสานการปฏิบัติ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนการสั่งการของ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ” รวมทั้งติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ รายงานและเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรี เพื่อตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัยเป็นระดับ 3 และระดับ 4

4) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ให้รับผิดชอบบังคับบัญชา อำนวยการ วินิจฉัยสั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือในการจัดการสาธารณภัยตามการจัดการสาธารณภัยระดับ 3 และระดับ 4

3.4.3 การบูรณาการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามแผนป้องกันและบรรเทาและสาธารณภัยแห่งชาติ และพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาท หน้าที่ และแนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมประมาณ 28 หน่วยงาน ประกอบไปด้วยหน่วยงานระดับกระทรวง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงต่างๆ และหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งจะร่วมบูรณาการภายใต้บทบาทและภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ และหากหน่วยงานใดมีแผนปฏิบัติการในกรณีหนึ่งกรณีใดเป็นการเฉพาะแผนปฏิบัติการนั้นก็ จะถูกนำไปบูรณาการร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต ด้วยเหตุนี้ ในการบูรณาการร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติจะต้องดำเนินการตั้งแต่กระบวนการจัดทำนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทางมาตรการในขั้นตอนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำในแต่ละระดับของภัย กระบวนการพัฒนาเครื่องมือกลไกต่างๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูลและการนำข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะปกติและภาวะวิกฤตของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ดังนี้

(1) บทบาทด้านการบริหารจัดการ (ก่อนเกิดเหตุ)

การบริหารจัดการและจัดสรรการใช้น้ำอย่างเหมาะสม การจัดทำผังน้ำเพื่อเป็นข้อมูลเส้นทางน้ำของประเทศ การบูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำรวมถึงการพัฒนา

เทคโนโลยีและระบบคาดการณ์และเตือนภัยด้านทรัพยากรน้ำที่ถูกต้องแม่นยำ สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) บทบาทด้านการเตรียมความพร้อมรับมือ (ก่อนเกิดเหตุ)

การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ในระดับลุ่มน้ำ และในระดับชาติ รวมถึงการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์น้ำ ประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ

(3) บทบาทด้านการระงับและเผชิญเหตุ (ขณะเกิดเหตุ)

การประกาศเขตภาวะน้ำท่วม-แล้ง และเขตภาวะน้ำท่วม-แล้งอย่างรุนแรง และกำหนดกิจการใดๆ ที่สามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เหมาะสม ตลอดจนวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ หรือการห้ามการใช้น้ำบางประเภทที่เกิดกว่าความจำเป็น การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ การผันน้ำ การเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยในความปลอดภัยของเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชน การปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ตลอดจนการประเมินสถานการณ์และพิจารณาการยกระดับของภัยเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

(4) บทบาทด้านการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (หลังเกิดเหตุ)

การจ่ายเงินทดแทนการใช้น้ำที่ต้องเฉลี่ยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง-น้ำท่วม การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายจากกรณีที่ต้องทำลายหรือถอนสิ่งใดๆ ที่กีดขวางการไหลของน้ำซึ่งจำเป็นต้องกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหามลภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม และการจ่ายค่าชดเชยการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของเอกชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม รวมถึงการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติการระงับเหตุ รวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤตน้ำ ปัญหาและอุปสรรค เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหามลภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมในระยะยาว และที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

3.4.4 การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) หรือกรณีน้ำท่วม (อุทกภัย) ในกรณีวิกฤตน้ำ

นอกเหนือไปจากการบูรณาการปฏิบัติตามแผนการจัดการในภาวะฉุกเฉินและมาตรการรับมือจากวิกฤตน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ กำหนดไว้ โดยเฉพาะการควบคุมสถานการณ์ให้ไม่เกิดผลกระทบในระดับที่ร้ายแรงขึ้น การเผชิญเหตุการณ์ การบรรเทาเหตุ และการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ การลดความสูญเสียหรือเสียหาย ตลอดจนการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ

ภายใต้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติแล้ว หากสถานการณ์ระดับความรุนแรงจนเป็นภัยด้านน้ำระดับ 3 : “วิกฤตน้ำ” (เทียบระดับ 4 สาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ซึ่งบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำดังกล่าวคือ การจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อเป็นองค์กรระดับชาติในการทำหน้าที่บริหารจัดการ “มวลน้ำ” เพื่อลดผลกระทบและแก้ไขวิกฤตน้ำในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการระหว่าง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561			แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570		
ระดับ	สถานการณ์/ แนวโน้ม	ผู้บัญชาการ/ อำนวยการวิกฤตน้ำ	ระดับ	การจัดการ	ผู้บัญชาการ/ อำนวยการสาธารณภัย
1	ระดับเสี่ยงรุนแรง	เลขาธิการ สททช.	1	สาธารณภัย ขนาดเล็ก	นายอำเภอ (ผู้อำนวยการอำเภอ), ผู้บริหารท้องถิ่น (ผู้อำนวยการท้องถิ่น)
2	ระดับรุนแรง	รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย	2	สาธารณภัย ขนาดกลาง	ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการจังหวัด)
3	ระดับวิกฤต	นายกรัฐมนตรี	3	สาธารณภัย ขนาดใหญ่	รมว.มหาดไทย (ผู้บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ)
			4	สาธารณภัย ร้ายแรง อย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือ รองนายกรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย

โดยในภาวะวิกฤตน้ำมีแนวทางการบูรณาการและแผนปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือขณะเกิดเหตุ ดังนี้

วิกฤตน้ำเนื่องจากสถานการณ์น้ำท่วม (อุทกภัย)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
1. อำนาจสั่งการตามกฎหมาย	- นายกรัฐมนตรี (ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการ เฉพาะกิจ)		
2. การบูรณาการในระดับ นโยบาย	- ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	กองบัญชาการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ (กปภ.ช.)	
3. การให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย	- ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ จังหวัด		
3.1 การเคลื่อนย้าย ประชาชน ออกจากพื้นที่ เกิดเหตุ	- สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ - ศูนย์ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยเขต ในพื้นที่ ประสบเหตุ - มณฑลทหารบกในพื้นที่ใน พื้นที่ประสบเหตุ - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ - องค์การสาธารณกุศล มูลนิธิ และภาคเอกชน	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือนในพื้นที่	
3.2 การแจกจ่ายอาหาร น้ำ ดื่ม อุปกรณ์และเครื่องยัง ชีพ	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานเหล่ากาชาด - การประปาส่วนภูมิภาค ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1,9 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1,7 - องค์การสาธารณกุศล มูลนิธิ และภาคเอกชน	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือนในพื้นที่ - จิตอาสา	

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
3.3 การดูแลความปลอดภัย และ ทรัพย์สิน	- ตำรวจภูธรจังหวัด - สถานีตำรวจทางหลวง - กองบังคับการตำรวจทาง หลวง - ผู้นำท้องที่ ในพื้นที่ประสบ เหตุ	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือนในพื้นที่ - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - การประปาส่วนภูมิภาค	
3.4 การช่วยเหลือทาง การแพทย์	- สำนักงานสาธารณสุข จังหวัด - โรงพยาบาลประจำตำบล/ อำเภอ/จังหวัด	- สนง.เหล่ากาชาดจังหวัด -จิตอาสา - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือน - สนง.พัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์	
3.5 การป้องกันน้ำ และ การระบายน้ำ เช่น จัดทำ ทำนบดิน ขุดคลอง/ ทาง ระบายน้ำหรือเตรียม พื้นที่ รับน้ำ เป็นต้น	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานชลประทาน ใน พื้นที่ประสบเหตุ - โครงการชลประทาน จังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานโยธาธิการและ ผังเมืองจังหวัด ในพื้นที่ ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1,9	- มณฑทหารบกในพื้นที่	
3.6 การผันน้ำ	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - คณะกรรมการทรัพยากร น้ำแห่งชาติ	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานชลประทาน ใน พื้นที่ประสบเหตุ - โครงการชลประทาน จังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1	
4. การพยากรณ์ การ ติดตาม เฝ้าระวัง การ ประชาสัมพันธ์ และการแจ้ง เตือนภัย	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักงานอุตุวิทย ในพื้นที่ (การพยากรณ์ สภาพอากาศ)	- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่ - สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย (สวท.)	

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดในพื้นที่ (ติดตามสถานการณ์ และการแจ้งเตือนภัย) - สำนักงานชลประทานในพื้นที่ (ติดตามปริมาณน้ำที่กักเก็บ และการระบายน้ำในเขตชลประทาน) - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1,9 (เฝ้าระวังติดตามสถานการณ์น้ำ แจ้งเตือนภัย) - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (เฝ้าระวังปริมาณน้ำในอ่างฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ) - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ในพื้นที่ (เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ) 	<ul style="list-style-type: none"> - กอ.รมน. จังหวัด - สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 	
5. การสนับสนุนข้อมูล เพื่อจัดทำแผนระงับเหตุหรือแผนปฏิบัติการ			
5.1 ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำ/ผิวน้ำ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค - ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต - สำนักงานทรัพยากรน้ำในพื้นที่ - สำนักงานชลประทานในพื้นที่ - ศูนย์น้ำระดับจังหวัด 	

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
5.2 ข้อมูลสภาพอากาศ	- กรมอุตุนิยมวิทยา	- สถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ (องค์การ มหาชน) - สำนักงานพัฒนา เทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ (องค์การมหาชน)	
5.3 ข้อมูลเส้นทางสัญจร เส้นทางเสี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ประสบภัย	- สำนักงานขนส่งจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท - ศูนย์สร้างทางจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท จังหวัด - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่		
6. การออกประกาศ/คำสั่ง			
6.1 ประกาศในราชกิจจานุ เบกษากำหนดเขตภาวะ น้ำแล้ง	นายกรัฐมนตรี โดยข้อเสนอ ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ	- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่ - สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย (สวท.) - กอ.รมน. จังหวัด - สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	มาตราที่ 58 วรรค 1 ตาม พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
6.2 เขตพื้นที่ประสบสา ธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง	- นายกรัฐมนตรีหรือ รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย		มาตรา 31พระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยฯ
6.3 ประกาศจำกัดกิจการ การใช้น้ำในภาวบน้ำแล้ง อย่างรุนแรง	- นายกรัฐมนตรี	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	มาตราที่ 58 พระราชบัญญัติทรัพยากร น้ำ พ.ศ. 2561

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
7. การฟื้นฟูเหยี่ยวยา			
7.1 การฟื้นฟูเหยี่ยวยาต้าน ผลิตผล ทางเกษตร	- สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด - สำนักงานเกษตรจังหวัด	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ - สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	
7.2 การจ่ายค่าทดแทนการ ใช้ ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง	- หน่วยงานซึ่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่	- สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	- มาตรา 67 วรรคสาม ตาม พระราชบัญญัติทรัพยากร น้ำ พ.ศ. 2561
7.3 การจ่ายค่าทดแทนการ ใช้น้ำจากการเฉลี่ยน้ำ	- หน่วยงานซึ่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่	- สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	- มาตรา 60 วรรคสอง ตาม พระราชบัญญัติทรัพยากร น้ำ พ.ศ. 2561
7.4 การฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ/การฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมและการจัดการ มลพิษ	- สำนักงานป่าไม้เขต - สำนักงานอนุรักษ์พื้นที่ - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษ - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	- สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - สนง.โยธาธิการและผัง เมืองจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท	
8. การเตรียมพื้นที่กักเก็บ น้ำ	- สำนักงานชลประทานใน พื้นที่ - สำนักงานทรัพยากรน้ำใน พื้นที่ -สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขตในพื้นที่ - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค	
9. งบประมาณ	- สำนักงบประมาณ		มาตรา 24 ตาม พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
10. การรายงานและสรุปผล การ ดำเนินการ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค	มาตรา 24 ตาม พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

3.4.5 งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนบูรณาการและการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และแผนแม่บทต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ สำหรับ 6 ยุทธศาสตร์หลักและรายการค่าดำเนินการภาครัฐ โดย 1 ใน 6 ของยุทธศาสตร์นั้น ได้แก่ "ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม" โดยส่วนหนึ่งในการรอบการใช้จ่ายงบประมาณนั้นได้ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยแยกเป็นงบประมาณรายจ่ายบูรณาการในแผนงานบูรณาการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งในดังกล่าว ครอบคลุมการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้ประเทศมีความมั่นคงด้านน้ำเพิ่มขึ้น มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ทั้งน้ำบนดินและน้ำใต้ดิน เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ โดยจัดทำแผนบูรณาการอุทกภัยแบบบูรณาการ จัดระบบการจัดการภัยพิบัติจากน้ำในภาวะวิกฤต เตือนภัยอุทกภัยและภัยแล้งเพื่อลดความสูญเสียและความเสียหายที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาแหล่งน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทานให้สามารถทำเกษตรได้ จัดหาพัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเขตเมือง เกษตร อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ พื้นฟู พื้นที่ป่าต้นน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งกักเก็บน้ำระบบกระจายน้ำ และเชื่อมโยงโครงข่ายลุ่มน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน ปรับปรุงทางน้ำ พื้นที่รองรับน้ำจัดทำฝังเมืองและระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การประชาสัมพันธ์ การติดตามประเมินผลและการมีส่วนร่วม² สำหรับงบประมาณที่นำมาใช้จ่ายในกรณีประสบเหตุฉุกเฉินหรือสาธารณภัยทั้งบริบทด้านคุณภาพน้ำและบริบทด้านปริมาณน้ำ โดยสามารถใช้จ่ายจากงบประมาณสำหรับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานต่างๆ เช่น งบประมาณ รายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดและกลุ่มจังหวัด และส่วนราชการระดับกระทรวงและระดับกรม หรือการเบิกจ่ายจากงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น รวมถึงเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในกรณีเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่ และจังหวัดได้ใช้วงเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉินให้ถูกต้องตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าวกำหนด เป็นต้น

นอกจากนี้มาตรา 24 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ยังได้บัญญัติให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ เป็นหน้าที่ของสำนักงบประมาณ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

² งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563, สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งหมด ซึ่งหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ก็ตาม หากปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการ เฉพาะกิจหรือปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ย่อมสามารถ เบิกจ่ายจากงบประมาณตามที่สำนักงบประมาณจัดสรรให้ได้เช่นกัน

บทที่ 4

แนวทางป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

บทที่ 4

แนวทางการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน

การบริหารจัดการน้ำตามภารกิจที่กำหนดไว้ของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงข้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่มีในปัจจุบัน พบว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนั้น ประกอบด้วยแผนการบูรณาการระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายหลายฉบับ ที่สำคัญได้แก่ การบูรณาการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกรูปแบบ ในกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินหรือสาธารณภัยต่าง ๆ โดยกำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งสาธารณภัยแต่ละระดับจะมีการระบุผู้รับผิดชอบและมอบหมายผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามระดับการจัดการสาธารณภัยนั้น อันเป็นการวางแผนการเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กร ข้อมูลการสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุมการสั่งการ และการใช้แนวทาง ที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการประสานการปฏิบัติในกรณีที่เกิดภาวะน้ำท่วมได้ ทั้งนี้การประสานการปฏิบัติยังคงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเอกชนด้วยเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วน

ดังนั้น ในการบริหารจัดการน้ำท่วมในพื้นที่โครงการ เพื่อป้องกันหรือบรรเทาปัญหาน้ำท่วมลดความเสียหายที่อาจเกิดต่อชีวิตและทรัพย์สิน จะใช้แผนการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบูรณาการหน่วยงานที่ สททช. กำหนด โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

ก่อนเกิดภัย	เป็นการดำเนินการ ก่อนมีการประกาศภาวะน้ำท่วม
ช่วงเกิดภัย	เป็นการดำเนินการ หลังจากมีการประกาศภาวะน้ำท่วม
หลังเกิดภัย	เป็นการดำเนินการ หลังประกาศยกเลิกภาวะน้ำท่วม

การดำเนินการในแต่ละช่วงมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยมีรายละเอียดอำนาจและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน แสดงตามช่วงเวลาการดำเนินการดังตารางที่ 4.1-1 ถึงตารางที่ 4.1-3 และการบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำท่วมดังรูปที่ 4.1-1 ถึงรูปที่ 4.1-3

ตารางที่ 4.1-1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
1. การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการลุ่มน้ำในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
		กรมประชาสัมพันธ์	เป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2545
		กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ดูแลงานประชาสัมพันธ์ และประสานเครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ (สำนักงานปลัด บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน))	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560
		สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	กำกับให้ผู้ขอรับใบอนุญาตให้ดำเนินการแจ้งข่าวหรือเตือนภัยให้ประชาชนทราบเมื่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร้องขอ	พ.ร.บ.การกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ 2551 (มาตรา 35)
	สำนักงบประมาณ	จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงบประมาณ พ.ศ. 2551	
2. การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในส่วนของน้ำท่วมต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม)	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		เป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ และจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
		หน่วยงานเดียวกับลำดับ 1	ประชาสัมพันธ์ ประสานเครือข่ายสารสนเทศ จัดสรรงบประมาณตามกฎหมาย	กฎหมายเดียวกับลำดับ 1
3. การบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำสถานการณ์น้ำ และแผนที่ (พยากรณ์ เฝ้าระวัง ติดตาม และเตือนภัย)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ)		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ศึกษาวิเคราะห์ และวิจัยข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ คาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
		กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	เฝ้าระวังและเตือนภัย รวมถึงประสานขอความร่วมมือจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนของการดำเนินการก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
	กรมชลประทาน		เฝ้าระวัง ติดตาม และวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ ในเขตพื้นที่การชลประทาน	พ.ร.บ.ชลประทานหลวง พ.ศ. 2485
	กรมทรัพยากรน้ำ (ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ และสำนักวิจัย พัฒนา และอุทกวิทยา)		สร้างระบบเฝ้าระวังป้องกันและเตือนภัยศึกษา วิจัยด้านอุทกวิทยา และจัดทำแผนที่อุทกวิทยา	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2545
		กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สำนักอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล)	เฝ้าระวังระดับน้ำกักเก็บน้ำ และควบคุมคุณภาพน้ำบาดาล	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
		กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	เฝ้าระวัง และให้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับน้ำทะเล	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2545
		กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	เฝ้าระวังและเตือนภัยในกรณีที่อาจเกิดภาวะน้ำป่าไหลหลาก หรือดินโคลนถล่ม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2547
		กรมอุตุนิยมวิทยา	ประสานให้ข้อมูลในการตรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสภาวะอากาศและปรากฏการณ์ธรรมชาติ และประเมินสถานการณ์น้ำ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา พ.ศ. 2552
		การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำในเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ	พ.ร.บ.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511
		กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำในเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2562
		กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ	ให้การสนับสนุนและให้บริการด้านอุทกศาสตร์อุตุนิยมิวิทยา	พ.ร.ฎ.แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพไทย พ.ศ. 2552
		สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	เป็นหน่วยงานที่เป็นคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	พ.ร.ฎ.จัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562
		สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	ให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศ และภูมิสารสนเทศซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง	พ.ร.ฎ.จัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543
		การประปาส่วนภูมิภาค	ให้ข้อมูลปริมาณน้ำดิบและปริมาณน้ำประปา	พ.ร.บ. การประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนา จังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภัยอันตรายของราษฎรและรักษา ความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	จัดให้มีสาธารณูปโภคและป้องกันบำบัดภัย ในท้องถิ่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (พ.ร.บ.กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 พ.ร.บ.สภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พ.ร.บ.ระเบียบบริหาร ราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2528 และพ.ร.บ.ระเบียบ บริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542)
4. การบูรณาการด้าน ข้อมูลเกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ ลุ่มน้ำและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผน แม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหาร จัดการ การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่ง ส่วนราชการ สำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
		สำนักนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	จัดทำนโยบายและแผนการอนุรักษ์และ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ประสานและจัดทำแผนการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560
		กรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม	รวบรวม จัดทำ และให้บริการข้อมูล ข้อสนเทศด้านสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยี ต่างๆ ในฐานะศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศด้าน สิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555
		กรมป่าไม้	ศึกษา วิจัย วางแผน และประสานงาน เกี่ยวกับการปลูกป่าเพื่อการฟื้นฟูสภาพป่า และระบบนิเวศ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมป่าไม้ พ.ศ. 2547
		กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	ศึกษา วิจัย และพัฒนาวิธีการอนุรักษ์ การ บริหารจัดการ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความ หลากหลายทาง ชีวภาพ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2547

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
5. การบูรณาการด้านการควบคุมมลพิษทางน้ำ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำ ในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำ	พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
	กรมควบคุมมลพิษ		ควบคุม กำกับ ดูแล อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม และประเมินผล เกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม และจัดทำรายงานสถานการณ์ มลพิษ	พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2561
		กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ศึกษา พัฒนา วิเคราะห์ วิจัย และส่งเสริม การประกอบกิจการโรงงานและธุรกิจ อุตสาหกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560
		การนิคมอุตสาหกรรม	ควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบ อุตสาหกรรมผู้ประกอบพาณิชย์กรรม รวมทั้งดำเนินงานที่กระทบกระเทือนต่อ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และมีอำนาจกำกับ หรือจัดให้มีระบบบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม	พ.ร.บ. การนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
		องค์กรจัดการน้ำเสีย	ประสานงานกับราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย	พ.ร.ฎ. จัดตั้งองค์การการน้ำเสีย
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนา จังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันอันตรายของราษฎรและรักษา ความสงบในท้องที่	พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงประสานและให้ความร่วมมือกับ หน่วยงานอื่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. การเตรียมการกักเก็บน้ำ เพื่อใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ให้ความเห็นชอบใบอนุญาตการใช้น้ำ ประเภทที่สอง หรือประเภทที่สาม แล้วแต่กรณี โดยผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่น แผนการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งต้องมีรายการเกี่ยวกับสถานที่กักเก็บน้ำประกอบด้วย	พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
	กรมชลประทาน		ดำเนินการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำ หรือกักเก็บน้ำ เพื่อการเกษตร การพลังงาน การ สาธารณูปโภค หรือ การอุตสาหกรรม ตาม กฎหมายว่าด้วยการชลประทาน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมชลประทาน พ.ศ. 2557

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
	กรมทรัพยากรน้ำ (สำนักอนุรักษ์และ ฟื้นฟูแหล่งน้ำ)		กำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ จัดทำ ข้อกำหนดในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และ บำรุงรักษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกัก เก็บน้ำของแหล่งน้ำธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2545
	กรมทรัพยากรน้ำ บาดาล		บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล รวมทั้ง จัดให้มีการกักเก็บน้ำเพื่อสำรองไว้ใน ภาวะน้ำท่วม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
		กรมเจ้าท่า (สำนัก พัฒนาและบำรุงรักษา ทางน้ำ)	ดำเนินการเกี่ยวกับการขุดลอกและรักษา ร่องน้ำทางเดินเรือ เพื่อเป็นแหล่งรองรับ น้ำ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมเจ้าท่า พ.ศ. 2558
		การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย	สร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกัก เก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ หรือสิ่งอื่น อันเป็น อุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้น เพื่อการผลิต พลังงานไฟฟ้า เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ ประโยชน์	พ.ร.บ.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย พ.ศ. 2511
		กรมพัฒนาพลังงาน ทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน	ดำเนินการกักเก็บน้ำในอ่างเก็บน้ำที่อยู่ ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงาน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมพัฒนาพลังงานทดแทน และอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2562
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนา จังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภัยอันตรายของราษฎรและรักษา ความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึง ประสานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
7. การเตรียมการเพื่อ ช่วยเหลือเกษตรกรที่อาจ ได้รับผลกระทบจากภาวะ น้ำท่วม	สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จากภาวะน้ำท่วม (ตามแผนป้องกันและ แก้ไขภาวะน้ำท่วม)	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
		กรมการข้าว (สำนัก ส่งเสริมการผลิตข้าว)	เตือนภัยและวางระบบการช่วยเหลือ ชาวนาด้านภัยธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมการข้าว พ.ศ. 2557
		กรมประมง (กอง โครงการอัน เนื่องมาจาก พระราชดำริและ กิจกรรมพิเศษ)	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผน กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลกำหนดแนวทาง และดำเนินการตามแผนภัยพิบัติด้านการ ประมงสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกร ชาวประมง และผู้ประกอบการประมง	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมประมง พ.ศ. 2559
		กรมปศุสัตว์ (สำนัก พัฒนาอาหารสัตว์)	ผลิตและขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีสู่ เกษตรกร รวมทั้งผลิตเสบียงสัตว์ เพื่อ ช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมปศุสัตว์ พ.ศ. 2557

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
		กรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตร จังหวัด)	ศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนการส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน และประสานการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาด้าน การผลิตของเกษตรกร	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2557
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนา จังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันอันตรายของราษฎรและรักษา ความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึง ประสานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

ตารางที่ 4.1-2 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ช่วงเกิดภาวะน้ำท่วม

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
1. การออกประกาศเขต พื้นที่วิกฤติน้ำท่วม และ การเตือนภัยน้ำท่วม	สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยความเห็นชอบของ นายกรัฐมนตรี)		ประกาศกำหนดเขตพื้นที่วิกฤติน้ำท่วม	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในเขตพื้นที่วิกฤติน้ำ ท่วม		ประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบเพื่อเตรียม ความพร้อมในการป้องกันความเสียหายที่ จะเกิดขึ้นรวมถึงห้ามบุคคลใดๆ เข้าไปอยู่ อาศัยหรือดำเนินกิจการใดในพื้นที่ประกาศ ดังกล่าวให้ กำหนดระยะเวลาการห้ามและ เขตพื้นที่ที่ห้ามตามที่จำเป็นไว้ด้วย	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พ.ศ. 2550 (เงื่อนไขในการออกประกาศ คือมีข้อมูลเพียงพอที่จะเกิด ภาวะน้ำท่วม หรือเกิดหรือใกล้ จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่/ แยกตามเขตพื้นที่ที่อยู่ในความ รับผิดชอบ/แยกตามระดับ ความร้ายแรงของสาธารณภัย)
		กรมชลประทาน	ประกาศแจ้งให้ประชาชนในเขตพื้นที่ ชลประทานทราบถึงภาวะน้ำท่วม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมชลประทาน พ.ศ. 2557
		การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย	แจ้งเตือนกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ที่ได้รับ ผลกระทบจากการระบายน้ำจากเขื่อนกัก เก็บน้ำ	พ.ร.บ.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย พ.ศ. 2511
		กรมประชาสัมพันธ์	ศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมประชาสัมพันธ์ สำนัก นายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2545
		กระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม	ดูแลงานประชาสัมพันธ์ และประสาน เครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัล

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
			(สำนักงานปลัด บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน))	เพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560
		สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ และกำหนดหลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553
2. การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม (อาจดำเนินการตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม หรือระหว่างเกิดภาวะน้ำท่วม)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2		พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อทำการสำรวจตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้างวางสิ่งของ สูบน้ำ หรือระบายน้ำผ่านหรือเข้าไปในที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบล่วงหน้า เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อแก้ไขภาวะน้ำท่วม ไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		ดำเนินการเพื่อบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็วและบำบัดปิดป้องภัยอันตรายเฉพาะเท่าที่จำเป็น	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
	กรมชลประทาน		ในกรณีฉุกเฉิน เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานอาจใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใดๆ ในที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น เจ้าพนักงานอาจเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อทำงานสำรวจ ตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้า	พ.ร.บ.ชลประทานหลวง พ.ศ. 2485
	กรมทรัพยากรน้ำ (สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 2)		ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยใช้กลไกคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำแก่ผู้มีส่วนได้เสีย	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2545

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 2, 7)		ดำเนินการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันอันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สนับสนุนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
		กระทรวงกลาโหม (ส่วนราชการในส่วนที่เกี่ยวข้อง)	สนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติและการช่วยเหลือประชาชน	พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
		สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของประชาชน	พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานต่างๆ แยกตามเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาจได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการเฉพาะกิจได้)
3. การระบายน้ำ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ		จัดทำผังน้ำ และเตรียมระบบทางน้ำ เพื่อให้สามารถระบายน้ำได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันอันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จัดทำผังและระบบการระบายน้ำให้สอดคล้องกับผังน้ำ รวมถึงจัดเตรียมเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เช่น เครื่องสูบน้ำ	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
		กรมเจ้าท่า (สำนักพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำ)	ดำเนินการเกี่ยวกับการขุดลอกและรักษาร่องน้ำทางเดินเรือ เพื่อเป็นทางระบายน้ำ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเจ้าท่า พ.ศ. 2558

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
4. การผันน้ำ (การผันน้ำในลุ่มน้ำเดียวกัน/ลุ่มน้ำสาขา การผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ การผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่างประเทศ)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ)		คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาปริมาณการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ และจัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำรวมถึงพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ/คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี)		คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ และการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
		กรมทรัพยากรน้ำ (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ) (กรณีการผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่างประเทศ)	ประสานความร่วมมือกับต่างประเทศในกรณีที่จำเป็นต้องมีการผันน้ำระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่อยู่ในลุ่มน้ำโขง เพราะปฏิบัติงานในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงและคณะกรรมการระหว่างประเทศของฝ่ายไทย	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2545
		กระทรวงการต่างประเทศ (กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ) (กรณีการผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่างประเทศ)	มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการต่างประเทศและราชการอื่นตามที่ได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการต่างประเทศ	พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2558
		กระทรวงกลาโหม	สนับสนุนเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ในการผันน้ำ	พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
5. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ)		อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำท่วมเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำท่วมจะผ่านพ้นไป	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 24)
		สำนักงบประมาณ	พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 24)
6. การช่วยเหลือทางการแพทย์	กระทรวงสาธารณสุข (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง และ		เป็นหน่วยงานหลักด้านการแพทย์และการสาธารณสุขในการตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินและสาธารณสุข โดยจัดให้มีระบบ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ ช่วงเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
	หน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแล เช่น กองสาธารณสุขฉุกเฉิน สำนักงาน ปลัดกระทรวง (สาธารณสุข)		ปัญหาการเหตุการณ์ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข สั่งการหน่วยงานในสังกัด รวมถึงหน่วยงานในกำกับของกระทรวงสาธารณสุข และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน	
		สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ	ประสานงาน สนับสนุน ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน	พ.ร.บ.การแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551 (มาตรา 15)

ตารางที่ 4.1-3 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน หลังเกิดภาวะน้ำท่วม

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ หลังเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
1. การจ่ายค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายจากการใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างให้แก่เจ้าของหรือ ผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นต้นสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติการ		การจ่ายค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายจากการที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่าน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 67 วรรคสาม)
		สำนักงบประมาณ	ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (เบิกจ่ายจากงบกลางหน่วยงานผู้รับผิดชอบขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณโดยตรง)	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ พ.ศ. 2551
2. การจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมายอื่น	หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นๆ		ในกรณีที่ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาณเงินเล็กน้อยร้ายแรงหากเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งมิใช่เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการบำบัดอันตรายจากสาธารณภัยนั้น ให้ทางราชการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้นั้น	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย .ศ. 2550 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายจากการบำบัดอันตรายจากสาธารณภัย พ.ศ. 2554
		กระทรวงการคลัง	อนุมัติวงเงินทรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (น้ำท่วม) กรณีฉุกเฉินได้ตามความเหมาะสมจำเป็น	ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ หลังเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
		สำนักงบประมาณ	ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ พ.ศ. 2551 อนึ่ง การช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพื้นที่ทำการเกษตรและผลิตผลทางการเกษตรในระหว่างเกิดหรือหลังเกิดภาวะน้ำท่วม ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนกับภาครัฐก่อน เพื่อให้มีขอบเขตการช่วยเหลือที่ชัดเจน
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายด้วยการให้ความช่วยเหลือเพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดภัยหรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ	ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560
3. การช่วยเหลือทางการแพทย์	กระทรวงสาธารณสุข (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแล)		มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนามัย การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคภัย และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง
4. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ/คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชน ประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง)		ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดภาวะน้ำท่วม หรือที่ต้องได้รับการฟื้นฟูหรือ บำรุงรักษาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ รวมถึงดำเนินการตามภารกิจและหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

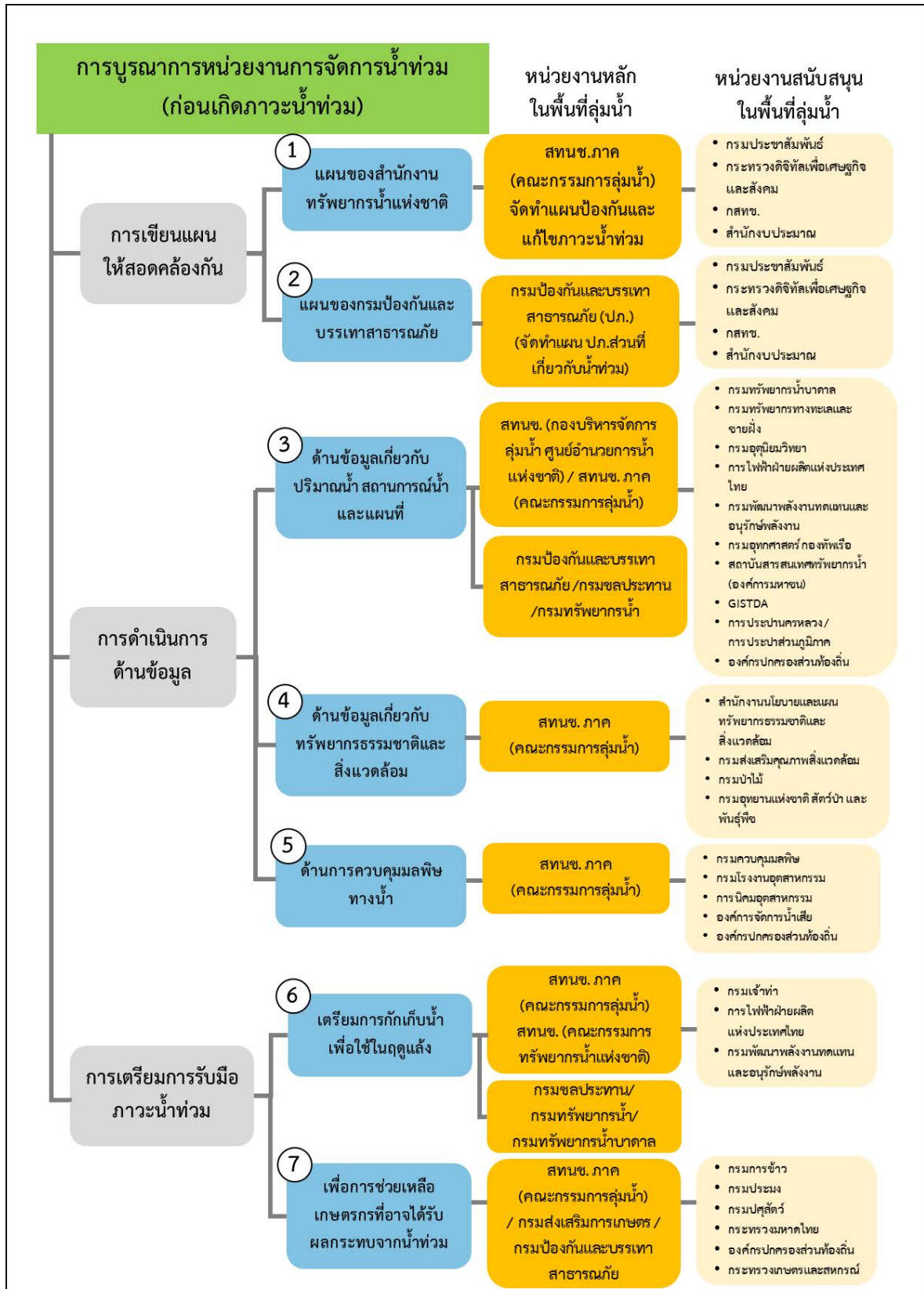

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ หลังเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
		กระทรวงมหาดไทย (ผู้ว่าราชการจังหวัด)	ประสานงานและร่วมมือในการพัฒนา จังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57
		กรมการปกครอง (นายอำเภอ)	ป้องกันภัยอันตรายของราษฎรและรักษา ความสงบในท้องที่	พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62
		องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย	กฎหมายองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (ในกรณีที่มีการกระทำ อันก่อให้เกิดความเสียหายหรือ อาจเกิดความเสียหายต่อ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำ สาธารณะในบริเวณดังกล่าวมี อำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ ผู้ที่กระทำการดังกล่าว ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อขจัดความเสียหายและทำ ให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพ ที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือ เหมาะสมจะใช้ประโยชน์ ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้)
6. ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล	สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค 2		ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำใน การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้การ พัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่าง สมดุลและยั่งยืน	พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่ง ส่วนราชการ สำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2562
	กรมชลประทาน		พัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของลุ่มน้ำให้ เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนา แหล่งน้ำขนาดใหญ่	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมชลประทาน พ.ศ. 2557
	กรมทรัพยากรน้ำ		ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ พัฒนาศึกษา กำหนดมาตรฐานและถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งระดับภาพรวมและ ระดับลุ่มน้ำเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำที่ เป็นเอกภาพและยั่งยืน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2551

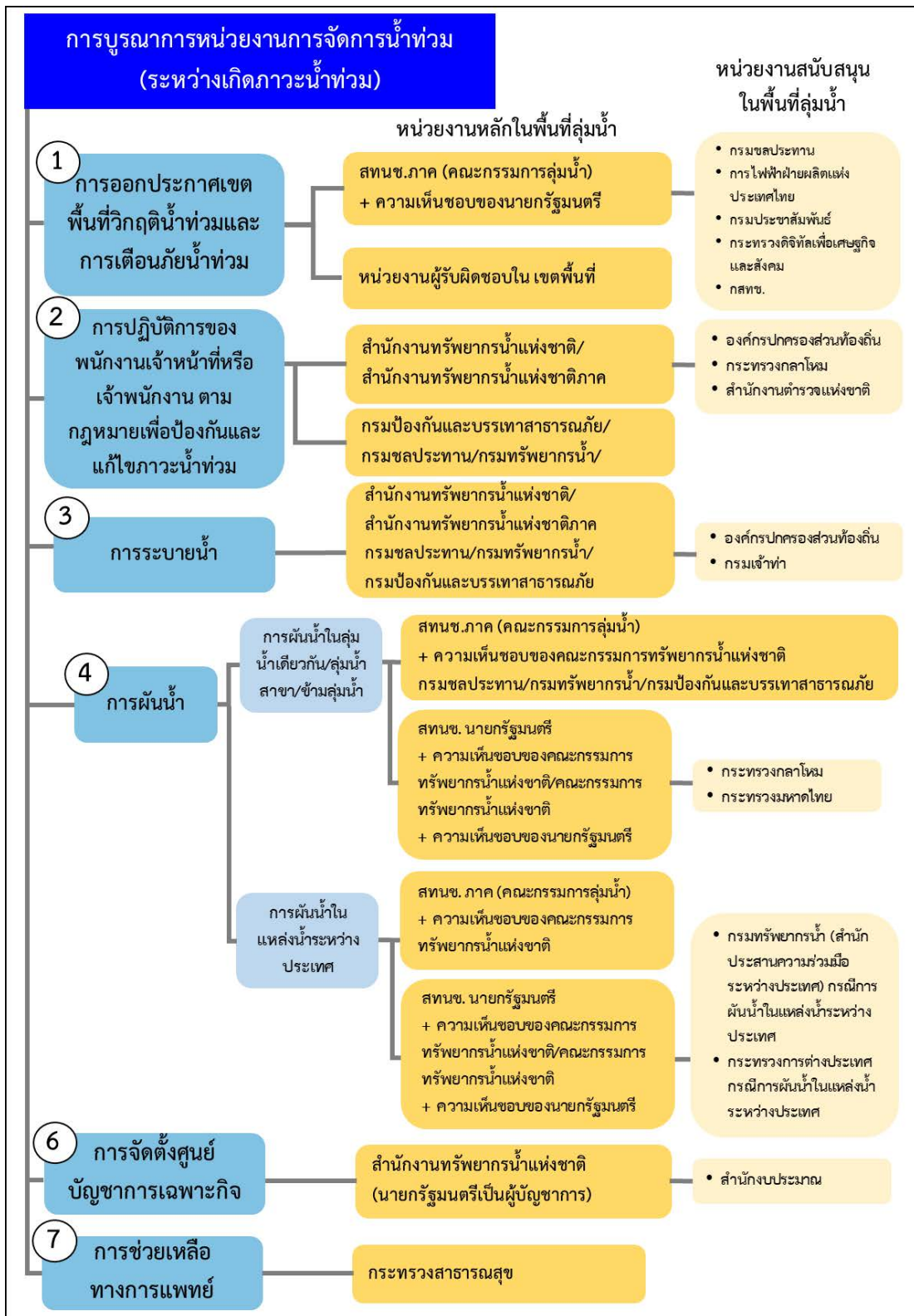

การดำเนินการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ หลังเกิดภาวะน้ำท่วม	หมายเหตุ
	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล		ติดตาม ประเมินผลและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล พัฒนาวิชาการ กำหนดมาตรฐาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2551
		กรมควบคุมมลพิษ/ กรมโรงงานอุตสาหกรรม/ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	ศึกษา และให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินธุรกิจทั้งในส่วนของภาคเกษตรกรรมภาคพาณิชยกรรม และภาคอุตสาหกรรม หลังจากภาวะน้ำท่วมเพื่อหามาตรการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงการบำบัดน้ำที่ปนเปื้อนให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2561 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 และพ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
		การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	ประเมินผลปริมาณน้ำและสถานการณ์น้ำในเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อเป็นกรณีศึกษาหลังภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไป	พ.ร.บ.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511

รูปที่ 4.1-1 การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำท่วม ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม

รูปที่ 4.1-2 การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำท่วม ระหว่างเกิดภาวะน้ำท่วม

รูปที่ 4.1-3 การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำท่วม หลังเกิดภาวะน้ำท่วม

4.2 การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่น้ำท่วม

4.2.1.1 พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมตามผลการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) พบว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง มีพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) สะแกกรังตอนล่าง ดังแสดงในรูปที่ 4.2.1-1

1) สภาพพื้นที่

Area Based สะแกกรังตอนล่าง เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมและภัยแล้ง ครอบคลุมพื้นที่ 58 ตำบล 10 อำเภอ 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานี มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 124,200 ไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 375,900 ไร่ พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและภัยแล้ง 29,500 ไร่ รวมพื้นที่เสี่ยงภัย 529,600 ไร่ มีปริมาณน้ำขาดแคลนด้านการเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งประมาณ 214 ล้าน ลบ.ม. มีปริมาณน้ำส่วนเกินที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง 120 ล้าน ลบ.ม. ความลึกน้ำท่วม 0.50 – 0.75 ม. ระยะเวลาน้ำท่วม 3 วัน มีจำนวนครัวเรือนได้รับผลกระทบ 56,700 ครัวเรือน

ลักษณะภูมิประเทศบริเวณทิศตะวันตกของ Area Based เป็นเทือกเขาสูง เป็นเขตต้นน้ำของลำน้ำสาขาสำคัญหลายสาย ได้แก่ น้ำแม่वंก คลองโพธิ์ และห้วยทับเสลา ต้นน้ำของลำน้ำสาขาทั้ง 3 สายน้ำจะมีความลาดชันค่อนข้างมากและเมื่อเข้าเขต Area Based ค่อยๆ ลาดเทลงจนไหลออกสู่ทุ่งราบของกลุ่มน้ำเจ้าพระยาทางด้านทิศตะวันออก พื้นที่ทางตอนล่างของ Area Based เป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเกิดจากการตกตะกอนของแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำสะแกกรัง ในเขต อ.เมืองอุทัยธานี

แม่น้ำสะแกกรัง (ความยาว 225 กม.) เป็นลำน้ำสายหลักในพื้นที่ มีต้นกำเนิดจากลำน้ำ 3 สาย ได้แก่ น้ำแม่वंก ไหลผ่าน อ.แม่वंก และ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์ มาบรรจบกับคลองโพธิ์ (ความยาว 30 กม.) ซึ่งไหลมาจากเทือกเขาบริเวณแนวแบ่งเขตระหว่าง จ.นครสวรรค์ และ จ.อุทัยธานี สู่อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี กลายเป็นแม่น้ำตากแดด แล้วไหลลงมาบรรจบกับห้วยทับเสลา (ความยาว 90 กม.) ในเขต อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี เข้าเขต อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี ไหลเลาะเลียบบนภูเขาสะแกกรังจึงได้ชื่อว่า แม่น้ำสะแกกรัง ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทางตอนเหนือของกลุ่มน้ำเจ้าพระยาบริเวณ อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท

แหล่งเก็บน้ำที่สำคัญแต่ละจังหวัดใน Area Based ได้แก่

- นครสวรรค์ มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 1 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ (11.87 ล้านลูกบาศก์เมตร) อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก 1 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำลาด (1.2 ล้านลูกบาศก์เมตร)
- อุทัยธานี มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 2 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำทับเสลา (160 ล้านลูกบาศก์เมตร) อ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้ว (43.41 ล้านลูกบาศก์เมตร)

2) ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

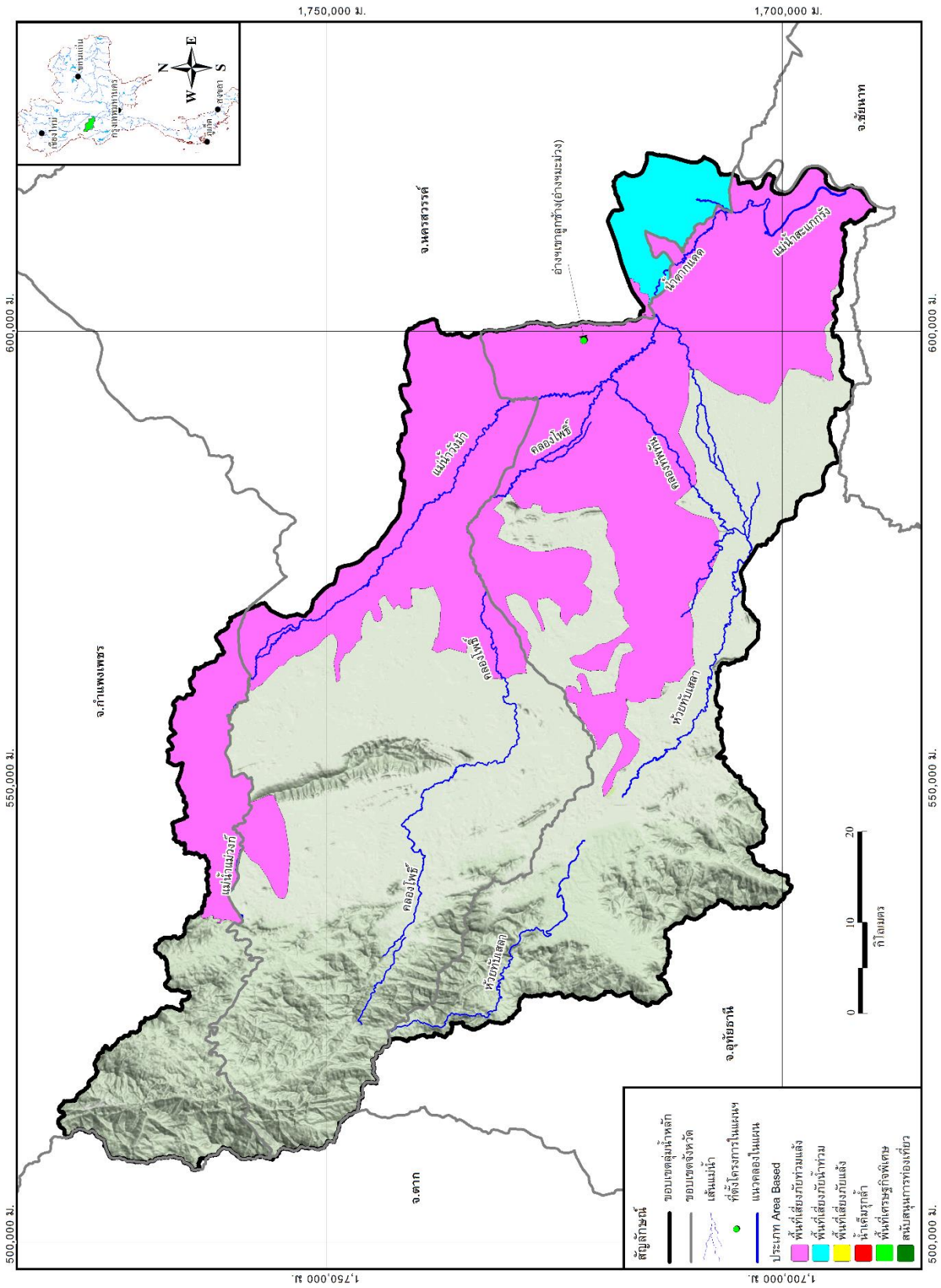
จากรายงานโครงการศึกษาความเหมาะสมวิเคราะห์พื้นที่พิเศษ และแนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ (2561) ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรึกษาหารือและรับฟังข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะจากผู้แทนจากหน่วยงานส่วนภูมิภาคและคณะกรรมการลุ่มน้ำ ซึ่งมีสรุปข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมดังแสดงในตารางดังนี้

พื้นที่	ประเด็นสำคัญ/สาเหตุ	แนวทางหลักการแก้ไข
ต.มาบแก ต.ลาดยาว ต.วังม้า ต.วังเมือง ต.ศาลเจ้าไก่ต่อ ต.สร้อยละคร ต.หนองยาว ต.ห้วยน้ำหอม อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	- น้ำท่วมจากน้ำแม่วังก จากแม่น้ำสะแกกรังตอนกลาง และสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชัน	- ระบบป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำ - พัฒนาแหล่งเก็บน้ำ - พัฒนาอาคารบังคับน้ำ (ปตร.เขาชนกัน) - พัฒนาพื้นที่ชะลอน้ำ (แก้มลิงวังชุมพร พื้นที่ 28 ไร่)
ต.เกาะเทโพ ต.ดอนขวาง ต.ท่าซุง ต.น้ำซึม ต.เนินแจง ต.สะแกกรัง ต.หนองไผ่แบน ต.หาดทอง อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	น้ำท่วมพื้นที่เป็นเวลานาน สาเหตุจาก - ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำพื้นที่โดยรอบเป็นแอ่งกระทะและลาดเท - ได้รับอิทธิพลของน้ำจากเขื่อนเจ้าพระยาและปริมาณน้ำที่ไหลมาจากภาคเหนือ - น้ำไหลหลากจากน้ำแม่วังกมาเพิ่มเติม - พื้นที่ชุ่มน้ำสูญเสียไปจากการบุกรุก	จากปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากในเขตอ.เมือง ประชาชนได้มีการปรับสภาพวิถีชีวิตและการทำการเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา - ระบบป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำ - คันกั้นน้ำ - ปรับปรุงประสิทธิภาพลำน้ำ - พัฒนาพื้นที่ชะลอน้ำ - การจัดการอุทกภัย - การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม
ต.ไม่เขี้ยว ต.สว่างอารมณ์ ต.หนองหลวง อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี	น้ำหลากในระยะเวลาสั้น สาเหตุจาก - ลักษณะภูมิประเทศลาดเทเป็นจุดรวมของสายน้ำ - ปริมาณน้ำหลากจากพื้นที่ด้านตะวันตก ได้แก่ น้ำแม่วังก คลองโพธิ์	- พื้นฟูป่าต้นน้ำป่าแม่วังก ป่าแม่เปิน - การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม
ต.หนองหญ้าปล้อง ต.หนองยายดา ต.โคกหม้อ อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	น้ำท่วมสาเหตุจาก - ปริมาณน้ำหลากจากพื้นที่ด้านตะวันตก ได้แก่ น้ำแม่วังก คลองโพธิ์ - พื้นที่ชุ่มน้ำสูญเสียไปจากการบุกรุก	- ปรับปรุงประสิทธิภาพลำน้ำขุดลอกคลองใต้เขื่อนทับเสลา - พัฒนาพื้นที่ชะลอน้ำ
ต.ลานสัก ต.ระบำ อ.ลานสัก ต.ดงขวาง อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	น้ำหลากจากพื้นที่ด้านทิศตะวันตก	- พัฒนาพื้นที่ชะลอน้ำ - พื้นฟูป่าต้นน้ำป่าเขาหลวง

3) สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข

สภาพปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะน้ำท่วมล้นตลิ่งและน้ำท่วมขังในบางพื้นที่ แต่มีไม่มากพื้นที่น้ำท่วมส่วนใหญ่อยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่จังก์ คลองแห้ง คลองแม่เป็น แม่น้ำวังม้า เนื่องจากมีปริมาณน้ำมากกว่าความจุลำน้ำและมีสิ่งกีดขวางการระบายน้ำ หรือได้รับผลกระทบจากท้ายน้ำที่มีระดับสูงจนไม่สามารถระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้ทันจนเกิดปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่ ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหาหลักในพื้นที่ควรดำเนินการดังนี้

- (1) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำใหม่ที่มีศักยภาพ
- (2) การปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งเก็บกักน้ำเดิม ให้สามารถบริหารจัดการน้ำท่วมได้
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในลำน้ำสายหลัก ปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ
- (4) พัฒนาหนองน้ำขนาดใหญ่ เพื่อใช้เป็นแก้มลิงและเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง
- (5) พัฒนาระบบผันน้ำเลี่ยงพื้นที่ชุมชนไปด้านท้ายน้ำ รวมถึงการผันน้ำไปเก็บในหนองน้ำ เพื่อเก็บน้ำ ไว้ใช้ในฤดูแล้งหรือเป็นการตัดยอดน้ำหลาก โดยหนองน้ำควรจะต้องปรับปรุงให้มีการบริหารจัดการน้ำได้
- (6) ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง และพัฒนาระบบระบายน้ำในพื้นที่
- (7) จัดทำผังเมือง ผังระบายน้ำ เพื่อป้องกันการบุกรุกลำน้ำและพื้นที่เสี่ยงในอนาคต
- (8) การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ เพื่อช่วยชะลอน้ำหลากตามช่วงหน้าฝน

รูปที่ 4.2.1-1 พื้นที่เป้าหมายและแผนงานโครงการสำคัญ Area Based

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2562)

4.2.1.2 แผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันน้ำท่วม

กรมชลประทาน ได้จัดทำแผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันอุทกภัยรายจังหวัด ของจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง ดังนี้

1) จังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา: กรมชลประทาน (2564)

รูปที่ 4.2.1-2 แผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันอุทกภัย พื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร

2) จังหวัดนครสวรรค์

ที่มา: กรมชลประทาน (2564)

รูปที่ 4.2.1-3 แผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันอุทกภัย พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

3) จังหวัดอุทัยธานี

ที่มา: กรมชลประทาน (2564)

รูปที่ 4.2.1-4 แผนเผชิญเหตุและแนวทางป้องกันอุทกภัย พื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

4.2.1.3 การประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ

การประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ เป็นการพิจารณา สถานการณ์วิกฤตน้ำ ทั้งกรณีน้ำท่วม น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำ จะมีการประเมินจากสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ปริมาณฝนสะสม ปริมาณน้ำท่า ปริมาณน้ำในแหล่งเก็บกักน้ำ ระดับคุณภาพน้ำ และอื่น ๆ ร่วมกับการประเมินคาดการณ์แนวโน้มอิทธิพลของสภาพอากาศที่จะส่งผลกระทบต่อในพื้นที่ เช่น พายุหมุนเขตร้อน ดีเปรสชัน หย่อมความกดอากาศต่ำ ร่องมรสุม และคลื่นลมแรง ฯลฯ รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งมีความจำเป็นต้องบูรณาการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และเร่งแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำ ให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว ซึ่งการประเมินสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำประกอบด้วยการพิจารณา

(1) สถานการณ์ปัจจุบันและคาดการณ์แนวโน้ม เช่น ปริมาณฝนสะสม ปริมาณน้ำท่า ปริมาณน้ำในแหล่งเก็บกักน้ำ และระดับคุณภาพน้ำ เป็นต้น

(2) อิทธิพลของสภาพอากาศ เช่น พายุหมุนเขตร้อน ดีเปรสชัน หย่อมความกดอากาศต่ำ ร่องมรสุม และคลื่นลมแรง เป็นต้น

(3) พื้นที่รับผลกระทบ เช่น พื้นที่เปราะบาง (พื้นที่ชุมชนสำคัญ ซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีที่ตั้งของโรงเรียน โรงพยาบาล และพื้นที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม พื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ฯลฯ)

การประเมินสถานการณ์น้ำ กรณีน้ำท่วม

ระดับที่ 1 ระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง : ประเมินจากการเกิดสถานการณ์น้ำท่วมพื้นที่เป็นระยะเวลาสั้น ๆ สามารถเข้าไปบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้

ระดับที่ 2 ระดับน้ำท่วมรุนแรง : ประเมินสถานการณ์น้ำระดับน้ำท่วมรุนแรง ดังนี้

1. กรณีลำน้ำสายหลักหรือแหล่งเก็บกักน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปริมาณน้ำมากกว่าร้อยละ 80 ของความจุ หรือเกิน URC และคาดการณ์ว่าอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน หรือดีเปรสชัน หรือหย่อมความกดอากาศต่ำ หรือร่องมรสุม จะทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากต่อเนื่องส่งผลให้ปริมาณน้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จนอาจก่อให้เกิดสถานการณ์ ดังนี้

1.1 น้ำท่วมขังในพื้นที่แต่ละจังหวัด มากกว่าร้อยละ 50 ความลึก มากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ

1.2 น้ำท่วมขังในพื้นที่มากกว่า 3 จังหวัด โดยในแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 25 ความลึก มากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ

1.3 น้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด แนวโน้มแผ่ขยายต่อเนื่องมากกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน หรือ

1.4 กรณีน้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด มีแนวโน้มแผ่ขยายส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังลุ่มน้ำใกล้เคียงความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน

2. กรณีเกิดน้ำล้นตลิ่งหรือมีน้ำหลากเข้าท่วม

2.1 พื้นที่ลุ่มต่ำ หรือ พื้นที่การเกษตร มีแนวโน้มการแผ่ขยายไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังร้อยละ 25 ของจังหวัด ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย

2.2 พื้นที่เปราะบาง เช่น ชุมชนสำคัญซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีที่ตั้งของโรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น รวมทั้งพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ซึ่งสถานการณ์น้ำท่วมขังมีแนวโน้มการแผ่ขยายโดยมีความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมการดำรงชีวิตตามปกติ (พื้นที่เปราะบาง คือพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพในการช่วยเหลือตนเองได้ภายหลัง

จากเกิดเหตุการณ์ เนื่องจากไม่ได้เตรียมการจัดการหรือไม่สามารถเตรียมการจัดการกับความเสี่ยงไว้ อย่างเพียงพอ)

3. กรณีเกิดเหตุการณ์เขื่อนเก็บกักน้ำวิบัติ รวมทั้งพนัง/คันกันน้ำพังทลาย ทำให้มวลน้ำไหลหลากเข้าท่วมพื้นที่ด้านท้ายน้ำ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สถานการณ์น้ำท่วมซึ่งมีแนวโน้มการแผ่ขยายมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด ความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลาน้ำท่วมซึ่งมากกว่า 15 วัน ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ

4. กรณีเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมการดำรงชีวิตตามปกติ

ระดับที่ 3 ระดับน้ำท่วมวิกฤต : ประเมินสถานการณ์น้ำระดับน้ำท่วมวิกฤต ดังนี้

1. กรณีลำน้ำสายหลักหรือแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ มีปริมาณน้ำเต็มความจุ และคาดการณ์ว่าอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน หรือดีเปรสชัน หรือหย่อมความกดอากาศต่ำ หรือร่องมรสุม จะทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากต่อเนื่อง อาจส่งผลให้เกิดสถานการณ์ ดังนี้

1.1 น้ำท่วมซึ่งในพื้นที่แต่ละจังหวัด มากกว่าร้อยละ 50 ความลึก มากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมซึ่งมากกว่า 30 วัน หรือ

1.2 น้ำท่วมซึ่งในพื้นที่มากกว่า 3 จังหวัด โดยในแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมซึ่งมากกว่าร้อยละ 50 ความลึก มากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมซึ่งมากกว่า 30 วัน หรือ

1.3 น้ำท่วมซึ่งมากกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัด แนวโน้มแผ่ขยายต่อเนื่องมากกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมซึ่งมากกว่า 30 วัน หรือ

1.4 กรณีน้ำท่วมซึ่งมากกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัด มีแนวโน้มแผ่ขยายส่งผลกระทบต่อเมืองไปยังลุ่มน้ำใกล้เคียงความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมซึ่งมากกว่า 30 วัน

1.5 กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินรุนแรง ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ อย่างรุนแรง

2. กรณีเกิดน้ำล้นตลิ่งหรือมีน้ำหลากเข้าท่วม

2.1 พื้นที่ลุ่มต่ำ หรือ พื้นที่การเกษตร มีแนวโน้มการแผ่ขยายไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมซึ่งร้อยละ 50 ของจังหวัด ระยะเวลา น้ำท่วมซึ่งมากกว่า 30 วัน ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย

2.2 พื้นที่เปราะบาง เช่น ชุมชนสำคัญซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีที่ตั้งของโรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น รวมทั้งพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่อุตสาหกรรม รวมทั้งพื้นที่อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม สถานการณ์น้ำท่วมซึ่ง โดยมีความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมซึ่งมากกว่า 30 วัน ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน

หรือของรัฐ ทำให้กิจกรรมในการดำรงชีวิตตามปกติต้องหยุดชะงัก ทั้งนี้ ในการบริหารจัดการน้ำต้องอาศัยการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้กระทรวงต่าง ๆ

3. กรณีเกิดเหตุการณ์เขื่อนเก็บกักน้ำวิบัติ รวมทั้งพนัง/คันกันน้ำพังหลาย ทำให้มวลน้ำไหลหลากเข้าท่วมพื้นที่ด้านท้ายน้ำ ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สถานการณ์น้ำท่วมขังในพื้นที่แต่ละจังหวัดมากกว่าร้อยละ 50 หรือมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นแผ่ขยายต่อเนื่องกันจากจังหวัดหนึ่งไปสู่อีกจังหวัดหนึ่ง และขยายวงกว้างในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลาน้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ อย่างรุนแรง

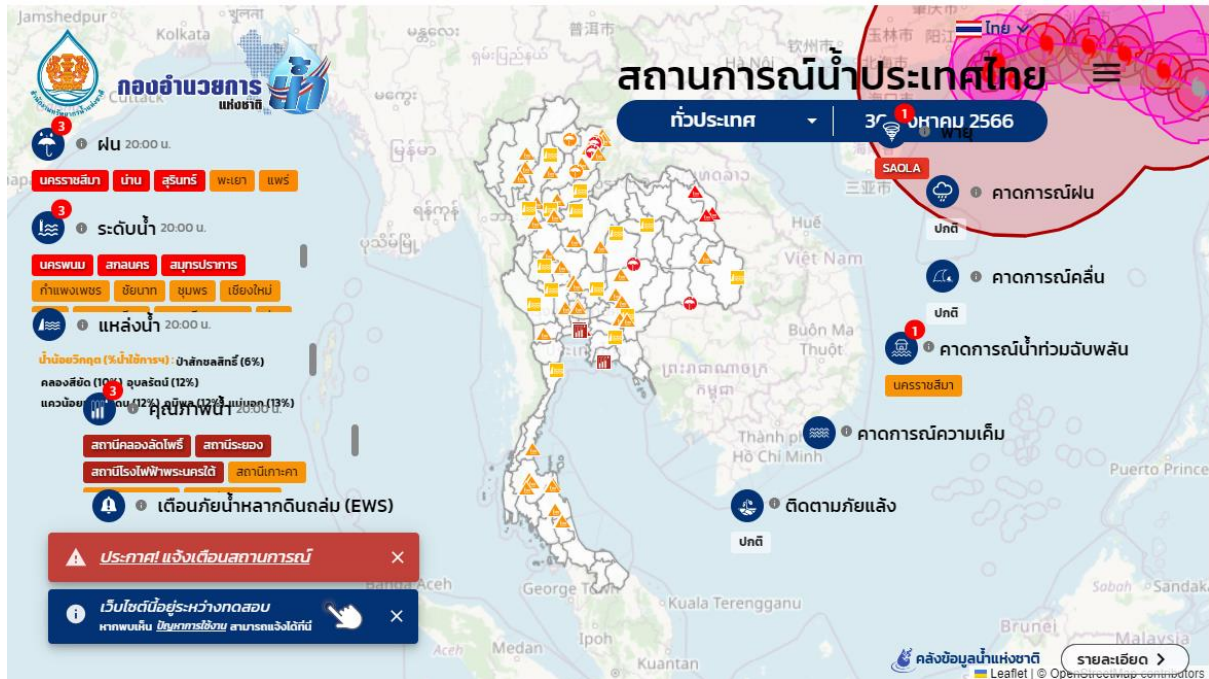
4. กรณีเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ อย่างรุนแรง ทำให้กิจกรรมในการดำรงชีวิตตามปกติต้องหยุดชะงัก

4.2.2 ระบบเตือนภัย

ระบบเตือนภัยน้ำท่วมที่ได้จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ ทำหน้าที่แสดงผลการตรวจวัด การวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภาวะน้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้น โดยมีตัวอย่างแพลตฟอร์มของระบบเตือนภัยจากหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

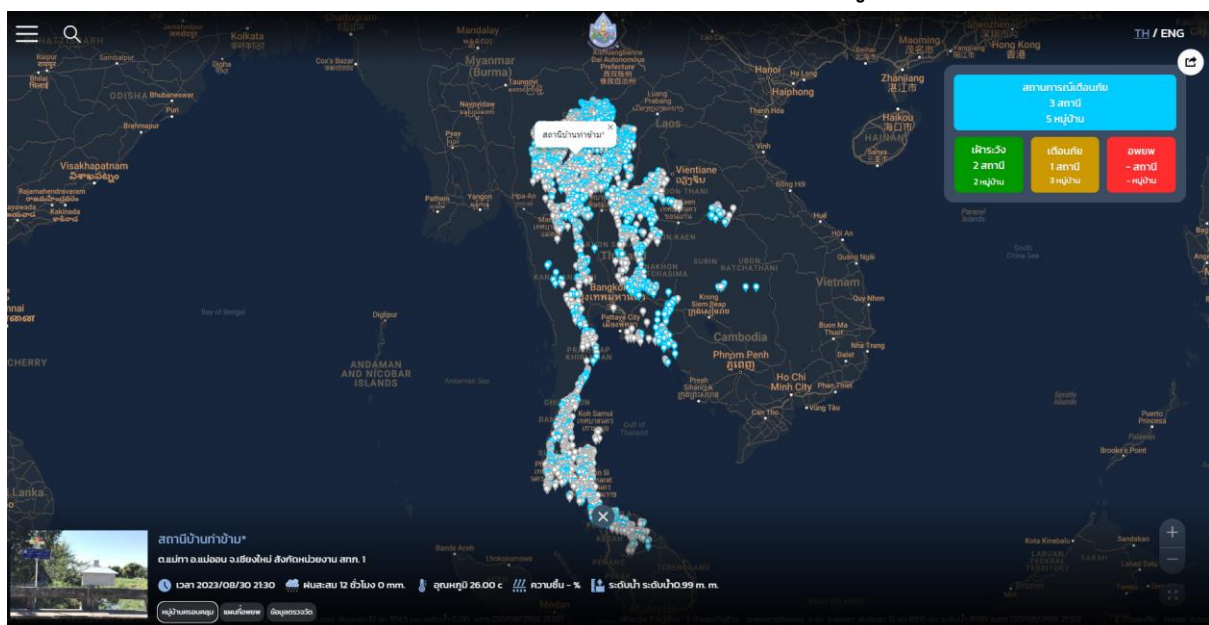
1) เว็บไซต์ One map

เว็บไซต์ One map จัดทำขึ้นโดย ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ที่ <https://nationalthaiwater.onwr.go.th/> ซึ่งในเว็บไซต์สามารถติดตามข้อมูล ปริมาณฝน ข้อมูลระดับน้ำ ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูลคุณภาพน้ำ และข้อมูลเตือนภัยน้ำหลากดินถล่ม นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลการคาดการณ์ฝน คาดการณ์คลื่น คาดการณ์น้ำท่วมฉับพลัน คาดการณ์ความเค็ม ติดตามภัยแล้ง และการติดตามเส้นทางของพายุ โดยข้อมูลดังกล่าวสามารถใช้สำหรับการแจ้งเตือนการเกิดพายุ ฝนตกหนัก การเฝ้าระวังน้ำล้นตลิ่ง และน้ำท่วม เป็นต้น โดยแพลตฟอร์มเว็บไซต์ One map แสดงดังรูปที่ 4.2.2-1

รูปที่ 4.2.2-1 เว็บไซต์ one map (<https://nationalthaiwater.onwr.go.th>)

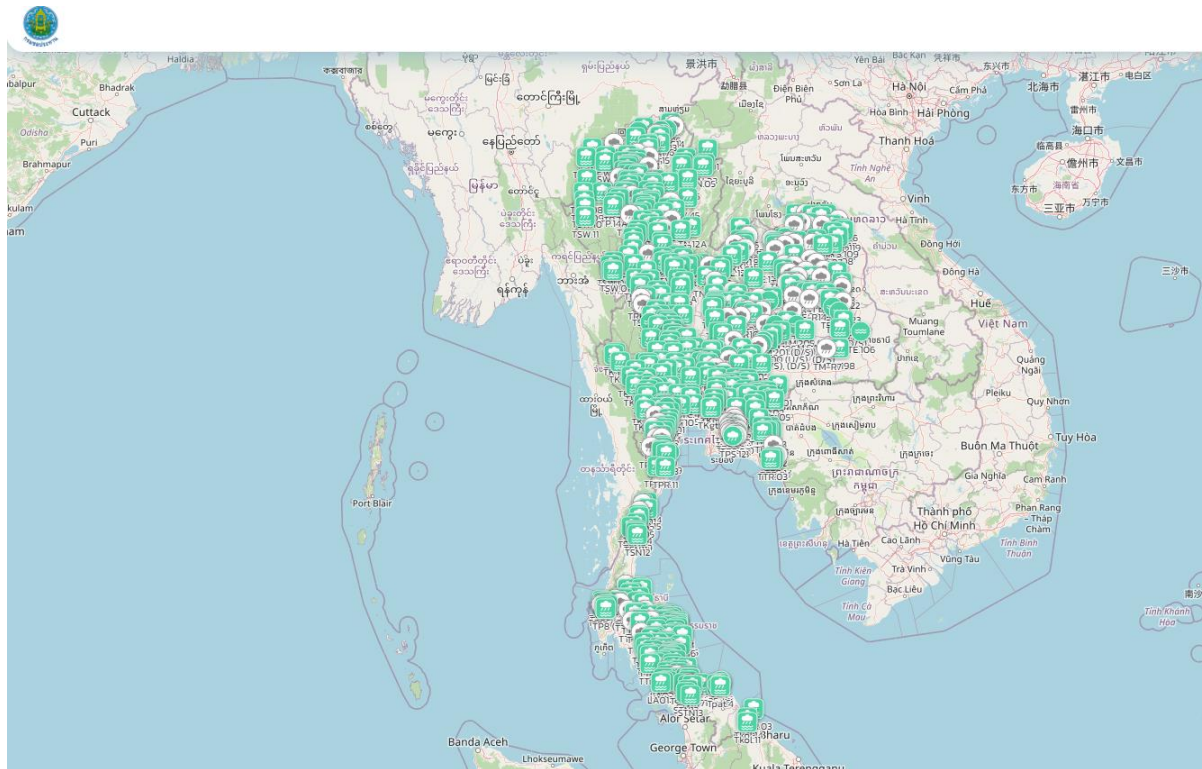
2) ระบบ Early Warning System

เว็บไซต์ Early Warning System จัดทำขึ้นโดย กรมทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ที่ <http://ews.dwr.go.th/ews/index.php> ซึ่งเว็บไซต์เป็นระบบปฏิบัติการเฝ้าระวังและเตือนภัยล่วงหน้า น้ำหลาก-ดินถล่ม ซึ่งมีลักษณะการแจ้งเตือนเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยในระดับรายหมู่บ้าน โดยที่สถานีตรวจวัดแสดงข้อมูลปริมาณฝน อุณหภูมิ ความชื้น และระดับน้ำ โดยแต่ละสถานีจะแสดงหมู่บ้านที่ครอบคลุมและแผนที่อพยพ ร่วมด้วย โดยแพลตฟอร์มเว็บไซต์ Early Warning System แสดงดังรูปที่ 4.2.2-2

รูปที่ 4.2.2-2 เว็บไซต์ Early Warning System (<http://ews.dwr.go.th/ews/index.php>)

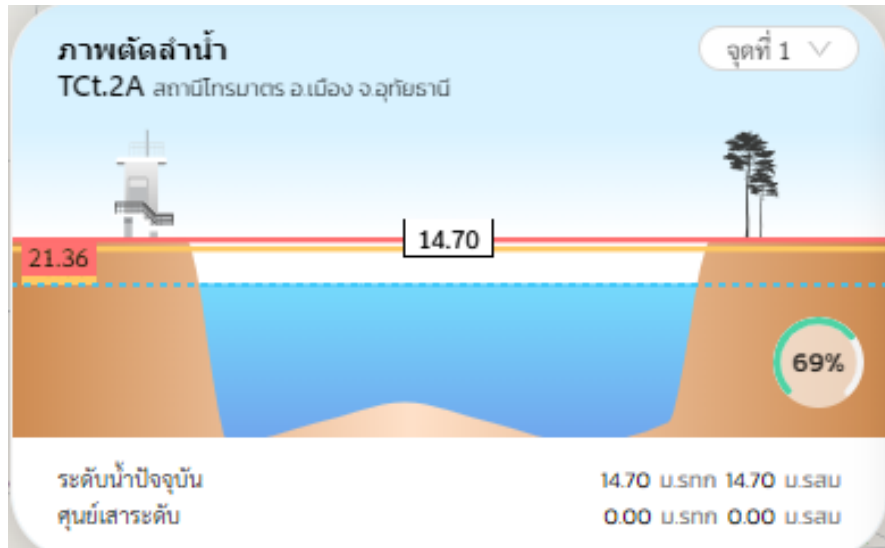
3) ระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำและเตือนภัย

ระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำและเตือนภัย จัดทำขึ้นโดย กรมชลประทาน สามารถเข้าถึงระบบดังกล่าวได้ที่เว็บไซต์ <https://telerid.rid.go.th> โดยระบบแสดงข้อมูลระดับน้ำ ข้อมูลปริมาณน้ำท่า ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ข้อมูลระดับน้ำเตือนภัย ข้อมูลระดับน้ำวิกฤต และภาพจากกล้อง CCTV โดยหน้าหลักเว็บไซต์ระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำและเตือนภัย แสดงดังรูปที่ 4.2.2-3 ข้อมูลระดับน้ำแต่ละช่วงเวลาในระดับสถานีแสดงดังรูปที่ 4.2.2-4 และข้อมูลระดับน้ำเปรียบเทียบกับรูปตัดลำน้ำแสดงดังรูปที่ 4.2.2-5 โดยในกลุ่มน้ำสะแกกรัง มีสถานีโทรมาตรในระบบจำนวนทั้งสิ้น 14 สถานีแสดงรายชื่อสถานีดังตารางที่ 4.2.2-1

รูปที่ 4.2.2-4 การแสดงข้อมูลระดับน้ำเปรียบเทียบข้อมูลระดับน้ำเตือนภัย ระดับวิกฤต และปริมาณฝนในระดับสถานี

รูปที่ 4.2.2-5 การแสดงข้อมูลระดับน้ำเปรียบเทียบกับรูปตัดลำน้ำ

ตารางที่ 4.2.2-1 รายชื่อสถานีในระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำและเตือนภัย

ลำดับ	สถานีโทรมาตร
1	Tct.2A : สถานีโทรมาตร อ.เมือง จ.อุทัยธานี
2	TSK.1 : สถานีโทรมาตร วัดใหม่แม่เฒ่า แม่เลี้ยง อ.แม่วงก์ จ.นครสวรรค์
3	TSK.2 : สถานีโทรมาตร บ้านศาลเจ้าไก่ต่อ ศาลเจ้าไก่ต่อ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์
4	TSK.3 : สถานีโทรมาตร วัดแม่กะสีวราราม แม่เป็น อ.แม่เป็น จ.นครสวรรค์
5	TSK.4 : สถานีโทรมาตร บ้านใหม่คลองเจริญ ชุมตาบง อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์
6	TSK.5 : สถานีโทรมาตร บ้านหนองบำหรุ มาบแก อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์
7	TSK.7 : สถานีโทรมาตร บ้านท่ามะนาว ระเบ้า อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี
8	TSK.9 : ฝ่ายทับเสลา เขากวางทอง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี
9	TSK.10 : สถานีโทรมาตร วัดศาลาธาราราม ตลุกคู่อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี
10	TSK.12 : เขื่อนวังร่มเกล้า เนินศาลา อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์
11	TSK.13 : อบต.ศาลเจ้าไก่ต่อ ลาดยาว นครสวรรค์
12	TSK.14 : อบต.สว่างแจ้สวายใจ สว่างอารมณ์ อุทัยธานี
13	TSK.15 : วัดโคกหม้อ โคกหม้อ ทัพทัน อุทัยธานี
14	TSK.16 : วัดเวฬุวนาราม ท่าซุง เมือง อุทัยธานี

4.3 การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม

การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) จากภาวะน้ำท่วม จะเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นในการลดผลกระทบทางลบและความสูญเสียที่เกิดจากภาวะน้ำท่วม ในขณะที่เดียวกันก็พิจารณาถึงผลกระทบทางบวกควบคู่กันไปด้วย เพื่อจะได้เตรียมแนวทางการลดผลกระทบที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า มีแนวทางการบรรเทาผลกระทบขณะเกิดภัย ให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบที่เหมาะสม รวมทั้งมีการเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการเยียวยา พื้นฟูหลังจากภาวะน้ำท่วมสิ้นสุดลง รวมทั้งใช้ข้อมูลดังกล่าวไปประกอบการวิเคราะห์เพื่อปรับแนวทางการลดผลกระทบล่วงหน้า และแนวทางการบรรเทาผลกระทบขณะเกิดภัยให้ดีขึ้นต่อไป เป็นวัฏจักรเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ

การจัดการความเสี่ยงมีวงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่อธิบายให้เห็นถึงลักษณะวงจรเพื่อรับมือกับภัยที่มีลักษณะการเกิดที่ยากแก่การคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้น และอาจมีรูปแบบการเกิดไม่ซ้ำเดิม จึงไม่จำเป็นต้องมีการจัดการตามลำดับก่อนหลังเสมอไป (Non - Linear) โดยเป็นการดำเนินการในลักษณะเป็นวงรอบ (Closed Loop) อย่างต่อเนื่อง และไม่สามารถแยกส่วนเฉพาะในแต่ละกระบวนการ ดังนั้น จึงเป็นการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแบบองค์รวม (Holistic Approach) เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ตั้งแต่การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และการบรรเทาทุกข์ ตลอดจนการฟื้นฟู ซึ่งการจัดการสาธารณภัยในแต่ละห้วงเวลาการเกิดสาธารณภัยอาจมีความคาบเกี่ยวกัน (Overlap) รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการขึ้นอยู่กับความรุนแรงของภัยเป็นสำคัญ ดังแสดงในรูปที่ 4.3-1

ที่มา: แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ 2564-2570

รูปที่ 4.3-1 วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management: DRM)

เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

4.4 การจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วม

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 64 ระบุว่า ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นไว้ดเป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำท่วมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ผังน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้นประกอบด้วย

โดยความในวรรคสอง วงเล็บ 5 ระบุว่า การจัดทำระบบเตือนภัย เป็นรายการที่ต้องมีในแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม และในวรรคสี่ กำหนดให้ การจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วมตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแนวทางที่ กนช. ประกาศกำหนด

ซึ่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ 4/2562 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2562 เพื่อให้การพัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเกิดความสมดุลและยั่งยืนเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิชาการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีอำนาจหน้าที่ กำหนดหลักเกณฑ์ และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามหลักวิชาการ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และกำกับให้หน่วยงานจัดทำหรือปรับปรุงเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เป็นมาตรฐานสามารถใช้บริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบพลวัตสอดคล้องกับสถานการณ์

ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญในการตัดสินใจบริหารจัดการน้ำทั้งในภาวะปกติและในสภาวะการเกิดภัยแล้ง อุทกภัยและปัญหาคุณภาพน้ำ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรน้ำจะต้องนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต่อไป โดยคณะทำงานกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้รวบรวมเกณฑ์การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงปริมาณฝน ปริมาณน้ำในลำน้ำ ซึ่งหน่วยงานรายงานข้อมูลการใช้สีจำแนกระดับความรุนแรง เกณฑ์การแจ้งเตือน และปรับระดับสีการแจ้งเตือนเป็นสีเขียว เหลือง แดง ให้สอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นในการจัดทำระบบเตือนภัยในลุ่มน้ำสะแกกรังอ้างอิงตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ปริมาณฝน

กรมอุตุนิยมวิทยา ได้จัดทำการใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของฝน 1 ชั่วโมง และฝนสะสม (รวม) 24 ชั่วโมง ดังตารางที่ 4.4-1 และ 4.4-2

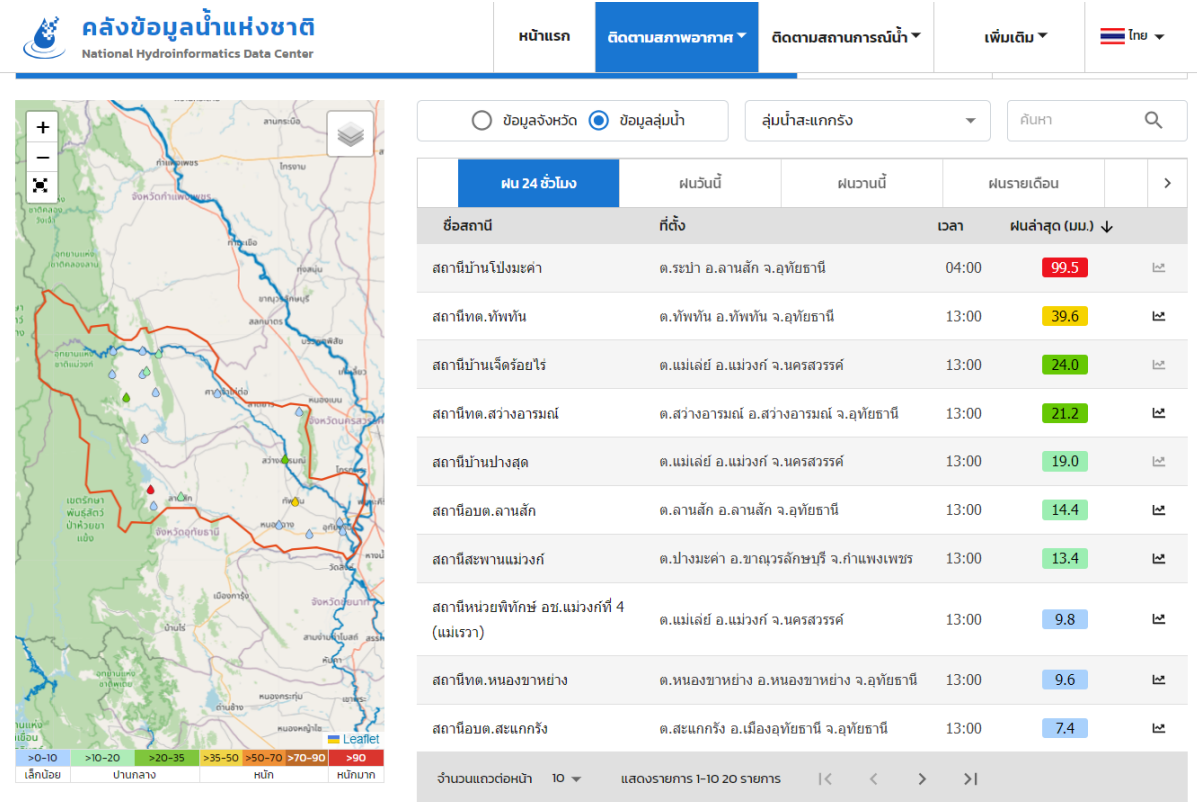
ตารางที่ 4.4-1 เกณฑ์ความรุนแรงของฝน 1 ชั่วโมง

เกณฑ์ฝน	อัตราการตกของฝน ต่อชั่วโมง
ฝนเบา (Light rain)	มีปริมาณน้อยกว่า 2.5 มิลลิเมตร
ฝนปานกลาง (Moderate rain)	ปริมาณระหว่าง 2.5 – 10.0 มิลลิเมตร
ฝนหนัก (Heavy rain)	ปริมาณระหว่าง 10.0 – 50.0 มิลลิเมตร
ฝนตกหนักมาก (Violent rain)	ปริมาณมากกว่า 50.1 มิลลิเมตร

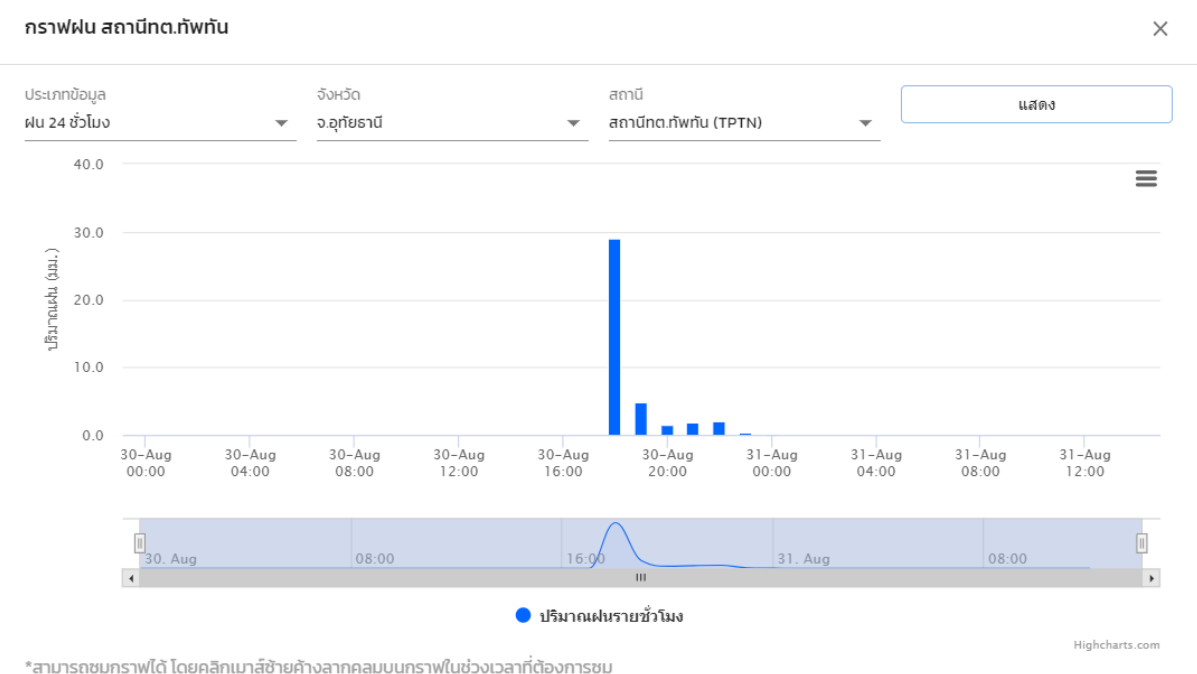
ตารางที่ 4.4-2 เกณฑ์ปริมาณฝนสะสม (รวม) 24 ชั่วโมง

เกณฑ์ฝน	ปริมาณฝนสะสม
ฝนวัดจำนวนไม่ได้	ปริมาณฝนน้อยกว่า 0.1 มิลลิเมตร
ฝนเล็กน้อย (Light rain)	ปริมาณฝนระหว่าง 0.1 - 10.0 มิลลิเมตร
ฝนปานกลาง (Moderate rain)	ปริมาณฝนระหว่าง 10.1 - 35.0 มิลลิเมตร
ฝนหนัก (Heavy rain)	ปริมาณฝนระหว่าง 35.1 - 90.0 มิลลิเมตร
ฝนตกหนักมาก (Very Heavy rain)	ปริมาณฝนตั้งแต่ 90.1 มิลลิเมตรขึ้นไป

โดยในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ได้มีการดำเนินการคัดเลือกและกำหนดสถานีในการเฝ้าระวังจากแพลตฟอร์ม “คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ (www.thaiwater.net)” ซึ่งดำเนินการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลโดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีการเผยแพร่ข้อมูลตรวจวัดในระดับรายวันหรือน้อยกว่า และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับเว็บไซต์ one map เพื่อประกอบเป็นข้อมูลสำหรับระบบเตือนภัยในกลุ่มน้ำสะแกกรังโดยมีสถานีวัดน้ำฝน จำนวน 21 สถานี โดยมีการแสดงผลข้อมูลปริมาณฝนในคาบความถี่ต่างๆ ตั้งแต่ระดับชั่วโมง ปริมาณฝนสะสม 24 ชั่วโมง ข้อมูลสถิติปริมาณฝนรายวันและปริมาณฝนรายเดือน และการเปรียบเทียบข้อมูลตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แสดงดังรูปที่ 4.4-1 และ การแสดงผลข้อมูลปริมาณฝนรายชั่วโมงระดับสถานี รูปที่ 4.4-2 โดยรายละเอียดที่ตั้งของสถานีตรวจวัดแสดงดังตารางที่ 4.4-3

รูปที่ 4.4-1 การแสดงข้อมูลปริมาณฝนในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 4.4-2 การแสดงข้อมูลปริมาณฝนรายชั่วโมงระดับสถานีในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.4-3 รายละเอียดของสถานีวัดน้ำฝน

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
1	593	หน่วยพิทักษ์อุทยานแม่เฒ่า	15.91	99.33	แม่เฒ่า	แม่เฒ่า	นครสวรรค์	สสน.
2	587	คลองกลาง	15.78	99.65	ศาลเจ้าไก่ต่อ	ลาดยาว	นครสวรรค์	สสน.
3	589	อบต.แม่เฒ่า	15.78	99.55	แม่เฒ่า	แม่เฒ่า	นครสวรรค์	สสน.
4	592	สะพานแม่เฒ่า	15.84	99.42	แม่เฒ่า	แม่เฒ่า	นครสวรรค์	สสน.
5	595	เมืองอุทัยธานี	15.37	100.04	อุทัยใหม่	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	สสน.
6	596	อบต.สะแกกรัง	15.40	100.04	สะแกกรัง	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	สสน.
7	597	ทต.ทัพทัน	15.46	99.89	ทัพทัน	ทัพทัน	อุทัยธานี	สสน.
8	599	ทต.สว่างอารมณ์	15.59	99.87	สว่างอารมณ์	สว่างอารมณ์	อุทัยธานี	สสน.
9	600	ทต.หนองฉาง	15.39	99.85	หนองฉาง	หนองฉาง	อุทัยธานี	สสน.
10	602	ทต.หนองขาหย่าง	15.36	99.94	หนองขาหย่าง	หนองขาหย่าง	อุทัยธานี	สสน.
11	604	อบต.ลานสัก	15.47	99.54	ลานสัก	ลานสัก	อุทัยธานี	สสน.
12	618	สะพานแม่เฒ่า	15.90	99.47	เขาชนกัน	แม่เฒ่า	นครสวรรค์	สสน.
13	619	สะพานต้นน้ำ (เกาะแก้ว-ตลิ่งสูง)	15.91	99.42	ปางมะค่า	ขามเฒ่า	กำแพงเพชร	สสน.
14	1649	บ้านใหม่ศรีนคร	15.79	99.46	แม่เฒ่า	แม่เฒ่า	นครสวรรค์	ทน.
15	1650	บ้านปางข้าวสาร	15.84	99.32	แม่เฒ่า	แม่เฒ่า	นครสวรรค์	ทน.
16	1651	บ้านตลิ่งสูง	15.91	99.42	แม่เฒ่า	แม่เฒ่า	นครสวรรค์	ทน.
17	1652	บ้านปางสัก	15.75	99.31	แม่เปิน	แม่เปิน	นครสวรรค์	ทน.
18	1653	บ้านเขาแหลม	15.65	99.43	แม่เปิน	แม่เปิน	นครสวรรค์	ทน.
19	1664	บ้านโป่งมะค่า	15.49	99.45	ระบ้า	ลานสัก	อุทัยธานี	ทน.
20	1665	บ้านโป่งสามสิบ	15.45	99.45	ระบ้า	ลานสัก	อุทัยธานี	ทน.
21	501246	บ้านปางสุด	15.85	99.43	แม่เฒ่า	แม่เฒ่า	นครสวรรค์	ทน.

2) ปริมาณน้ำในลำน้ำ

เกณฑ์การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำในลำน้ำ ซึ่งใช้สีแสดงสถานะของปริมาณน้ำในลำน้ำ ดังนี้

- สีเขียว -** ปกติ คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 30-80% ของระดับตลิ่งต่ำ
- สีเหลือง -** *ฝั้วระวังน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 80-100% ของระดับตลิ่งต่ำ
ฝั้วระวังน้ำน้อย คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 20-30% ของระดับตลิ่งต่ำ
- สีแดง -** *วิกฤติน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำมากกว่า 100% ของระดับตลิ่งต่ำ
วิกฤติน้ำน้อย คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำน้อยกว่า 20% ของระดับตลิ่งต่ำ

โดยที่ในเว็ปไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ ได้รวบรวมสถานีวัดน้ำท่าจากหน่วยงานต่างๆ มีจำนวนสถานีทั้งสิ้น 16 สถานี โดยเป็นสถานีหลักแห่งชาติ 1 สถานี คือ สถานีวัดน้ำท่า S.4B และสถานีในระดับอื่น ๆ 15 สถานี แสดงตำแหน่งที่ตั้งดังรูปที่ 4.4-3 และรายละเอียดของสถานีทั้งตำแหน่งที่ตั้งและหน่วยงานที่รับผิดชอบแสดงดังตารางที่ 4.4-4

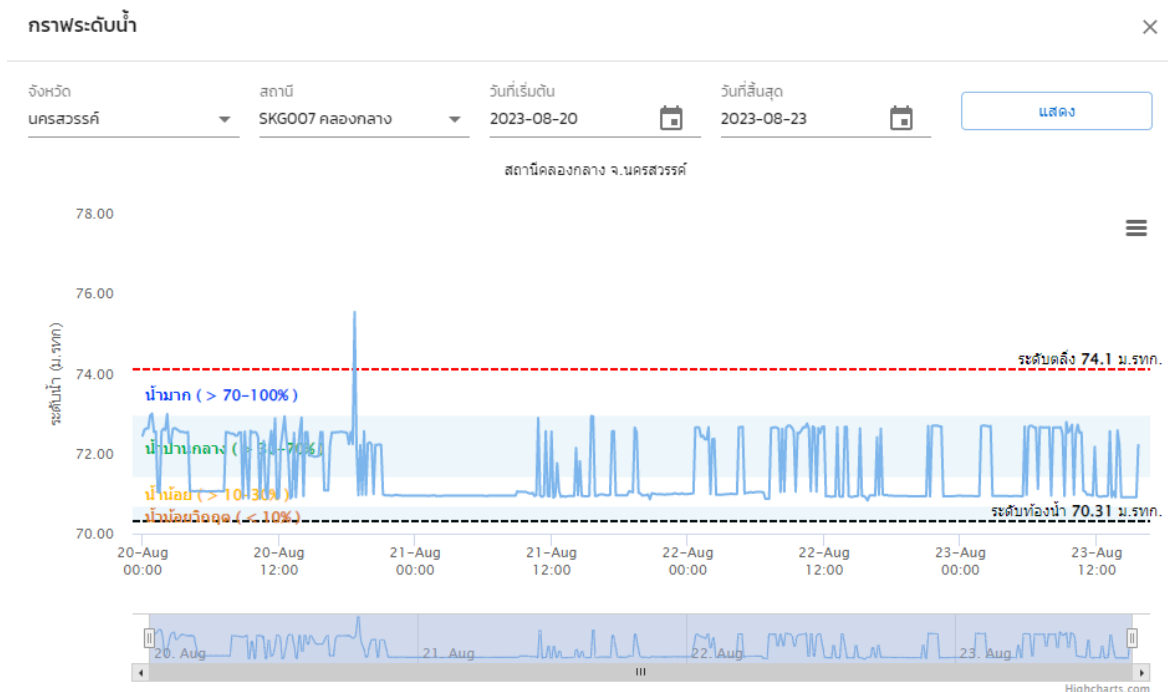

รูปที่ 4.4-3 การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำทำการแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำฝน
ในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.4-4 รายละเอียดของสถานีวัดน้ำท่า

ลำดับ	รหัส	ชื่อสถานี	ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หน่วยงาน
1	SKG002	เมืองอุทัยธานี	15.37	100.04	อุทัยใหม่	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	สสน.
2	Ct.2A	บ้านหาดทอง	15.41	100.06	สะแกกรัง	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	ขป.
3	Ct.19	บ้านคอนใหญ่	15.45	100.03	หนองไผ่แบน	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	ขป.
4	Ct.8	บ้านโคกหม้อ	15.54	99.89	โคกหม้อ	ทัพทัน	อุทัยธานี	ขป.
5	Ct.4	บ้านศาลเจ้าไก่อต้อ	15.79	99.68	ศาลเจ้าไก่อต้อ	ลาดยาว	นครสวรรค์	ขป.
6	SKG007	คลองกลาง	15.78	99.65	ศาลเจ้าไก่อต้อ	ลาดยาว	นครสวรรค์	สสน.
7	Ct.5A	บ้านปางมะค่า	15.93	99.50	เขาชนกัน	แม่วงก์	นครสวรรค์	ขป.
8	SKG003	สะพานต้นน้ำ (เกาะแก้ว-ตลิ่งสูง)	15.91	99.42	ปางมะค่า	ขามเฒ่า	กำแพงเพชร	สสน.
9	SKG005	สะพานแม่วงก์	15.90	99.47	เขาชนกัน	แม่วงก์	นครสวรรค์	สสน.
10	SKG004	สะพานแม่เลี้ยง	15.84	99.42	แม่เลี้ยง	แม่วงก์	นครสวรรค์	สสน.

โดยที่ตัวอย่างรายละเอียดของข้อมูลตรวจวัดระดับน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติแสดงดังรูปที่ 4.4-4 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความถี่ในการบันทึกค่าทุก 10 นาที และระดับน้ำอ้างอิงจำแนกตามเกณฑ์การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำในลำน้ำแสดงดังตารางที่ 4.4-5

*สามารถซูมกราฟได้ โดยคลิกเมาส์ซ้ายค้างลากคลุมบนกราฟในช่วงเวลาที่ต้องการชม

รูปที่ 4.4-4 ตัวอย่างการแสดงผลข้อมูลระดับน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.4-5 ระดับน้ำอ้างอิงจำแนกตามระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำ

รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ระดับตลิ่งต่ำสุด (ม.รทก.)	ระดับท้องน้ำ (ม.รทก.)	น้อยกว่า 20%	20 - 30 (%)	30 - 80 (%)	80 - 100 (%)	มากกว่า 100%
SKG002	เมืองอุทัยธานี	17.66	10.54	11.96	11.96 - 12.68	12.68 - 16.24	16.24 - 17.66	17.66
Ct.2A	บ้านหาดทอง	21.34	11.30	13.31	13.31 - 14.31	14.31 - 19.33	19.33 - 21.34	21.34
Ct.19	บ้านดอนใหญ่	24.35	16.78	18.29	18.29 - 19.05	19.05 - 22.84	22.84 - 24.35	24.35
Ct.8	บ้านโคกหม้อ	33.50	25.77	27.32	27.32 - 28.09	28.09 - 31.95	31.95 - 33.5	33.50
Ct.4	บ้านศาลเจ้าไก่อต้อ	71.00	65.73	66.78	66.78 - 67.31	67.31 - 69.95	69.95 - 71	71.00
SKG007	คลองกลาง	74.10	70.31	71.07	71.07 - 71.45	71.45 - 73.34	73.34 - 74.1	74.10
Ct.5A	บ้านปางมะค่า	106.86	102.21	103.14	103.14 - 103.61	103.61 - 105.93	105.93 - 106.86	106.86
SKG003	สะพานต้นน้ำ (เกาะแก้ว-ตลิ่งสูง)	118.12	102.34	105.50	105.5 - 107.07	107.07 - 114.96	114.96 - 118.12	118.12
SKG005	สะพานแม่วังค์	114.69	108.91	110.07	110.07 - 110.64	110.64 - 113.53	113.53 - 114.69	114.69
SKG004	สะพานแม่เลี้ยง	136.59	111.91	116.85	116.85 - 119.31	119.31 - 131.65	131.65 - 136.59	136.59

นอกจากนี้ยังสามารถเข้าถึงข้อมูลปริมาณน้ำในลำน้ำได้จาก ระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำและเตือนภัย (<https://telerid.rid.go.th>) และ ดังที่แสดงรายละเอียดไว้ในหัวข้อที่ 4.2.2

3) ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ

เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) ประกอบด้วย 2 เส้น คือเส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนบน (Upper Rule Curve (URC)) และ เส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC))

1. เส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนบน (Upper Rule Curve (URC)) คือโค้งเกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำที่ใช้สำหรับการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูฝน จะพร่องน้ำจากอ่างเก็บน้ำในแต่ละช่วงเวลาที่กำหนดในปริมาณเท่าใด เพื่อให้มีปริมาตรว่างสำหรับรับปริมาณน้ำหลากที่จะไหลเข้าอ่างเก็บน้ำโดยไม่เกิดการไหลล้นอ่าง ซึ่งก่อให้เกิดอุทกภัยในบริเวณด้านท้ายอ่างเก็บน้ำ หรือหากเกิดการไหล ล้นอ่างเก็บน้ำ ก็ให้เกิดน้อยที่สุด

2. เส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC)) คือโค้งเกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำที่ใช้สำหรับการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง จะรักษาปริมาณน้ำ ไว้ในอ่างเก็บน้ำในแต่ละช่วงเวลาที่ กำหนดไว้เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำแห้งอ่างเก็บน้ำ

เกณฑ์การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำพิจารณาจากข้อมูลปริมาตรน้ำร่วมกับโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) ที่ปรับปรุงใหม่ ปี 2562 มติที่ประชุมคณะอนุกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2562 เห็นชอบหลักเกณฑ์การใช้สีแสดงสถานะของแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง ดังนี้

- สีเขียว** - ปกติ คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Lower Rule Curve (LRC) กับ Upper Rule Curve (URC)
- สีเหลือง** - *ฝักระวังน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Upper Rule Curve (URC) กับ ระดับเก็บกักปกติ (รณก.)
- *ฝักระวังน้ำน้อย* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Lower Rule Curve (LRC) กับ ระดับเก็บกักต่ำสุด (Dead Storage)
- สีแดง** - *วิกฤติน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่สูงกว่าระดับเก็บกักปกติ (รณก.)
- *วิกฤติน้ำน้อย* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ต่ำกว่าระดับเก็บกักต่ำสุด (Dead Storage)

โดยสำหรับการจัดทำระบบเตือนภัยในแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลปริมาณน้ำในแหล่งน้ำร่วมกับเส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนบนและระดับเก็บกักปกติ ซึ่งหากปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเกินเส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนบนและระดับเก็บกักปกติอาจจะต้องมีการพิจารณาถึงการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำ โดยเกณฑ์การระบายน้ำจะต้องมีการพิจารณาดังนี้

1. ต้องไม่มีผลกระทบต่อด้านเหนือน้ำและท้ายน้ำ โดยพิจารณาอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ
2. พิจารณาเงื่อนไขและข้อตกลงเดิมที่ภาครัฐจัดทำขึ้นกับภาคประชาชน (ถ้ามี)
3. มีการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ในแต่ละช่วงอัตราการระบายน้ำ
4. ให้จัดทำเป็นรูปเล่มคู่มือเกณฑ์การระบายน้ำเป็นรายแห่ง
5. เกณฑ์การระบายน้ำนี้จะต้องสร้างการรับรู้ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

โดยในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางในกลุ่มน้ำสะแกกรังจำนวนทั้งสิ้น 8 แห่ง จำแนกเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่จำนวน 1 แห่ง และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางจำนวน 7 แห่ง แสดงตำแหน่งที่ตั้งดังรูปที่ 4.4-5 และรายละเอียดของสถานีแสดงดังตารางที่ 4.4-6 โดยที่ตัวอย่างรายละเอียดของข้อมูลตรวจวัดปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) ในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติแสดงดังรูปที่ 4.4-6 ซึ่งมีการตรวจวัดในคาบความถี่รายวัน

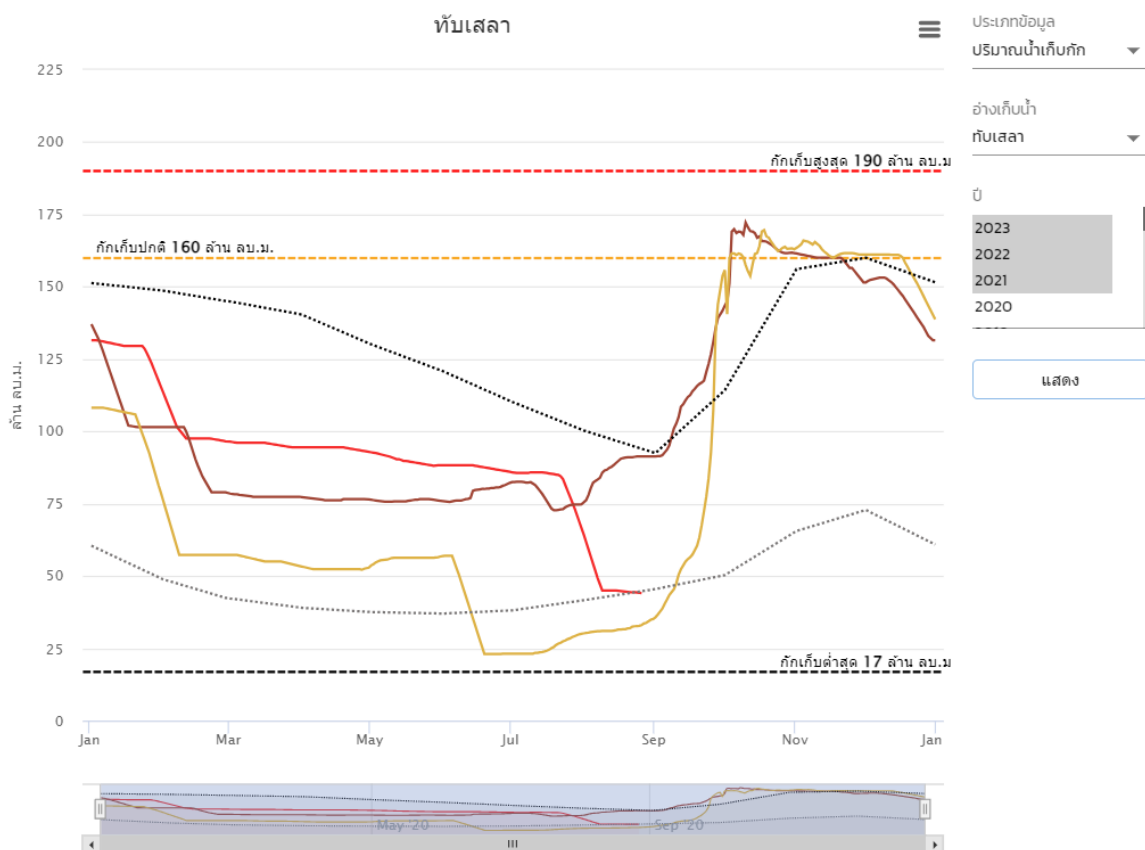

รูปที่ 4.4-5 การแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำใหญ่และกลางและการแสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำฝนในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

ตารางที่ 4.4-6 รายละเอียดของสถานีวัดน้ำในอ่างเก็บน้ำ

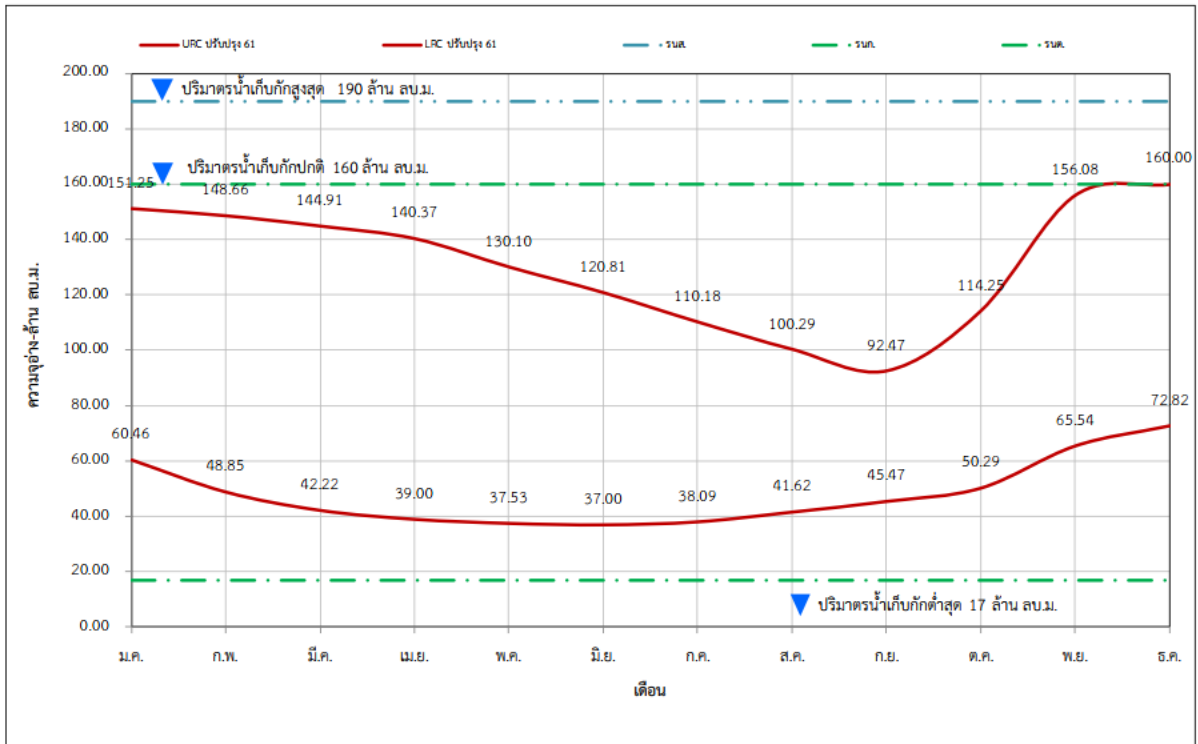
ลำดับ	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่ตั้ง					ประเภท	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		ละติจูด	ลองจิจูด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
1	เขื่อนทับเสลา	15.54	99.45	ระบ้า	ลานสัก	อุทัยธานี	ใหญ่	160	ขป.
2	อ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์	15.68	99.48	แม่เปิน	แม่เปิน	นครสวรรค์	กลาง	82	ขป.
3	วังร่มเกล้า	15.50	99.94	ทุ่งใหญ่	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	กลาง	4.64	ขป.
4	หนองตางู	15.40	100.04	ดอนขวาง	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	กลาง	-	ขป.
5	หนองผีเผา	15.37	100.06	สะแกกรัง	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	กลาง	-	อปท.
6	หนองขุนหมา	15.39	100.08	สะแกกรัง	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	กลาง	-	อปท.
7	ไม่มีชื่อ	15.35	100.08	เกาะเทโพ	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี	กลาง	-	
8	หนองบางเตือ	15.46	100.09	น้ำทรง	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	กลาง	-	

กราฟอ่างเก็บน้ำรายวัน กรมชลประทาน

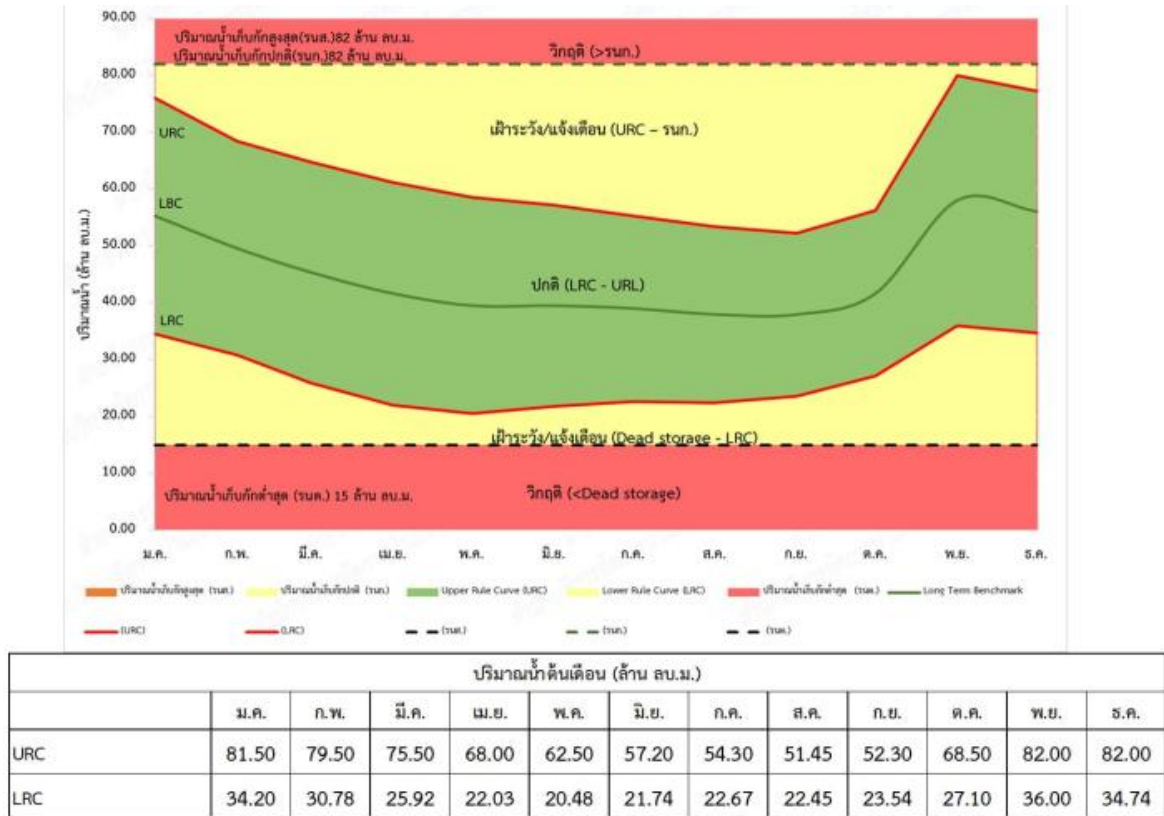
รูปที่ 4.4-6 การแสดงข้อมูลปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำร่วมกับข้อมูลโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำในเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ

สำหรับข้อมูลเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ(Rule Curve) ของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขื่อนทับเสลา แสดงดังรูปที่ 4.4-7 และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางของกลุ่มน้ำสะแกกรังของกรมชลประทานคือ อ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์ มีเส้นปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัต เพื่อการบริหารจัดการน้ำร่วมกับการคาดการณ์ปริมาณน้ำแสดงดังรูปที่ 4.4-8

ปริมาณน้ำต้นเดือน (ล้าน ลบ.ม.)												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
URC ปรับปรุง 62	151.25	148.66	144.91	140.37	130.10	120.81	110.18	100.29	92.47	114.25	156.08	160.00
LRC ปรับปรุง 62	60.46	48.85	42.22	39.00	37.53	37.00	38.09	41.62	45.47	50.29	65.54	72.82

รูปที่ 4.4.7 เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตเขื่อนทับเสลา

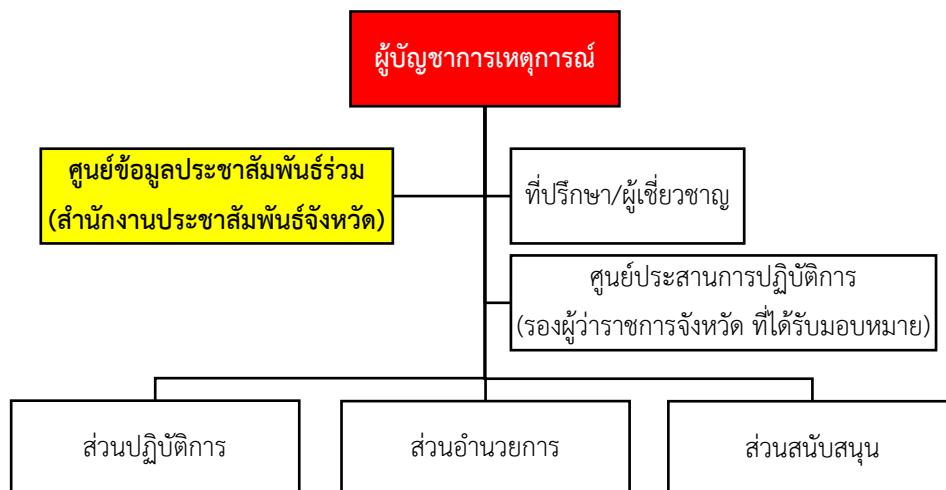

รูปที่ 4.4-8 เกณฑ์ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำแบบพลวัตอ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์

4.5 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

เมื่อทราบข้อมูลสำหรับเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภาวะน้ำท่วมแล้ว นอกเหนือจากการสื่อสารไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมแล้ว การสื่อสารไปยังประชาชนก็สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติตัวได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ทั้งในกรณีเกิดภาวะน้ำท่วมปกติและกรณีที่เกิดภาวะน้ำท่วมอย่างรุนแรงได้ รวมถึงการขอรับความช่วยเหลือในระหว่างเกิดภาวะน้ำท่วมหรือหลังจากที่ภาวะน้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว

ทั้งนี้ ในการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ ควรเป็นการแจ้งเตือนล่วงหน้าที่มีมาตรฐานเป็นรูปแบบเดียวกันจะทำให้สะดวกต่อการรับทราบและเข้าใจข้อมูลที่ได้รับในแนวทางเดียวกันเพื่อให้ประชาชนได้เตรียมความพร้อมรับมือในกรณีที่เกิดภาวะน้ำท่วมขึ้น จึงใช้แนวทางปฏิบัติของโครงสร้างองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่กำหนดไว้ โดยมีโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ดังรูปที่ 4.5-1

รูปที่ 4.5-1 โครงสร้างองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ตามโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ **ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม (Joint Information Center: JIC)** มีหน้าที่ประสานข้อมูลเหตุการณ์กับส่วนต่างๆ ภายใต้โครงสร้างองค์กรปฏิบัติ เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลและสื่อสารตลอดจนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์สู่ประชาชนและสื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการด้านข่าวสาร (Information Operation) ที่ครอบคลุมการจัดการข่าวปลอม ข่าวลือ และการปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน เพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ (แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570) โดยมีกรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลักร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) **กรมประชาสัมพันธ์** (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีเครื่องมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กระจายข่าวผ่านช่องทางสื่อหลายประเภท ซึ่งส่งผ่านข้อมูลโดยตรงไปยังประชาชน และยังมีหน้าที่เสริมสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานรัฐที่เข้ามาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชนด้วยตนเองในพื้นที่ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำขอบเขตแผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม ตามคู่มือการปฏิบัติงานศูนย์ข้อมูลข่าวสารร่วม ภายใต้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (กรมประชาสัมพันธ์, 2562)

2) **กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม** จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและบริหารจัดการโครงข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมในการแจ้งข่าวสาร ข้อมูลไปยังประชาชนผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ

3) **สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ** ซึ่งมีบทบาทในการบริหารจัดการและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งครอบคลุมโครงข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมในการแจ้งข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนผ่านทางคลื่นความถี่ของผู้ให้บริการ

4) **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนในพื้นที่ทราบภายในขอบเขตพื้นที่การปกครองของตนเอง อีกทั้งจะช่วยกระจายข่าวสาร รวมถึงการแจ้งแนวทางการปฏิบัติเบื้องต้นให้แก่ประชาชนได้รับทราบเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภาวะน้ำท่วมที่กำลังเกิดขึ้นหรือที่อาจจะเกิดขึ้น การขอรับความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม หรือการขอรับการชดเชยเยียวยาหลังภาวะน้ำท่วมได้พ้นไปแล้ว

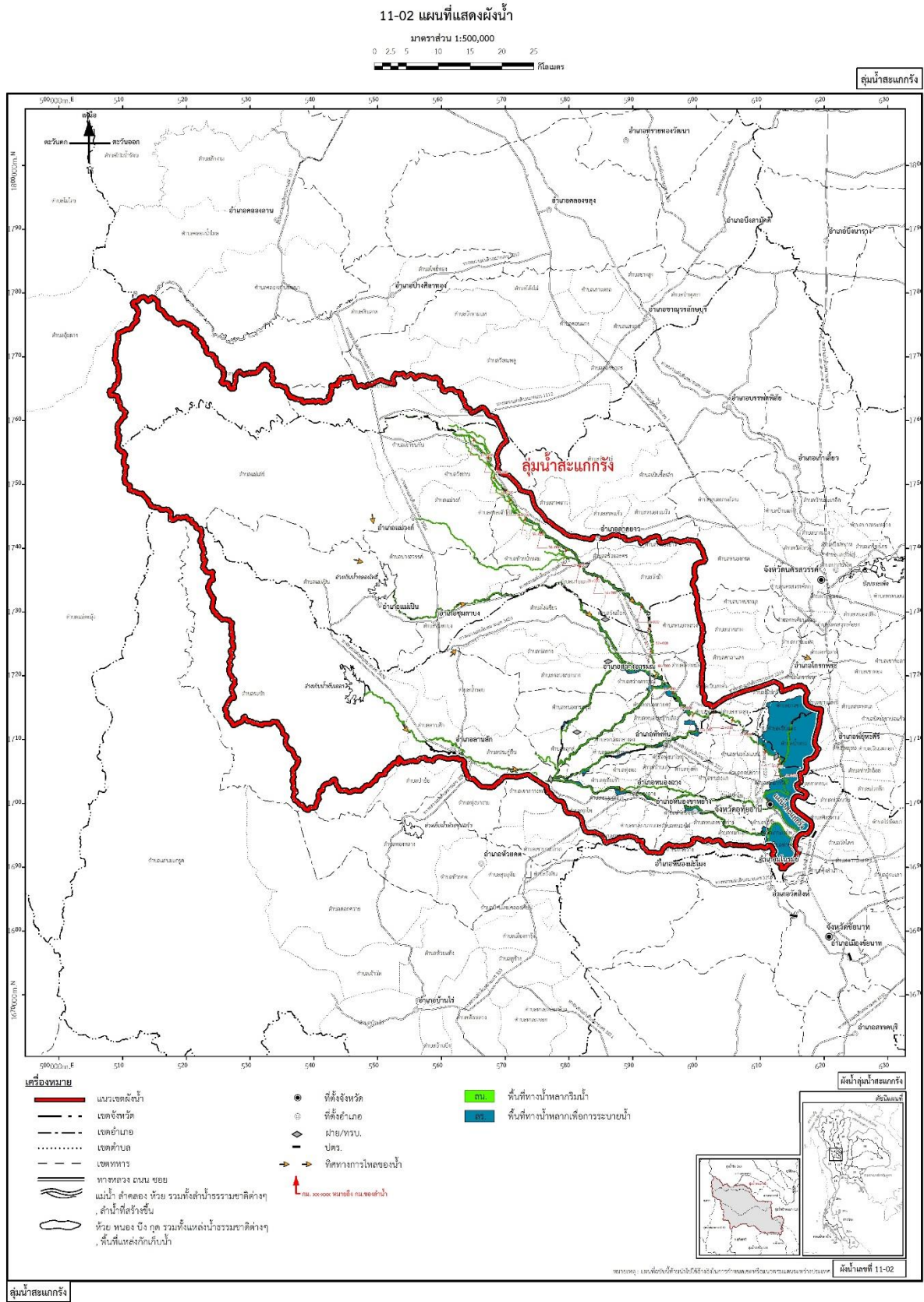
รายการเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ อาจกำหนดให้รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลตามรายการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ตามความจำเป็นและที่เห็นสมควร

4.6 วิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการ

4.6.1 เส้นทางการไหลของน้ำ

แม่น้ำสะแกกรัง เป็นลำน้ำสายหลักในพื้นที่ มีต้นกำเนิดจากลำน้ำ 3 สาย ได้แก่ น้ำแม่वंก ไหลผ่าน อ.แม่वंก และ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์ มาบรรจบกับคลองโพธิ์ ซึ่งไหลมาจากเทือกเขาบริเวณแนวแบ่งเขตระหว่าง จ.นครสวรรค์ และ จ.อุทัยธานี สู่ อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี กลายเป็นแม่น้ำตากแดด แล้วไหลลงมาบรรจบกับห้วยทับเสลา ในเขต อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี เข้าเขต อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี ไหลเลาะเลียบบ่านภูเขาสะแกกรังจึงได้ชื่อว่า แม่น้ำสะแกกรัง ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทางด้านเหนือของเขื่อนเจ้าพระยา บริเวณ บ้านท่าซุง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

เส้นทางการไหลของน้ำในลำน้ำภายในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังแสดงได้เป็นข้อมูลระบบทางน้ำ ข้อมูลประกอบที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำท่วม เช่น ความจุลำน้ำ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่ทางน้ำหลาก พื้นที่น้ำนอง และพื้นที่ลุ่มต่ำ ตามรูปที่ 4.6.1-1 และรูปที่ 4.6.1-2 โดยข้อมูลส่วนนี้จะใช้ประกอบการพิจารณาเกณฑ์ต่างๆ รวมทั้งพื้นที่รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมตามหัวข้อย่ออื่น ๆ

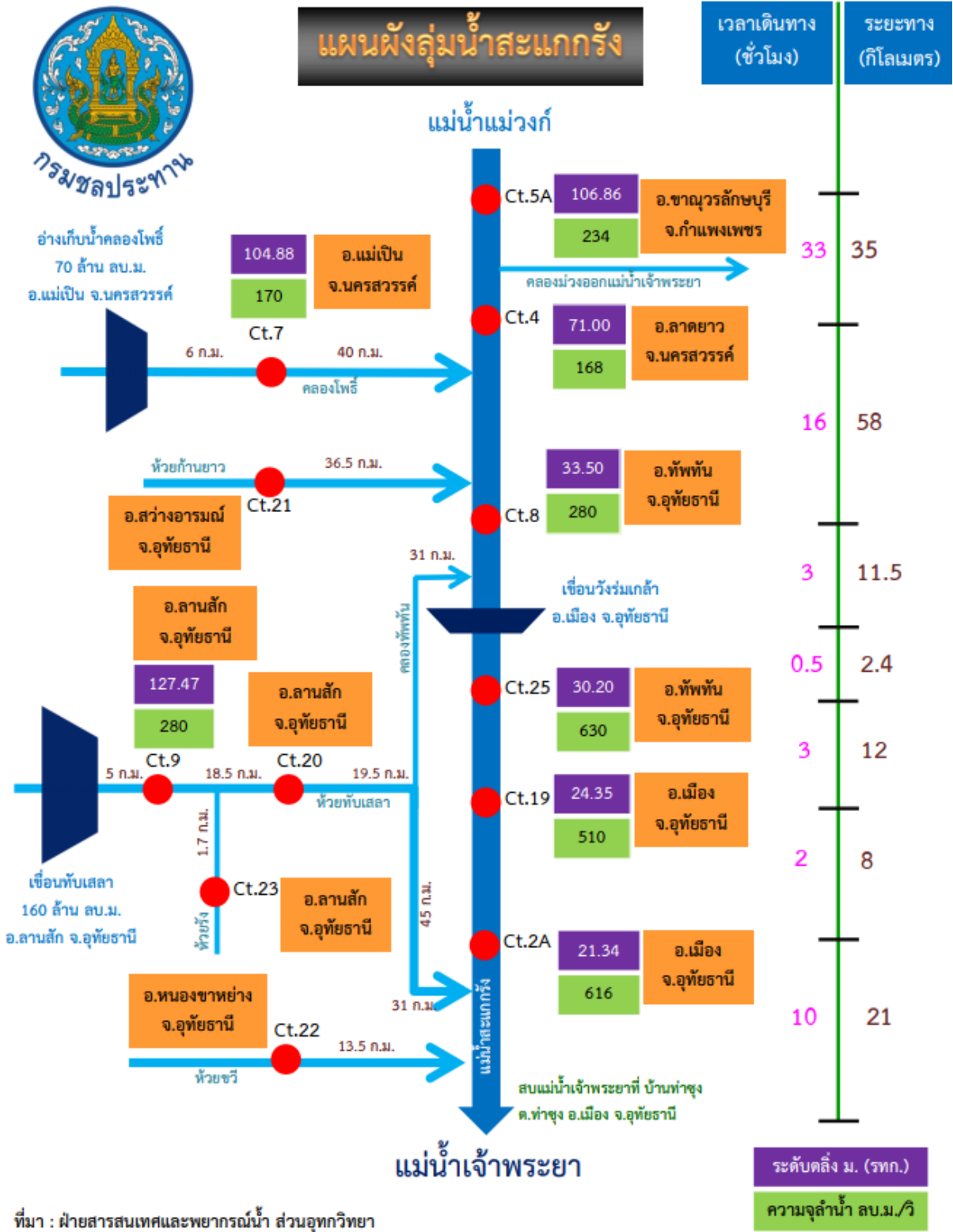
รูปที่ 4.6.1-1 แผนที่แสดงผังน้ำ กลุ่มน้ำสะแกกรัง

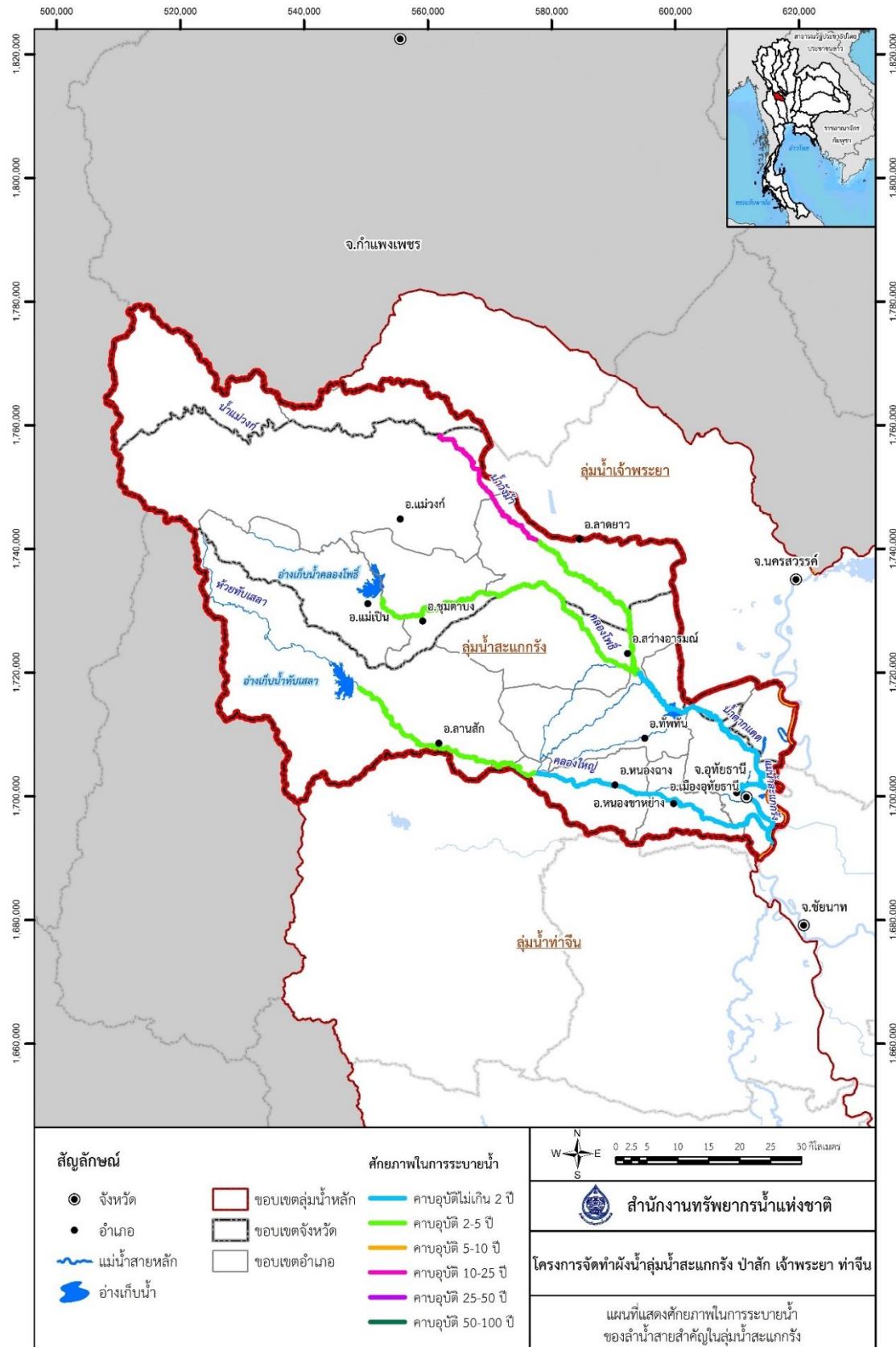

4.6.2 แนวทางการระบายน้ำที่รวดเร็ว

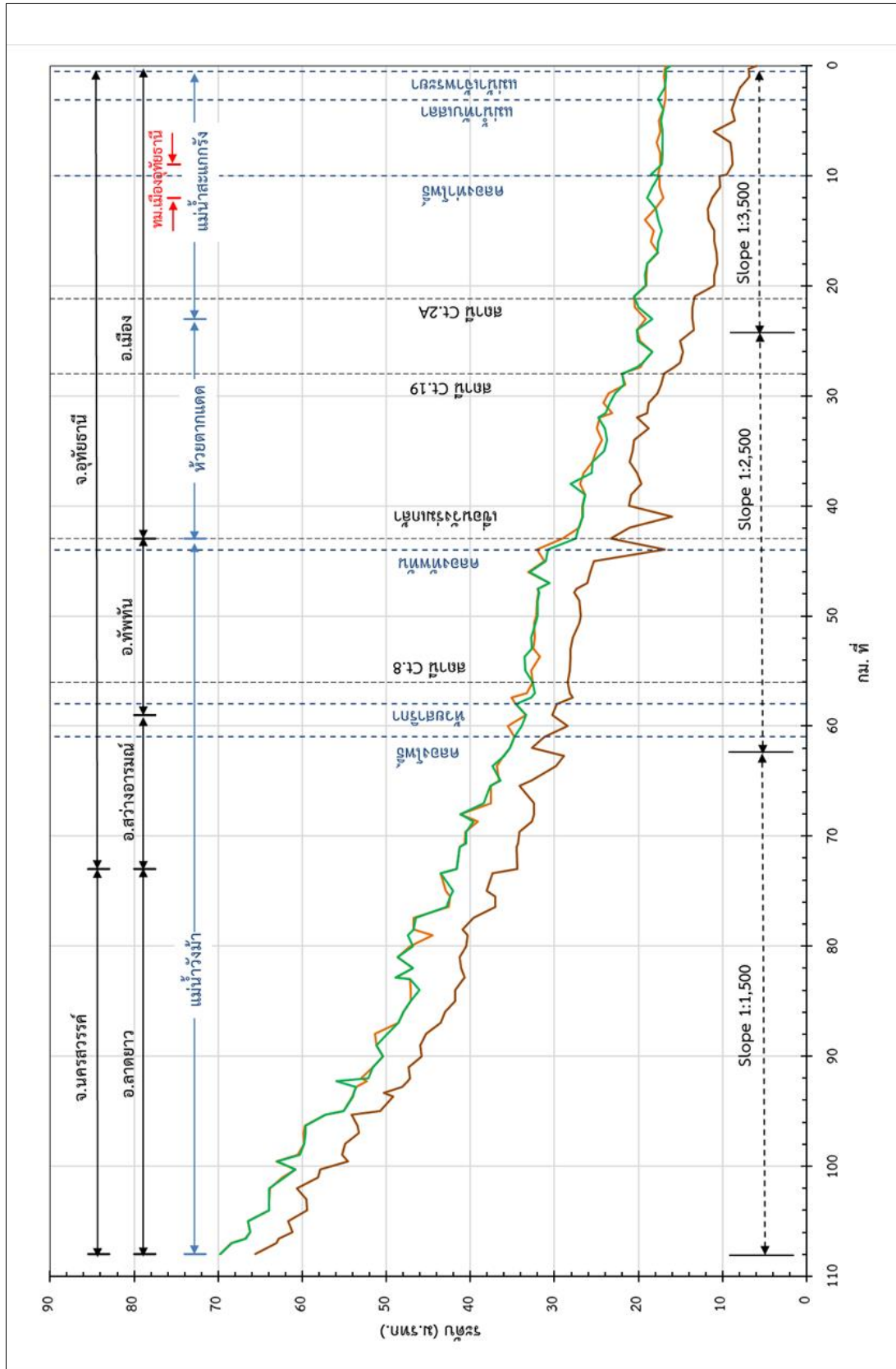
การวิเคราะห์ระยะเวลาในการเดินทางของน้ำในลำน้ำ จะใช้เพื่อประกอบการพิจารณา ระบายน้ำหลากของกลุ่มน้ำสะแกกรัง ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์สภาพการไหลในลำน้ำสาขาต่างๆ ของแม่น้ำสะแกกรัง สามารถคำนวณระยะเวลาการเดินทางของน้ำในแม่น้ำตั้งแต่สถานีวัดน้ำท่า Ct.5A อ.ขามเฒ่า ถึงบ้านท่าซุง ถึงบริเวณจุดบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยารวมทั้งสิ้น 67.5 ชั่วโมง ตามแนวเส้นทางการไหล 147.9 กิโลเมตร ดังแสดงใน **รูปที่ 4.6.2-1** ซึ่งจะแสดงระยะทาง และช่วงเวลาที่น้ำเดินทางจากสถานีถึงสถานี ตั้งแต่ Ct.5A Ct.4 Ct.8 เชื้อนวังร่วมเกล้า Ct.25 Ct.19 Ct.2A สิ้นสุดที่จุดบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่บ้านท่าซุง และสามารถประเมินศักยภาพของลำน้ำที่สามารถรองรับปริมาณน้ำที่คาบอุบัติต่างๆ ดัง **รูปที่ 4.6.2-2** ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม่น้ำสะแกกรังช่วงที่ไหลผ่าน อ.เมือง อ.หนองฉาง อ.หนองขาหย่าง และอ.ทัพทัน ของจ.อุทัยธานีมีศักยภาพในการระบายน้ำได้น้อยกว่าคาบอุบัติ 2 ปี และรูปตัดตามยาวและขีดความสามารถในการระบายน้ำของแม่น้ำสะแกกรังดัง**รูปที่ 4.6.2-3**

รูปที่ 4.6.2-1 ความสามารถในการระบายน้ำและระยะเวลาการเดินทางของน้ำในแม่น้ำสะแกกรัง

รูปที่ 4.6.2-2 ศักยภาพในการระบายน้ำของลำน้ำสายสำคัญในลุ่มน้ำสะแกกรัง

รูปที่ 4.6.2-3 รูปตัดตามยาวและขีดความสามารถในการระบายน้ำของแม่น้ำสะแกกรัง

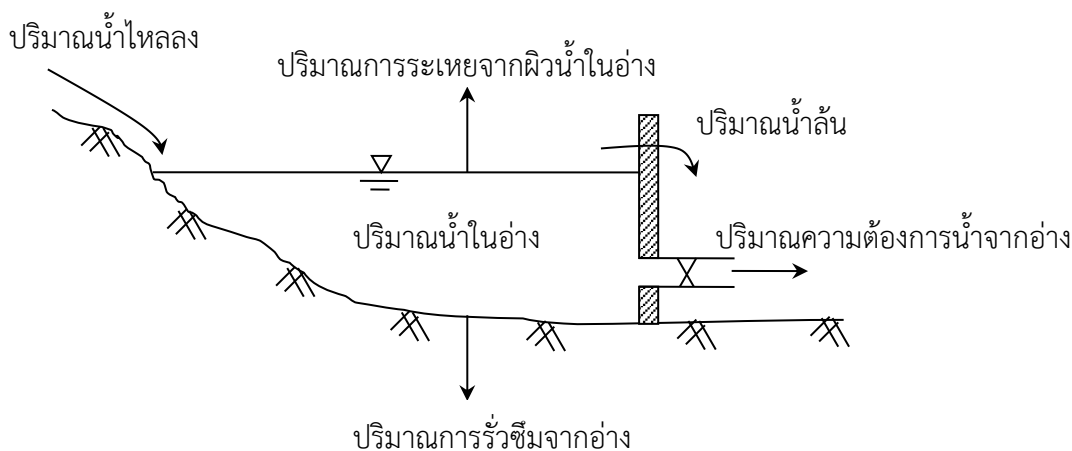
ในการเตรียมการระบายน้ำท่วมในแต่ละลุ่มน้ำให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จะนำผังน้ำของแต่ละลุ่มน้ำที่จัดทำขึ้นโดยศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ มาใช้ประกอบการจัดทำแผนการระบายน้ำ โดยพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 กำหนดให้ “ผังน้ำ” หมายความว่า “แผนที่หรือ แผนผังแสดงระบบทางน้ำที่มีน้ำไหลผ่าน ซึ่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงทางออกสู่พื้นที่แหล่งน้ำ ทะเล หรือทางออกทางน้ำระหว่างประเทศ ซึ่งระบบทางน้ำดังกล่าวครอบคลุมทั้งแม่น้ำ ลำลอง ห้วย หนอง บึง กุด ป่าบุง ป่าทาม พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่แหล่งกักเก็บน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก พื้นที่น้ำนอง พื้นที่ลุ่มต่ำ ทางน้ำ หรือพื้นที่อื่นใดที่มีลักษณะทำนองเดียวกันไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือนมนุษย์สร้างขึ้น โดยทางน้ำ ดังกล่าวอาจมีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปีหรือบางช่วงเวลาก็ได้” รวมถึงพิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่ในระบบทางน้ำตามผังน้ำซึ่งจะต้องไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือกระแสน้ำหรือกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำอันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ในการระบายน้ำจึงต้องมีการจัดทำเป็นแผนการระบายน้ำเพื่อให้สามารถระบายน้ำตามผังน้ำที่มีอยู่ได้ โดยมีหน่วยงานสนับสนุนที่สามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางระบายน้ำ ได้แก่กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำกรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท กรมแผนที่ทหาร กรมโยธาธิการและผังเมือง สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ(องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การผันน้ำก็เป็นอีกมาตรการหนึ่งในการแก้ไขภาวะน้ำท่วม โดยพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 บัญญัติให้มีการผันน้ำได้ 2 วิธี คือ การผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำที่มาตรา 35(6) กำหนดให้เป็นของคณะกรรมการลุ่มน้ำในการพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อ กนช. หรือในกรณีจำเป็น มาตรา 65 ประกอบมาตรา 59 กำหนดให้เป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบ กนช. ในการออกคำสั่งให้มีการผันน้ำเพื่อบรรเทาภาวะน้ำท่วมได้ และการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ มาตรา 17(12) กำหนดให้ กนช. พิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศได้ ซึ่งการผันน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนี้ควรเกิดขึ้นในกรณีของการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่ง ซึ่งเป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีหรือ กนช. แล้วแต่กรณี เป็นบุคคลผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการออกคำสั่ง แต่ถ้าเกิดกรณีของการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ กนช. ก็จะมีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบได้ และเมื่อมีการเห็นชอบแล้วต้องมีการปฏิบัติการผันน้ำโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมชลประทาน กระทรวงกลาโหม และกระทรวงการต่างประเทศ

4.7 วิธีการเก็บกักน้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การเก็บกักน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ต้องอาศัยเครื่องมือสำคัญคืออ่างเก็บน้ำเพื่อทำหน้าที่กักเก็บน้ำในยามที่ปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างมากกว่าความต้องการ เพื่อให้มีน้ำเพียงพอสำหรับส่งให้กับความต้องการต่าง ๆ ในช่วงเวลาขาดแคลนน้ำ การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำประจำเดือนจะทำได้โดยการวิเคราะห์สมดุลของน้ำ (Water Balance) ในอ่างเก็บน้ำ ดังแสดงใน **รูปที่ 4.7-1**

หลักการสมดุลของน้ำในอ่างคือ ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าอ่าง - ปริมาณน้ำที่ไหลออกจากอ่างทั้งหมด = ปริมาณน้ำในอ่างที่เปลี่ยนแปลงไป หรือจากรูปที่ 4.7-1 เราสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำไหลเข้า ปริมาณน้ำไหลออก และปริมาณน้ำในอ่างแต่ละเดือนได้ ดังนี้

รูปที่ 4.7-1 สมดุลของน้ำในอ่างเก็บน้ำ

$$\begin{aligned} \text{ปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือน} &= \text{ปริมาณน้ำในอ่างเมื่อต้นเดือน} + \text{ปริมาณน้ำที่ไหลลงอ่างในเดือนนั้น} \\ &\quad - \text{ปริมาณความต้องการน้ำจากอ่างเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ} \\ &\quad - \text{ปริมาณการระเหยจากผิวน้ำในอ่างเดือนนั้น} \\ &\quad - \text{ปริมาณการรั่วซึมจากอ่างในเดือนนั้น} \end{aligned}$$

หากปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือนที่คำนวณได้มากกว่าปริมาณน้ำเก็บกักสูงสุด จะถือว่ามีการไหลล้นอ่างในเดือนนั้น และปริมาณน้ำที่ไหลล้นอ่างจะเท่ากับ ปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือนลบด้วยปริมาณน้ำเก็บกักสูงสุด และปริมาณน้ำในอ่างสำหรับต้นเดือนต่อไปจะเท่ากับปริมาณน้ำเก็บกักสูงสุด

ในทางกลับกันถ้าปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือนที่คำนวณได้น้อยกว่าปริมาณน้ำเก็บกักต่ำสุดจะถือว่ามีการขาดน้ำในเดือนนั้น ปริมาณน้ำที่ส่งจากอ่างจะน้อยกว่าความต้องการน้ำทั้งหมดจากอ่าง ปริมาณน้ำที่ขาดไปเท่ากับปริมาณน้ำเก็บกักต่ำสุดลบด้วยปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือน ปริมาณน้ำในอ่างสำหรับต้นเดือนถัดไปจะเท่ากับปริมาณน้ำเก็บกักต่ำสุด

การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำจะประกอบไปด้วย การประเมินปริมาณน้ำไหลลงอ่าง ปริมาณความต้องการน้ำจากอ่างทั้งหมด การสูญเสียน้ำเนื่องจากการระเหยและการรั่วซึม แล้วนำมาคำนวณหาปริมาณน้ำที่ต้องส่งและที่เหลืออยู่ในอ่างจากปริมาณน้ำที่มีอยู่เมื่อต้นเดือนตามหลักสมดุสน้ำ การคำนวณสมดุสน้ำประจำเดือนจะทำต่อเนื่องกันไปตลอดระยะเวลาที่ใช้ในการวางแผนซึ่งปกติจะเป็นรายฤดูกาล

4.7.1 การปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operations)

การปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operations) หมายถึง การเก็บกักน้ำในอ่างและการส่งน้ำจากอ่างเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ โดยมีการวางแผนล่วงหน้าว่าควรเก็บกักและส่งน้ำจากอ่างในแต่ละช่วงเวลาเป็นปริมาณเท่าใด และมีการปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ตราบเท่าที่สภาพในอนาคตเป็นไปตามที่คาดคะเนไว้ ถ้าสภาพในอนาคตต่างจากที่คาดคะเนไว้ในตอนวางแผน การปฏิบัติการอาจต่างจากแผนที่วางไว้ เพื่อลดสถานะการขาดแคลนน้ำหรือน้ำล้นอ่างเก็บน้ำ

ในการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ สิ่งสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำคือการคาดการณ์ปริมาณน้ำไหลลงอ่างในช่วงระยะเวลาวางแผนล่วงหน้า เช่นในช่วง 6 เดือนข้างหน้า ถ้าสามารถรับรู้ปริมาณน้ำไหลลงอ่างในแต่ละเดือนในช่วง 6 เดือนข้างหน้า การวางแผนจะทำได้ง่าย โดยขั้นแรกจะสมมุติแผนการใช้น้ำจากอ่างแล้วจึงทำการวิเคราะห์สมดุสน้ำในอ่างในแต่ละเดือนอย่างต่อเนื่อง 6 เดือน ผลการวิเคราะห์สมดุสน้ำจะทำให้ทราบว่าควรเก็บกักน้ำแต่ละเดือนเท่าใด ควรส่งน้ำในแต่ละเดือนเท่าใด และเมื่อใดจะมีการขาดแคลนน้ำและการไหลล้นอ่าง สิ่งนี้จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าแผนการใช้น้ำจากอ่างควรต้องมีการปรับแผนการใช้น้ำและการเก็บกักน้ำใหม่ เพื่อไม่ให้เกิดการขาดแคลนน้ำและน้ำไหลล้นอ่าง หรือเกิดให้น้อยที่สุด

สำหรับการวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ ROS (Reservoir Operation Study) การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำต้องมีการคำนวณคาดการณ์การใช้น้ำของกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดทั้งปีอยู่แล้ว เช่น การใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูก การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค การอุตสาหกรรม รักษาระบบนิเวศ ฯลฯ ซึ่งถ้าไม่วางแผนแล้วอาจจะทำให้สูญเสียโดยไม่จำเป็น

ดังนั้น การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำมีเป้าหมายที่สำคัญคือ เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการจัดสรรน้ำให้กับกิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่เหลืออยู่ โดยไม่เกิดการขาดแคลนน้ำเพื่อวิเคราะห์เป้าหมายการปลูกพืชและปริมาณความต้องการใช้น้ำในกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำที่มีอยู่เพื่อจัดทำแผนการจัดสรรน้ำในฤดูแล้งและฤดูฝน ปริมาณน้ำที่จัดส่งรายวัน รายสัปดาห์และรายเดือนพร้อมเกณฑ์การควบคุมการจัดสรรน้ำในอ่างเก็บน้ำ (ROS) ที่สามารถใช้ควบคุมกำกับการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ ROS (Reservoir Operation Study) ได้ดำเนินการตามกรอบแนวทางการบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทาน โดยมีแนวทางการดำเนินการ คือ

- 1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย

- (1) ข้อมูลรายละเอียดโครงการ
- (2) ข้อมูลแผนการเพาะปลูกพืช
- (3) ข้อมูล Inflow และความต้องการใช้น้ำภาคส่วนต่าง ๆ
- (4) ข้อมูลโค้งความจุและพื้นที่ผิวน้ำ
- (5) ข้อมูลอ่างเก็บน้ำ (กรณีมีอ่างเก็บน้ำ)

2) คำนวณความต้องการใช้น้ำ

การคำนวณหาการใช้น้ำของพื้นที่ในโครงการประเภทต่าง ๆ การประเมินแผนการใช้น้ำในอ่างเก็บน้ำ Reservoir Operation Study (ROS) เป็นเครื่องมือช่วยในการประเมินความต้องการใช้น้ำของพืชในฤดูเพาะปลูก บ่อปลา บ่อกัก ฯลฯ และวิเคราะห์สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรน้ำให้แต่ละกิจกรรมได้สะดวก และรวดเร็ว

3) การหาความต้องการใช้น้ำของพืช

ปริมาณการใช้น้ำของพืชเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างยิ่งที่เพราะปริมาณการใช้น้ำของพืชนี้ จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับปริมาณและความถี่ในการให้น้ำ ปริมาณการใช้น้ำของพืช (Consumptive Use) หรือ Evapotranspiration ET) เป็นปริมาณน้ำทั้งหมดที่สูญเสียดังกล่าวจากพื้นที่เพาะปลูกสู่บรรยากาศในรูปของไอน้ำ ปริมาณน้ำดังกล่าวประกอบขึ้นด้วย ส่วนใหญ่ ๆ 2 ส่วนคือ

(1) ปริมาณน้ำที่พืชดูดไปจากดิน นำไปใช้สร้างเซลล์และเนื้อเยื่อแล้วคายออกสู่บรรยากาศทางใบซึ่งเรียกว่า การคายน้ำ (Transpiration)

(2) ปริมาณที่ระเหยจากผิวดินบริเวณรอบ ๆ ต้นพืช จากผิวน้ำในขณะให้น้ำหรือในขณะที่มีน้ำขังอยู่และจากน้ำที่เกาะอยู่ตามใบเนื่องจากฝนหรือการให้น้ำ ซึ่งเรียกว่าการระเหย (Evaporation)

4) ปริมาณฝนใช้การ (Effective Rainfall)

ฝนใช้การคือปริมาณฝนที่ตกลงมาแล้วสามารถนำน้ำฝนไปใช้แทนน้ำชลประทานได้ โดยปกติแล้วไม่จำเป็นว่าฝนที่ตกลงมาบนพื้นที่เพาะปลูกนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อพืชได้ทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะส่วนที่จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงคือส่วนที่เก็บกักไว้ในเขตรากที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด ภายหลังหรือกรณีที่ฝนชุกก็จะเป็นส่วนที่ขังอยู่ในแปลงนาในระดับที่ไม่มากเกินไปจนเป็นอันตรายแก่ข้าว

ปริมาณฝนใช้การหรือปริมาณฝนที่สามารถนำมาใช้แทนน้ำชลประทานได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละช่วงเวลา ปริมาณการใช้น้ำของพืช ความเคยชินของชาวนา ต่อการเก็บกักน้ำชลประทานไว้ในแปลงนาและความสูงของคันนา เช่น ถ้าชาวนานิยมเก็บน้ำชลประทาน เอาไว้ในแปลงนาระดับต่ำ เมื่อฝนตกลงมาก็มีความสามารถที่จะเก็บน้ำฝนไว้ในแปลงนาได้มาก เป็นต้น นอกจากนี้ จะเห็นว่าในเดือนที่มีฝนตกน้อย เปอร์เซ็นต์ของฝนที่ใช้งานจะสูงกว่าเดือนที่มีฝนตกมากและยัง ขึ้นอยู่กับปริมาณฝนที่ตกในเดือนก่อน ๆ เป็นสำคัญด้วย

5) การวางแผนการส่งน้ำ

จุดประสงค์หลักของการวางแผนการส่งน้ำก็เพื่อหาแนวทางในการวางแผนการใช้น้ำชลประทานให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะในปัจจุบันชาวนานิยมปลูกข้าวนาปรังกันมาก จึงทำให้น้ำที่เคยมีใช้อย่างเหลือเพื่อเกิดการขาดแคลน ฉะนั้น การที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายมากนักก็คือการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ การวางแผนการส่งน้ำก่อนการเพาะปลูก ที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็น การวางแผนการส่งน้ำล่วงหน้าเป็นสัปดาห์ไป

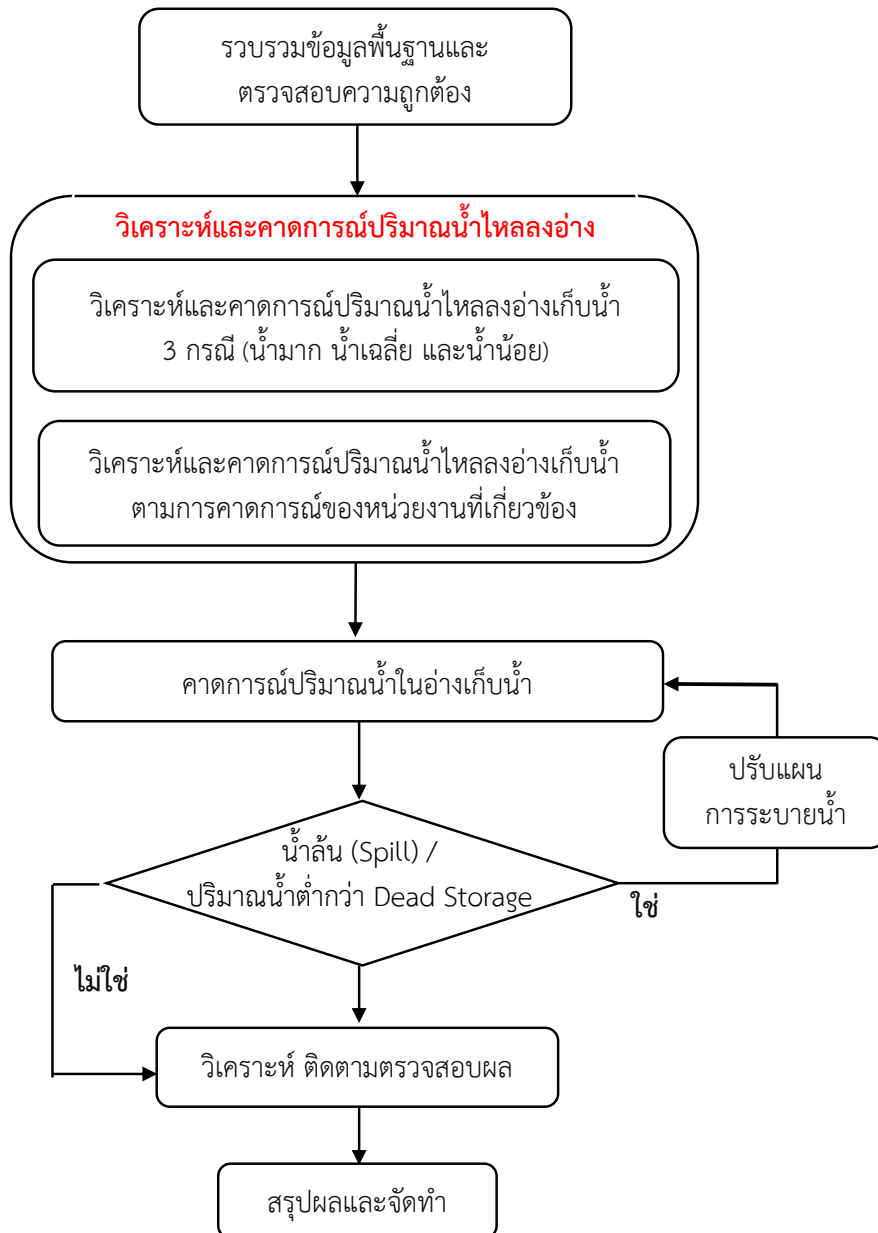
วิธีการวางแผนการส่งน้ำล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์ข้อมูลกิจกรรมการเพาะปลูกและข้อมูลฝนในอดีตมีความสำคัญมาก ถ้ามีข้อมูลหลายปีและข้อมูลนั้นถูกต้องจะทำให้การทำนายปริมาณน้ำที่จะส่งให้พื้นที่เพาะปลูกได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ข้อมูลกิจกรรมเพาะปลูกในอดีตเป็นรายสัปดาห์ที่ต้องการใช้ ประกอบด้วย

- (1) พื้นที่ตกกล้ารายสัปดาห์
- (2) พื้นที่เตรียมแปลงรายสัปดาห์
- (3) พื้นที่ปักดำรายสัปดาห์

6) ประสิทธิภาพระบบชลประทาน

ประสิทธิภาพชลประทาน หมายถึง อัตราส่วนที่คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ระหว่างปริมาณน้ำสุทธิที่ต้องให้แก่พืชต่อปริมาณน้ำทั้งหมดที่ต้องให้แก่พืช การหาค่าประสิทธิภาพของการชลประทานนั้นอาจทำได้หลายแห่งคือถ้าวัดปริมาณน้ำทั้งหมดที่ต้องให้แก่พืชที่แปลงเพาะปลูกเป็นประสิทธิภาพชลประทานที่แปลงเพาะปลูก ถ้าวัดที่ปากคลองส่งน้ำก็จะเป็นประสิทธิภาพของการชลประทานที่ปากคลองส่งน้ำ และถ้าวัดที่หัวงานของโครงการชลประทานก็จะเป็นประสิทธิภาพชลประทานที่หัวงานหรือประสิทธิภาพของโครงการชลประทานเป็นต้น

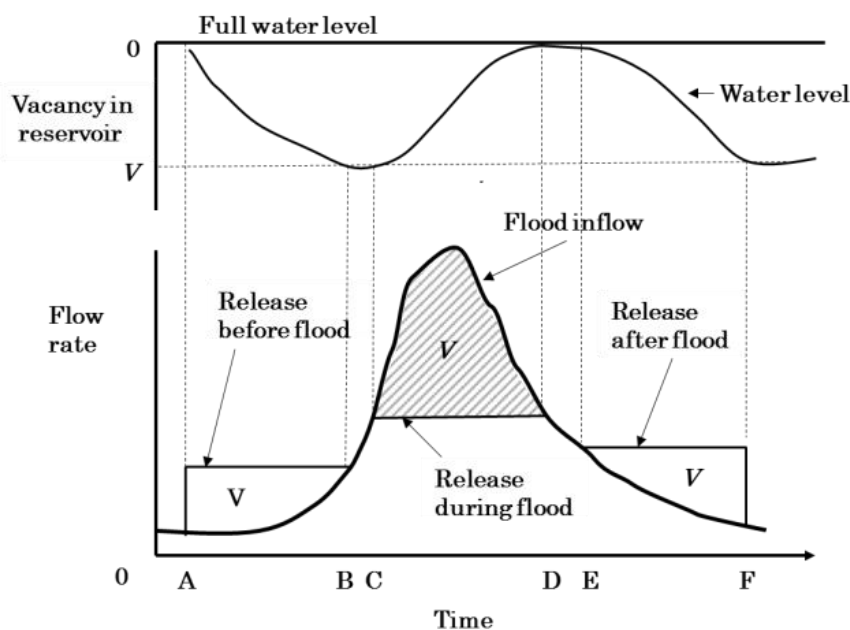
ทั้งนี้การบริหารจัดการน้ำในอ่างเก็บน้ำต้องมีการจัดทำ Dynamic Operating Curve เพื่อควบคุมการจัดสรรน้ำในอ่างเก็บน้ำให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกันระหว่างปริมาณน้ำต้นทุนในอนาคตที่ได้จากการพยากรณ์ด้วยเทคนิคทางสถิติ และความต้องการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมการใช้น้ำต่าง ๆ เช่น การอุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศ ด้านการเกษตร และอุตสาหกรรม ในอ่างเก็บน้ำในช่วงเวลาต่าง ๆ

รูปที่ 4.7.1-1 ผังการดำเนินการคาดการณ์ปริมาณน้ำในการอ่างเก็บน้ำ

4.7.2 ระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ Vacancy Requirement Rule Curve

กระบวนการของระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำด้วยวิธี Vacancy Requirement Rule Curve (VRRC) แสดงได้ดังรูปที่ 4.7.2-1 ทั้งนี้เป็นการแสดงกระบวนการขึ้นพื้นฐานเพื่อเก็บกักน้ำในอ่างเก็บน้ำจากกรณีที่มีพายุฝนเพียง 1 ครั้ง โดยปริมาณน้ำที่เกี่ยวกับอ่างเก็บน้ำคือ ปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างเก็บน้ำ ปริมาณน้ำระบาย และปริมาตรเก็บกัก

รูปที่ 4.7.2-1 กระบวนการของระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ

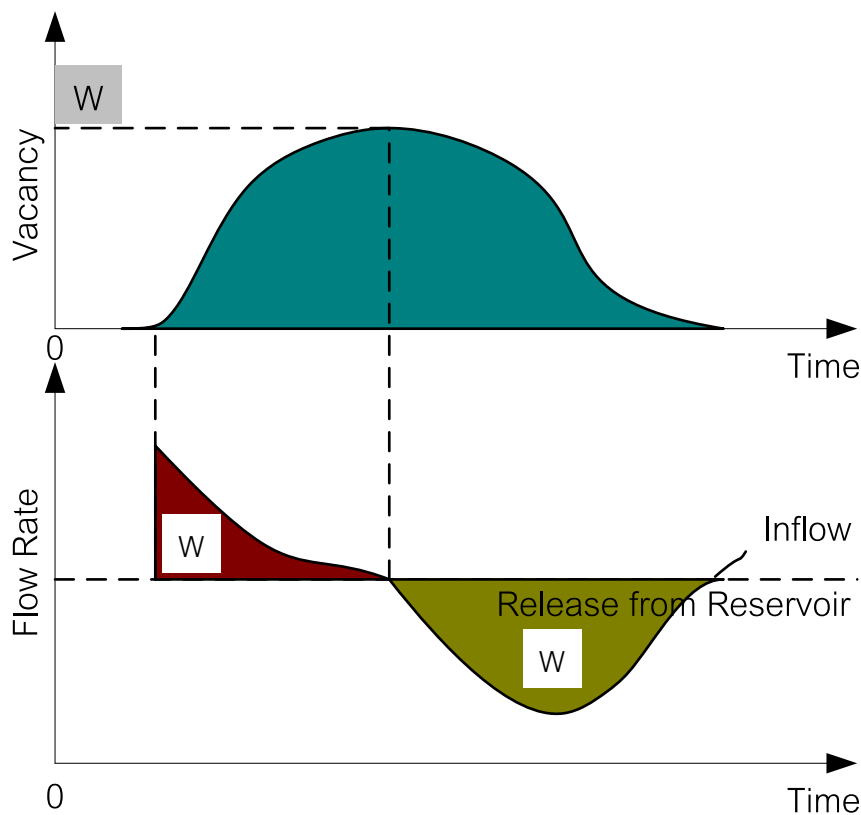
(1) ปริมาณน้ำที่ระบายในช่วงระยะเวลาที่เกิดอุทกภัยคำนวณได้จาก อัตราระบายสูงสุดจากผังเกณฑ์ปริมาณน้ำเฝ้าระวังเพื่อการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ ปริมาณน้ำระบายสูงสุดนี้จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายจากอุทกภัย หากจำเป็นให้ปรับเกณฑ์เพิ่มขึ้น โดยพิจารณามูลค่าความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ให้น้อยที่สุด กำหนดให้ปริมาตรน้ำที่เก็บกักในอ่างเก็บน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมด้วยตัวแปร V

(2) ปริมาตรเก็บกักเพื่อป้องกันน้ำท่วม (V) ของอ่างเก็บน้ำจะเริ่มเก็บกักเมื่อระบบปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมเริ่มดำเนินการ ทั้งนี้สามารถเริ่มการระบายน้ำได้หลากหลายวิธีการ การระบายน้ำออกจากอ่างเก็บน้ำคงที่ ทั้งนี้สมมติว่าปริมาณน้ำก่อนเข้าฤดูฝนนั้น เก็บกักที่เต็มระดับเก็บกักปกติ (Full Water Level, FWL) ปริมาณน้ำระบายก่อนฤดูฝน ด้วยอัตราคงที่เพื่อสามารถระบายน้ำจากเต็มระดับเก็บกักปกติให้พร้อมสู่ปริมาตรเก็บกักเพื่อป้องกันน้ำท่วม (V)

(3) หลังจากการป้องกันน้ำท่วม ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำจะอยู่ที่เต็มระดับเก็บกักปกติ (FWL) ต้องทำการลดระดับน้ำเพื่อเตรียมการป้องกันน้ำท่วมจากพายุฝนลูกต่อไป การระบายน้ำด้วยอัตราคงที่ ภายหลังจากการป้องกันน้ำท่วม ซึ่งผู้ปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำต้องคำนวณหาปริมาณน้ำระบายในช่วงนี้ให้เหมาะสม

(4) เพื่อการรักษาปริมาณน้ำระบาย ไม่ให้เกิน เป้าหมายในช่วงก่อนและหลังการป้องกันน้ำท่วม ระดับน้ำที่แสดงในรูป ถูกนำมาใช้เป็น เส้นปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำตัวบน (Upper Rule Curve, URC) ซึ่งหากในการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำจริงการรักษากระดับน้ำเก็บกักสูงสุดไว้ที่ระดับเก็บกักปกติ (Normal Pool Level) และไม่เกินระดับเก็บกักสูงสุด (Maximum Pool Level)

ปริมาตรเก็บกักที่เพียงพอกับความต้องการใช้น้ำ ในช่วงเวลาต่างๆ โดยแนวทางการกำหนดปริมาตรเก็บกักน้ำน้อยที่สุดที่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำในอนาคตของแต่ละช่วงเวลาพิจารณาบริหารน้ำด้วยเส้นปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำตัวล่าง (Lower Rule Curve, LRC) ทั้งนี้แนวคิดในการสร้างเส้นปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำตัวล่าง จะสมมุติว่าในช่วงฤดูแล้งปริมาณน้ำที่ไหลออกจากอ่างส่วนเกิน (Surplus Outflow) มีปริมาตรเท่ากับ W ดังนั้นก่อนถึงช่วงฤดูแล้งจำเป็นต้องเก็บกักน้ำในอ่างไว้ให้มีปริมาตรเท่ากับ W เพื่อให้มีน้ำเพียงพอต่อความต้องการตลอดช่วงฤดูแล้ง ด้วยการระบายน้ำออก (Release) ในอัตราที่ต่ำกว่าปริมาณน้ำที่ไหลเข้าอ่าง (Inflow) จนกระทั่งเมื่อสิ้นสุดฤดูแล้งปริมาณน้ำจะแก้อ่างเก็บน้ำพอดีดังแสดงในรูปที่ 4.7.2-2

รูปที่ 4.7.2-2 ปริมาณน้ำที่จำเป็นต้องเก็บกักเพื่อใช้ในฤดูแล้ง

4.8 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยน้ำท่วม

เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำท่วม จึงใช้แนวทางปฏิบัติของโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ที่กำหนดไว้ ในที่นี้คือ "ศูนย์ประสานการปฏิบัติ (ที่ทำการปกครองจังหวัด)" แสดงดังรูปที่ 4.5-1 ทั้งก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม ระหว่างเกิดภาวะน้ำท่วม และหลังเกิดภาวะน้ำท่วม โดยมีหน้าที่ดังนี้

1) **ศูนย์ประสานการปฏิบัติ** มีหน้าที่ ประสานงาน และประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยให้จัดทำแนวทางการประสานงานและการปฏิบัติงานสนับสนุนศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ สำหรับกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องในสำนักนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมปฏิบัติงานในฐานะหน่วยงานหลักด้วย

2) **ส่วนปฏิบัติการ (Operation Section)** มีหน้าที่ปฏิบัติการเพื่อลดและบรรเทาภัยอันตรายที่เกิดขึ้น ด้วยการเข้าควบคุมสถานการณ์เพื่อรักษาชีวิตและปกป้องทรัพย์สิน ให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในส่วนปฏิบัติการ

3) **ส่วนอำนวยการ (Planning Section)** มีหน้าที่ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม สถานการณ์ แจ้งเตือนภัย ประสาน รวบรวมข้อมูลสถานะทรัพยากร เพื่อใช้ในการประเมินความต้องการ และความจำเป็นในการสนับสนุนทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน พร้อมทั้ง จัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมจัดทำแผนเผชิญเหตุโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากส่วนปฏิบัติการและส่วนสนับสนุนเป็นฐานดำเนินการ

4) **ส่วนสนับสนุน (Logistics and Administration Section)** มีหน้าที่ สนับสนุน การส่งกำลังบำรุงที่จำเป็น และตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการรับบริจาค เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจในแต่ละด้านร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในส่วนสนับสนุน

4.9 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 17(2) ได้กำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ และแผนงบประมาณการบริหารทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ และเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาในการจัดทำงบประมาณประจำปี ดังนั้น ในแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม รายการเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตามมาตรา 64(2) จึงต้องพิจารณาตามงบประมาณที่แต่ละลุ่มน้ำได้รับการจัดสรร (งบปกติ) นอกจากนี้ในการบูรณาการบริหารจัดการน้ำ อาจมีการพิจารณาร่วมกับงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 12 กำหนดภายใต้กรอบงบประมาณที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รับการจัดสรร

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติรองรับ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการไว้แล้วในมาตรา 14(3) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่ง งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการดังกล่าว ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16

ดังนั้นในการบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำท่วม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้ช่องทางตามกฎหมายต่าง ๆ ตามที่กล่าวข้างต้นในการขอใช้งบประมาณได้ ดังนี้

กระทรวงและหน่วยงาน ให้หน่วยงานระดับกระทรวง และระดับกรมขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามภารกิจของหน่วยงานที่ดำเนินการรองรับยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

(1) ให้จังหวัดตั้งงบประมาณสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสำนักงบประมาณตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และค่าของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(2) ให้จังหวัดขอตั้งงบประมาณและขอรับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อีกแนวทางหนึ่ง

องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนเพื่อใช้ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อนเกิด ขณะเกิดและหลังเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว เช่น การอพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย การสาธารณสุข การสื่อสาร การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสาธารณสุขโรค เป็นต้น

(2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนให้เป็นไปตามแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งกำหนดให้มีแผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณหรือสิ่งอื่นใดในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย

(3) ให้มีการตั้งงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนตามกรอบแนวทางตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 89 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้จ่ายเงินสะสมได้ โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น ภายใต้เงื่อนไข

ข้อ 91 ภายใต้บังคับข้อ 89 ในกรณีฉุกเฉินที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสมได้ตามความจำเป็นในขณะนั้น โดยให้คำนึงถึงฐานะการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตั้งงบประมาณให้เงินอุดหนุน หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 6 กรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่ก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในเบื้องต้น โดยฉับพลันทันที เพื่อการดำรงชีพ หรือบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า หรือระงับสาธารณภัย หรือเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน หรือป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดแก่ประชาชนได้ตามความจำเป็นภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา ในกรณีการช่วยเหลือประชาชน เพื่อเยียวยาและฟื้นฟู

หลังเกิดสาธารณภัย หรือการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หรือ การช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ให้เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นชอบก่อน

ข้อ 7 กรณีมีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อเยียวยา หรือฟื้นฟูหลังเกิด สาธารณภัย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

1 กรณีมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในพื้นที่เกิดภัย ให้รายงานอำเภอ หรือจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณานำเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

2 กรณีมิได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี ฉุกเฉินในพื้นที่เกิดภัย ในการช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 11 การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน มีลักษณะ เป็นการช่วยเหลือที่จำเป็นที่ต้องแก้ไขโดยฉับพลันในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการ ช่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ ให้ความช่วยเหลือได้ทันที ภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กรณีสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความ รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความเสียหาย หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การ ช่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมจะไม่คุ้มค่าและการก่อสร้างใหม่จะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่า ให้เสนอ คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการใช้จ่ายงบประมาณโดยให้คำนึงถึงสถานะทางการคลัง

ข้อ 16 การช่วยเหลือประชาชนให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน ระเบียบนี้

1 การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง โดยอนุโลม

ข้อ 18 กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่าย จากงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยโครงการ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560

ข้อ 5 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องเบิกจ่าย ค่าใช้จ่ายให้แก่ อาสาสมัครเพื่อเป็นค่าป่วยการชดเชยการทำงานหรือเวลาที่เสียไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิเบิกจ่ายได้

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ว่าด้วยค่าใช้จ่ายของอาสาสมัครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2560

ข้อ 4 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 ที่ได้รับคำสั่งจาก ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายแล้วแต่กรณี เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ หรือนอกเขตพื้นที่ที่ได้รับค่าใช้จ่ายในอัตราต่อคนต่อวัน ดังนี้

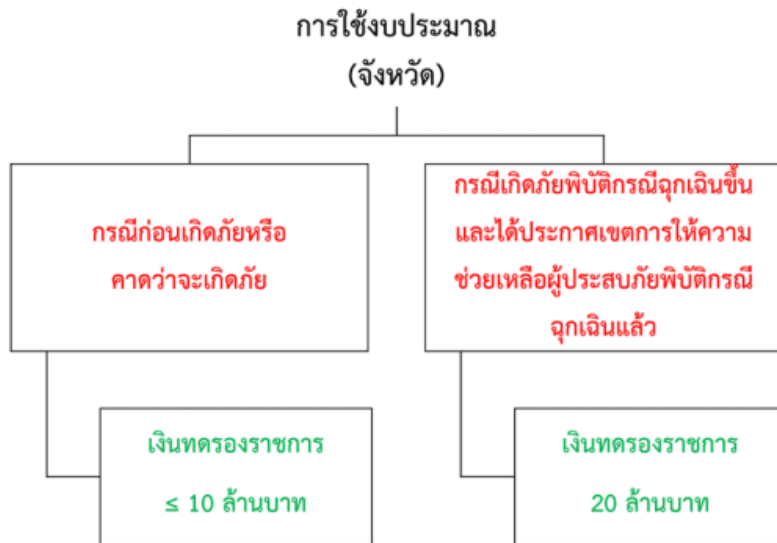
- (1) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 100 บาท
- (2) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 200 บาท
- (3) กรณีการปฏิบัติหน้าที่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่าย จำนวน 300 บาท

ข้อ 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครในสังกัดของตนตามข้อ 4 ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงฐานะทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ข้อ 6 กรณีมีการสั่งใช้อาสาสมัครซึ่งมิได้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ให้ต้นสังกัดเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณของส่วนราชการ

ดังนั้น ในภาวะปกติ งบประมาณในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม (งบประมาณปกติ) ประกอบด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวง/หน่วยงาน (Function) งบประมาณรายจ่ายพื้นที่ (Area: จังหวัดและกลุ่มจังหวัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (Agenda)

ในกรณีฉุกเฉิน พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 24 บัญญัติว่า ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน

เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณ นอกเหนือจากที่ได้รับการจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่เพียงพอและมีความจำเป็นที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ให้ส่วนราชการขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น ให้กระทำได้ในกรณีที่เป็นรายจ่าย ดังนี้

- (1) เป็นรายจ่ายเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ
- (2) เป็นรายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อการเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะร้ายแรง
- (3) เป็นรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไว้แล้วแต่มีจำนวนไม่เพียงพอและมีความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐต้องใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว
- (4) เป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ แต่มีภารกิจจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการและต้องใช้จ่ายหรือก่อนนี้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2562

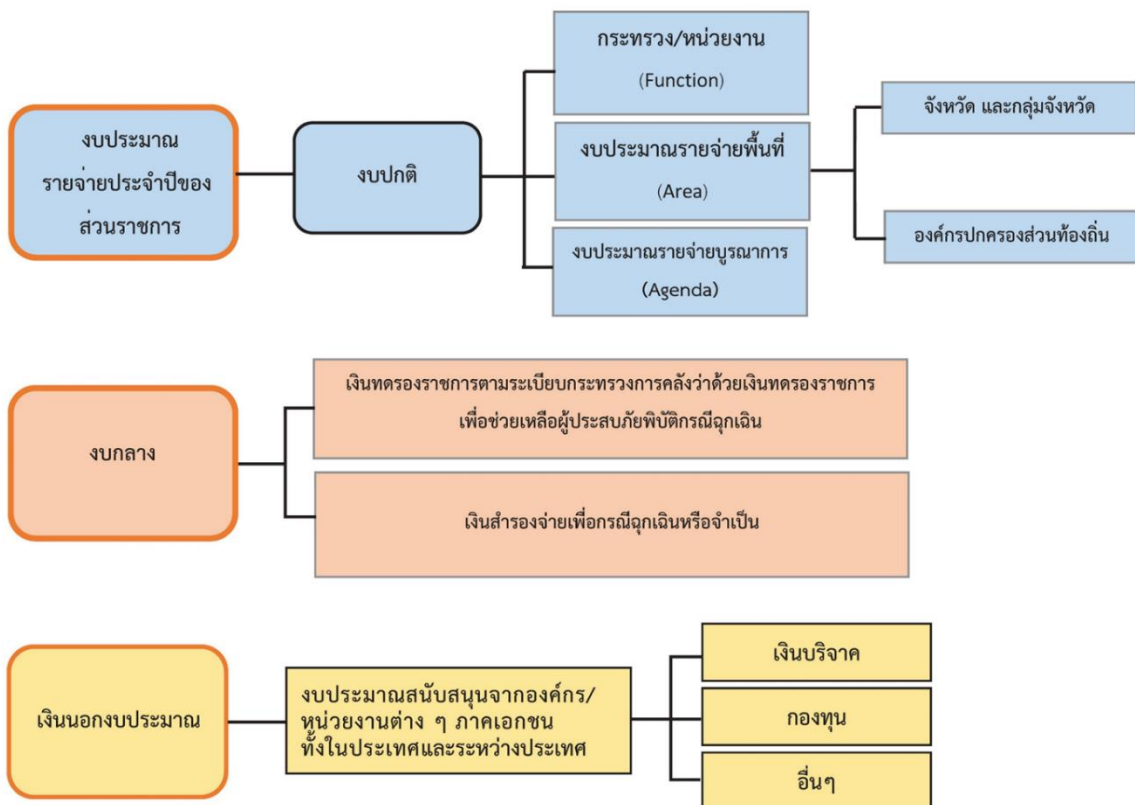
เงินอุดหนุนจากรัฐ เป็นบรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใด ที่ต้องนำส่งคลัง แต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลัง ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนจากองค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ภาคเอกชน ทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลางในการประสาน และ

ผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการ ข้อกำหนดและเงื่อนไขขององค์กรผู้ให้การสนับสนุน และไม่ขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานในแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 โดยแบ่งเป็นเงินบริจาค กองทุน และอื่น ๆ ดังนี้

(1) เงินบริจาค คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว โดยการใช้เงินบริจาคให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ.2526 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 รวมถึงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) กองทุน คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งการใช้กองทุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 เป็นต้น

(3) อื่น ๆ คือ เงินสนับสนุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่นอกเหนือจากเงินบริจาคและกองทุน

บทที่ 5

การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

บทที่ 5

การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

เพื่อให้แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมที่จัดทำขึ้นสามารถถูกนำไปใช้เพื่อเตรียมการรองรับในกรณีปกติ และในสถานการณ์ที่เกิดภาวะน้ำท่วมทั้งในกรณีที่เป็นเหตุการณ์ที่สามารถคาดการณ์ได้ และในกรณีที่เกิดภาวะน้ำท่วมอย่างรุนแรง จึงจะเป็นต้องมีการกำหนดกลไกการขับเคลื่อนแผน ดังนี้

5.1.1 การจัดตั้งองค์กร

ในการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมจำเป็นต้องมีการจัดตั้งองค์กรระดับพื้นที่ลุ่มน้ำได้แก่ “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำสะแกกรัง” เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการสถานการณ์ด้านน้ำ เพื่อป้องกันและลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหากเกิดภาวะน้ำท่วม โดยหน้าที่ของศูนย์บริหารสถานการณ์ลุ่มน้ำสะแกกรังมีดังนี้

- บูรณาการข้อมูลและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
- พิจารณากลับกรองในการยกระดับสถานการณ์
- สนับสนุนการแก้ไขปัญหา เพื่อการป้องกันและเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ภาวะน้ำท่วม รวมถึงสนับสนุนข้อมูลเพื่อให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติกลับกรอง และกำหนดมาตรการหรือนโยบายในการแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วม
- กำหนดแนวทางการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยการบูรณาการการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานด้านสาธารณสุขให้มีความสอดคล้องส่งเสริมกัน จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย
- จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วม โดยต้องมีการติดตาม เฝ้าระวังวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ และชี้เป้าพื้นที่เสี่ยงภัยภาวะน้ำท่วม และกำหนดมาตรการเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วม

5.1.2 การอำนวยการ

การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม จำเป็นต้องมีการบูรณาการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ให้ดำเนินการสอดคล้องและเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ทั้งมิติของพื้นที่ลุ่มน้ำตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ และมิติของหน่วยงานในการดำเนินการตามภารกิจ ตั้งแต่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการพยากรณ์อากาศ การคาดการณ์สถานการณ์น้ำ การบริหารจัดการ การติดตามเฝ้าระวัง ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือภัย รวมถึงมิติของการเชื่อมโยงการ

ดำเนินงานตั้งแต่องค์กรระดับนโยบายสู่องค์กรระดับปฏิบัติการจนกระทั่งถึงผู้รับประโยชน์คือประชาชน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ อาทิเช่น

- การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- มีการกำหนดโครงสร้างในการสั่งการที่มีความชัดเจนในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในแผนการดำเนินงาน และความเชื่อมโยงกับแผนทุกระดับที่เกี่ยวข้อง
- การจัดเตรียมฐานข้อมูลสำหรับการประเมินสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง และข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติการเมื่อเกิดภาวะวิกฤติ
- มีการสื่อสารที่ครอบคลุม ทัวถึง และทันต่อสถานการณ์
- มีการประเมินและทบทวนผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาแผน

5.1.3 การปฏิบัติการ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดโครงสร้างของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ และได้มีการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและครอบคลุมกับการเกิดภัยพิบัติทั้งหมด ในการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมจึงใช้แนวทางการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นหลักในการปฏิบัติการ

5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ

การบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำท่วมจำเป็นต้องมีการกำหนดองค์กรหรือผู้รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่ในส่วนต่างๆเอาไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์น้ำและลดความสับสนในการทำงาน โดยการกำหนดโครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบการทำงานในระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนาจการ ระดับปฏิบัติการ และระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังนี้

5.2.1 ระดับนโยบาย

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมของคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อบูรณาการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมระหว่างลุ่มน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยอาศัยแผนการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

5.2.2 ระดับบัญชาการ

ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ มีหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ที่ระบุว่า “ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่าง รุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการอำนวยการ แก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณา จัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน” ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับวิกฤติ (ระดับ 3)

วัตถุประสงค์ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

เพื่อให้การบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำ เกิดเอกภาพในการบูรณาการ การประสานงานและการบัญชาการสถานการณ์ เพื่อลดความรุนแรงและบรรเทาผลกระทบที่เกิดจาก วิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้งที่มีความรวดเร็วต่อสถานการณ์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด

อำนาจในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป

ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

นายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ มีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ร่วมกันกระทำ หรือห้ามกระทำการใดๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้น ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ โดยคำสั่งดังกล่าว มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ รองรับให้มีสภาพอย่างกฎหมาย เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยไม่มีชักช้า

หน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

การสนับสนุนด้านงบประมาณ

กำหนดให้สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งหมด

การคุ้มครองการปฏิบัติการตามหน้าที่

ในการปฏิบัติการใดๆ ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ที่ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ หากอยู่ภายใต้เงื่อนไขสองประการ กล่าวคือ ได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ และมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผลของการปฏิบัติการดังกล่าวกำหนดบทสันนิษฐานเบื้องต้นว่า ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง

การฝ่าฝืนคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มิได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีจะมีสภาพบังคับเช่นไร แต่เมื่อพิจารณาสถานะของคำสั่งดังกล่าวแล้ว มาตรา 24 บัญญัติรองรับให้คำสั่งดังกล่าวมีสภาพอย่างกฎและมีผลบังคับเป็นการทั่วไป การฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวในทางบริหารราชการแผ่นดินย่อมถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี โดยมาตรา 88 ได้กำหนดโทษอาญากรณีผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ด้วยในขณะเดียวกัน

ความโปร่งใสในการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

เมื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจแล้วเสร็จ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติต้องจัดทำรายงานและสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า

ในการปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนั้นถือเป็นการปฏิบัติการโดยองค์กรตามกฎหมายซึ่งมีโครงสร้างขององค์กรขนาดใหญ่ หรือมีภารกิจในระดับชาติเพื่อแก้ไข

ปัญหาในขณะเกิดวิกฤติน้ำหรือเทียบเท่าสาธารณภัยขนาดใหญ่หรือขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 3 หรือระดับ 4 ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ดังนั้น ในการปฏิบัติการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจึงมีลักษณะเป็นการสั่งการผ่านนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยจะมีการบูรณาการในระดับนโยบายหรือการกำหนดแผนงานให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาพร้อมกับองค์กรที่มีโครงสร้างใกล้เคียงกัน ได้แก่ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการฯ

โดยศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจมีโครงสร้างและหน้าที่ ดังนี้

โครงสร้างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

1. นายกรัฐมนตรี	ผู้บัญชาการ
2. รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	รองผู้บัญชาการ
3. กระทรวงที่เกี่ยวข้อง 10 กระทรวง	กรรมการ
4. หน่วยงานทหารและตำรวจ 5 หน่วยงาน	กรรมการ
5. สำนักงบประมาณ	กรรมการ
6. ผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 4 ท่าน	กรรมการ
7. เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- (1) ควบคุม สั่งการ บัญชาการ และอำนวยความสะดวกแก้ไขวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าสถานการณ์น้ำจะเข้าสู่ภาวะปกติ
- (2) ออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือบุคคลใดๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใดๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ และประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา
- (3) ประสานการปฏิบัติการรับมือสถานการณ์น้ำเชื่อมโยงการช่วยเหลือ พื้นฟู ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ในกรณีที่เป็น สาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำหรือวิกฤติน้ำ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ (ส่วนหน้า) เพื่อดูแล ควบคุม การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่วิกฤติ และบูรณาการการปฏิบัติงานในการอำนวยความสะดวกการบริหารจัดการสถานการณ์อุทกภัย และสั่งการ

- (4) ให้นำหน่วยปฏิบัติเร่งแก้ไขสถานการณ์น้ำวิกฤติในพื้นที่และประสานการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย
- (5) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น
- (6) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ เมื่อสถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์ระดับรุนแรง (ระดับ 2) กองอำนวยการน้ำแห่งชาติมีโครงสร้างและหน้าที่ในการดำเนินการดังนี้

โครงสร้างกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

1. รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	ผู้อำนวยการ
2. เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	รองผู้อำนวยการ
3. หน่วยงาน 30 หน่วยงาน	กรรมการ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน	กรรมการ
5. รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- (1) อำนวยการ บริหารจัดการ รวบรวม บูรณาการ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ สั่งการ และประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานดูแลสถานการณ์น้ำในภาวะน้ำท่วม น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำในระดับรุนแรง (ระดับ 2) เพื่อให้สถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว
- (2) พิจารณาระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะวิกฤติน้ำ เพื่อให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอนายกรัฐมนตรีจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตามนัยมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
- (3) ออกคำสั่งเป็นหนังสือหรือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดๆมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น
- (4) พิจารณาจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำส่วนหน้าสำหรับเผชิญเหตุในพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อม และการบริหารจัดการเหตุในภาวะวิกฤติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (5) แต่งตั้งคณะทำงานฯ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น
- (6) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย

โดยกองอำนวยการน้ำแห่งชาติมีบทบาทหน้าที่ในแต่ละช่วงของสถานการณ์น้ำดังนี้

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน (ก่อนเกิดเหตุ)

- 1) การเตรียมความพร้อมรับมือ การแก้ไขปัญหา การฟื้นฟู และการบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการให้เป็นระบบและเกิดประสิทธิภาพ
- 2) เชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ แผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ และแผนต่างๆ ภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ให้ทำงานร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน
- 3) การสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชน

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ขณะเกิดเหตุ)

- 1) ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์น้ำที่เกิดขึ้น
- 2) ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำในสถานการณ์น้ำที่เกิดขึ้น โดยอำนวยการและบูรณาการร่วมกันกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)” และ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)”
- 3) ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำต่อ “กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)”
- 4) พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ก่อนนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณายกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤตน้ำและการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติน้ำฯ
- 5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์น้ำได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนวยการเพื่อรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการ งบประมาณ บริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้
- 6) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบาย และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ
- 7) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของประเทศแบบบูรณาการ และเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

- 8) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการที่ได้กำหนดไว้
- 9) บูรณาการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ประเมินความต้องการในการใช้น้ำเพื่อการต่างๆ ความสามารถในการสนองความต้องการดังกล่าว และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- 10) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- 11) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤตน้ำ
- 12) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- 13) ทั้งนี้ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) จะมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตั้งแต่ระดับ 2 : รุนแรง หรือ คาดว่าจะรุนแรงขึ้นไป

หน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เมื่อสถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์ระดับเสี่ยงรุนแรง (ระดับ

1) หน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่ในการดำเนินการดังนี้

โครงสร้างหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1. เลขธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	ประธานฯ
2. รองเลขธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	รองประธานฯ
3. หน่วยงาน 30 หน่วยงาน	คณะทำงาน
4. ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน	คณะทำงาน
5. ผู้แทน สทช. ภาค 1-4	คณะทำงาน
6. ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- (1) อำนวยการ บริหารจัดการ รวบรวม บูรณาการ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ สั่งการ และประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานดูแลสถานการณ์น้ำในภาวะน้ำท่วม น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำ ในระดับเสี่ยงรุนแรง (ระดับ 1) เพื่อให้สถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว
- (2) พิจารณาระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะวิกฤตน้ำ เสนอกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตามหลักเกณฑ์การยกระดับสถานการณ์น้ำที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเห็นชอบ
- (3) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

- (4) แต่งตั้งคณะทำงานฯ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น
- (5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย

กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่บังคับบัญชา อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

5.2.3 ระดับอำนวยการ

คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่ในระดับอำนวยการเมื่อเกิดสถานการณ์น้ำในรูปแบบต่างๆ โดยมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ดังนี้

- **มาตรา 35 (2)** จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมเสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ
- **มาตรา 64** ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำท่วมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ผังน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้น
- **มาตรา 65** ให้นำความในมาตรา 59 มาตรา 62 และมาตรา 63 มาใช้บังคับแก่การผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วม การเสนอแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ การจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ และการแก้ไขปัญหาคณะที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าวได้รวมทั้งการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม และการทบทวนแผนดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการ งบประมาณ บริหารจัดการ การติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (1) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ
- (2) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของประเทศแบบบูรณาการ และเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- (3) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการที่ได้กำหนดไว้
- (4) บูรณาการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการต่างๆ ความสามารถในการสนองความต้องการดังกล่าว และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- (5) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- (6) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ
- (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

หน้าที่ของ **กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอป.ก.)** กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดังนี้

- (1) ภาวะปกติ ประสานงาน และบูรณาการข้อมูลและการปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของสรรพกำลัง เครื่องมืออุปกรณ์ แผนปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยทั้งระบบ
- (2) ภาวะใกล้เกิดภัย เตรียมการเผชิญเหตุ การติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัย พร้อมทั้งรายงานและเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรี ตามแต่ระดับการจัดการสาธารณภัยเพื่อตัดสินใจในการรับมือสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น โดยเรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการประกอบกำลังเริ่มปฏิบัติการ

- (3) ภาวะเกิดภัย อำนาจการและบูรณาการประสานการปฏิบัติ ในกรณีการจัดการสาธารณสุขภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1) และขนาดกลาง (ระดับ 2) โดยให้ กอปภ. รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวก ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแต่ละระดับ รวมถึงติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ รายงานสถานการณ์ และแจ้งเตือน พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ เพื่อตัดสินใจยกระดับในกรณีการจัดการสาธารณสุขภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายในกรณีการจัดการสาธารณสุขภัยร้ายแรงยิ่ง (ระดับ 4)

5.2.4 ระดับปฏิบัติการ

ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติ สททช. มีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 13 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานทรัพยากรน้ำ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 ดังนี้

- (1) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และคาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำ เพื่อสนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- (2) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบคลังข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำและการตัดสินใจของ กทช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (3) เป็นศูนย์อำนาจการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อติดตาม และเฝ้าระวังป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ
- (4) ติดตามและจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ
- (5) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริหารและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน
- (6) จัดทำผังน้ำ และฐานข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับภูมิสารสนเทศผังน้ำ
- (7) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังน้ำแก่หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (8) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ในการสื่อสาร การนำเสนอข้อมูล และสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำ

- (9) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และออกแบบการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำทะเบียนผู้ใช้น้ำ ประเภทต่างๆ และทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ
- (10) ศึกษา วิจัย และพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเดียวกัน

ทั้งนี้ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติต้องปฏิบัติงานร่วมกับคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ คณะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการข้อมูลติดตาม ประเมินวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์คาดการณ์สถานการณ์น้ำ ทั้งในภาวะปกติ และในภาวะวิกฤติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตั้งแต่ก่อนเกิดภัยจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย ทั้งนี้มีหน่วยงานภายใต้ สททช. สนับสนุนเสริมการปฏิบัติงาน

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ท้องถิ่น) กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบอำนวยการควบคุมสนับสนุนและประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทุกขั้นตอนตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจพร้อมจัดเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อสนับสนุนการทำงานของกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเมื่อเกิดภาวะวิกฤติน้ำหรือมีการร้องขอ

5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ

การดำเนินงานในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำและระดับจังหวัด ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ดังนี้

ระดับลุ่มน้ำ: จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำสะแกกรัง โดยมีองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบ

ประธานกรรมการลุ่มน้ำ	ผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	รองผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	กรรมการและเลขานุการหลัก

ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ

กรรมการและเลขานุการร่วม
กรรมการและเลขานุการร่วม

หน้าที่

- (1) บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะน้ำท่วมที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ
- (2) บริหารจัดการ บูรณาการ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนปฏิบัติการ และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารจัดการน้ำ
- (3) บริหารจัดการและบูรณาการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
- (4) พิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะน้ำท่วมต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติเพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจ
- (5) ออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น
- (6) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นอย่างน้อยต้องมีคณะทำงานด้านการบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือและด้านการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์
- (7) บูรณาการ ติดตามการดำเนินงาน ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม รวมทั้งเสนอแนวทางการทบทวนแผนดังกล่าวต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ หรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ระดับจังหวัด จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์น้ำจังหวัด

องค์ประกอบ

ผู้ว่าราชการจังหวัด	ผู้อำนวยการ
ปลัดจังหวัด	รองผู้อำนวยการ
ส่วนราชการในจังหวัด	กรรมการ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและเลขานุการหลัก
ท้องถิ่นจังหวัด	กรรมการและเลขานุการร่วม

หน้าที่

- (1) ปฏิบัติการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะน้ำท่วมที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ
- (2) ปฏิบัติการ บูรณาการ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนปฏิบัติการ และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำ
- (3) ปฏิบัติการและบูรณาการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอำเภอ และท้องถิ่น
- (4) พิจารณาสอนการกำหนดระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะน้ำท่วมต่อศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำสะแกกรัง
- (5) ออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น
- (6) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นอย่างน้อยต้องมีคณะทำงานด้านการบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์
- (7) บูรณาการ ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม รวมทั้งเสนอแนวทางการทบทวนแผนดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด
- (8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำสะแกกรัง หรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ หรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมแบบบูรณาการ

5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำ

ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำอาศัยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ซึ่งจะมุ่งเน้นในเรื่องของการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก ภายหลังจากการจัดตั้ง สทช. ขึ้นมาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ส่งผลให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ มีความเป็นเอกภาพ ตั้งแต่ด้านการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน และแนวทางในการป้องกันและแก้ไขล่วงหน้า โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันซึ่งเป็นส่วนเสริมให้กับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นสาธารณภัยด้านน้ำ ซึ่งสามารถเพิ่ม

ประสิทธิภาพการรับมือกับน้ำท่วม เริ่มตั้งแต่การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรับมือ และการเยียวยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะเกิดเหตุที่จะใช้ควบคุม กำกับ แก้ไข การบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการร่วมกันระหว่าง สททช. และกระทรวงมหาดไทยในภาวะน้ำท่วมนั้น ควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบาย จัดทำแผน กิจกรรม งบประมาณ แนวทางมาตรการในขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ตลอดจนกระบวนการพัฒนาเครื่องมือกลไกต่างๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูล การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆในกระบวนการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาให้ทันต่อสถานการณ์น้ำ เกิดการบูรณาการรับมือ การป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำท่วมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

นอกจากนโยบายที่ได้กำหนดสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมแล้ว จำเป็นต้องมีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการน้ำท่วมของประเทศ โดยต้องมี ศูนย์กลางการบัญชาการหรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจเพื่อรับภาวะเหตุฉุกเฉินระดับต่างๆทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมทั้งต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบช่วยตัดสินใจให้กับผู้บัญชาการสถานการณ์หรือผู้อำนวยการสถานการณ์ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติการ ประกอบด้วยการใช้เงื่อนไขใดในการตัดสินใจต่อสถานการณ์น้ำระหว่างเงื่อนไขด้านความพร้อม กำลังความสามารถ และความรุนแรงของสถานการณ์

ทั้งนี้หากพิจารณาถึงหลักสากลในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ที่เริ่มต้นจากการป้องกัน และลดผลกระทบ (Prevention and Mitigation) การเตรียมความพร้อม (Preparedness) การเผชิญเหตุ บรรเทาทุกข์ (Response and relief) และฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) แล้ว สททช. สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือกับสาธารณภัยจากภาวะน้ำท่วมได้ทุกขั้นตอนภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1-1

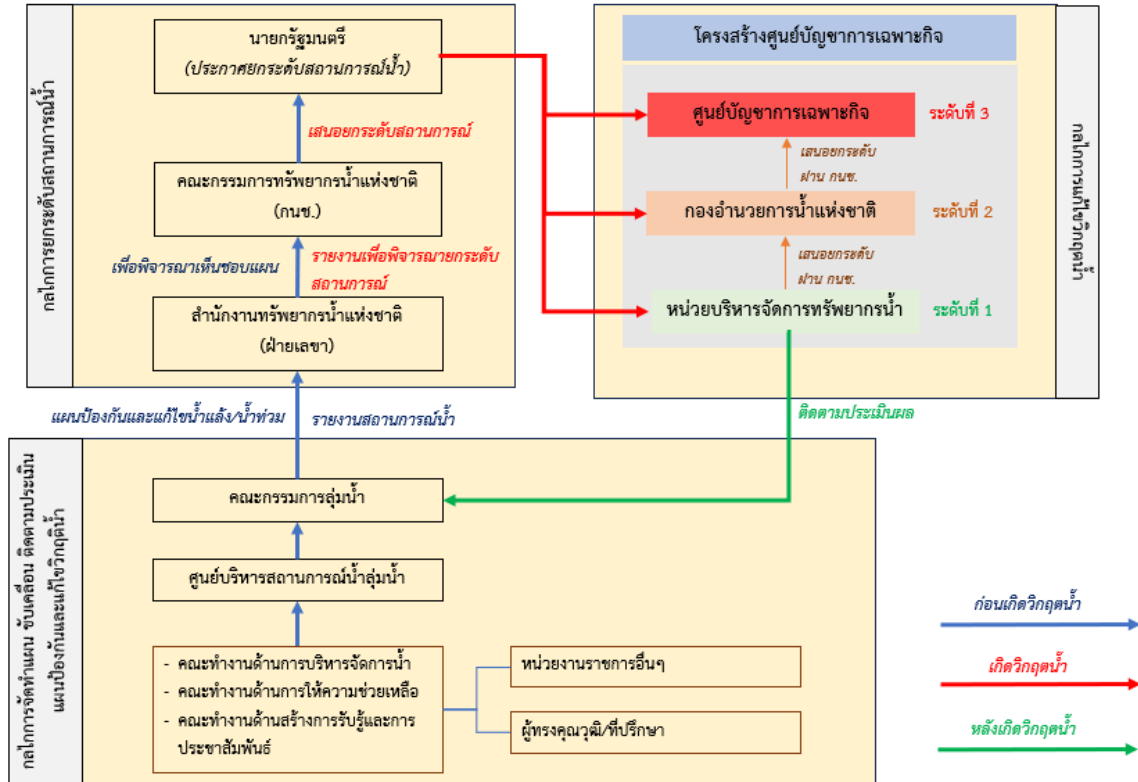
รูปที่ 5.3.1-1 การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ
ที่เพิ่มประสิทธิภาพขึ้นโดย สททช.

5.3.2 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมในสถานการณ์ปกติและภาวะวิกฤติ

ในการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมทั้งในสถานการณ์ปกติและภาวะวิกฤติเป็นการบูรณาการงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (รูปที่ 5.3.2-1) โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นผู้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมเพื่อเสนอต่อ กทช. ให้ความเห็นชอบ จากนั้นคณะกรรมการลุ่มน้ำร่วมกับศูนย์บริหารสถานการณ์ลุ่มน้ำจะจัดส่งแผนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการตามแผน พร้อมทั้งบริหารจัดการ และบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ (รายละเอียดตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรหัวข้อ 5.2.5) โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำจะดำเนินการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ในช่วงเกิดวิกฤติน้ำศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำจะพิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงของสถานการณ์น้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาและเสนอต่อ สททช. และ กทช. พิจารณาเพื่อประกาศยกระดับสถานการณ์ โดยในการประกาศสถานการณ์วิกฤติน้ำท่วมสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 (ระดับน้ำเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง) ระดับที่ 2 (ระดับน้ำท่วมรุนแรง) และระดับที่ 3 (ระดับน้ำท่วมวิกฤติ) โดยหากเป็นระดับที่ 1 จะมีการจัดตั้งหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับ

ที่ 2 จะมีการจัดตั้งกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และระดับที่ 3 จะมีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อบรรเทาและแก้ไขสถานการณ์วิกฤติน้ำ และเมื่อมีการประกาศยกเลิกสถานการณ์วิกฤติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ จะทำการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขน้ำท่วม เพื่อนำไปปรับปรุงแผนต่อไป

รูปที่ 5.3.2-1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

5.3.3 เกณฑ์การยกระดับสถานการณ์น้ำท่วม

ระดับการจัดการภัยของ สทช. สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับที่ 1) ระดับน้ำท่วมรุนแรง (ระดับที่ 2) และระดับน้ำท่วมวิกฤติ (ระดับที่ 3) โดยมีเกณฑ์การยกระดับสถานการณ์น้ำท่วมดังนี้

ระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 1) กรณีเกิดสถานการณ์น้ำท่วมพื้นที่เป็นระยะเวลาสั้นๆ สามารถเข้าบริหารจัดการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ได้

ระดับรุนแรง (ระดับ 2) สามารถประเมินสถานการณ์ได้ดังนี้

1) กรณีลำน้ำสายหลักหรือแหล่งกักเก็บน้ำขนาดกลางและใหญ่มีปริมาณน้ำมากกว่าร้อยละ 80 ของความจุ หรือเกิน URC และคาดการณ์ว่าอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน หรือ ดีเปรสชัน หรือหย่อมความกดอากาศต่ำ หรือร่องมรสุมจะทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากต่อเนื่องส่งผลให้ปริมาณน้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนอาจก่อให้เกิดสถานการณ์ ดังนี้

- น้ำท่วมขังในพื้นที่แต่ละจังหวัดมากกว่าร้อยละ 50 ความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
- น้ำท่วมขังในพื้นที่มากกว่า 3 จังหวัด โดยในแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 25 ความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
- น้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด แนวโน้มแผ่ขยายต่อเนื่องมากกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน หรือ
- กรณีน้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด มีแนวโน้มแผ่ขยายส่งผลกระทบต่อเมือง ไปยังลุ่มน้ำใกล้เคียงความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน

2) กรณีเกิดน้ำล้นตลิ่งหรือมีน้ำหลากเข้าท่วม

- พื้นที่ลุ่มต่ำ หรือพื้นที่การเกษตรมีแนวโน้มการแผ่ขยายไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด โดยแต่ละ จังหวัดมีน้ำท่วมขังร้อยละ 25 ของจังหวัด ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน ความลึก มากกว่า 1.0 ม. ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย
- พื้นที่เปราะบาง เช่น ชุมชนสำคัญ ซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีที่ตั้งของโรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น รวมทั้งพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ซึ่งสถานการณ์น้ำท่วมขัง มีแนวโน้มการแผ่ขยายโดยมีความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรม การดำรงชีวิต ตามปกติ (พื้นที่เปราะบาง คือพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพในการช่วยเหลือตนเองได้ภายหลัง จากเกิดเหตุการณ์ เนื่องจากไม่ได้เตรียมการจัดการ หรือไม่สามารถเตรียมการจัดการกับ ความเสี่ยงไว้อย่างเพียงพอ)

3) กรณีเกิดเหตุการณ์เขื่อนเก็บกักน้ำวิบัติรวมทั้งพั้ง / คันกั้นน้ำพังทลาย ทำให้ มวลน้ำไหลหลากเข้าท่วมพื้นที่ด้านท้าย ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สถานการณ์น้ำท่วมขังมีแนวโน้มการ แผ่ขยายมากกว่าร้อยละ 25 ของจังหวัด ความลึกมากกว่า 0.5 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 15 วัน ส่งผล กระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือ ของรัฐ

4) กรณีเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากและดินถล่ม ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต ของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอุปสรรคต่อ การดำเนินกิจกรรมการดำรงชีวิตตามปกติ

ระดับวิกฤติ (ระดับ 3) สามารถประเมินสถานการณ์ได้ดังนี้

1) กรณีลำน้ำสายหลักหรือแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่มีปริมาณน้ำเต็มความจุ และคาดการณ์ว่าอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อน หรือดีเปรสชัน หรือหย่อมความกดอากาศต่ำหรือร่องมรสุมจะทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากต่อเนื่อง อาจส่งผลให้เกิดสถานการณ์ดังนี้

- น้ำท่วมขังในพื้นที่แต่ละจังหวัดมากกว่าร้อยละ 50 ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
- น้ำท่วมขังในพื้นที่มากกว่า 3 จังหวัด โดยในแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 50 ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
- น้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัด แนวโน้มแผ่ขยายต่อเนื่องมากกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
- กรณีน้ำท่วมขังมากกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัด มีแนวโน้มแผ่ขยายส่งผลกระทบต่อเมือง ไปยังลุ่มน้ำใกล้เคียง ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน หรือ
- กรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินรุนแรง ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างรุนแรง

2) กรณีเกิดน้ำล้นตลิ่งหรือมีน้ำหลากเข้าท่วม

- พื้นที่ลุ่มต่ำ หรือพื้นที่การเกษตรมีแนวโน้มการแผ่ขยายไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดมีน้ำท่วมขังร้อยละ 50 ของจังหวัด ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย
- พื้นที่เปราะบาง เช่น ชุมชนสำคัญซึ่งมีการอยู่อาศัยหนาแน่น มีที่ตั้งของโรงเรียน โรงพยาบาล พื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่อุตสาหกรรม รวมทั้งพื้นที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สถานการณ์น้ำท่วมโดยมีความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐทำให้เกิดกิจกรรมในการดำรงชีวิตตามปกติต้องหยุดชะงัก ทั้งนี้ในการบริหารจัดการน้ำต้องอาศัยการปฏิบัติงาน ร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้กระทรวงต่างๆ

3) กรณีเกิดเหตุการณ์เขื่อนเก็บกักน้ำวิบัติรวมทั้งพั้ง / คันกั้นน้ำพังทลาย ทำให้มวลน้ำไหลหลาก ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่แต่ละจังหวัดมากกว่าร้อยละ 50 หรือแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นแผ่ขยายต่อเนื่องกันจากจังหวัดหนึ่งไปสู่อีกจังหวัดหนึ่งและขยายวงกว้างในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด ความลึกมากกว่า 1.0 ม. ระยะเวลา น้ำท่วมขังมากกว่า 30 วัน ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง

4) กรณีเกิดเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากและดินถล่มในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ทำให้เป็นกิจกรรมในการดำรงชีวิตตามปกติต้องหยุดชะงัก

นอกจากนี้จากแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณภัย โดยใช้เงื่อนไขในการพิจารณาทั้งหมด 5 เงื่อนไข ได้แก่ ลักษณะพื้นที่ ประชากรที่ได้รับผลกระทบ ความซับซ้อนของเหตุการณ์ ศักยภาพด้านทรัพยากร และการพิจารณาตัดสินใจของผู้บัญชาการหรือผู้อำนวยการ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5.3.3-1

ตารางที่ 5.3.3-1 เงื่อนไขในการตัดสินใจระดับสาธารณภัยของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุในเงื่อนไข
1. พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยลักษณะต่างๆที่ได้รับผลกระทบและความเสียหาย (1.1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (1.2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และสถานประกอบการ (1.3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (1.4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
2. ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (2.1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2.2) จำนวนผู้อพยพ (2.3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บ (2.4) จำนวนผู้เสียชีวิต
3. ความซับซ้อน	ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (3.1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัย การเกิดภัยต่อเนื่อง (3.2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือส่งผลกระทบต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3.3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาในการฟื้นฟูเบื้องต้น
4. ศักยภาพด้านทรัพยากร	ขีดความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุในเงื่อนไข
	(4.1) กำลังคนของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน รวมทั้งภาคประชาสังคม (4.2) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยากพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่างๆตามลักษณะทางเทคนิคของแต่ละภัย (4.3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบ (4.4) แหล่งที่มาและงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
5. การพิจารณาตัดสินใจของผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการ	ดูยพินิจจากการประเมินสถานการณ์ตามเงื่อนไขต่างๆ (5.1) ขอบเขตการปกครอง (5.2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

ที่มา: แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พศ. 2564-2570

5.3.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการ

การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมแบบบูรณาการ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติการได้อย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกับปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝนที่ทางสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้ดำเนินการจัดทำดังแสดงในรูปที่ 5.3.4-1 โดยแนวทางในการปฏิบัติประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การเตรียมและการสร้างการรับรู้ 2) การวิเคราะห์ คาดการณ์ และติดตามสถานการณ์ 3) การบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤต และ 4) การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดฤดูกาล

ทั้งนี้ในปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝน ได้กำหนดช่วงเวลาปฏิบัติของแต่ละขั้นตอนรวมถึงกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนในการปฏิบัติการซึ่งเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมต่อไป

(1) การจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูฝน

การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เพื่อใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนเข้าฤดูฝนซึ่งเป็นการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานให้สอดคล้องกัน โดยในแผนปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วยดังนี้

- 1) การกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและดินโคลนถล่ม
- 2) การติดตามสถานการณ์น้ำ ประกอบด้วย การคัดเลือกสถานีหลักเพื่าระวังการกำหนดเกณฑ์เพื่าระวังรายสถานีหลัก การเพื่าระวังติดตามสถานการณ์น้ำรายสถานีหลักเพื่าระวัง ด้านปริมาณน้ำ (สถานีวัดน้ำฝน สถานีวัดน้ำท่า สถานีวัดน้ำในแหล่งน้ำ) และด้านคุณภาพน้ำ

- 3) การติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม โดยการกำหนดวิธีการสำรวจผลกระทบและความเสียหายในพื้นที่ การจำแนกจำนวนประชากรและลักษณะประชากรที่ได้รับผลกระทบ การวิเคราะห์ความซับซ้อนความยากง่ายของสถานการณ์และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์และการประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานแก้ปัญหา
- 4) การกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจระดับการจัดการภัยน้ำท่วม ให้กำหนดเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่างๆ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ซึ่งเงื่อนไขของสถานการณ์อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสถานการณ์ด้านปริมาณน้ำ สถานการณ์ด้านคุณภาพน้ำ และสถานการณ์ด้านผลกระทบกับสังคม เป็นต้น
- 5) การกำหนดมาตรการและแนวทางดำเนินการแก้ไข ได้แก่
  - (1) กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนอย่างน้อยต้องมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์
  - (2) กำหนดแหล่งงบประมาณที่ใช้ดำเนินการ
  - (3) กำหนดแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการ
  - (4) กำหนดวิธีการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
  - (5) การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์จากระบบเตือนภัยน้ำท่วม
  - (6) กำหนดรูปแบบและแนวทางการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
  - (7) กำหนดวิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการ
  - (8) กำหนดวิธีการเก็บกักน้ำในเขื่อน/อ่างเก็บน้ำ ลำน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมถึงพื้นที่ลุ่มต่ำที่รับน้ำนองหลังน้ำลดเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ภายหลัง
  - (9) กำหนดรูปแบบและแนวทางการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยจากน้ำท่วม

(2) การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

การดำเนินการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูฝนเป็นหลักการปฏิบัติเสนอให้ กชนช. เห็นชอบแล้ว และใช้เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการน้ำของทุกกลุ่มน้ำกับหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงานกับ สทชช. เป็นงานประจำตามภารกิจเพื่อกำกับดูแลการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศ สำหรับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวบน้ำท่วมเป็นการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำท่วมในลุ่มน้ำนั้นๆ เป็นการเฉพาะเพื่อการป้องกันและแก้ไขหรือบรรเทาสถานการณ์น้ำท่วมเมื่อเกิดขึ้น โดยดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดในแผนปฏิบัติที่ได้กำหนดเป็นกรอบแนวทางไว้แล้ว และกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตาม

สภาพการณ์หรือสถานการณ์นั้นๆอย่างเป็นรูปธรรม ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วมให้ดำเนินการดังนี้

- 1) ด้านข้อมูลข่าวสาร โดยดำเนินการ
  - จัดให้มีระบบการเชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
  - จัดให้มีการแจ้งประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำท่วมอย่างถูกต้องเพียงพอและเหมาะสม
- 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยดำเนินการ
  - จัดให้มีการสำรวจตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งปลูกสร้าง
  - จัดทำแผนบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่สวัสดิภาพ และทรัพย์สินของประชาชนและชุมชน
- 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการ
  - สำรวจตรวจสอบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย และลดความเสี่ยงจากการเกิดภาวะน้ำท่วม
  - วางแผนบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) ด้านภัยพิบัติ โดยดำเนินการ
  - จัดให้มีระบบเตือนภัยพิบัติล่วงหน้า
  - วางแผนและประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำท่วม
- 5) การวางมาตรการรับมือกับความเสียหายน้ำท่วมที่จะเกิดขึ้น โดยดำเนินการ
  - วางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อลดความเสี่ยง
  - จัดทำแผนผังแสดงเส้นทางไหลของน้ำ
  - ให้มีการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นที่เกี่ยวกับน้ำท่วม
- 6) จัดทำแผนที่ภัยพิบัติและแผนที่ความเสี่ยงจากน้ำท่วม โดยแสดงถึง
  - ความเป็นไปได้ของปริมาณน้ำที่จะท่วมและระดับน้ำที่อาจเกิดขึ้น
  - ความเป็นไปได้ของทิศทางน้ำและความเร็วการไหลของน้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้น
  - จำนวนพื้นที่และประชากรที่อาจได้รับผลกระทบเมื่อเกิดน้ำท่วม
  - ชนิดและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อาจได้รับผลกระทบเมื่อเกิดน้ำท่วม
  - การประกอบอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่อาจเพิ่มความเสี่ยงจากมลพิษเมื่อเกิดน้ำท่วม
  - พื้นที่คุ้มครองที่อาจได้รับผลกระทบหรือการป้องกันรักษาคุณภาพน้ำเมื่อเกิดน้ำท่วม

- 7) การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ตามมาตรา 66 และมาตรา 67 ของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
- 8) กำหนดมาตรการและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบตามมาตรา 69 และมาตรา 70 ของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
- 9) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลความเสียหายพื้นที่ที่เกิดวิกฤติน้ำ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหภาวะน้ำท่วมในระยะยาวต่อไป

(3) การดำเนินการหลังฤดูฝน

เมื่อสิ้นสุดสถานการณ์น้ำท่วมจะต้องดำเนินการดังนี้

- 1) ทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม และจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วมเพื่อปรับปรุงและเสนอ กนช. ประกาศกำหนดใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการ
- 2) กรณีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป
- 3) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม

บทที่ 6

การรายงานผล

บทที่ 6

การรายงานผล

6.1 กลไกการรายงานผล

การรายงานผลตามโครงสร้างการบัญชาการอำนวยการ ปฏิบัติการ และหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานปฏิบัติ ตามรายละเอียดใน**หัวข้อ 5.2** มีศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำ เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่รายงานผล โดยบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำตาม**หัวข้อ 4.2** รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะวิกฤตน้ำที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ โดยในภาวะที่ยังไม่เกิดวิกฤตน้ำ ให้รายงานต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ ทั้งนี้เมื่อเกิดวิกฤตน้ำ การรายงานผลจะแตกต่างกันตามระดับภัย โดยระดับที่ 1 ระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง รายงานต่อหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระดับที่ 2 ระดับน้ำท่วมรุนแรง รายงานต่อกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และระดับที่ 3 ระดับน้ำท่วมวิกฤต รายงานต่อศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ซึ่งรายละเอียดการรายงานผลจะแตกต่างกันระดับภัยด้วย

6.2 แนวทางการรายงานผล

6.2.1 กรณีไม่เกิดภาวะน้ำท่วม

จากปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝน (**หัวข้อ 5.3.4**) ได้มีการกำหนดช่วงเวลาที่จะเริ่มมีการวิเคราะห์ คาดการณ์ และติดตามสภาพอากาศ ฝน น้ำท่า อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติไว้ โดยในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ไม่พบว่าเกิดภัยน้ำท่วม การรายงานผลจะมีเฉพาะส่วนของข้อมูลน้ำเป็นหลัก โดยยังไม่มีข้อมูลพื้นที่ประสบภัย

การรายงานผลในส่วนนี้จะดำเนินการร่วมกับการจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วม รูปแบบของการรายงานผลให้เป็นไปตามที่หน่วยงานรับผิดชอบกำหนด โดยจะเป็นหน่วยงานเดียวกับที่จัดทำระบบเตือนภัยนั้นๆ ได้แก่

- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ และกองบริหารจัดการลุ่มน้ำ)
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กรมชลประทาน
- กรมทรัพยากรน้ำ (ศูนย์ป้องกันวิกฤตน้ำ และสำนักวิจัย พัฒนา และอุทกวิทยา)

เนื้อหาของรายงานผลในกรณีที่ยังไม่เกิดภาวะน้ำท่วม อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลซึ่งการเกิดภาวะน้ำท่วมตาม**หัวข้อ 4.2** โดยอาจพิจารณานำเสนอเฉพาะบางสถานีหรือบางอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดใหญ่ หรือควรนำเสนอภาพรวมของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ เพื่อความกระชับตามตัวอย่างใน**รูปที่ 6.2.1-1** และอาจมีข้อมูลพื้นที่เสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดภัยน้ำท่วมขึ้น รวมถึงข้อมูลด้านการบริหารที่คาดว่าจะดำเนินการเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย โดยการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบเป็นไปตาม**หัวข้อ 4.3**

สถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

14 ส.ค. 66 เวลา 07.00 น.

www.onwr.go.th

02 544 1800

ก่อนช.เกาะติดสถานการณ์น้ำ EEC ฝ่าวิกฤตเอลนีโญเร่งแก้ปัญหาเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน

สภาพอากาศ

ประเทศไทยมีฝนตกหนักบางแห่งในภาคกลาง และภาคใต้ฝั่งตะวันออก โดยมีฝนตกหนักมากบางพื้นที่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ภาคเหนือ จ.เชียงราย (68)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.บึงกาฬ (156)

ภาคตะวันออก จ.นครนายก (50)

ภาคกลาง กรุงเทพฯหนคร (27)

ภาคใต้ จ.ภูเก็ต (99)

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณฝนสูงสุด 24 ชม. (มม.)

- ฝนตกเล็กน้อย (<10)
- ฝนตกปานกลาง (10.1-35)
- ฝนตกหนัก (35-50)
- ฝนตกหนักมาก (>50)

ศูนย์ปฏิบัติการจัดการน้ำของอ่างฯ

คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง

แม่น้ำ	ค่าความเค็ม (กรัมต่อลิตร)		ค่าออกซิเจน (มิลลิกรัมต่อลิตร)	
	ค่าวัดได้	เกณฑ์เฝ้าระวังค่าความเค็ม	ค่าวัดได้	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน
เจ้าพระยา (สถานีศูนย์น้ำสำแล)	0.22	≤ 0.5*	7.0	≥ 2.0
ท่าจีน (ปตร.คลองจินดา)	0.37	≤ 2.0**	N/A	≥ 2.0
แม่กลอง (บางคนที)	0.13	≤ 2.0**	N/A	≥ 2.0
บางปะกง (วัดบางขวาง)	0.03	≤ 2.0**	4.0	≥ 2.0

หมายเหตุ : * เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการลิดน้ำประปา ≤ 0.5 กรัมต่อลิตร
** เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเกษตร ≤ 2.0 กรัมต่อลิตร

ประกาศกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

ก่อนช. ประกาศ เฝ้าระวังน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก ฉบับที่ 14/2566 ในช่วงวันที่ 12-18 ส.ค. 66 ดังนี้ ภาคเหนือ จ.เชียงราย เชียงใหม่ ตาก และน่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.หนองคาย บึงกาฬ นครพนม และสกลนคร ภาคตะวันออก จ.ระยอง จันทบุรี และตราด ภาคใต้ จ.ระนอง พังงา ภูเก็ต สตูล และตรัง

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ

ก่อนช.เกาะติดสถานการณ์น้ำ EEC ฝ่าวิกฤตเอลนีโญ เร่งแก้ปัญหาเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน/มั่นใจมีเพียงพอ

ก่อนช. คุมเข้มการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ EEC รับมือปรากฏการณ์เอลนีโญ โดยวางแผนรับมือภาวะขาดแคลนน้ำที่อาจจะขึ้นนั้น ใช้โครงข่ายน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ ร่วมกับมาตรการอื่นๆ อาทิ กรมชลประทานและบริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) หรือ อีสท์วอเตอร์ จะสูบน้ำจากคลองพระองค์ไชยนาชิต จากแม่น้ำบางปะกง มาเก็บไว้ที่อ่างเก็บน้ำบางพระ จ.ชลบุรี โดยได้วางแผนตั้งเป้าหมายสูบน้ำรวมประมาณ 80 ล้าน ลบ.ม./ปี และสูบน้ำจากคลองสะพานมาเก็บไว้ที่อ่างเก็บน้ำประแสร์ จ.ระยอง และใช้เป็นศูนย์กลาง ส่งน้ำไปยังอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่และอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล เพื่อกระจายน้ำให้กับพื้นที่อีอีซีโดยวางแผนจะสูบน้ำจากคลองสะพานรวม 50 ล้าน ลบ.ม.

ก่อนช. ได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้กรมชลประทานวางแผนผันน้ำส่วนเกินจากลุ่มน้ำคลองวังโตนด จ.จันทบุรี มายังอ่างเก็บน้ำประแสร์และวางแผนการใช้น้ำจากแหล่งอื่นเข้ามาเสริมชะลอการขาดออกอย่างเก็บพื้นที่โครงการน้ำภาคตะวันออก พร้อมทั้งให้เร่งรัดโครงการของภาครัฐ รวมทั้งให้ประสานภาคเอกชนที่บริหารจัดการน้ำทั้ง 2 ราย ให้มีการหารือเชิงพาณิชย์ร่วมกันในบางจุด เช่น แหลมฉมัง ปอวิน ปลวกแดง เป็นต้น

ทั้งนี้ ก่อนช.จะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น พร้อมทั้งได้ทำหนังสือแจ้งส่วนราชการและภาคเอกชน ให้รับรู้และปฏิบัติตามมาตรการแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมและน้ำแล้ง ที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เห็นชอบไว้อย่างเคร่งครัด

ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำทั่วประเทศ

สถานการณ์แหล่งน้ำขนาดใหญ่	เหนือ	อีสาน	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้
ปริมาณน้ำ	10,761	4,596	170	594	18,526	4,327
ร้อยละของความจุ	43	53	13	39	67	61
น้ำไหลเข้า	95.22	32.14	0.00	3.25	77.53	17.68
น้ำระบาย	46.58	41.61	1.08	1.79	19.02	10.94
ปริมาณน้ำต่ำกว่าเกณฑ์ควบคุม (แห่ง)	5	1	0	0	1	0
ปริมาณน้ำเกินเกณฑ์ควบคุม (แห่ง)	1	4	0	0	0	0

รวมแหล่งน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ

38,973

54%

รวมแหล่งน้ำทุกขนาดทั่วประเทศ

43,681

53%

มาตรการและการช่วยเหลือ

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ดำเนินการพัฒนาป้อนน้ำบาดาล ให้กับประชาชน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคให้กับประชาชน โดยมีผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งสิ้น 220 ครัวเรือน 521 คน พื้นที่ บ.ปากทางเขื่อน ม.1 ต.วังมัน อ.สามเงา จ.ตาก

ติดตามข่าวสาร

จัดทำโดย : ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ

ทวิตเตอร์
กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

ทวิตเตอร์
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ที่

<http://waterinfo.onwr.go.th>

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีไม่เกิดภาวะน้ำท่วม

รายงานสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำ

ฤดูฝน ปี 2566

วันที่ 14 สิงหาคม 2566 เวลา 8.00 น.

☎ 02 554 1800 🌐 www.onwr.go.th

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ขอรายงานสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำ ประจำวันที่ 14 สิงหาคม 2566 ดังนี้

1. ประกาศกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

ตามประกาศกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ฉบับที่ 14/2566 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2566 แจ้งเฝ้าระวังน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก ด้วย กอนช. ได้ติดตามสภาพอากาศ พบว่าร่องมรสุมกำลังปานกลางพาดผ่านตอนบนของประเทศไทย ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีกำลังแรงขึ้น ทำให้ในช่วงวันที่ 12 - 18 สิงหาคม 2566 มีพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม และพื้นที่ชุมชนเมืองที่เคยเกิดน้ำท่วมซึ่งไม่สามารถระบายได้ทัน ดังนี้ ภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย (อำเภอแม่จัน แม่สาย และแม่ฟ้าหลวง) จังหวัดเชียงใหม่ (อำเภออมก๋อย) จังหวัดตาก (อำเภอท่าสองยาง แม่สอด แม่ระมาด และอุ้มผาง) จังหวัดน่าน (อำเภอเมืองน่าน บ่อเกลือ บัว เชียงกลาง พุงช้าง เถลิมพระเกียรติ และสองแคว) โดยเฉพาะจังหวัดน่านซึ่งปัจจุบันมีน้ำท่วมขังอยู่ในพื้นที่อำเภอเวียงสา อำเภอท่าวังผา และอำเภอแม่จริม ระดับน้ำจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดหนองคาย (อำเภอเมืองหนองคาย ฝัาไร่ โพนพิสัย และรัตนวาปี) จังหวัดบึงกาฬ (อำเภอเมืองบึงกาฬ ปากคาด ปุ่งคล้า เซกา ศรีวิไล พรเจริญ โซ่พิสัย และบึงโขงหลง) จังหวัดนครพนม (อำเภอเมืองนครพนม ท่าอุเทน ศรีสงคราม บ้านแพง นาทม และโพนสวรรค์) จังหวัดสกลนคร (อำเภอบ้านม่วง และอากาศอำนวย) ภาคตะวันออก จังหวัดระยอง (อำเภอเขาชะเมา บ้านค่าย แกลง และบ้านฉาง) จังหวัดจันทบุรี (อำเภอเมืองจันทบุรี ชลุม เขาคิชฌกูฏ และท่าใหม่) จังหวัดตราด (อำเภอเมืองตราด คลองใหญ่ บ่อไร่ แหลมงอบเขาสมิง เกาะกูด และเกาะช้าง) ภาคใต้ จังหวัดระนอง (อำเภอเมืองระนอง กะเปอร์ และกระบุรี) จังหวัดพังงา (อำเภอกระบุรี และท้ายเหมือง) จังหวัดภูเก็ต (อำเภอเมืองภูเก็ต กะทู้ และถลาง) จังหวัดสตูล (อำเภอละงู) จังหวัดตรัง (อำเภอกันตัง สีเกา และปะเหลียน)

2. ผลการดำเนินงานตาม 12 มาตรการ รองรับฤดูฝน ปี 2566

กรมทรัพยากรน้ำ ลงพื้นที่ร่วมกับวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยฯ ตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยอาคารและสิ่งปลูกสร้างด้านแหล่งน้ำ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยป่าเลา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. การบริหารจัดการน้ำ การสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์

ดร.สุรสีห์ กิตติมณฑล เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ในฐานะรองผู้อำนวยการกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) เปิดเผยถึงการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ อีอีซี ที่ครอบคลุม 3 จังหวัด คือ จ.ชลบุรี จ.ระยอง และ จ.ฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ที่หลายฝ่ายห่วงใยต่อสถานการณ์น้ำในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่เกิดขึ้นในขณะนี้และจะเด่นชัดขึ้นต่อเนื่องไปจนถึงกลางปี 2567 ส่งผลให้ฝนตกน้อยกว่าค่าปกติทั่วประเทศ ซึ่ง กอนช. ได้บูรณาการวางแผนรับมือเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งปี 2566/67 และช่วงต้นฤดูฝนปี 2567 รวมถึงสร้างความมั่นคงเรื่องน้ำให้กับพื้นที่ดังกล่าวอย่างยั่งยืน กอนช.จะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้ง พร้อมทั้งได้ทำหนังสือแจ้งส่วนราชการและภาคเอกชน ให้รับรู้และปฏิบัติตามมาตรการแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมและน้ำแล้ง ที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เห็นชอบไว้อย่างเคร่งครัด

ติดตามข่าวสาร

ข่าวสารกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

ข่าวสารสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

จัดทำโดย :
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ที่
<http://nationalthaiwater.onwr.go.th>

ที่มา: Facebook: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีไม่เกิดภาวะน้ำท่วม (ต่อ)

6.2.2 กรณีเกิดภาวะน้ำท่วมระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 1) และระดับน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 2)

จากการติดตามสถานการณ์ตามหัวข้อ 6.2.1 กรณีที่ผลการวิเคราะห์ พบว่า เกิดสถานการณ์น้ำท่วม การรายงานควรระบุข้อมูล ได้แก่

- ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำท่วม ตามหัวข้อ 4.2 อาทิ ปริมาณฝนปัจจุบันและการคาดการณ์ ปริมาณน้ำท่าปัจจุบันและการคาดการณ์ และสถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ
- ข้อมูลสถานการณ์ภาวะน้ำท่วม เช่น พื้นที่ประสบภัยวิกฤตน้ำ พื้นที่เฝ้าระวัง และผู้ได้รับผลกระทบ
- แนวทางการบริหารและบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น เช่น การระบายน้ำ และมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ
- ข้อมูลคาดการณ์ระดับน้ำทะเลหนุน

การเกิดภาวะน้ำท่วมระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 1) และระดับน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 2) มีโครงสร้างการอำนวยการแก้ไขวิกฤตน้ำอยู่ที่ระดับหน่วยบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ซึ่งมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่บูรณาการข้อมูลและจัดทำรายงาน ตั้งแต่ภาวะก่อนเกิดภาวะวิกฤตน้ำอยู่แล้ว

ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 1) และระดับน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 2) ดังแสดงในรูปที่ 6.2.2-1

6.2.3 กรณีเกิดภาวะน้ำท่วมระดับวิกฤต (ระดับ 3)

ในกรณีที่เกิดภัยในระดับที่ 3: วิกฤติ โครงสร้างการบัญชาการ อำนวยการ ปฏิบัติการ จะเปลี่ยนไป จากวิกฤตน้ำ ระดับ 1 และ 2 โดยจะมีการตั้ง "ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ" ขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ ตามที่แสดงไว้ในบทที่ 5 ดังนั้น ในส่วนของการรายงานผลนอกจากจะมีการดำเนินการในลักษณะเดียวกับวิกฤตน้ำ ระดับ 1 และ 2 (หัวข้อ 6.2.2) แล้ว อาจต้องมีการเพิ่มรายงานสรุปสถานการณ์น้ำและทางเลือกในการบรรเทาวิกฤตน้ำ ในกรณีที่สภาพปัญหา รุนแรงเกินกว่าเกณฑ์การบริหารที่แสดงไว้ในบทที่ 4 ทั้งนี้ เพื่อประกอบการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี ในการบัญชาการสถานการณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุด รวมทั้งอาจต้องมีการรายงานผลการติดตามข้อสั่งการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจด้วย

สถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

23 มิ.ย. 66 เวลา 07.00 น. www.onwr.go.th 02 544 1800

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

ก่อนช. เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขง คาดว่าระดับน้ำจะเพิ่มขึ้น

สภาพอากาศ

ภาคเหนือ
จ.นครสวรรค์ (50)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จ.นครพนม (12)

ภาคตะวันออก
จ.กาฬสินธุ์ (5)

ภาคกลาง
กรุงเทพมหานคร (34)

ภาคใต้
จ.นราธิวาส (164)

ภาคตะวันออก
จ.ระยอง (24)

ปริมาณน้ำฝนสูงสุด 24 ชม. (มม.)

-
 ปริมาณน้ำฝน (<=10)
-
 ปริมาณน้ำฝน (10.1-35)
-
 ปริมาณน้ำฝน (35-50)
-
 ปริมาณน้ำฝน (>50)

สัญลักษณ์
ปริมาณน้ำฝนสูงสุด 24 ชม. (มม.)

คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง

แม่น้ำ	ค่าความเค็ม (กรัมนต่อลิตร)		ค่าออกซิเจน (มิลลิกรัมต่อลิตร)	
	ค่าวัดได้	เกณฑ์เฝ้าระวังค่าความเค็ม	ค่าวัดได้	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน
เจ้าพระยา (สถานีอุบลราชธานี)	0.19	≤ 0.5*	3.0	≥ 2.0
ท่าจีน (ประตูคลองจินดา)	0.30	≤ 2.0**	N/A	≥ 2.0
แม่กลอง (บางคนที)	0.32	≤ 2.0**	N/A	≥ 2.0
บางปะกง (วัดบางคาง)	0.14	≤ 2.0**	N/A	≥ 2.0

หมายเหตุ : * เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการผลิตน้ำประปา ≤ 0.5 กรัมต่อลิตร
** เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเกษตร ≤ 2.0 กรัมต่อลิตร

ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำทั่วประเทศ

สถานการณ์	เหนือ	อีสาน	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้
ปริมาณน้ำ	11,345	3,761	216	536	16,970	4,137
ร้อยละของความจุ	45	44	17	35	61	58
น้ำไหลเข้า	4.17	7.56	0.83	2.04	13.34	4.09
น้ำระบาย	48.93	7.49	2.61	3.98	25.74	10.18
ปริมาณน้ำต่ำกว่าเกณฑ์ควบคุม (แห่ง)	2	1	0	0	1	0
ปริมาณน้ำเกินเกณฑ์ควบคุม (แห่ง)	1	0	0	0	0	0

รวมแหล่งน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศ **36,966** **52%**

รวมแหล่งน้ำทุกขนาดทั่วประเทศ **41,381** **50%**

มาตรการและการช่วยเหลือ

กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการก่อสร้างระบบผลิตน้ำดื่มสะอาดช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่สูงถิ่นทุรกันดาร สนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง และโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริฯ จำนวน 22 โครงการ ในพื้นที่ จ.แม่ฮ่องสอน และ ตาก ภายใต้งบประมาณประจำปี 2566 (งบช่วยเหลือจ่าย) ทั้งนี้ เมื่อโครงการแล้วเสร็จจะมีประชาชนในพื้นที่สูงถิ่นทุรกันดารได้รับประโยชน์จำนวน 7,500ครัวเรือน 27,000 คน

พื้นที่เสี่ยงน้ำหลาก / ดินถล่ม

พื้นที่เสี่ยงเฝ้าระวังน้ำหลากช่วง 1-3 วัน ดังนี้ ภาคเหนือ บริเวณ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ

ก่อนช. เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขง คาดว่าระดับน้ำจะเพิ่มขึ้นวานนี้ (22 มิ.ย. 66) ก่อนช. ติดตามติดตามสถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขงพบว่า ในช่วงที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่วันที่ 20 - 21 มิ.ย. 66 แม่น้ำโขงบริเวณสถานีวัดน้ำจันทอง (จีน) มีปริมาณน้ำไหลผ่านเพิ่มขึ้นสะสม 1,210 ลบ.ม./วินาที (ระดับน้ำเพิ่มขึ้นสะสม 1.55 ม.) และวานนี้ (22 มิ.ย. 66) ปริมาณน้ำไหลผ่านลดลง 320 ลบ.ม./วินาที (ระดับน้ำลดลงจากเมื่อวันที่ 21 มิ.ย. 66 ประมาณ 0.36 ม.) ผลการวิเคราะห์เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำดังกล่าว ประกอบกับคาดการณ์ปริมาณฝนเพิ่มขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงตอนล่าง คาดว่าแม่น้ำโขงฝั่งไทยอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำ ดังนี้

1. แม่น้ำโขงบริเวณสถานีวัดน้ำเชียงแสน จ.เชียงราย คาดว่าระดับน้ำเพิ่มขึ้นสะสมประมาณ 1 - 1.5 ม. ในช่วงวันที่ 22 - 24 มิ.ย. 66 และจะเริ่มลดลงในวันที่ 25 มิ.ย. 66
2. แม่น้ำโขงบริเวณสถานีวัดน้ำเชียงคาน จ.เลย คาดว่าระดับน้ำเพิ่มขึ้นสะสมประมาณ 1 - 1.5 ม. ในช่วงวันที่ 24 - 26 มิ.ย. 66 และจะเริ่มทรงตัวในวันถัดไป
3. แม่น้ำโขงตั้งแต่บริเวณสถานีวัดน้ำหนองคาย จ.หนองคาย ถึงสถานีโขงเจียม จ.อุบลราชธานี คาดว่าระดับน้ำเพิ่มขึ้นสะสมประมาณ 0.8 - 1.2 ม. ในช่วงวันที่ 26 - 28 มิ.ย. 66 และจะเริ่มทรงตัวในวันถัดไป

ทั้งนี้ ก่อนช. ขอให้ จ.นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี โปรดประชาสัมพันธ์สถานการณ์น้ำในแม่น้ำโขงและแจ้งเตือนให้ประชาชนผู้พักอาศัยในบริเวณในบริเวณพื้นที่แม่น้ำโขง ติดตามสถานการณ์น้ำอย่างใกล้ชิด และเตรียมการเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำ

ติดตามข่าวสาร www.onwr.go.th <http://waterinfo.onwr.go.th>

จัดทำโดย : ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ

ที่มา: Facebook: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 6.2.2-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะน้ำท่วมระดับเสี่ยงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 1) และระดับน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 2)

รายงานสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำ

ฤดูฝน ปี 2566

วันที่ 23 มิถุนายน 2566 เวลา 8.00 น.

☎ 02 554 1800 🌐 www.onwr.go.th

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ขอรายงานสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำ ประจำวันที่ 23 มิถุนายน 2566 ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานตาม 12 มาตรการ รองรับฤดูฝน ปี 2566

กรมเจ้าท่า ปฏิบัติงานกำจัดผักตบชวาและวัชพืช บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ต.ธรรมมามูล และปungหาดกองสิน ต.เขาท่าพระ อ.เมืองชัยนาท จ.ชัยนาท โดยดำเนินการกำจัดผักตบชวา ตามแผนงานจำนวน 148,000 ตัน ระยะเวลา ดำเนินการ 300 วัน ผลการปฏิบัติงานถึงวันที่ 20 มิถุนายน 2566 สามารถกำจัดผักตบชวาได้จำนวน 100,350 ตัน คิดเป็น ร้อยละ 67.80 เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนงานจะช่วยแก้ไขปัญหาการเดินเรือและฟื้นฟูสภาพร่องน้ำ ปัญหาการสัญจรทางน้ำและการระบายน้ำ และปัญหาการอุปโภค - บริโภค โดยผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่สัญจรทางน้ำ ผู้ประกอบการเดินเรือต่างๆ และเกษตรกร ชาวประมง และผู้ใช้น้ำในพื้นที่

2. สภาพอากาศ

กรมอุตุนิยมวิทยาได้ชี้แจงถึงที่ตัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทยมีกำลังอ่อน ในขณะที่มีหย่อม ความกดอากาศต่ำปกคลุมบริเวณชายฝั่งประเทศเวียดนามตอนบน ลักษณะเช่นนี้ทำให้ประเทศไทยมีฝนลดลง แต่ยังคงมี ฝนฟ้าคะนองเกิดขึ้นได้บางพื้นที่ สำหรับบริเวณทะเลอันดามันและอ่าวไทย ทะเลมีคลื่นสูงประมาณ 1 เมตร บริเวณที่มี ฝนฟ้าคะนองคลื่นสูง 1-2 เมตร

3. การบริหารจัดการน้ำ การสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์

เมื่อวันที่ 22 มิ.ย. 2566 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ 1 เวทีที่ 2 นำเสนอ ร่างผังน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก ณ โรงแรมนิว แทรเวล ลอดจ์ อำเภอเมือง จันทบุรี โดยมีคณะกรรมการลุ่มน้ำ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมจำนวน 150 คน เพื่อนำเสนอร่างผังน้ำ ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก ให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบ พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อนำกลับไป ปรับปรุงผังน้ำให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ต่อไป ซึ่งผังน้ำเป็นการนำเสนอข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในรูปของแผนที่ หรือแผนผังที่แสดงระบบทางน้ำซึ่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงทางออก โดยผังน้ำจะครอบคลุมไปถึงแหล่งน้ำ ทางน้ำ ต่างๆ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น อาจมีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปีหรือบางช่วงเวลาก็ได้ เมื่อการจัดทำ ผังน้ำแล้วเสร็จ ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะได้ทราบว่าตนเองอยู่ในจุดเสี่ยงน้ำท่วมหรือไม่ คณะกรรมการลุ่มน้ำ มีข้อมูลประกอบในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดวางโครงการเพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วม ตลอดจนการอนุมัติ/อนุญาต การใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่จะไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนหรือกีดขวางทางไหลของน้ำ อีกทั้งผังน้ำดังกล่าว จะนำไปเชื่อมโยง กับผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยผังเมือง เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนด การใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์ แหล่งน้ำในภาพรวมของประเทศให้เกิดประสานสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบต่อไปได้

4. การคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงน้ำหลากดินถล่มล่วงหน้า 3 วัน

สทช. ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยล่วงหน้า 3 วัน พบว่ามีพื้นที่เสี่ยงน้ำหลาก ดินถล่ม ดังนี้ จังหวัดตาก (อำเภอท่าสองยาง)

ติดตามข่าวสาร

ข่าวสารกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

ข่าวสารสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

จัดทำโดย :
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติสามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้
<http://nationalthaiwater.onwr.go.th>

ที่มา: Facebook: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 6.2.2-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะน้ำท่วมระดับเสียงน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 1) และ ระดับน้ำท่วมรุนแรง (ระดับ 2) (ต่อ)

บทที่ 7

การติดตามและประเมินผล

บทที่ 7

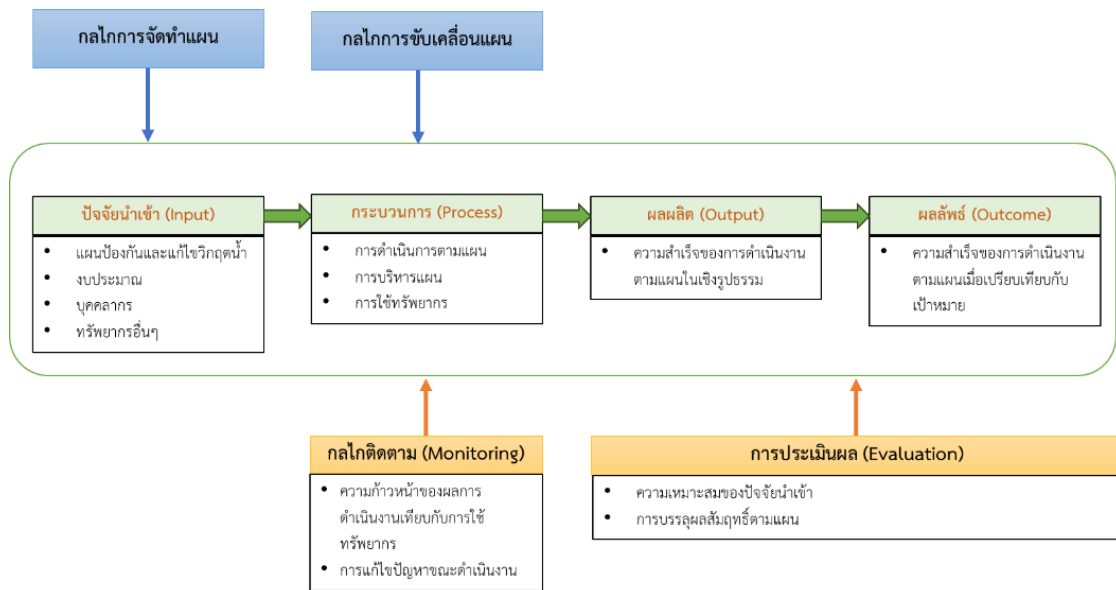
การติดตามประเมินผล

7.1 กลไกการติดตามประเมินผล

ตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 65 ให้นำความในมาตรา 59 มาตรา 62 และ มาตรา 63 มาใช้บังคับแก่การผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มหนึ่งเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม การเสนอแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ การจัดส่งแผนดังกล่าวไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ และการแก้ไขปัญหาคriticalที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าวได้ รวมทั้งการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม และการทบทวนแผนดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม ดังนั้น คณะกรรมการลุ่มน้ำต้องทำการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม ซึ่งจำเป็นต้องมีกลไกการติดตามประเมินผลแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ เพื่อนำไปสู่การทบทวนแผนที่มีประสิทธิภาพ

การติดตาม (Monitoring) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ สำหรับการกำกับ ทบทวน และแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน และการประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของแผน โดยมีแนวคิดของกลไกการติดตามประเมินผลแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ ดังแสดงในรูปที่ 7.1-1

การติดตามประเมินผล ควรมีกระบวนการและการจัดการให้เกิดการทบทวนทั้งด้านการจัดการ (Management Review) และการทบทวนผลงาน (Performance Review) ที่เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ โดยใช้หลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยวิเคราะห์การบรรลุถึงเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากภาวะวิกฤตน้ำ หลักการคิดเชิงเหตุผล โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุไปสู่ผลลัพธ์และผลกระทบด้วยข้อมูล รวมถึงเหตุผลเชิงประจักษ์ที่เชื่อถือได้ และหลักความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ทั้งนี้กรณีมีการเกิดวิกฤตน้ำ ควรมีการถอดบทเรียนจากสภาพภัยและผลการดำเนินการในช่วงที่เกิดวิกฤตน้ำที่ผ่านมา เพื่อนำไปปรับปรุงแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม รวมถึงเกณฑ์การเตือนภัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมากยิ่งขึ้น

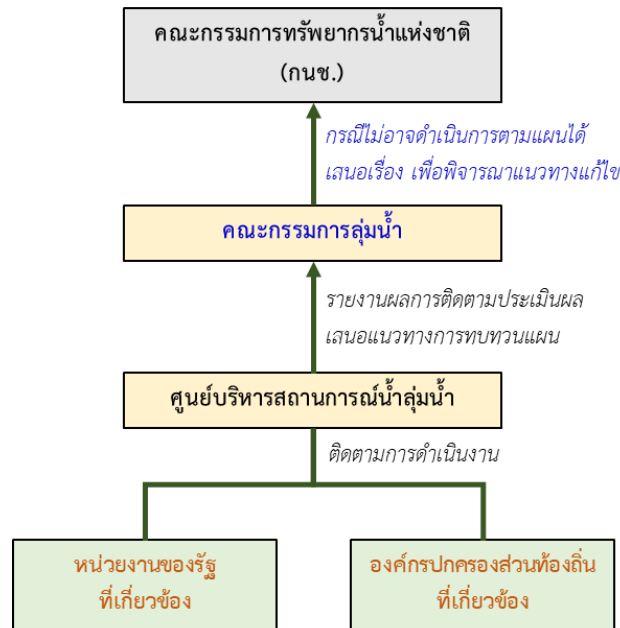

รูปที่ 7.1-1 กลไกการติดตามประเมินผลแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ

7.2 แนวทางการติดตามประเมินผล

คณะกรรมการลุ่มน้ำและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการลุ่มน้ำ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการติดตามประเมินผล รวมถึงเป็นผู้นำผลการติดตามประเมินผลไปใช้ในการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษน้ำให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 65 ทั้งนี้ การดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ มีการบูรณาการการดำเนินการระหว่างหน่วยงาน ดังนั้น การติดตามประเมินผล จำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงานหลักด้านน้ำอื่นๆ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกรมอุตุฯ นอกจากนี้ คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม หากมีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป โดยมีแนวทางการติดตามประเมินผล และการนำผลการติดตามประเมินผลไปใช้ แสดงดังรูปที่ 7.2-1

รูปที่ 7.2-1 แนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องเชื่อมโยงกับปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝนที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ดังนั้น การติดตามประเมินผลการดำเนินงานสามารถช่วงเวลาการประเมินผลตามปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ 3 ช่วง ดังนี้

1) มาตรการก่อนเกิดฤดูฝน ควรติดตามประเมินผลการกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและดินโคลนถล่มติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำ ข้อมูลพายุฝน ระดับน้ำในแม่น้ำ ปริมาณน้ำในเขื่อน/อ่างเก็บน้ำ ศักยภาพในการรับน้ำของแหล่งเก็บกักน้ำและพื้นที่ลุ่มต่ำ ซึ่งเป็นการดำเนินการช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำท่วม และกรณีมีข้อมูลบ่งชี้จะเกิดภาวะน้ำท่วม ให้เตรียมการออกประกาศ (กำหนดเขต) / ประกาศเขตพื้นที่ กรณีภาวะน้ำท่วมฉุกเฉิน และกรณีเกิดปัญหาวิกฤตน้ำท่วม เพื่อกำหนดการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ

- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ)
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กรมชลประทาน
- กรมทรัพยากรน้ำ (ศูนย์ป้องกันวิกฤตน้ำ และสำนักวิจัยพัฒนาและ อุทกวิทยา)
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล)
- กรมอุตุนิยมวิทยา
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

2) มาตรการระหว่างฤดูฝน ในการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำท่วม จัดทำแผนที่ภัยพิบัติและแผนที่ความเสี่ยงจากน้ำท่วม จัดทำแผนผังแสดงเส้นทางการไหลของน้ำเพื่อการบริหารจัดการควบคุมปริมาณน้ำ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤตน้ำ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วมในระยะยาวต่อไป

3) มาตรการหลังฤดูฝน ดำเนินการประเมินผลจากรายงานผลการปฏิบัติงาน และกรณีมีการเกิดวิกฤตน้ำ ควรมีการถอดบทเรียนจากสภาพภัยและผลการดำเนินการในช่วงที่เกิดวิกฤตน้ำที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ โดยหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

7.3 แนวทางการปรับปรุงแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

ตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 65 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม

ในการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำ ควรมีการทบทวนผลการวิเคราะห์ คาดการณ์ และติดตามสภาพอากาศ ฝน น้ำท่า อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว นอกจากนี้ ควรมีนำผลการติดตามประเมินผลการนำแผนป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำไปปฏิบัติ (จากหัวข้อ 7.2) มาใช้ประกอบการทบทวนด้วย เพื่อนำไปสู่การทบทวนการกำหนดเกณฑ์เฝ้าระวัง การเตือนภัยน้ำท่วม และวิธีการป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน

ภาคผนวก ก

เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน

สำนักนายกรัฐมนตรี	เบอร์ติดต่อ
ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สทจนช.	0-2554-1847
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)	0-2147-5185
กรมประชาสัมพันธ์	0-2618-2323
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
กรมการข้าว (สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว)	0-2561-3056
กรมประมง (กองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ)	0-2562-0600-15
กรมปศุสัตว์ (สำนักพัฒนาอาหารสัตว์)	0-2653-4444
กรมชลประทาน	0-2241-0020 ถึง 29
กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	0-2940-5960-3
กระทรวงคมนาคม	
กรมเจ้าท่า (สำนักพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำ)	0-2266-7990
กรมทางหลวง	0-2254-6668-76
กรมทางหลวงชนบท	0-2551-5000
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
กรมควบคุมมลพิษ	0-2298-2000
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	0-2561-0777 0-2579-6666 # 1249
กรมทรัพยากรน้ำ	
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 2 (ลุ่มน้ำเจ้าพระยา, สะแกกรัง, ป่าสัก)	0-3622-5241, 0-3622-5244
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	0-2666-7000
สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 2 (สุพรรณบุรี) (สุพรรณบุรี, ชัยนาท, นนทบุรี, สิงห์บุรี, อ่างทอง, กาญจนบุรี, นครสวรรค์, ปทุมธานี, พระนครศรีอยุธยา, อุทัยธานี)	0-3544-0331

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เบอร์ติดต่อ
สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 7 (กำแพงเพชร) (กำแพงเพชร, ตาก, สุโขทัย, พิษณุโลก, พิจิตร, อุตรดิตถ์)	0-5585-1127
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	0-2141-1296-99 0-2141-1246-7
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
กรมอุตุนิยมวิทยา	0-2399-4566, 0-2399-4568-74
กระทรวงพลังงาน	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	0-2223-0021-9 (ต่อ 1656), 0-2223-2593-5 (ต่อ 1656), 0-2222-4102-9 (ต่อ 1656)
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	0-2670-8888 Call Center 1200 (โทรฟรี)
สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	0-2143-0567
สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	0-2158-0901
การประปานครหลวง	Call Center 1125 ตลอด 24 ชั่วโมง · 0-2504-0123
การประปาส่วนภูมิภาค	1662
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	ศูนย์บริการข้อมูล กฟผ. สาย ด่วน 1416
องค์การจัดการน้ำเสีย	0-2273-8530-39
กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ	0-2475-7062

หน่วยงาน ปก. ที่มีพื้นที่รับผิดชอบ 3 จังหวัดในกลุ่มน้ำสะแกกรัง

กระทรวงมหาดไทย	เบอร์ติดต่อ
สนง. ปก.จังหวัดกำแพงเพชร	0-5570-5051
สนง. ปก.จังหวัดอุทัยธานี	0-5651-0626
สนง. ปก.จังหวัดนครสวรรค์	0-5680-3538

หมายเหตุ : เบอร์ติดต่อที่ระบุบนหน้างานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามแผนโดยละเอียด รายจังหวัด อ้างอิงตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของแต่ละจังหวัด

หมายเลขสายด่วน !!! ตลอด 24 ชั่วโมง

	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สายด่วน 1784		จส.100 สายด่วน 1132
	ตำรวจทางหลวง สายด่วน 1193		กรมอุดมศึกษา สายด่วน 1182
	สถาบันกรรมการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ สายด่วน 1669		กรมทางหลวงชนบท สายด่วน 1146
	กรมชลประทาน สายด่วน 1460		การไฟฟ้านครหลวง สายด่วน 1130
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สายด่วน 1129		สำนักงานประกันสังคม สายด่วน 1506
	การประปาส่วนภูมิภาค สายด่วน 1662		การประปานครหลวง สายด่วน 1125
	กรมเจ้าท่า สายด่วน 1199		กรมขนส่งทางบก สายด่วน 1584
		ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ สายด่วน 192	

จัดทำโดย : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนนทบุรี

ภาคผนวก ข

การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน

ภาคผนวก ข

การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน

ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สททช. โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 ร่วมดำเนินการตามแผนของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งเป็นศูนย์กลางการสื่อสารในเขตพื้นที่รับผิดชอบตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้สามารถติดต่อประสานงาน สั่งการ รายงานการปฏิบัติและสถานการณ์ระหว่างทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และเชื่อถือได้ การสื่อสารจัดเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการบริหารจัดการสาธารณภัย ให้สามารถประสานดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว โดยมีหลักการปฏิบัติจัดตั้งระบบสื่อสารที่จำเป็นให้ใช้งานอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ประกอบด้วย

1. การสื่อสารหลัก

ระบบสื่อสารหลัก คือ ระบบสื่อสารที่มีการใช้งานโดยทั่วไปของหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานกับประชาชนซึ่งทุกหน่วยงานต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้พร้อมใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลาและเข้าถึงข้อมูลที่เป็นในการบริหารจัดการสาธารณภัยอย่างทั่วถึง

2. การสื่อสารรอง

ระบบสื่อสารรอง คือ ระบบสื่อสารที่มีใช้โดยทั่วไปและใช้งานควบคู่กับระบบสื่อสารหลักเป็นช่องทางเสริมในการติดต่อสื่อสารโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดให้มีระบบการสื่อสารรองให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างทั่วถึง

3. การสื่อสารสำรอง

ระบบสื่อสารสำรอง ได้จัดเตรียมระบบสื่อสารสำรองไว้ทดแทนในกรณีระบบสื่อสารหลักไม่สามารถใช้ได้ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่แจ้งเหตุ

การประสานงาน

1) ในสภาวะปกติ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และองค์กรการกุศลในพื้นที่จังหวัด เพื่อขอรับการสนับสนุนกำลังพล ยานพาหนะ และเครื่องจักรกลต่างๆ ในการสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด

2) ในภาวะฉุกเฉิน เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น หรือมีการประกาศเขตภัยพิบัติในพื้นที่ประสบสาธารณภัย ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จิตอาสา อาสาสมัคร มูลนิธิ องค์กรการกุศล ในจังหวัด ต้องรายงานตัวต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์หรือศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ที่จังหวัด อำเภอ หรือองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

จัดขึ้นแล้วแต่กรณี เพื่อประสานการปฏิบัติ จัดกำลังพล ยานพาหนะ เครื่องจักรกลต่างๆ ในการปฏิบัติการบรรเทาสาธารณภัย

การประสานองค์กร หน่วยงาน องค์กรสาธารณสุข แนวทางปฏิบัติในการประสาน มีดังนี้

การปฏิบัติ

(1) ก่อนเกิดสาธารณภัย

(1.1) จัดทำบัญชีรายชื่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณสุขในเขตจังหวัด พร้อมสถานที่ตั้งรายชื่อผู้ติดต่อประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์และทรัพยากรที่สามารถให้การสนับสนุนได้

(1.2) ให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรสาธารณสุขในจังหวัด จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นแต่ละระดับ และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ตลอด 24 ชั่วโมง (กรณีเกิดสาธารณภัย) พร้อมอุปกรณ์และกำลังคนที่สามารถปฏิบัติภารกิจได้

(1.3) ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลในพื้นที่ สำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของจังหวัด ร่วมกับองค์กรสาธารณสุขในจังหวัดจัดทำแนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนกำลังทรัพยากร เจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือ เพื่อการปฏิบัติงานขององค์กรปฏิบัติในการจัดการสาธารณภัยแต่ละระดับ

(2) ขณะเกิดสาธารณภัย

(2.1) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น กรณีองค์กรสาธารณสุขไปถึงพื้นที่ประสบภัยพิบัติก่อน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกันเขตพื้นที่อันตราย และกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปยังพื้นที่อันตราย พร้อมทั้งแจ้งหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยทันที เพื่อดำเนินการควบคุมสถานการณ์สาธารณสุข

(2.2) กรณีที่ได้รับการประสานจากศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นแต่ละระดับ และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ตำรวจ สาธารณสุข ให้องค์กร สาธารณกุศล จัดชุดเคลื่อนที่เร็วออกไปยังที่เกิดเหตุ และให้รายงานตัวที่ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น หรือผู้บัญชาการเหตุการณ์เพื่อรับมอบหมายภารกิจในการปฏิบัติการ

(3) หลังเกิดสาธารณภัย

(3.1) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุ และพื้นที่รองรับการอพยพ

(3.2) ประสานหน่วยแพทย์และพยาบาล ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบสาธารณภัย พร้อมทั้ง ลำเลียงผู้ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล

(3.3) อพยพช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยไปยังที่ปลอดภัย หรือพื้นที่รองรับการอพยพ

ภาคผนวก ค

พื้นที่ประสบภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ

ภาคผนวก ค

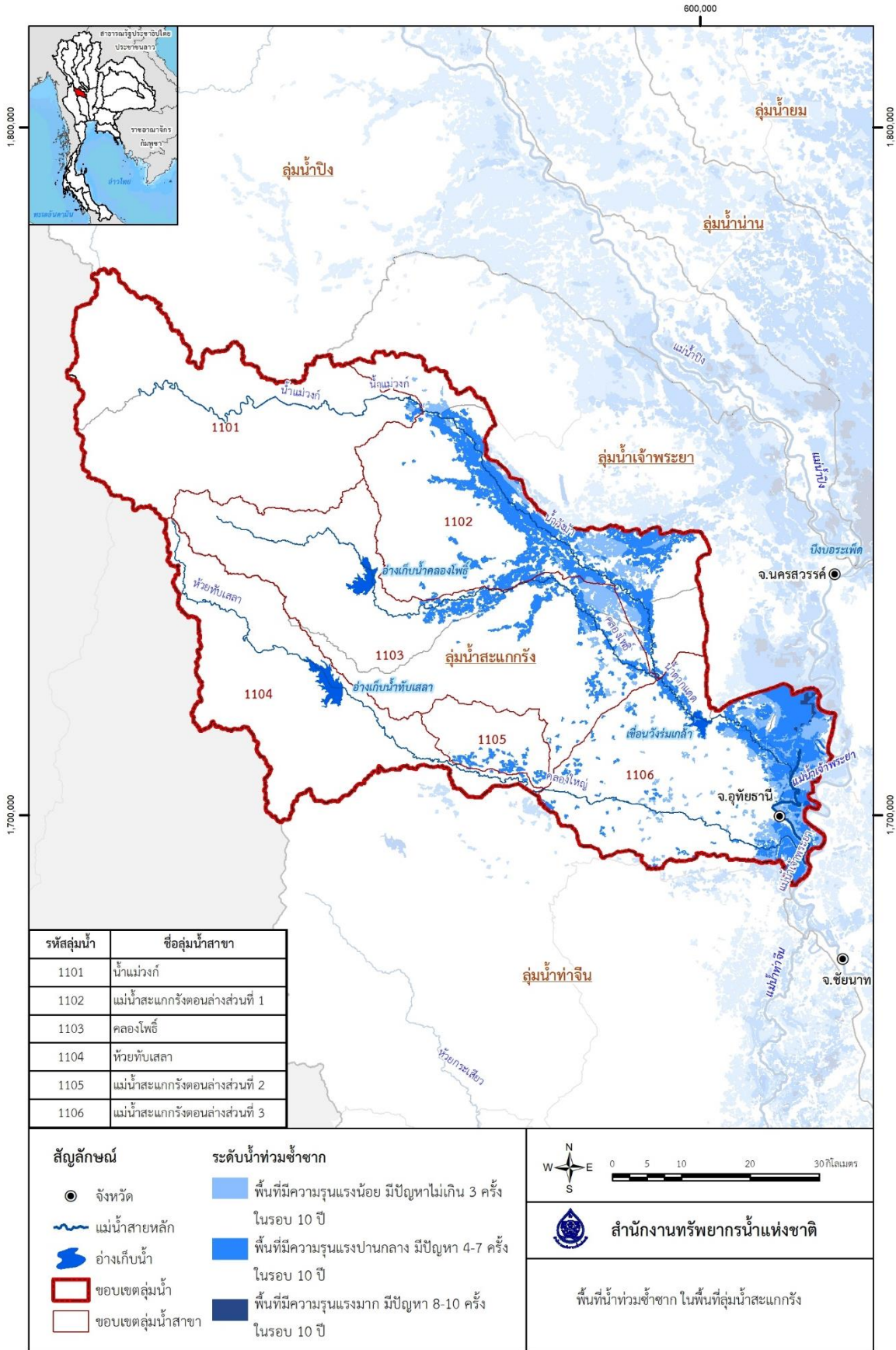
พื้นที่ประสบภวณะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

จากการรวบรวมข้อมูลพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ.2562 ซึ่งได้กำหนดระดับความรุนแรงของปัญหาซ้ำซากเป็น 3 ระดับ คือ พื้นที่ที่มีความรุนแรงน้อย คือ มีปัญหาไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี พื้นที่ที่มีความรุนแรงปานกลาง คือ มีปัญหา 4-7 ครั้ง ในรอบ 10 ปี และพื้นที่ที่มีความรุนแรงมาก คือ มีปัญหา 8-10 ครั้ง ในรอบ 10 ปี ทั้งนี้พบว่า ลุ่มน้ำสะแกกรังมีพื้นที่ที่มีความรุนแรงน้อย คิดเป็น 97,399 ไร่ พื้นที่ที่มีความรุนแรงปานกลาง คิดเป็น 231,919 ไร่ และพื้นที่ที่มีความรุนแรงมาก คิดเป็น 1,804 ไร่ โดยคิดเป็นพื้นที่ประสบปัญหาซ้ำซากทั้งหมดประมาณ 331,122 ไร่ รายละเอียดแสดงในตารางที่ ค-1 และรูปที่ ค-1 จากสภาพปัญหาซ้ำซาก สาเหตุที่สำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากสิ่งกีดขวางทางน้ำ โดยสามารถสรุปรายละเอียดพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมระดับต่างๆ รายอำเภอในแต่ละจังหวัดได้ดังแสดงในตารางที่ ค-2

ตารางที่ ค-1 พื้นที่ประสบปัญหาซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำสะแกกรัง

รหัส ลุ่มน้ำสาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ประสบปัญหาซ้ำซาก (ไร่)			พื้นที่เสี่ยงภัย น้ำท่วมรวม (ไร่)
		พื้นที่มีความ รุนแรงน้อย	พื้นที่มีความรุนแรง ปานกลาง	พื้นที่มีความ รุนแรงมาก	
1101	น้ำแม่वंก	553	1,302	-	1,855
1102	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 1	27,881	103,361	-	131,242
1103	คลองโพธิ์	14,668	31,291	-	45,960
1104	ห้วยทับเสลา	-	406	-	406
1105	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 2	-	5,286	-	5,286
1106	แม่น้ำสะแกกรังตอนล่างส่วนที่ 3	54,297	90,272	1,804	146,373
รวม		97,399	231,919	1,804	331,122

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2562

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2562

รูปที่ ค-1 พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

ตารางที่ ค-2 พื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ในลุ่มน้ำสะแกกรัง

จังหวัด	อำเภอ	พื้นที่ภัยน้ำท่วม (ไร่)			พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมรวม (ไร่)
		พื้นที่มีความรุนแรงน้อย	พื้นที่มีความรุนแรงปานกลาง	พื้นที่มีความรุนแรงมาก	
จ. กำแพงเพชร	อ.ชาณุวรลักษบุรี	2,781	0	-	2,782
จ. ชัยนาท	อ.มโนรมย์	0	-	-	0
จ. นครสวรรค์	อ.แม่वंกั	2,945	28,004	-	30,949
	อ.โกรกพระ	4,868	10,294	-	15,162
	อ.ชุมตาบง	-	11,679	-	11,679
	อ.พยุหะคีรี	14,043	31,220	1,804	47,066
	อ.ลาดยาว	31,783	72,616	-	104,399
จ. อุทัยธานี	อ.เมืองอุทัยธานี	28,462	35,900	-	64,362
	อ.ทัพทัน	2,099	8,268	-	10,368
	อ.ลานสัก	-	4,639	-	4,639
	อ.สว่างอารมณ์	5,732	23,194	-	28,926
	อ.หนองขาหย่าง	3,063	3,104	-	6,166
	อ.หนองฉาง	1,624	3,001	-	4,624
รวม		97,399	231,919	1,804	331,122

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. 2562

ภาคผนวก ง

บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำท่วม
และบัญชีพื้นที่หนีภัย

ตารางที่ ง-2 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสียประสภภาวะน้ำท่วม และบัญชีพื้นที่ภัย จังหวัดนครสวรรค์

รหัสจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน	(2) พื้นที่เสี่ยงภัย			(3) จำนวนประชากร/ ครัวเรือนของหมู่บ้าน		(4)	(5) ลักษณะที่ตั้ง			(6) ลักษณะของภัย			(7) ความเสียหายที่อาจได้รับ				(8) ระยะเวลาที่หมู่บ้าน/ ชุมชนประสบ ปัญหาภัยภัย/น้ำท่วมถึง	(9) เครื่องมือใน การกู้ภัย	(10) ระบบเตือนภัย	(11) การฝึกอบรม	(12) พื้นที่ ปลอดภัย เพื่อการ อพยพของ ประชากร	พิชิตระวางแผนที่ของ กรมแผนที่ทหาร							
	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ประชากร (คน)		ครัวเรือน (หลัง)	ที่อยู่อาศัย บนเนินสูง/ที่ ลุ่มน้ำท่วมถึง	ที่เป็นบริเวณ น้ำท่วมซ้ำซาก	น้ำท่วม บ่อยครั้ง	น้ำท่วม ครั้งเดียว	น้ำท่วม ครั้งเดียว	จำนวนประชากร(คน)	บ้านเรือนประชากร(หลัง)	มากกว่า 1,000 ไร่	500 - 1,000 ไร่						น้อยกว่า 500 ไร่	ไม่สามารถใช้การได้	ใช้การได้แต่ต้องซ่อมแซม	ชำรุดแต่ยังใช้การได้	น้ำท่วมถึง	น้อยกว่า 4 วัน	4 - 7 วัน	มากกว่า 7 วัน
6E+07		เขาชนไก่				2,387	629	3	/	/	/	/	/	1,015	253	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	665100	1756200
6E+07						838	209	3	/	/	/	/	/	330	84	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	662900	1756500
6E+07						631	209	3	/	/	/	/	/	345	34	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	659100	1757100
6E+07						420	108	3	/	/	/	/	/	170	43	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	678900	1743100	
6E+07	แม่เงิน					574	130	3	/	/	/	/	/	215	52	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	653300	1731900	
6E+07						647	189	3	/	/	/	/	/	300	76	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	642500	1731500	
6E+07						1,000	294	3	/	/	/	/	/	480	118	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	643700	1731600	
6E+07						658	154	3	/	/	/	/	/	250	62	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	644100	1744500	
6E+07						1,027	286	3	/	/	/	/	/	480	118	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	644800	1738800	
6E+07						487	157	3	/	/	/	/	/	250	62	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	642500	1731800	
6E+07						69	17	3	/	/	/	/	/	30	7	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/			
6E+07						65	24	3	/	/	/	/	/	40	10	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/			
6E+07	ขุนตาบง					11,226	1,528	3	/	/	/	/	/	2,430	609	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/			
6E+07						951	212	3	/	/	/	/	/	360	85	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	670100	1731900	
6E+07						517	117	3	/	/	/	/	/	180	43	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	645100	1758200	
6E+07						589	134	3	/	/	/	/	/	220	54	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	665100	1730800	
6E+07						384	98	3	/	/	/	/	/	150	39	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	670200	1735200	
6E+07						484	134	3	/	/	/	/	/	210	54	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	667500	1735300	
6E+07						712	159	3	/	/	/	/	/	260	64	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	666800	1734600	

หมายเหตุ :

(1) ระดับความรุนแรง 1 = ความเสี่ยงต่ำ 2 = ความเสี่ยงปานกลาง 3 = ความเสี่ยงสูง

(2) เครื่องมือกู้ภัย (9) อื่นๆ หมายถึง รถกู้ภัยเคลื่อนที่เร็ว

ตารางที่ ง-3 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสพภาวะน้ำท่วม และบัญชีพื้นที่ภัยภัย จังหวัดอุทัยธานี

รหัส จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน	พื้นที่เสี่ยงภัย			จำนวน ประชากร/ ครัวเรือนของ หมู่บ้าน	(4)	ลักษณะที่ตั้ง			ลักษณะของภัย				ความเสียหายที่อาจได้รับ (7)				ระยะเวลาที่ หมู่บ้าน/ ชุมชน ประสบ ปัญหา อุทกภัย/ น้ำท่วมถึง	เครื่อง มือใน มือ การกู้ภัย	ระบบ เตือนภัย	การฝึกอบรม	พื้นที่ปลอดภัยเพื่อการอพยพของ ประชากร	พิกัดระวางแผนที่ของ กรมแผนที่ทหาร	
													(มบ) รวมระบปรนชนิด	(มบ) ไร่	น้อยกว่า 1,000 ไร่	500 - 1,000 ไร่							
61070303	ตำบล	บ้าน	บ้าน	181	2																	553640	1700292
61070308	บ้าน	บ้าน	บ้าน	665	2																	553359	1705629
61070403	บ้าน	บ้าน	บ้าน	487	3																	547523	1707566
61070405	บ้าน	บ้าน	บ้าน	1,125	3																	550308	1716493
61070406	บ้าน	บ้าน	บ้าน	615	2																	551362	1720285
61070407	บ้าน	บ้าน	บ้าน	395	101																	549651	1719719
61070411	บ้าน	บ้าน	บ้าน	905	216																	549012	1714176
61070412	บ้าน	บ้าน	บ้าน	665	176																	551532	1706743
61070404	บ้าน	บ้าน	บ้าน	385	120																	537867	1730213
61030303	บ้าน	บ้าน	บ้าน	693	199																	585219	1720418
61030502	บ้าน	บ้าน	บ้าน	166	64																	587019	1723818
61030402	บ้าน	บ้าน	บ้าน	1,684	566																	584643	1726534
61030201	บ้าน	บ้าน	บ้าน	372	102																	594326	1720134
61030101	บ้าน	บ้าน	บ้าน	127	44																	592595	1721336
61010901	บ้าน	บ้าน	บ้าน	114	28																	605933	1710785
61010204	บ้าน	บ้าน	บ้าน	897	224																	611006	1696289
61011301	บ้าน	บ้าน	บ้าน	374	94																	603972	1713653
61010304	บ้าน	บ้าน	บ้าน	353	93																	615521	1696477
61010301	บ้าน	บ้าน	บ้าน	561	180																	611814	1701729
61010503	บ้าน	บ้าน	บ้าน	218	51																	616837	1701980

ตารางที่ ๓-3 บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสพภาวะน้ำท่วม และบัญชีพื้นที่ภัย จังหวัดอุทัยธานี

รหัสจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน	(2) พื้นที่เสี่ยงภัย			จำนวนประชากร/ครัวเรือนของหมู่บ้าน	(4) ภัยพิบัติที่พบบ่อย	(5) ลักษณะที่ตั้ง	(6) ลักษณะของภัย	(7) ความเสียหายที่อาจได้รับ				(8) ระยะเวลาที่หมู่บ้าน/ชุมชนประสบปัญหา อุทกภัย/น้ำท่วมถึง	(9) เครื่องมือในการกู้ภัย	(10) ระบบเตือนภัย	(11) การฝึกอบรม	(12) พื้นที่ปลอดภัยเพื่อการอพยพของประชากร	กิจกรรมวางแผนป้องกันภัย	
	อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน	ตำบล หมู่บ้าน	หมู่บ้าน					(หมู่) ระยะเวลา (ปี)	มูลค่าเสียหาย (ล้านบาท)	บาดเจ็บ/สูญหาย (คน/สัตว์)	ทรัพย์สินเสียหาย (ล้านบาท)						ความเสียหาย (ล้านบาท)	ความเสียหาย (ล้านบาท)
61010702	ท่าซุง	ท่าซุง	ท่าซุง	946	2		น้ำท่วม	น้อยกว่า 1,000 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 7 วัน	เรือ	หมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อาสาสมัคร	วัดจันทาราม	E	N	1693977
61010606	เกาะโพธิ์	เกาะโพธิ์	เกาะโพธิ์	292	2		น้ำท่วม	มากกว่า 1,000 ไร่	มากกว่า 500 ไร่	มากกว่า 500 ไร่	4 - 7 วัน	เรือ	หมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อาสาสมัคร	โรงเรียนวันสะพานหิน	E	N	1700329
61010604			บ้าน	734	2		น้ำท่วม	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	มากกว่า 7 วัน	เรือ	หมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อาสาสมัคร		E	N	1698864
61011105	หนองไผ่แดง	หนองไผ่แดง	หนองไผ่แดง	411	2		น้ำท่วม	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	มากกว่า 7 วัน	เรือ	หมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อาสาสมัคร	วัดหนองโพธิ์	E	N	1707855
61011404	เนินแดง	เนินแดง	เนินแดง	232	2		น้ำท่วม	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	มากกว่า 7 วัน	เรือ	หมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อาสาสมัคร		E	N	1710852
61011403			บ้าน	310	2		น้ำท่วม	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	น้อยกว่า 500 ไร่	มากกว่า 7 วัน	เรือ	หมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อาสาสมัคร		E	N	1709960

หมายเหตุ :

- (1) ระดับความรุนแรง 1 = ความเสี่ยงต่ำ 2 = ความเสี่ยงปานกลาง 3 = ความเสี่ยงสูง
- (2) เครื่องมือกู้ภัย (9) อื่นๆ หมายถึง รถกู้ภัยเคลื่อนที่เร็ว

ภาคผนวก จ

แผนการจัดการระบายน้ำเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม

ภาคผนวก จ

แผนการจัดการระบายน้ำเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม

แผนการจัดการระบายน้ำเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม ได้แก่ การกำหนดการระบายน้ำท่วมตามทิศทางที่เหมาะสมกับขีดความสามารถในการระบายน้ำของลำน้ำ ร่วมกับข้อมูลระยะเวลาการเดินทางของน้ำท่วม พื้นที่ชะลอน้ำท่วม และพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมของกลุ่มน้ำ โดยพิจารณาสถานการณ์ ประกอบด้วย

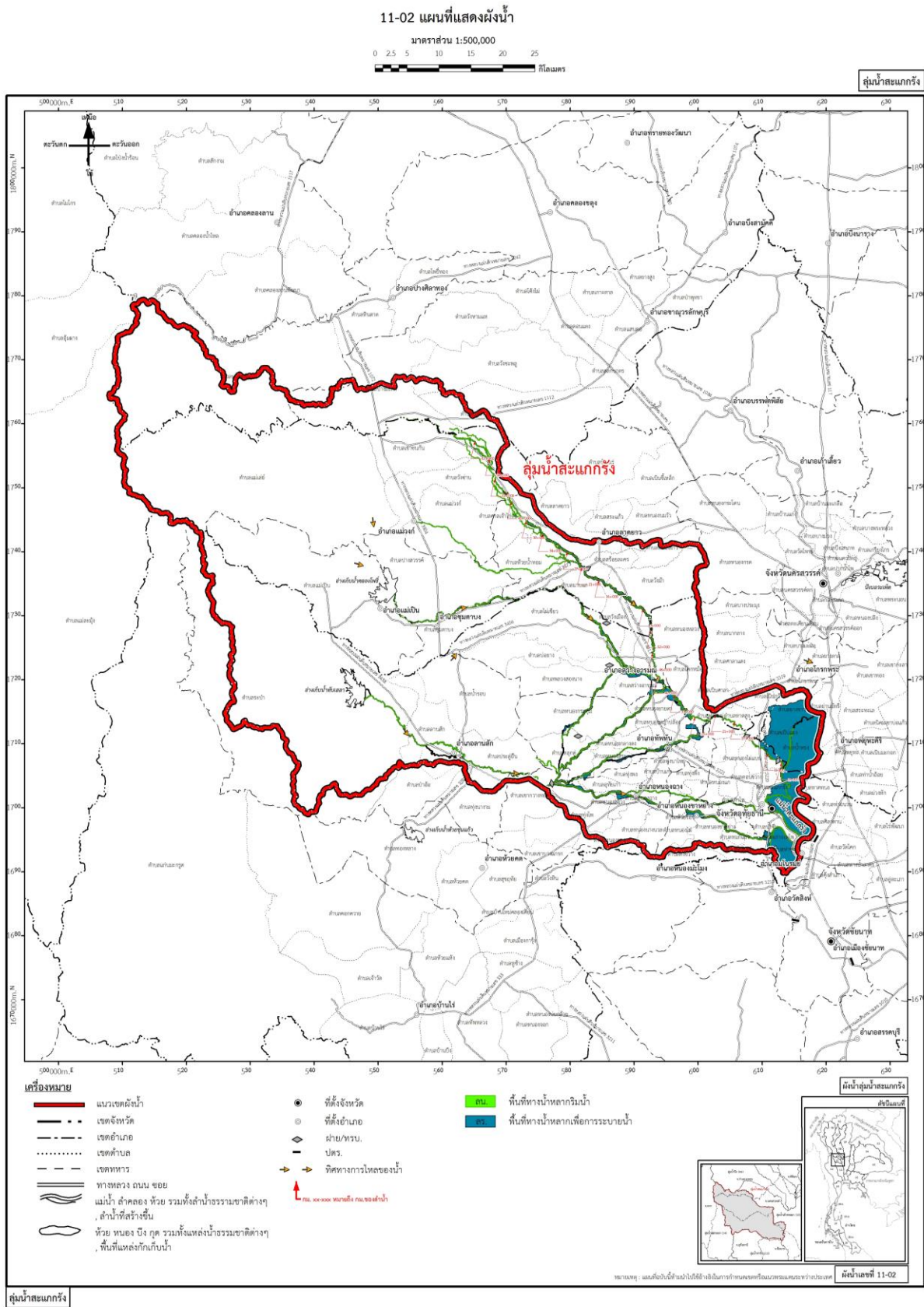
- ผังน้ำ ระยะเวลาการเดินทางของน้ำและเกณฑ์การพิจารณาสถานการณ์น้ำ เกณฑ์การเตือนภัยน้ำท่วมที่จะใช้ในการพิจารณาระดับภัย เพื่อใช้ในระบบพยากรณ์ เตือนภัย หรือใช้โดยบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- พื้นที่รับผลกระทบตามเกณฑ์พิจารณาสถานการณ์น้ำในหัวข้อที่ผ่านมา เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ประกอบการดำเนินการช่วยเหลือบรรเทาและแจ้งเตือนประชาชน
- เกณฑ์การบริหารจัดการองค์ประกอบ เช่น อ่างเก็บน้ำ ประตูระบายน้ำ โดยหน่วยงานต้องมีแนวทางให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

จ.1 เส้นทางไหลของน้ำเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม

ข้อมูลระบบทางน้ำ ข้อมูลประกอบที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำท่วม เช่น ความจุลำน้ำ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่ทางน้ำหลาก พื้นที่น้ำนอง และพื้นที่ลุ่มต่ำ ตามรูปที่ จ.1-1 และรูปที่ จ.1-2 โดยข้อมูลส่วนนี้จะใช้ประกอบการพิจารณาเกณฑ์ต่างๆ รวมทั้งพื้นที่รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมตามหัวข้อย่อยอื่น ๆ

จ.2 ระยะเวลาการเดินทางของน้ำ

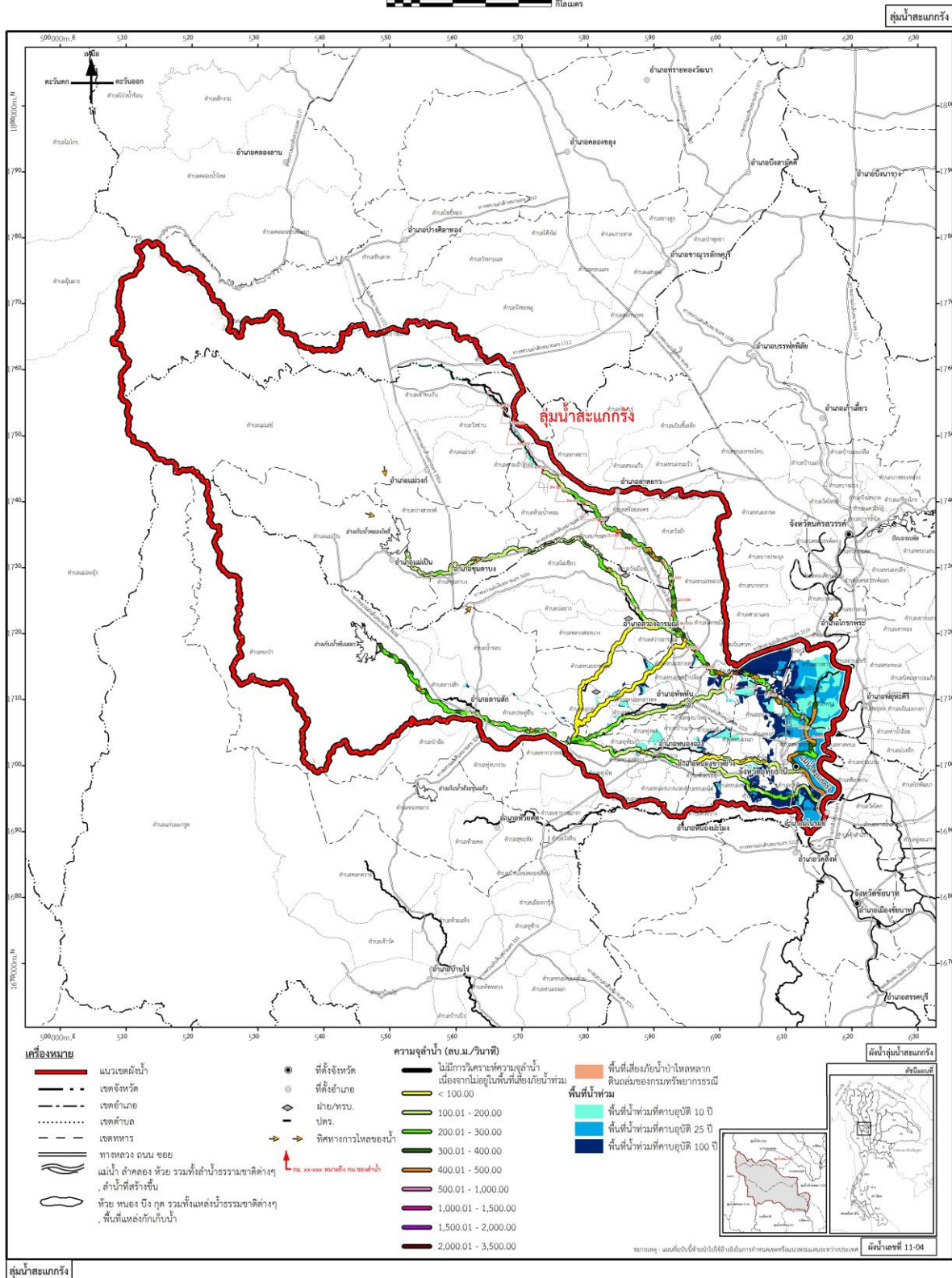
การวิเคราะห์ระยะเวลาในการเดินทางของน้ำในลำน้ำ จะใช้เพื่อประกอบการพิจารณาเตือนภัยน้ำหลากของโครงการจากข้อมูลตรวจวัดโดยตรง รวมถึงจากผลคาดการณ์ปริมาณน้ำล้นหน้าแบบ manual ในกรณีไม่ได้มีการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำโดยใช้แบบจำลองคณิตศาสตร์ ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์สภาพการไหลในลำน้ำสาขาต่างๆ ของแม่น้ำสะแกกรัง สามารถคำนวณระยะเวลาการเดินทางของน้ำในแม่น้ำตั้งแต่สถานีวัดน้ำท่า C.t.5A อ.ขามเฒ่า จ.อุทัยธานี ถึงบริเวณจุดบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยาดังแสดงในรูปที่ จ.2-1 และสามารถประเมินศักยภาพของลำน้ำที่สามารถรองรับปริมาณน้ำที่คาบอุบัติต่างๆ ดังรูปที่ จ.2-2 และรูปตัดตามยาวและขีดความสามารถในการระบายน้ำของแม่น้ำสะแกกรังดังรูปที่ จ.2-3

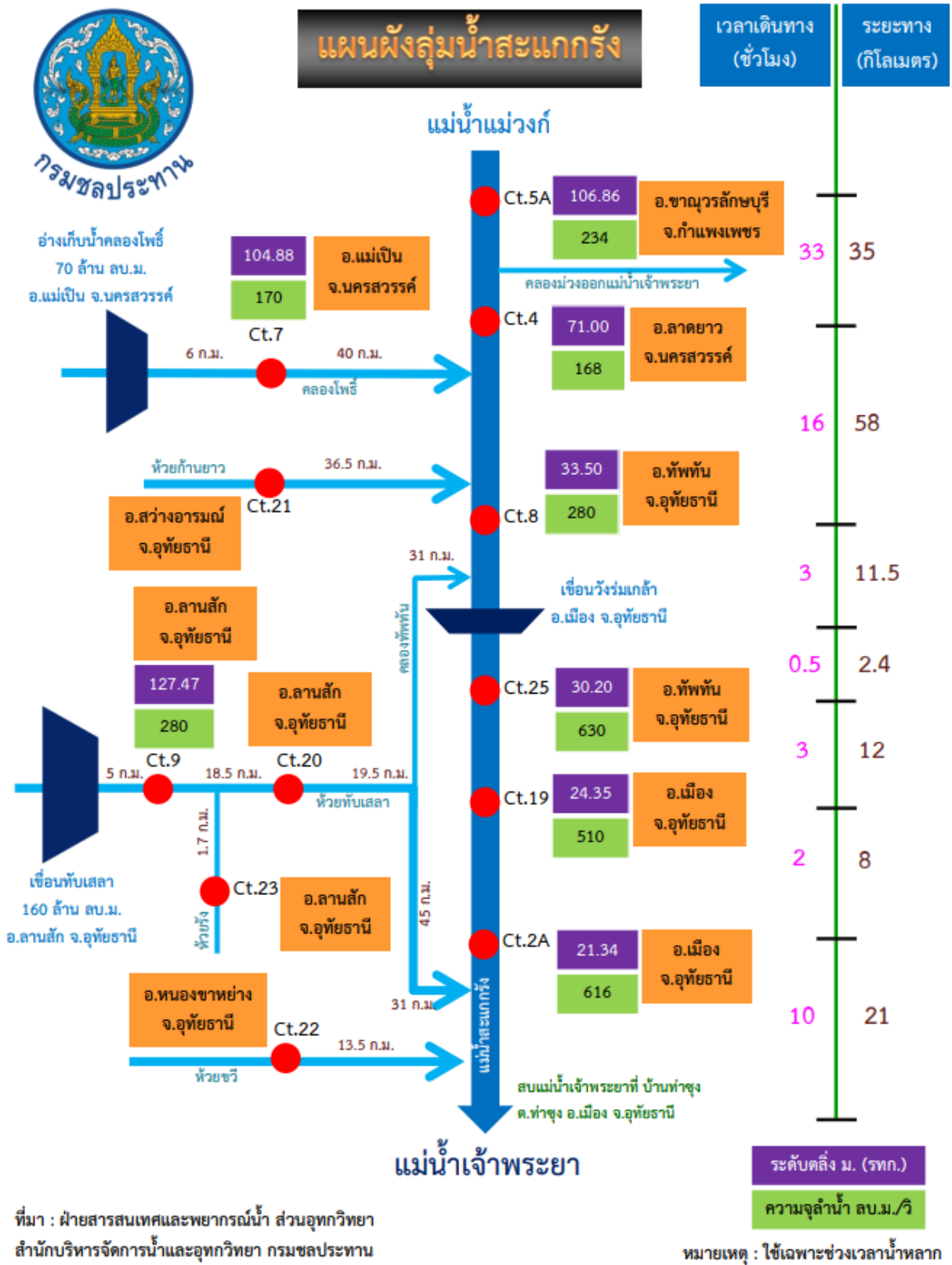
รูปที่ จ.1-1 แผนที่แสดงผังน้ำ ลุ่มน้ำสะแกกรัง

11-04 แผนที่แสดงความจุลน้ำและพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

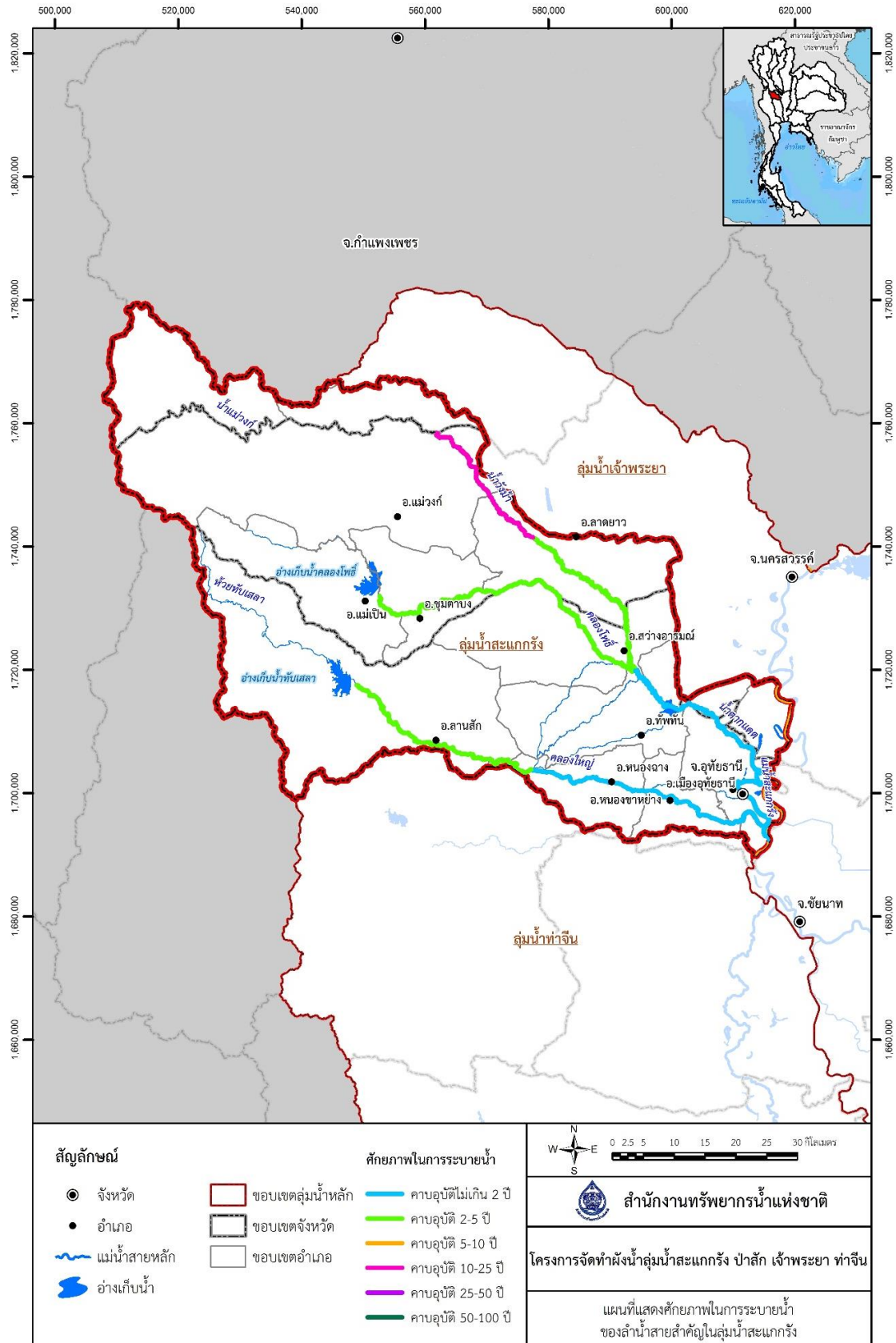
มาตราส่วน 1:500,000

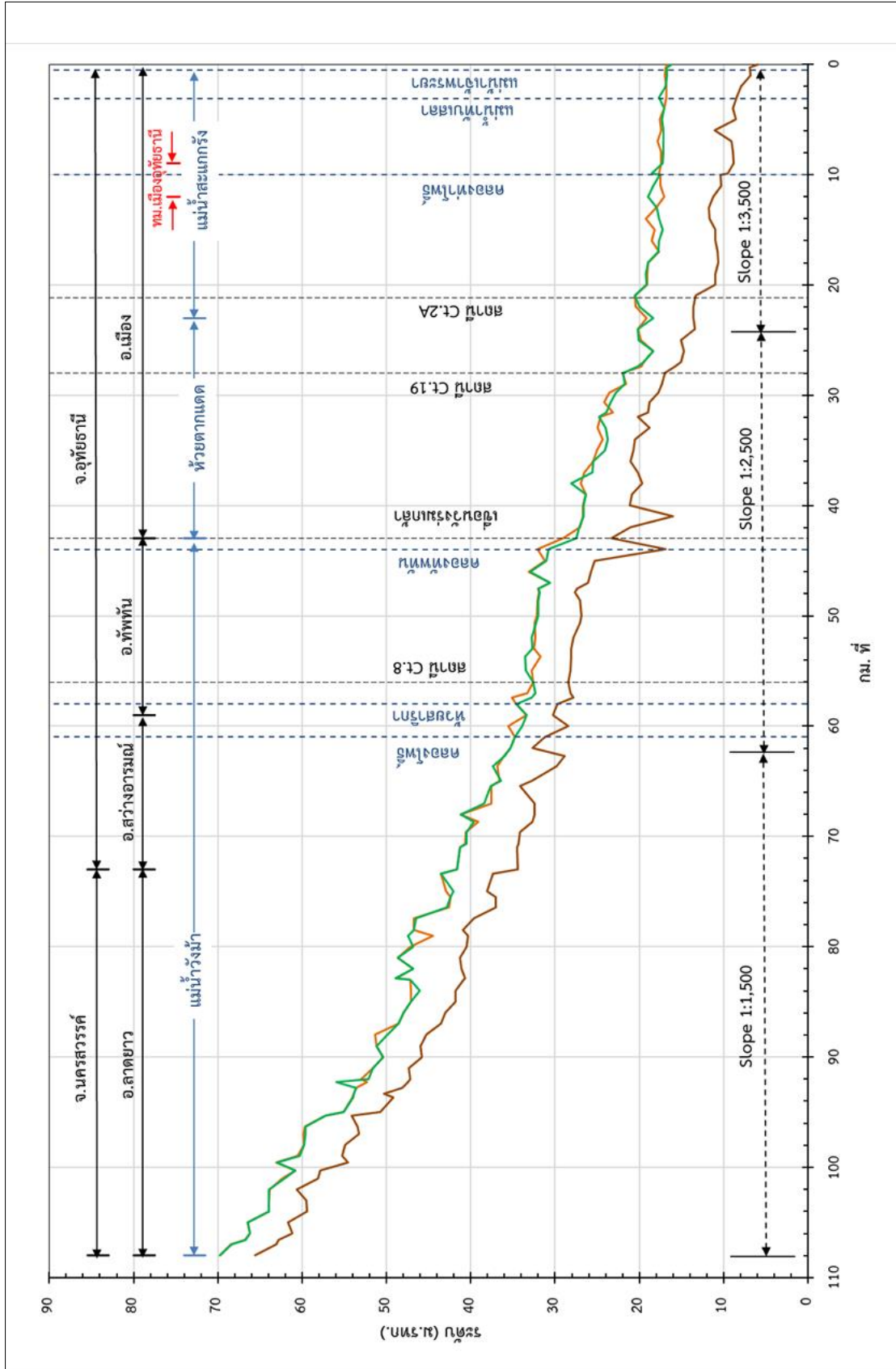
รูปที่ จ.1-2 แผนที่แสดงความจุลน้ำและพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ลุ่มน้ำสะแกกรัง

รูปที่ จ.2-1 แผนผังแสดงความสามารถระบายน้ำและระยะเวลาการเดินทางของน้ำ
ในแม่น้ำสะแกกรัง

รูปที่ จ.2-2 แผนที่แสดงศักยภาพในการระบายน้ำของลำน้ำสายสำคัญในลุ่มน้ำสะแกกรัง

รูปที่ จ.2-3 รูปตัดตามยาวและขีดความสามารถในการระบายน้ำของแม่น้ำสะแกกรัง

ภาคผนวก ฉ

เกณฑ์เตือนภัยและพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

ภาคผนวก ฉ

เกณฑ์เตือนภัยและพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

1) เกณฑ์การเตือนภัย

คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ 4/2562 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2562 เพื่อให้การพัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเกิดความสมดุลและยั่งยืนเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิชาการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีอำนาจหน้าที่ กำหนดหลักเกณฑ์ และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามหลักวิชาการ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และกำกับให้หน่วยงานจัดทำหรือปรับปรุงเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เป็นมาตรฐานสามารถใช้บริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบพลวัตสอดคล้องกับสถานการณ์

ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญในการตัดสินใจบริหารจัดการน้ำทั้งในภาวะปกติ และในสภาวะการเกิดภัยแล้ง อุทกภัยและปัญหาคุณภาพน้ำ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรน้ำจะต้องนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวนำไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต่อไป โดยคณะทำงานกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้รวบรวมเกณฑ์การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงปริมาณฝน ปริมาณน้ำในลำน้ำ ซึ่งหน่วยงานรายงานข้อมูลการใช้สีจำแนกระดับความรุนแรง เกณฑ์การแจ้งเตือน และปรับระดับสีการแจ้งเตือนเป็นสีเขียว เหลือง แดง ให้สอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นในการจัดทำระบบเตือนภัยในกลุ่มน้ำเจ้าพระยาอ้างอิงตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปริมาณฝน

กรมอุตุนิยมวิทยา ได้จัดทำการใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของฝน 1 ชั่วโมง และฝนสะสม (รวม) 24 ชั่วโมง ดังตารางที่ 4.4-1 และ 4.4-2

ตารางที่ 4.4-1 เกณฑ์ความรุนแรงของฝน 1 ชั่วโมง

เกณฑ์ฝน	อัตราการตกของฝน ต่อชั่วโมง
ฝนเบา (Light rain)	มีปริมาณน้อยกว่า 2.5 มิลลิเมตร
ฝนปานกลาง (Moderate rain)	ปริมาณระหว่าง 2.5 – 10.0 มิลลิเมตร
ฝนหนัก (Heavy rain)	ปริมาณระหว่าง 10.0 – 50.0 มิลลิเมตร
ฝนตกหนักมาก (Violent rain)	ปริมาณมากกว่า 50.1 มิลลิเมตร

ตารางที่ 4.4-2 เกณฑ์ปริมาณฝนสะสม (รวม) 24 ชั่วโมง

เกณฑ์ฝน	ปริมาณฝนสะสม
ฝนวัดจำนวนไม่ได้	ปริมาณฝนน้อยกว่า 0.1 มิลลิเมตร

ฝนเล็กน้อย (Light rain)	ปริมาณฝนระหว่าง 0.1 - 10.0 มิลลิเมตร
ฝนปานกลาง (Moderate rain)	ปริมาณฝนระหว่าง 10.1 - 35.0 มิลลิเมตร
ฝนหนัก (Heavy rain)	ปริมาณฝนระหว่าง 35.1 - 90.0 มิลลิเมตร
ฝนตกหนักมาก (Very Heavy rain)	ปริมาณฝนตั้งแต่ 90.1 มิลลิเมตรขึ้นไป

2. ปริมาณน้ำในลำน้ำ

เกณฑ์การใช้สีในการจำแนกระดับความรุนแรงของปริมาณน้ำในลำน้ำ ซึ่งใช้สีแสดงสถานะของปริมาณน้ำในลำน้ำ ดังนี้

- สีเขียว** - ปกติ คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 30-80% ของระดับตลิ่งต่ำ
- สีเหลือง** - *ฝั่าระวังน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 80-100% ของระดับตลิ่งต่ำ
ฝั่าระวังน้ำน้อย คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำอยู่ระหว่าง 20-30% ของระดับตลิ่งต่ำ
- สีแดง** - *วิกฤติน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำมากกว่า 100% ของระดับตลิ่งต่ำ
วิกฤติน้ำน้อย คือ ปริมาณน้ำในลำน้ำน้อยกว่า 20% ของระดับตลิ่งต่ำ

3. ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ

เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) ประกอบด้วย 2 เส้น คือเส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนบน (Upper Rule Curve (URC)) และ เส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC))

1. เส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนบน (Upper Rule Curve (URC)) คือโค้งเกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำที่ใช้สำหรับการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูฝน จะพร่องน้ำจากอ่างเก็บน้ำในแต่ละช่วงเวลาที่กำหนดในปริมาณเท่าใด เพื่อให้มีปริมาตรว่างสำหรับรับปริมาณน้ำหลากที่จะไหลเข้าอ่างเก็บน้ำโดยไม่เกิดการไหลล้นอ่าง ซึ่งก่อให้เกิดอุทกภัยในบริเวณด้านท้ายอ่างเก็บน้ำ หรือหากเกิดการไหล ล้นอ่างเก็บน้ำ ก็ให้เกิดน้อยที่สุด

2. เส้นควบคุมปริมาณน้ำตอนล่าง (Lower Rule Curve (LRC)) คือโค้งเกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำที่ใช้สำหรับการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง จะรักษาปริมาณน้ำ ไว้ในอ่างเก็บน้ำในแต่ละช่วงเวลาที่ กำหนดไว้เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำแห้งอ่างเก็บน้ำ

เกณฑ์การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำพิจารณาจากข้อมูลปริมาตรน้ำร่วมกับโค้งปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) ที่ปรับปรุงใหม่ ปี 2562 มติที่ประชุมคณะอนุกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2562 เห็นชอบหลักเกณฑ์การใช้สีแสดงสถานะของแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง ดังนี้

- สีเขียว** - *ปกติ* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Lower Rule Curve (LRC) กับ Upper Rule Curve (URC)

- สีเหลือง** - *ฝักระวังน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Upper Rule Curve (URC) กับ ระดับเก็บกักปกติ (รณก.)
- *ฝักระวังน้ำน้อย* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ระหว่าง Lower Rule Curve (LRC) กับ ระดับเก็บกักต่ำสุด (Dead Storage)
- สีแดง** - *วิกฤติน้ำมาก* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่สูงกว่าระดับเก็บกักปกติ (รณก.)
- *วิกฤติน้ำน้อย* คือ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำอยู่ต่ำกว่าระดับเก็บกักต่ำสุด (Dead Storage)

2) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมตามผลการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) พบว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง มีพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) สะแกกรังตอนล่าง แสดงดังรูป ฉ-1 โดยมีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจากการประชุมเชิงปฏิบัติการดังตารางต่อไปนี้

พื้นที่	ประเด็นสำคัญ/สาเหตุ
ต.มาบแก ต.ลาดยาว ต.วังม้า ต.วังเมือง ต.ศาลเจ้าไก่ต่อ ต.สร้อยละคร ต.หนองยาว ต.ห้วยน้ำหอม อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	- น้ำท่วมจากน้ำแม่वंก จากแม่น้ำสะแกกรังตอนกลาง และสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชัน
ต.เกาะเทโพ ต.ดอนขวาง ต.ท่าซุง ต.น้ำซึม ต.เนินแจง ต.สะแกกรัง ต.หนองไผ่แบน ต. หาดทอง อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	น้ำท่วมพื้นที่เป็นเวลานาน สาเหตุจาก - ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่โดยรอบเป็นแอ่งกระทะและลาดเท - ได้รับอิทธิพลของน้ำจากเขื่อนเจ้าพระยา และปริมาณน้ำที่ไหลมาจากภาคเหนือ - น้ำไหลหลากจากน้ำแม่वंกมาเพิ่มเติม - พื้นที่ชุ่มน้ำสูญเสียไปจากการบุกรุก
ต.ไผ่เขียว ต.สว่างอารมณ์ ต.หนอง หลวง อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี	น้ำหลากในระยะเวลายาว สาเหตุจาก - ลักษณะภูมิประเทศลาดเทเป็นจุดรวมของสายน้ำ - ปริมาณน้ำหลากจากพื้นที่ด้านตะวันตก ได้แก่ น้ำแม่वंก คลองโพธิ์
ต.หนองหญ้าปล้อง ต.หนองยายดา ต.โคกหม้อ อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	น้ำท่วมสาเหตุจาก - ปริมาณน้ำหลากจากพื้นที่ด้านตะวันตก ได้แก่ น้ำแม่वंก คลองโพธิ์ - พื้นที่ชุ่มน้ำสูญเสียไปจากการบุกรุก
ต.ลานสัก ต.ระบำ อ.ลานสัก ต.ดงขวาง อ. หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	น้ำหลากจากพื้นที่ด้านทิศตะวันตก

ภาคผนวก ช

บัญชีอุปกรณ์เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง

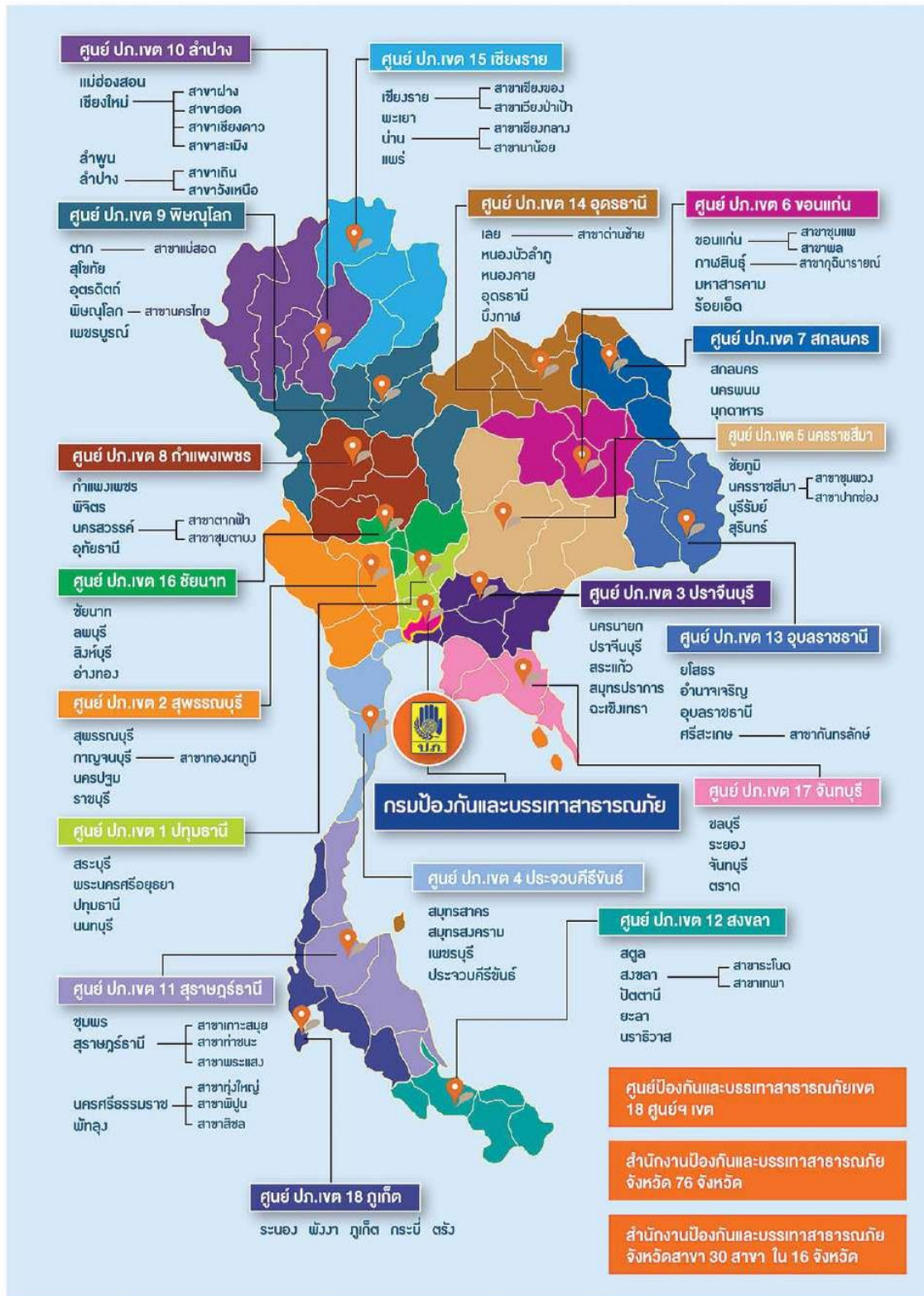

ภาคผนวก ช
บัญชีอุปกรณ์เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง

การแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ศูนย์ ปภ. เขต	ศูนย์ ปภ. เขต 8 กำแพงเพชร
ผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนทรัพยากรกัญภัย โทร 08-9968-7195	
ประเภทเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน
เครื่องเจาะบ่อน้ำตื้น แบบติดตั้งกับรถบรรทุก (รหัส 031)	1
เครื่องยนต์เรือ	101
เครื่องยนต์เรือ (หางยาว)	6
เครื่องยิงน้ำดับเพลิงแรงดันสูง	4
เครื่องสูบน้ำ ขนาดท่อส่งเกิน 4 นิ้ว - 8 นิ้ว	1
เครื่องสูบน้ำ ขนาดท่อส่งเกินกว่า 8 นิ้วขึ้นไป	7
เครื่องสูบน้ำ ขนาดท่อส่งไม่เกิน 4 นิ้ว	10
เครื่องสูบน้ำขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ดีเซล อัตราสูบ 28,000 ลิตร/นาที	17
เครื่องสูบน้ำดับเพลิง แบบพุนลอย	2
เครื่องสูบน้ำดับเพลิง แบบหาบหาม	10
เครื่องสูบน้ำแบบจุ่ม	1
ชุดอุปกรณ์กัญภัยและดับเพลิงเหตุการณ์ตึกถล่มและภัยพิบัติอื่นๆ	1
ยานยนต์ดับเพลิงพร้อมระบบควบคุมระยะไกลและอุปกรณ์	1
ยานไฮเวอรัคราฟท์	1
รถเกี่ยดินขนาดใหญ่ ขนาด 125 แรงม้าขึ้นไป	3
รถขุดตักไฮดรอลิก	5
รถขุดตักไฮดรอลิก แบบแขนตัวยาว (200 แรงม้า)	1
รถขุดลอกกัญภัย ชนิดปรับระดับฐานล้อยกสูงได้	1
รถเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ขนาด 200 kVA	3
รถดับเพลิงฉีดหมอกน้ำ/โฟม แรงดันสูง พร้อมยานยนต์ดับเพลิงในอาคาร	4
รถดับเพลิงชนิดหอน้ำ ขนาดความสูง 90 เมตร	1
รถดับเพลิงชนิดหอน้ำพร้อมบันไดและอุปกรณ์ ขนาด 35 เมตร	2
รถดับเพลิงโฟมและเคมีขนาดใหญ่	2
รถดับเพลิงอาคาร	5
รถดับไฟฟ้าพร้อมอุปกรณ์	4
รถโดยสารขนาดเล็ก (รถตู้ขนาด 9 - 15 ที่นั่ง)	3
รถตรวจการณ์	4
รถตรวจการณ์สมรรถนะสูง ขับเคลื่อน 4 ล้อ เครื่องยนต์ดีเซล	2
รถตักล้อยาง	2
รถแทรกเตอร์ตีนตะขากขนาดกลาง ขนาดต่ำกว่า 150 แรงม้า	1
รถแทรกเตอร์ตีนตะขากขนาดใหญ่ ขนาด 150 แรงม้าขึ้นไป	1

ศูนย์ ปก. เขต	ศูนย์ ปก. เขต 8 กำแพงเพชร
ผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนทรัพยากรกัญญา โทร 08-9968-7195	
ประเภทเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน
รถแทรกเตอร์ตีนตะขาบขนาดใหญ่ แบบ LGP ขนาด 150 แรงม้าขึ้นไป	2
รถแทรกเตอร์ล้อยาง แบบ INDUSTRIAL	1
รถดถนนแบบตีนแกะขับเคลื่อนด้วยตัวเอง	1
รถดล้อเหล็กขับเคลื่อนด้วยตัวเอง ขนาด 4 ตันขึ้นไป	2
รถบรรทุกขนาดเล็ก แบบที่นั่ง 2 ตอน	5
รถบรรทุกขนาดเล็ก แบบที่นั่งตอนเดียว	7
รถบรรทุกขนาดเล็กขับเคลื่อน 4 ล้อ แบบที่นั่ง 2 ตอน	3
รถบรรทุกขนาดใหญ่ ขนาด 12 ตัน 10 ล้อ ติดตั้งปั้นจั่น ขนาด 6 ตันขึ้นไป	3
รถบรรทุกขนาดใหญ่ ขนาด 6 ตัน 6 ล้อ	8
รถบรรทุกขนาดใหญ่ ขนาด 6 ตัน 6 ล้อ ติดตั้งเครื่องยกพัฒนาบ่อบาดาล	1
รถบรรทุกขนาดใหญ่ ขนาด 6 ตัน 6 ล้อ ติดตั้งปั้นจั่น ขนาดน้อยกว่า 6 ตัน	1
รถบรรทุกติดตั้งเครื่องเจาะบ่อน้ำตื้น (รหัส 40A)	1
รถบรรทุกติดตั้งเครื่องสูบน้ำท่วม/ขัง	4
รถบรรทุกติดตั้งเครื่องสูบน้ำระยะไกล	4
รถบรรทุกติดตั้งเครื่องอัดอากาศขนาดใหญ่ (รหัส 50B)	1
รถบรรทุกเทท้าย ขนาด 12 ตัน 10 ล้อ	2
รถบรรทุกเทท้าย ขนาด 6 ตัน 6 ล้อ	5
รถบรรทุกน้ำ ขนาด 10,000 ลิตร	4
รถบรรทุกน้ำ ขนาด 6,000 ลิตร	9
รถบรรทุกน้ำช่วยดับเพลิง ขนาด 10,000 ลิตร	5
รถบรรทุกน้ำมันเชื้อเพลิง ขนาด 6,000 ลิตร 6 ตัน 6 ล้อ	2
รถบรรทุกแบบตู้คอนเทนเนอร์เนกประสงค์	1
รถบรรทุกพร้อมเรือยนต์กัญญาเคลื่อนที่เร็ว	4
รถบริการน้ำมันหล่อลื่น ขนาด 2 - 4 ตัน 4 ล้อ หรือ 6 ล้อ	1
รถบริการน้ำมันหล่อลื่น ขนาด 6 ตัน 6 ล้อ	1
รถปฏิบัติการกัญญาสารเคมีและวัตถุอันตราย	1
รถปฏิบัติการเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย พร้อมอุปกรณ์	11
รถประกอบอาหารพร้อมอุปกรณ์	1
รถผลิตน้ำดื่ม	4
รถไฟฟ้าส่องสว่างพร้อมเสาสูง 9 เมตร	1
รถยนต์กัญญาเคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์	6

ศูนย์ ปภ. เขต	ศูนย์ ปภ. เขต 8 กำแพงเพชร
ผู้ประสานงาน ผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนทรัพยากรกู้ภัย โทร 08-9968-7195	
ประเภทเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือและอุปกรณ์	จำนวน
รถยนต์กู้ภัยอเนกประสงค์ขนาดกลาง	1
รถยนต์กู้ภัยอเนกประสงค์ขนาดใหญ่	1
รถหัวลาก	2
เรือยนต์ท้องแบน	48
เรือยนต์ไฟเบอร์กลาส	14
เรือยาง	5
เรือเร็วตรวจการณ์/กู้ภัย	8
เรือแอร์โบ้ท	1
สะพานเบลีย์ (Bailey Bridge)	1
หางลากจูงบรรทุกเครื่องจักรกล	10
หางลากพ่วงบรรทุกเครื่องผลิตน้ำดื่ม	1
ผลรวมทั้งหมด	401

ภาคผนวก ซ

แผนและขั้นตอนการอพยพ

ภาคผนวก ช

แผนและขั้นตอนการอพยพ

ช.1 การปฏิบัติในการอพยพ

เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใด และการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นั้นจะเป็นอันตราย ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มีอำนาจสั่งอพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้น ออกจากพื้นที่อย่างเป็นระเบียบ ทั้งนี้ให้ดำเนินการอพยพไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมง ก่อนเกิดสาธารณภัย และจัดให้มีกำลังเจ้าหน้าที่เข้ารักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อป้องกันทรัพย์สินของประชาชนโดยให้ดำเนินการ ดังนี้

ช.1.1 การเตรียมการอพยพ

การเตรียมการอพยพ ให้ดำเนินการดังนี้

- 1) จัดทำแผนอพยพในพื้นที่เสี่ยงจากสาธารณภัย
- 2) จัดหาสถานที่ปลอดภัยสำหรับการอพยพประชาชน
- 3) จัดเตรียมเส้นทางอพยพหลักและเส้นทางสำรองที่ไม่ขัดขวางต่อการปฏิบัติการทางทหาร
- 4) จัดทำป้ายแสดงสัญญาณเตือนภัยบอกเส้นทางอพยพไปสู่สถานที่ปลอดภัย
- 5) จัดเตรียมสรรพกำลังหน่วยปฏิบัติการฉุกเฉิน หรือหน่วยอพยพ
- 6) จัดเตรียมยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ เช่นรถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อ ไฟฉาย พลุส่องสว่าง นกหวีด เสื้อชูชีพ ฯลฯ
- 7) จัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้ในการช่วยเหลือตัวเองเมื่ออยู่ในภาวะฉุกเฉิน
- 8) จัดให้มีการฝึกซ้อมแผนอพยพจากสาธารณภัย
- 9) จัดทำคู่มือการอพยพจากสาธารณภัย ให้ประชาชนศึกษา

ช.1.2 การเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว และบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว โดยให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับดำเนินการคัดเลือกสถานที่เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวและคำนึงถึงความสะดวกในการดูแลความปลอดภัยเป็นไปโดยง่ายความสะดวกในการจัดการเรื่องสวัสดิการอาหารสุขภาพและความเป็นอยู่การ

รักษาพยาบาล และการควบคุมป้องกันโรคเป็นไปอย่างทั่วถึงความสะอาดของสถานที่ในการรองรับกิจกรรมร่วมกันในการทำกิจกรรมระบบสาธารณสุขโรคระบบสื่อสาร และการขนส่งลำเลียงและให้กำหนดผู้รับผิดชอบภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวด้วย

พื้นที่ปลอดภัยเพื่อการอพยพของประชากร และสำหรับจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวรายหมู่บ้าน ได้แสดงไว้ใน ภาคผนวก ง

ช.1.3 องค์กรหลักที่ดำเนินการอพยพ

องค์กรหลักที่ดำเนินการอพยพ ประกอบด้วย

1) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ทำหน้าที่อำนวยการควบคุมสนับสนุนการปฏิบัติของกองอำนวยการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดทำหน้าที่ผู้บัญชาการ และบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัด โดยมีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นหน่วยงานประสานการปฏิบัติ

2) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ ทำหน้าที่ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอพยพประชาชนและส่วนราชการ ได้แก่ จัดหากำลังเจ้าหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานดำเนินการอพยพประชาชนในระดับอำเภอ ให้มีประสิทธิภาพซักซ้อมการปฏิบัติในการอพยพประชาชนและส่วนราชการเพื่อให้มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ

3) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยท้องถิ่น แห่งพื้นที่ทำหน้าที่อพยพประชาชนและส่วนราชการในเขตความรับผิดชอบของตน และปฏิบัติตามการสั่งการของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชั้นเหนือขึ้นไป

ช.1.4 องค์กรสนับสนุนการปฏิบัติ

องค์กรสนับสนุนการปฏิบัติ ได้แก่

1) หน่วยงานสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน ดังนี้

- (1) ให้การสนับสนุนและร่วมมือในด้านยานพาหนะ พนักงานประจำยานพาหนะตลอดจนน้ำมันเชื้อเพลิงและล้อสั่น เพื่อใช้ในการขนย้ายและบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย
- (2) ให้การสนับสนุนเครื่องมือสื่อสาร เครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการอพยพประชาชนและส่วนราชการ
- (3) ให้การสนับสนุนด้านแรงงานเพื่อใช้ในการอพยพประชาชนและส่วนราชการ
- (4) ให้การสนับสนุนในการดำเนินการรักษาความปลอดภัย

- 2) ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ในเขตท้องที่มีหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร่วมในส่วนที่เกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน
- 3) เอกชน มูลนิธิ อาสาสมัคร มีหน้าที่ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานตามแผน รวมทั้งให้การสนับสนุนการปฏิบัติเมื่อได้รับการร้องขอตามที่อยู่อาศัยการจะสั่งการในกรณีที่เกิดสาธารณภัย
- 4) ประชาชนในเขตท้องที่มีหน้าที่ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานตามแผนรวมทั้งให้การสนับสนุนการปฏิบัติเมื่อได้รับการร้องขอ ตามที่อยู่อาศัยการจะสั่งการในกรณีที่เกิดสาธารณภัย

ช.1.5 ขั้นตอนการอพยพ

ขั้นตอนการอพยพ มีดังนี้

1) เมื่อคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในท้องที่ใด ผู้อำนวยการจังหวัดดำเนินการแจ้งเตือนอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เตรียมพร้อมรับสถานการณ์และเตรียมการอพยพประชาชนในกรณีที่เป็นไปตามแผนการอพยพ

2) การเตรียมการอพยพ

(1) การจัดทำแผนอพยพ ให้กำหนดรายละเอียดดังนี้

- ตรวจสอบและจัดทำบัญชีจำนวนผู้อพยพไว้ล่วงหน้า โดยแยกประเภทตามลำดับความเร่งด่วน
- กำหนดเขตพื้นที่รวมพลและพื้นที่รองรับการอพยพไว้ โดยแน่นอน
- กำหนดเจ้าหน้าที่ดำเนินการอพยพไว้ล่วงหน้าโดยระบุหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน
- สำรวจยานพาหนะน้ำมันเชื้อเพลิงตลอดจนระบบการสื่อสารสำหรับการอพยพ
- กำหนดเส้นทางอพยพหลัก และเส้นทางรองที่ชัดเจน
- กำหนดสถานที่ปลอดภัยเป็นพื้นที่รองรับการอพยพ
- กำหนดระเบียบปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย ในการอพยพการอยู่อาศัยในพื้นที่รองรับการอพยพตลอดจนการอพยพกลับ
- ให้ความช่วยเหลือ และบริการในการดำรงชีพและระบบสุขลักษณะตามสมควร
- จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมตลอดจนร่างระเบียบในการควบคุมการใช้สิ่งเหล่านี้
- ให้แบ่งการปกครองในพื้นที่อพยพออกเป็นกลุ่ม และให้จัดทำทะเบียนและจัดระเบียบการปกครอง

(2) ให้จัดแบ่งประเภทของบุคคลตามลำดับเร่งด่วน ดังนี้

- จัดลำดับความสำคัญของผู้อพยพ โดยแบ่งกลุ่มผู้อพยพที่ต้องได้รับการดูแล เป็นพิเศษ (กลุ่มเปราะบาง) คือ กลุ่มผู้ป่วยทุพพลภาพ คนพิการ คนชรา เด็ก สตรี ตามลำดับควรได้รับการ พิจารณาให้อพยพไปก่อน และกรณีเด็ก บิดาและมารดา ควรอพยพไป

ด้วยกันทั้งครอบครัว และครอบครัวเป็นกลุ่ม

- บุคคลหรือประชาชนทั่วไปที่ไม่มี ความจำเป็นในการปฏิบัติการในพื้นที่
- (3) การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการอพยพไว้ล่วงหน้าให้เป็นตามลักษณะความจำเป็น ดังนี้
- ต้องห่างจากพื้นที่อันตราย
  - ต้องไม่กีดขวางหรือเหนี่ยวรั้งการปฏิบัติการ
  - เป็นพื้นที่ที่สามารถจัดการด้านสุขลักษณะได้
  - มีความสะดวกในเส้นทางคมนาคม
  - มีสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคตามสมควร

3) การจัดระเบียบสถานที่อพยพและการอำนวยความสะดวก

(1) การจัดระเบียบสถานที่อพยพ

- ควรมีการประสานงานล่วงหน้ากับหน่วยงานที่เป็นเจ้าของสถานที่และพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการอพยพ และควรจัดพื้นที่ให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรที่อพยพ หากพื้นที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรให้จัดหาสถานที่ปลอดภัยแห่งอื่นไว้รองรับ โดยพิจารณาจากฐานข้อมูลประชากรในชุมชน หรือหมู่บ้านพื้นที่เสี่ยงภัย
- ควรจัดกำลังส่วนหนึ่งทำความสะอาดสถานที่ที่ใช้สำหรับการอพยพให้ถูกสุขลักษณะ
- ควรจัดเตรียมระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในสถานที่ปลอดภัยหรือสถานที่ อพยพให้แก่ผู้ อพยพตามสมควร
- ควรจัดระเบียบพื้นที่อพยพ โดยแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเป็นกลุ่มครอบครัว หรือกลุ่มชุมชน เพื่อเกิดความสะดวกในการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและการสื่อสาร

(2) การอำนวยความสะดวก

- ควรจัดระเบียบเวรยามในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามความเหมาะสม โดยประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัคร
- ควรให้การสนับสนุนในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยในเขตพื้นที่รองรับการอพยพ

4) การดูแลความปลอดภัยบ้านเรือนของผู้อพยพ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจในพื้นที่เพื่อจัดกำลังสายตรวจไปดูแลบ้านเรือนของผู้อพยพเป็นระยะ ๆ หากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่เพียงพอให้ประสานขอกำลังสนับสนุนจากหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หรือจัดหา อาสาสมัครจากประชาชน

5) การแจ้งความเคลื่อนไหวของสถานการณ์

- (1) ควรมีการติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์การเกิดสาธารณภัยอย่างใกล้ชิด และ

ต่อเนื่องจากทุกสื่อและจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสถานการณ์ สาธารณภัยเป็นระยะ ๆ เพื่อลดความตื่นตระหนกของประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัย

- (2) ในกรณีที่มีการยกเลิกสถานการณ์สาธารณภัย ให้มีการติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสถานการณ์เป็นระยะ ๆ เพื่อป้องกันความสับสน พร้อมทั้งให้มีการยืนยันความชัดเจนถึงการยกเลิกสถานการณ์ และแจ้งให้ผู้อพยพ เตรียมพร้อมในการอพยพกลับสู่พื้นที่อยู่อาศัยต่อไป

6) การอพยพกลับ

- (1) ประชาชนเมื่อประชาชนได้รับข่าวสารการแจ้งว่าสถานการณ์ภัยได้สิ้นสุดลงแล้วประชาชนต้องให้ความร่วมมือและเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการอพยพกลับและรอรับแจ้งจุดอพยพกลับ
- (2) ผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้านผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้านต้องจัดระเบียบและจัดลำดับก่อนหลังของการอพยพอย่างเป็นระบบไปสู่ที่ตั้งเดิม และประสานงานการอพยพกับเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการควบคุมดูแลการอพยพ
- (3) หน่วยอพยพเมื่อได้รับการแจ้งข่าวว่าสถานการณ์ภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว หน่วยอพยพผู้ประสบภัยของ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ต้องทราบเส้นทางกลับสู่พื้นที่เป้าหมาย (ทั้งชุมชนหรือหมู่บ้าน) และต้องตรวจสอบ สภาพยานพาหนะสำหรับการอพยพให้พร้อมก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้านทุกระยะให้เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการอพยพกลับและรอรับแจ้งจุดอพยพกลับที่ตั้งเดิม อย่างปลอดภัย

ช.1.6 การอพยพส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นการเคลื่อนย้ายหน่วยราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้ตามปกติ โดยให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในเขตพื้นที่ แบ่งประเภทส่วนราชการที่จะอพยพตามลำดับและความจำเป็นเร่งด่วน พร้อมทั้งกำหนดพื้นที่รองรับการอพยพส่วนราชการและครอบครัว ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ล่วงหน้า และจัดทำแผนอพยพส่วนราชการโดยกำหนดรายละเอียด ดังนี้

- 1) สำรวจและจัดทำบัญชีส่วนราชการไว้ล่วงหน้า และแยกประเภทความเร่งด่วนในการอพยพ โดยเน้นความจำเป็นของประชาชนเป็นลำดับแรก

- 2) กำหนดเขตพื้นที่รองรับการอพยพ ตลอดจนพื้นที่ของแต่ละส่วนราชการให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม

- 3) กำหนดเจ้าหน้าที่ดำเนินการอพยพไว้ล่วงหน้าโดยระบุหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน
- 4) กำหนดรายการและจำนวนสิ่งของพัสดุ เอกสารราชการที่จำเป็นต้องขนย้าย
- 5) สำรวจยานพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิง ตลอดจนระบบการสื่อสารสำหรับการอพยพ
- 6) กำหนดเส้นทางอพยพหลักและเส้นทางอพยพรอง ที่ไม่ขัดขวางต่อการปฏิบัติงานของทหาร
- 7) วางระเบียบปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อย ในการอพยพการเข้าไปอยู่ในพื้นที่อพยพ ตลอดจนการอพยพกลับ
- 8) ระหว่างการอพยพให้พิจารณาจัดส่วนราชการ ณ ที่ตั้งเดิมไว้ตามความจำเป็น และที่อพยพเฉพาะส่วน เพื่อให้บริการประชาชนได้
- 9) การอพยพส่วนราชการส่วนกลาง ซึ่งรวมทั้งการอพยพรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีหรือสถาบันองค์พระมหากษัตริย์ ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

ภาคผนวก ญ

แผนงานโครงการที่สำคัญต่อการบรรเทาปัญหา
ภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำ

ภาคผนวก ญ แผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ และภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำสะแกกรัง

ลำดับ	โครงการ	ประเภทปัญหา	หน่วยงานหลัก	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ครัวเรือน รับประโยชน์	พื้นที่ป้องกัน น้ำท่วม (ไร่)	พื้นที่ รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	วงเงินโครงการ (ล้านบาท)	ปี ดำเนินการ	โครงการหลัก
1	ประดูระบายน้ำ เขื่อนกัน	น้ำแล้ง และน้ำท่วม	กรมชลประทาน	แม่เฒ่า	แม่วงก์	นครสวรรค์	-	-	10,000.00	14.62	785.00	66-70	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
2	เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บอ่างเก็บน้ำ วังมนต์ลำ	น้ำแล้ง และน้ำท่วม	กรมชลประทาน	เขาชะเอม,หนอง หญ้าปล้อง	ทับกั่น	อุทัยธานี	380.00	-	3,000.00	1.75	50.00	66-70	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
3	พัฒนาคุณภาพดินใหญ่ (RSF) จ.ชัยนาท และ จ.อุทัยธานี	น้ำแล้ง	กรมทรัพยากรน้ำ บาดาล	-	เมือง	อุทัยธานี, ชัยนาท	15,000.00	-	-	2.40	164.78	66-70	1 โครงการพื้นที่เป้าหมาย (Area Based)
4	อ่างเก็บน้ำ บ้านห้วยหรั่ง	น้ำแล้ง และน้ำท่วม	กรมชลประทาน	-	-	อุทัยธานี	-	-	10,000.00	2.00	340.00	66-70	-
5	อ่างเก็บน้ำ ห้วยระบำ (ห้วยวัง)	น้ำแล้ง และน้ำท่วม	กรมชลประทาน	-	-	อุทัยธานี	-	-	-	6.00	550.00	66-70	-
6	ขุดลอก แม่น้ำสะแกกรัง	น้ำท่วม	กรมเจ้าท่า	-	-	อุทัยธานี	-	-	-	-	1,158.20	66-70	-
7	ประดูระบายน้ำแม่น้ำสะแกกรัง	น้ำแล้ง และน้ำท่วม	กรมชลประทาน	-	-	อุทัยธานี	-	-	-	-	-	71-80	-
8	ประดูระบายน้ำ รั้งชุมพร	น้ำแล้ง และน้ำท่วม	กรมชลประทาน	แม่เฒ่า	แม่วงก์	นครสวรรค์	-	-	-	0.68	700.00	71-80	-
9	อ่างเก็บน้ำ เขตฤกษ์ (อ่างเก็บน้ำอ่างแม่วง)	น้ำแล้ง และน้ำท่วม	กรมชลประทาน	-	-	อุทัยธานี	-	-	-	2.00	400.00	71-80	-
10	อ่างเก็บน้ำห้วยควงโป่ง	น้ำแล้ง และน้ำท่วม	กรมชลประทาน	-	-	อุทัยธานี	-	-	-	17.50	250.00	71-80	-
	รวมทั้งหมด						15,380.00	-	23,000.00	46.95	4,397.98		

ภาคผนวก ฎ

การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น

รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ
(ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม กลุ่มน้ำสะแกกรัง
วันจันทร์ที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2566 ผ่านระบบ Video Conference

เริ่มประชุมเวลา 9.00 น.

ผู้เข้าร่วมการประชุมผ่านระบบออนไลน์ทั้งสิ้น 42 ท่าน

(ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม กลุ่มน้ำสะแกกรัง

ที่ปรึกษานำเสนอผลการจัดทำ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม กลุ่มน้ำสะแกกรัง โดยการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม กลุ่มน้ำสะแกกรัง มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อทบทวนจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วมในเขตพื้นที่กลุ่มน้ำสะแกกรังตาม พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 61 และ มาตรา 64 ให้สอดคล้องกับบริบทกลุ่มน้ำและองค์ประกอบในการบริหารจัดการน้ำ
- 2) เพื่อนำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วมในเขตพื้นที่กลุ่มน้ำสะแกกรังให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหน่วยงานของรัฐ อปท. ที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปสู่การปฏิบัติ
- 3) เพื่อให้คณะกรรมการกลุ่มน้ำใช้แผนดังกล่าวเป็นกรอบในการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน ในรายงาน (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และ (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม กลุ่มน้ำสะแกกรัง ได้มีการเสนอข้อมูลที่สำคัญต่อการบริหารจัดการภาวะน้ำแล้ง และภาวะน้ำท่วม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่ สำคัญได้แก่

- 1) ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มน้ำ
- 2) ข้อที่เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการภาวะน้ำแล้ง และภาวะน้ำท่วม

ได้มีการทบทวนพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและน้ำท่วมตามผลการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย (Area Based) ในกลุ่มน้ำ และสถานีหลักเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำกลุ่มน้ำสะแกกรัง (สถานีวัดต่างๆ ซึ่งสามารถติดตามข้อมูลแบบ Real time หรือใกล้เคียงที่สุด)

- 3) การตัดสินใจในการยกระดับสถานการณ์

การเฝ้าระวังสถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง จะพิจารณาจากบริบทของพื้นที่ได้แก่ ปริมาณน้ำต้นทุน (Supply) และปริมาณความต้องการใช้น้ำ (Demand) หากมีปริมาณความต้องการใช้น้ำมากกว่าปริมาณน้ำต้นทุน

แสดงถึงภาวะน้ำแล้ง ในขณะที่การเฝ้าระวังสถานการณ์ภาวะน้ำท่วม จะพิจารณาจากระยะเวลาการเกิดน้ำท่วม ความสำคัญและขนาดของพื้นที่เกิดภาวะน้ำท่วม

ในการยกระดับสถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง และภาวะน้ำท่วม จะพิจารณาโดยอ้างอิงตามเกณฑ์การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

4) การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วม ไปสู่การปฏิบัติ

กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วม ประกอบด้วยกลไกการจัดทำแผนขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผล และกลไกการยกระดับสถานการณ์

5) การรายงานผล

การรายงานผลในภาวะปกติ จะมีการรายงานภาพรวมทั้งประเทศโดย สททช. ทั้งนี้ เมื่อมีแนวโน้มจะเกิดภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วม จะมีการประกาศพื้นที่เสี่ยง โดย สททช. หากมีการยกระดับภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วม สู่ระดับ 3 ซึ่งจะมีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ จะมีการเพิ่มรายงานสรุปสถานการณ์น้ำและทางเลือกในการบรรเทาวิกฤติน้ำ ในกรณีที่สภาพปัญหารุนแรงเกินกว่าเกณฑ์การบริหาร และจะมีการรายงานผลการติดตามข้อสั่งการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจด้วย

6) หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วมได้มีการทบทวนหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานหลักและหน่วยสนับสนุนในช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วม ช่วงเกิดภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วม และช่วงหลังภาวะน้ำแล้ง/ภาวะน้ำท่วม

7) แนวทางการบริหารจัดการภาวะน้ำแล้ง

แนวทางการบริหารจัดการภาวะน้ำแล้งหลัก ได้แก่

- วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่น้ำแล้ง โดยรายงานได้มีการทบทวนแนวทางการบริหารจัดการ อ่างเก็บน้ำและมีการทบทวนแนวทางการจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำตามประกาศ กทช. ทั้งนี้ กลุ่มน้ำสะแกกรัง สามารถพิจารณาร่วมกันเพื่อกำหนดการจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของกลุ่มน้ำสะแกกรังเองได้
- การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำ โดยรายงานได้มีการเสนอแผนการจัดหาแหล่งน้ำ ทดแทนและแหล่งน้ำทางเลือกก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งที่เหมาะสมของพื้นที่กลุ่มน้ำ สะแกกรังตามประเภทการใช้น้ำ
- การผันน้ำและการเคลื่อนย้ายน้ำขณะเกิดภาวะน้ำแล้ง ได้มีการทบทวนกลไกการประกาศการผันน้ำ และเคลื่อนย้าย ซึ่งมีการระบุหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผันน้ำและการเคลื่อนย้าย

8) แนวทางการบริหารจัดการภาวะน้ำท่วม

รายงานได้ทบทวนข้อมูลเพื่อเสนอวิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้อง

9) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

รายงานได้ทบทวนการพิจารณาและจัดสรรงบประมาณในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน

10) รายละเอียดเพิ่มเติม

รายละเอียดเพิ่มเติมของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งปรากฏในภาคผนวก ได้แก่ เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน พื้นที่ประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ และแผนงานโครงการที่มีนัยสำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำ

รายละเอียดเพิ่มเติมของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมปรากฏในภาคผนวก ได้แก่ เบอร์ติดต่อที่ระบุพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามแผน การติดต่อสื่อสารและการบูรณาการหน่วยงาน พื้นที่ประสบภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำ บัญชีหมู่บ้าน/ชุมชนเสี่ยงประสบภาวะน้ำท่วม และบัญชีพื้นที่หนีภัย แผนการจัดการระบายน้ำเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม เกณฑ์เตือนภัยและพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม บัญชีอุปกรณ์เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง แผนและขั้นตอนการอพยพ และแผนงานโครงการที่สำคัญต่อการบรรเทาปัญหาภาวะน้ำท่วมในลุ่มน้ำ

การรับฟังความคิดเห็น

ที่ประชุมได้เปิดให้ผู้เข้าประชุมร่วมแสดงความคิดเห็น โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

- ดร.สำรอง เยี่ยงยงค์: ขอบเขตการศึกษาครอบคลุมถึงแม่่วงก์หรือไม่ การสร้างเขื่อนแม่่วงก์ จะช่วยในการแก้ไขปัญหาของลุ่มน้ำสะแกกรังได้ทั้งน้ำแล้งและน้ำท่วม ดังนั้น ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่า น้ำจากแม่่วงก์ จะมีส่วนช่วยแม่น้ำสะแกกรังได้หรือไม่
- คุณบุญเลิศ เทียช้าง: พื้นที่รอบนอกของเขื่อนที่น้ำท่วมไม่ถึง จากที่เคยมีป่าอยู่ ปัจจุบันยังมีป่าอยู่หรือไม่ เนื่องจาก ป่าจะช่วยป้องกันปริมาณตะกอนลงเขื่อน ทำให้ปริมาณน้ำเก็บกักลดลง จึงควรมีการสำรวจและมีการบริหารจัดการและฟื้นฟูป่าให้ชัดเจน
- คุณธีรภัทร เทพพันธ์ ตัวแทนองค์กรผู้ใช้น้ำ:
  - 1) มีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่หรือไม่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ในปัจจุบัน พื้นที่ป่ามีความเสื่อมโทรมลง จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ
  - 2) ภาครัฐมีโครงการขุดลอกทุกปี ทำให้ระบบนิเวศทางน้ำเปลี่ยนแปลงไป

- 3) น้ำใต้ดินบริเวณวิทยาลัยเกษตร หอนงแก มีระดับน้ำลึกมากขึ้น ควรมีการศึกษาพื้นที่ที่ควรมีการเติมน้ำใต้ดิน โดยอาจดำเนินการผ่านการเติมน้ำด้วยสระหลวง
  - 4) ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กด้วย เช่น บ่อน้ำในโครงการโคกหนองนา และควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กของชาวบ้าน เช่น สนับสนุนผ่านการจัดหาเครื่องจักรในการขุดสระของ อปท.
  - 5) ในพื้นที่ชลประทานมีการใช้น้ำค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการทำนา ควรมีการส่งเสริมการลดใช้น้ำ โดยการส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่มีราคาและใช้น้ำน้อย เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกร
  - 6) ควรมีมาตรการช่วยเหลือประชาชนนอกเขตชลประทาน อย่างเร่งด่วนก่อนการเกิดวิกฤตเอลนีโญ
  - 7) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า มีบางส่วนที่ไม่สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการใช้น้ำโดยมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - 8) ควรมีโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร เพื่อลดปัญหาการกระจายน้ำในพื้นที่
  - 9) ควรมีการปรับปรุงข้อมูลการใช้น้ำในพื้นที่เขตชลประทาน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำชลประทาน (ลดปริมาณน้ำชลประทานที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์)
  - 10) ควรมีแผนการบริหารจัดการระบายน้ำอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำ จะช่วยลดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ได้
- คุณวิสุทธิ รักอยู่ คณะกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง:
    - 1) การติดตามประเมินผล พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง มักเกิดน้ำแล้ง/น้ำท่วม ช้ำซาก เนื่องจากข้อจำกัดของการพัฒนาแหล่งน้ำ งบประมาณ การดำเนินการอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากแผนงานโครงการ ควรมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการว่าเป็นโครงการระยะสั้น กลาง และยาว เพื่อนำไปสู่การนำโครงการไปปฏิบัติจริงและติดตามประเมินผลได้
    - 2) จากข้อจำกัดต่างๆ โครงการด้านการบริหารจัดการสามารถดำเนินการได้เลย โดยไม่ใช้งบประมาณ เช่น การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Eco-system based Adaptation: EBA) หรือ แนวทางการแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน (Natural-based Solution: NbS)
  - คุณธีรภัทร เทพพันธ์: ควรสนับสนุนให้ทุกชุมชนมีการจัดทำผังน้ำของทุกตำบล เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ รวมถึงสร้างกติการ่วมกัน นอกจากนี้ ยังสามารถเสนอโครงการผ่าน Thai Water Plan ได้ด้วย

ปิดประชุมเวลา 10.35 น.

รูปการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น

การประชุมรับฟังความคิดเห็น
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำสะแกกรัง

นำเสนอโดย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
18 กันยายน พ.ศ.2566

ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

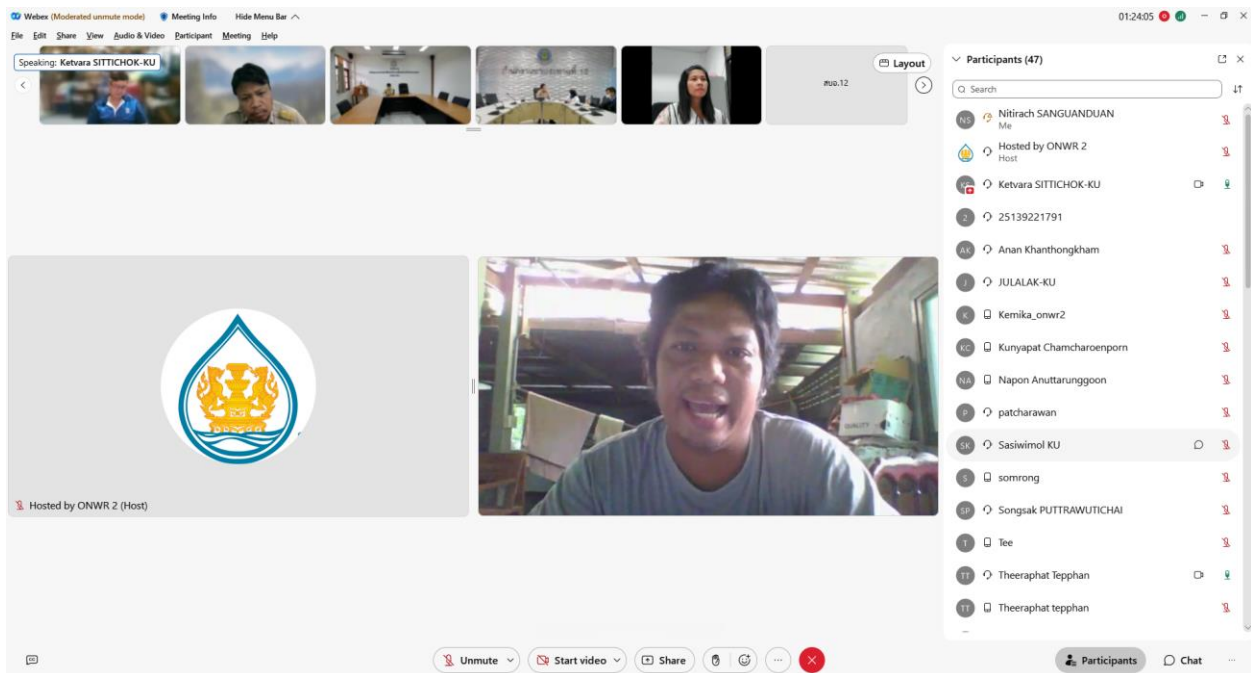
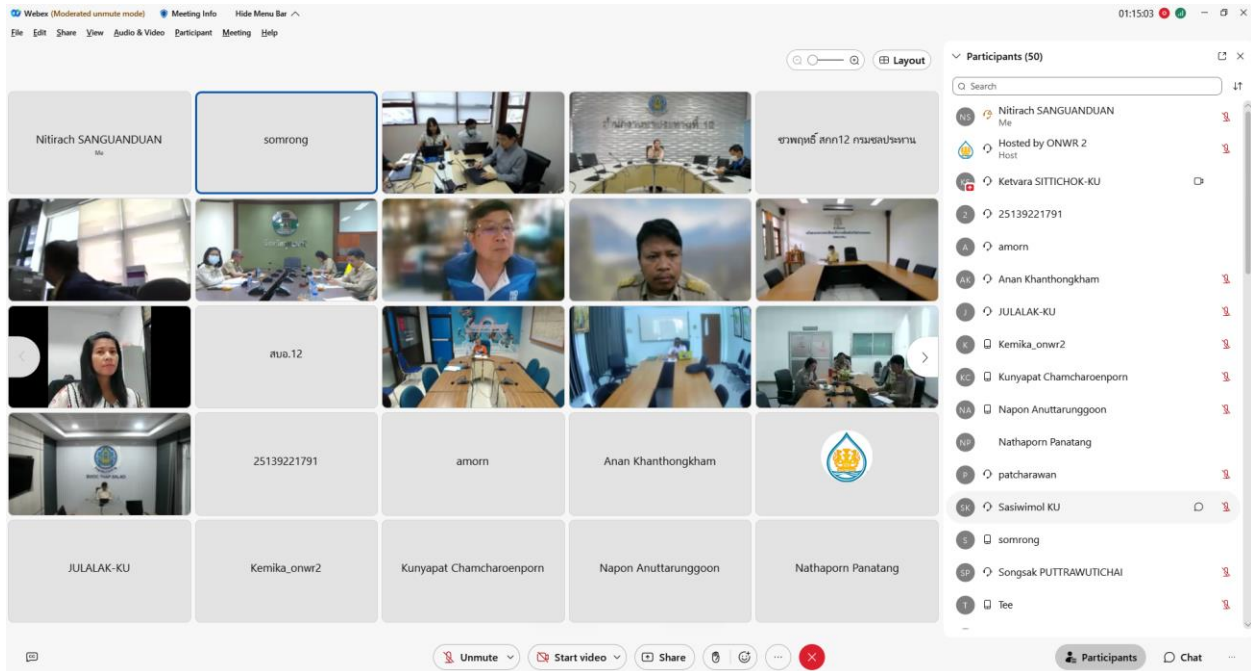
ระบบเตือนภัยน้ำท่วม

เว็บไซต์ One map ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ

เว็บไซต์ Early Warning System กรมทรัพยากรน้ำ

ระบบคาดการณ์น้ำท่วม สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) (สสน.)

ระบบโทรมาตรเพื่อการพยากรณ์น้ำ และเตือนภัย กรมชลประทาน

ภาคผนวก ฐ

ประเด็นข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก ก

ประเด็นข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการปรับปรุงแก้ไขและบูรณาการข้อมูลการตรวจวัดปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำท่า คุณภาพน้ำ และข้อมูลภูมิอากาศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้สามารถแสดงผลในระดับลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขาเพื่อเป็นประโยชน์ในการป้องกันและเตือนภัยน้ำท่วมและน้ำแล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้งน้ำท่วมมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขวิกฤติน้ำแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ โดยได้ระบุโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขและป้องกันน้ำแล้งและน้ำท่วมจากแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไว้ในภาคผนวกแล้ว ทั้งนี้ หากมีการปรับปรุงแผนแม่บทฯ ของลุ่มน้ำในอนาคต โครงการที่ปรากฏในภาคผนวกดังกล่าวจำเป็นต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกันด้วย
- 3) ควรปรับปรุงการนำเสนอรายงานสถานการณ์น้ำรายวันให้เป็นรูปแบบอินโฟกราฟิกส์ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจข้อมูลได้ง่ายขึ้น
- 4) ควรจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำ เพื่อทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และรายงานสถานการณ์น้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์เพื่อให้ภาคประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและเตรียมพร้อมรับมือภาวะต่างๆ ในอนาคตได้
- 5) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ควรให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน และควรมีการเก็บข้อมูลสำหรับการประเมินผลกระทบในระยะยาว เพื่อนำไปสู่การนำแผนมาปรับปรุงต่อไปในอนาคต
- 6) ควรศึกษาความเหมาะสมแนวทางการใช้ประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะประโยชน์ พื้นที่ราชพัสดุริมแม่น้ำที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแก้มลิงหรือแหล่งเก็บกักน้ำตลอดทางของแม่น้ำ เพื่อลดผลกระทบจากน้ำท่วมในช่วงฤดูหลากและเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง

